

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І.Б. Садовська, І.В. Жураковська

ПРАКТИКУМ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

Луцьк
Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ
2009

УДК 657(072)
ББК 65.052я73
С 14

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1.4/28-Г-2747 від 17 грудня 2008 р.)*

Рецензенти:

Г.Г. Кірейцев, доктор екон. наук, професор
(Національний університет біоресурсів і природокористування України
Кабінету Міністрів України);

П.М. Гарасим, доктор екон. наук, професор
(Львівська державна фінансова академія Міністерства фінансів України);

Н.Л. Правдюк, доктор екон. наук, професор
(Вінницький державний аграрний університет Міністерства аграрної
політики України)

Садовська І.Б., Жураковська І.В.

С 14 Практикум з бухгалтерського обліку: Навч. посіб. –
Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2009. - 421 с.

ISBN 978-966-7667-90-0

Навчальний посібник написано відповідно до типової освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальностями напряму 0501-«Економіка і підприємництво», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.06 № 444.

Посібник містить п'ять розділів, кожен з яких має окреме тематичне і змістове наповнення. На початку кожної теми дано короткий виклад матеріалу у вигляді методичних вказівок.

Рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів, коледжів, а також для бажаючих самостійно оволодівати теоретичними знаннями і практичними навичками з бухгалтерського обліку.

ISBN 978-966-7667-90-0

© І.Б. Садовська,
І.В. Жураковська, 2008
© ЛНТУ, 2008

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ I. Тематичні завдання з основ бухгалтерського обліку	7
1.1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.....	7
1.2. Бухгалтерський баланс.....	21
1.3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.....	37
1.4. Оцінювання та калькуляція.....	53
1.5. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку.....	69
РОЗДІЛ II. Тематичні завдання з бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств	82
2.1. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.....	82
2.2. Облік запасів.....	93
2.3. Облік необоротних активів.....	105
2.4. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу	120
2.5. Облік зобов'язань.....	132
2.6. Облік власного капіталу.....	142
2.7. Облік фінансових інвестицій.....	152
2.8. Облік витрат діяльності підприємства.....	162
2.9. Облік доходів і фінансових результатів.....	174
2.10. Фінансова звітність.....	187
РОЗДІЛ III. Комплексні (наскрізні) завдання	206
3.1. Облік господарських процесів на підприємстві.....	206
3.2. Первинний облік господарських операцій.....	221
3.3. Приклад розв'язку комплексного завдання з обліку господарських процесів.....	234

РОЗДІЛ IV. Практичні завдання та розв'язки для поглибленого вивчення облікових операцій.....	252
4.1. Зміст завдань.....	252
4.2. Приклади розв'язків до завдань.....	257
РОЗДІЛ V. Самостійні та контрольні роботи.....	269
5.1. Самостійні роботи з основ бухгалтерського обліку	269
5.2. Самостійні роботи з бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств.....	300
5.3. Контрольні роботи з основ бухгалтерського обліку	367
5.4. Контрольні роботи з бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств.....	386
Додатки.....	407
Список використаної літератури.....	417

Вступ

Мета навчального посібника – забезпечити користувачам умови для їх ґрунтовної теоретичної і практичної підготовки з бухгалтерського обліку, сприяти самостійній роботі студентів над вивченням дисципліни, розвивати навички професійного мислення.

Навчальний посібник написаний відповідно до типової освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальностями напряму 0501- «Економіка і підприємництво», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.06 № 444.

Посібник містить п'ять розділів, кожен з яких має окреме тематичне і змістове наповнення. На початку кожної теми запропонований короткий виклад матеріалу у вигляді методичних вказівок.

В першому розділі визначені завдання для засвоєння матеріалу з основ бухгалтерського обліку. Враховуючи важливість перших тем, в яких основна увага приділена ознайомленню з категорійним апаратом дисципліни, завдання розроблені за принципом від простого до складного.

У другому розділі представлені завдання з бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств. Увагу тут зосереджено на вивченні особливостей бухгалтерського обліку та набутті навичок складання первинних документів і облікових реєстрів у розрізі облікових ділянок, які зазвичай виділяються на підприємствах: грошових коштів і дебіторської заборгованості; запасів; необоротних активів; праці, її оплати та соціального страхування персоналу; зобов'язань; власного капіталу; фінансових інвестицій; витрат діяльності підприємства; доходів і фінансових результатів; фінансової звітності.

Третій розділ містить комплексні (наскрізні) завдання з обліку господарських процесів (постачання, виробництва, реалізації) та первинного обліку господарських операцій за ділянками облікових робіт. Особливо цінним для самостійного опрацювання є наведений в даному розділі приклад розв'язання комплексного завдання з обліку господарських процесів. Комплексні завдання виконуються паралельно за часом вивчення основних тем.

Четвертий розділ розрахований на бажаючих поглиблено оволодівати знаннями з бухгалтерського обліку і, оскільки представлені в даному розділі завдання будуть виноситись викладачем на самостійне

опрацювання, то в п.4.2 наведено приклади розв'язків до окремих завдань.

В п'ятому розділі наведено завдання для самостійної роботи в розрізі тем вивчення дисципліни, а також завдання до контрольних робіт студентам заочної форми навчання.

Рекомендуємо опрацьовувати матеріал в послідовності його викладення. За кожною темою з перших двох розділів міститься стислий опис проблем і трактувань, визначені питання для розгляду і дискусійні, тобто питання, які потребують досконалого самостійного опрацювання і обговорення в аудиторії з викладачем. Запропоновані в розрізі тем тести мають трирівневу структуру з метою оцінки викладачем ступеня засвоєння матеріалу. Багатоваріантність розміщених в навчальному посібнику завдань дасть можливість використовувати його тривалий час, не повторюючи з року в рік (чи для різних груп студентів) ті ж самі задачі і питання.

Цифрові дані завдань і назви підприємств умовні.

Навчальний посібник може використовуватися у вищих навчальних закладах, коледжах, а також бажаючими самостійно оволодівати знаннями з бухгалтерського обліку і практичними навичками нелегкої, але водночас такої важливої для суспільства професії – БУХГАЛТЕР.

РОЗДІЛ І

Тематичні завдання з основ бухгалтерського обліку

1.1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

Питання до розгляду:

1. Поняття господарського обліку, види обліку.
2. Вимірники, що застосовуються в обліку.
3. Мета, завдання, функції та принципи бухгалтерського обліку.
4. Елементи методу бухгалтерського обліку.
5. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку.

Дискусійні питання:

1. Який з видів обліку і чому можна вважати найбільш креативним (творчим): фінансовий, управлінський, податковий?
2. Який з видів обліку, на Вашу думку, є наймолодшим?
3. Поясніть місце стратегічного обліку в системі управління підприємством.

Ключові терміни: господарський облік, оперативний облік, статистичний облік, бухгалтерський облік, фінансовий облік, податковий облік, управлінський облік, креативний облік, стратегічний облік, предмет та об'єкт бухгалтерського обліку, метод бухгалтерського обліку, господарські засоби, джерела господарських засобів, необоротні активи, оборотні активи, власний капітал, зобов'язання.

Методичні вказівки до виконання:

Господарський облік – це якісна характеристика і кількісне відображення майна підприємства, джерел його формування і господарських процесів. Види господарського обліку: оперативно-технічний; статистичний; бухгалтерський.

Оперативно-технічний облік характеризується усною передачею інформації без складання документів. Ця інформація необхідна для щоденного прийняття управлінських рішень.

Статистичний облік вивчає масові явища і закономірності їх розвитку.

Бухгалтерський облік – це система безперервного, взаємопов'язаного, суцільного та документально обґрунтованого відображення господарських засобів за складом і розміщенням та джерелами їх формування в грошовому, трудовому і натуральному вимірниках.

Правові основи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в нашій країні визначає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996 - XIV.

За *сферою діяльності* бухгалтерський облік поділяється на виробничо-господарський, бюджетний і банківський. За об'єктами обліку, планом рахунків, специфікою ведення ці види обліку істотно відрізняються один від одного.

За *обліковими функціями* бухгалтерський облік поділяється на фінансовий, податковий і управлінський

Сукупність інформації, яка використовується для розробки стратегії підприємства, є об'єктом *стратегічного* обліку. Неоднозначність законодавства та можливість вибору одного з кількох варіантів обліку окремих операцій зумовлюють творчий підхід до обліку – *креативний* облік.

Обліковий процес здійснюється за допомогою таких інструментів — *елементів методу*: документування; інвентаризації; оцінки; калькулювання; рахунків; подвійного запису; бухгалтерського балансу; бухгалтерської звітності.

Предметом бухгалтерського обліку є господарська діяльність підприємства, а саме - засоби і джерела їх формування та господарські процеси.

Предмет бухгалтерського обліку складається з окремих елементів, складових, які називають *об'єктами*. Під об'єктом обліку розуміють конкретний засіб (майно), джерело його утворення та їх рух у процесі відтворення.

Об'єкти бухгалтерського обліку показані в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Об'єкти бухгалтерського обліку

Забезпечують господарську діяльність		Становлять господарську діяльність	
Господарські засоби: - оборотні; - необоротні	Джерела утворення господарських засобів: - власні; - залучені	Господарські процеси: - постачання; - виробництво; - реалізація	Результати господарських процесів

Практичні завдання:**Завдання 1.1.1**

Яке з наведених визначень, на Вашу думку, найбільш повно характеризує бухгалтерський облік. Проаналізуйте переваги і недоліки кожного з них.

Вихідні дані: визначення бухгалтерського обліку подано в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення бухгалтерського обліку

№ з/п	Джерело	Бухгалтерський облік -
1	2	3
1.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року N 996-XIV.	Процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень (ст. 1)
2.	Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Частина 1. – Житомир: ЖІТІ, 1996. – 236с.	основа для прийняття рішень у бізнесі; це система оцінки фінансової діяльності, яка використовується в бізнесі шляхом реєстрації і систематизації даних про продаж, купівлю та інші угоди. Він узагальнює цю інформацію і надає їй таких форм, які дозволяють оцінити результати минулої діяльності, сучасний стан і перспективи розвитку підприємства; це - безперервне і суцільне спостереження за господарськими процесами, відображення всієї сукупності господарських засобів та господарських процесів в рамках одного підприємства за допомогою грошової оцінки (с.8, 41)

Продовження табл. 1.2

1	2	3
3.	Ждан В.І., Хаустова Є.Б., Колос І.В., Бондаренко О.С. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. Посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384с.	полягає в безперервному, суцільному, документально обґрунтованому і взаємопов'язаному відображенні об'єктів цього виду обліку (господарських засобів, джерел їх формування, процесів і результатів господарської діяльності) в грошовому вираженні для забезпечення користувачів бухгалтерської інформації з метою прийняття управлінських рішень (с.9)

Завдання 1.1.2

Які з наведених господарських операцій знайдуть першочергове відображення в оперативному, статистичному або бухгалтерському обліку?

Вихідні дані:

- придбано основні засоби у постачальників;
- у поточному місяці собівартість одиниці продукції зменшилась на 100 грн.;
- протягом дня на автотранспортному підприємстві використовувалось 6 автомобілів, 2 - перебувають у ремонті;
- протягом року прийнято на роботу 120 працівників, звільнено – 17;
- за власним бажанням звільнено працівника з посади головного бухгалтера;
- ліквідовано підприємство.

Завдання 1.1.3

Здійснити порівняння фінансового та управлінського обліків за наведеними в таблиці 1.3 характеристиками.

Таблиця 1.3

Порівняння фінансового та управлінського обліків

№ з/п	Порівняльні характеристики	Фінансовий	Управлінський
1.	Головні користувачі інформації		
2.	Використання вимірників		
3.	Відкритість даних		
4.	Ступінь достовірності даних		
5.	Періодичність складання звітів		
6.	Обов'язковість ведення		

Завдання 1.1.4

Покажіть на рис.1.1 послідовність етапів господарського обліку, поясніть кожен етап.

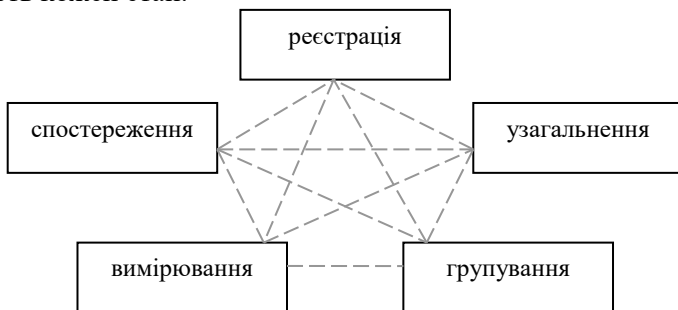

Рис.1.1 Етапи господарського обліку

Завдання 1.1.5

Пов'яжіть основні принципи бухгалтерського обліку, перераховані в таблиці 1.4, з їх характеристиками.

Таблиця 1.4

Принципи бухгалтерського обліку

№ з/п	Принцип	Характеристика
1	2	3
1.	Нарахування та відповідність доходів і витрат	А. Постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності.
2.	Превалювання сутності над формою	Б. Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.
3.	Обачність	В. Можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.
4.	Повне висвітлення	Г. Застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.
5.	Безперервність	Д. Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.
6.	Автономність	Е. Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі.

Продовження табл. 1.4

1	2	3
7.	Історична (фактична) собівартість	Є. Для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.
8.	Єдиний грошовий вимірник	Ж. Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.
9.	Послідовність	З. Пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання.
10.	Періодичність	И. Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці.

Завдання 1.1.6

Які користувачі облікової інформації належать до зовнішніх, а які до внутрішніх? Поставте позначки у відповідних колонках.

Вихідні дані: перелік користувачів наведено в таблиці 1.5

Таблиця 1.5

Користувачі облікової інформації

№ з/п	Користувачі облікової інформації	Внутрішні	Зовнішні
1.	Ділові партнери		
2.	Аудиторські контори		
3.	Банки		
4.	Менеджери		
5.	Покупці й замовники		
6.	Цільові фонди		
7.	Фінансові аналітики		
8.	Власники		
9.	Інвестори		
10.	Постачальники		
11.	Керівники підрозділів		
12.	Податкові органи		
13.	Суд		
14.	Державна статистика		
15.	Управлінський персонал		

Завдання 1.1.7

Визначте види облікових вимірників, заповнивши таблицю 1.6.

Таблиця 1.6

Облікові вимірники

№ з/п	Майно, витрати праці	Облікові вимірники		
		Натуральний	Трудовий	Грошовий
1.	Гроші в касі – 30 грн.			
2.	Бензин – 100 л			
3.	Цвяхи – 100 кг			
4.	Відпрацьований робітниками час – 12 людино-днів			
5.	Вантажівки – 10 шт.			
6.	Паливо – 100 грн.			
7.	Лампи – 20 шт.			
8.	Запасні частини – 80 грн.			
9.	Матеріали – 50 грн.			
10.	Дошки – 50 м ³			
11.	Автомобілі – 100000 грн.			
12.	Заробітна плата – 1000 грн.			

Завдання 1.1.8

Які з елементів методу бухгалтерського обліку (документування, інвентаризація, оцінка, калькулювання, рахунки, подвійний запис, баланс, звітність) використовуються при здійсненні наступних господарських операцій.

Вихідні дані:

- виявлено нестачі в магазині;
- в бухгалтерському документі (наряді) зафіксовано виробіток робітника;
- складено фінансову звітність;
- в результаті пошкодження частини автомобіля прийнято рішення про зменшення його балансової вартості;
- обчислено собівартість виготовленої продукції;
- відображено в обліку надходження матеріалів від постачальників на підставі накладної;
- отримано гроші в касу, складено бухгалтерський документ (прибутковий касовий ордер);
- згруповано господарські засоби за складом і джерелами їх утворення в грошовому вираженні на певну дату.

Завдання 1.1.9

Серед ознак, наведених нижче, вибрати ті, що стосуються оцінки, документування та інвентаризації, як елементів методу бухгалтерського обліку.

Вихідні дані:

- спосіб вартісного вимірювання господарських засобів, джерел їх утворення;
- підтверджує факт здійснення господарської операції;
- для різних об'єктів обліку – активів, зобов'язань, капіталу, господарських процесів – визначається у відповідних стандартах обліку;
- заповнюються тільки чорнилом або друкарським способом;
- виявляє фактичний стан майна та розбіжності фактичного стану з даними обліку.

Завдання 1.1.10

Визначити розмір статутного капіталу новоствореного підприємства, перевірте відповідність його чинному законодавству. Розрахувати частку кожного учасника у статутному капіталі. Перелічити активи новоствореного підприємства і джерела його утворення.

Вихідні дані: троє громадян - Поліщук І.І., Іванюк А.П. та Петрук О.М. - вирішили створити авторемонтне підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю (ТЗОВ), статутний капітал якого поділений на частки. Для початку діяльності їм необхідні: будівля, інструмент та грошові кошти. За домовленістю, Поліщук І.І. передає у власність підприємства будівлю вартістю 500 тис.грн., Іванюк А.П. – обладнання на 200 тис.грн., Петрук О.М. – готівку в сумі 100 тис.грн.

Завдання 1.1.11

Назвати активи новоствореного підприємства і джерела його утворення, вказати які активи належать до оборотних, а які до необоротних, джерела господарських засобів поділити на власні і залучені. Перерахувати активи і пасиви після літримання кредиту ЦМ же підприємством.

Вихідні дані: чотири підприємства «А», «Б», «В» і «Г» є співзасновниками відкритого акціонерного товариства «Д». За домовленістю, підприємство «А» передало у власність підприємства «Д» автомобіль вартістю 200 тис.грн., «Б» – машини вартістю 400 тис.грн., «В» – будівлю в сумі 500 тис.грн., «Г» - власні акції вартістю 250

тис.грн. Для початку своєї діяльності підприємство «Д» взяло кредит на суму 250 тис.грн.

Завдання 1.1.12

Використовуючи перелік господарських засобів і джерел їх утворення у таблиці 1.7, згрупуйте їх:

- 1) за функціональною участю у процесі діяльності;
- 2) на господарські засоби і джерела їх утворення.

Таблиця 1.7

Господарські засоби та джерела їх утворення

№ з/п	Найменування господарських засобів та джерел їх утворення	Сума, тис. грн.	Господарські засоби	Джерела господарських засобів
1.	Інструменти, прилади та інвентар	170		
2.	Каса	200		
3.	МШП	630		
4.	Статутний капітал	1000		
5.	Заборгованість за заробітною платою	550		
6.	Транспортні засоби	350		
7.	Довгострокові кредити банків у національній валюті	680		
8.	Сировина і матеріали	400		
9.	Заборгованість іншим кредиторам	500		
10.	Нематеріальні активи	730		
11.	Додатковий капітал	100		
12.	Виробництво	250		
13.	Прибуток	400		
14.	Поточний рахунок в національній валюті	560		
15.	Пайовий капітал	440		
16.	Машини і обладнання	800		
17.	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	360		
18.	Заборгованість інших дебіторів	580		
19.	Паливо	330		
20.	Заборгованість вітчизняних покупців	50		
21.	Товари	30		
22.	Заборгованість перед пенсійним фондом	350		
23.	Будинки і споруди	360		
24.	Тара і тарні матеріали	10		
25.	Заборгованість постачальникам	340		
26.	Резервний капітал	860		
27.	Напівфабрикати	40		
28.	Готова продукція	90		

Завдання 1.1.13

Визначте вартість складових майна підприємства та джерел його утворення та згрупуйте результати в таблицю 1.8.

Таблиця 1.8

Складові майна підприємства і джерела його утворення

Складові майна	Вартість, тис.грн.	Складові джерел	Вартість, тис.грн.
Всього		Всього	

Вихідні дані: вартість обладнання – 3000 тис.грн., будівлі і споруди – 10000 тис.грн., отриманий короткотерміновий кредит банку – 300 тис.грн., товари на складі – 500 тис.грн., готова продукція – 200 тис.грн., пайовий капітал – 10500 тис.грн., нерозподілений прибуток – 2974 тис.грн., готівка в касі – 4 тис.грн., дебіторська заборгованість 40 тис.грн., кредиторська заборгованість – 20 тис.грн., патент 50 тис.грн.

Тестові завдання:

- Господарський облік поділяють на:
 - 1) фінансовий, податковий, управлінський;
 - 2) бухгалтерський, виробничий, управлінський;
 - 3) оперативний, статистичний, бухгалтерський;
 - 4) статистичний, податковий, бухгалтерський;
 - 5) немає правильної відповіді.
- Бухгалтерський облік є видом:
 - 1) податкового обліку;
 - 2) фінансового обліку;
 - 3) господарського обліку;
 - 4) статистичного обліку
 - 5) немає правильної відповіді.
- Не є етапами (стадіями) господарського обліку:
 - 1) спостереження;
 - 2) вимірювання;
 - 3) реєстрація;
 - 4) узагальнення;
 - 5) немає правильної відповіді.

4. У якому варіанті відповіді перелічено тільки натуральні показники:
- 1) гривня, копійка, метр;
 - 2) кілограм, умовна банка, метр;
 - 3) долар, людино-день, штука;
 - 4) тонна, кілограм, відсоток;
 - 5) у жодному з наведених.
5. Не є обов'язковим і використовується винятково для внутрішніх потреб управління:
- 1) податковий облік;
 - 2) управлінський облік;
 - 3) фінансовий облік;
 - 4) креативний облік;
 - 5) всі наведені вище.
6. Обов'язковість ведення бухгалтерського обліку в Україні зазначена в:
- 1) Цивільному кодексі України;
 - 2) Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
 - 3) Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку;
 - 4) Господарському кодексі України;
 - 5) Міжнародних стандартах фінансової звітності.
7. Які з наведених користувачів бухгалтерської інформації є внутрішніми:
- 1) апарат управління підприємством;
 - 2) власники;
 - 3) керівники структурних підрозділів;
 - 4) робітники;
 - 5) всі перелічені вище.
8. Вкажіть послідовність етапів процесу господарського обліку:
- 1) вимірювання, спостереження, групування, реєстрація, узагальнення;
 - 2) спостереження, вимірювання, реєстрація, групування, узагальнення;
 - 3) узагальнення; групування, реєстрація, вимірювання;
 - 4) вимірювання, групування, реєстрація, узагальнення;
 - 5) немає правильної відповіді.

9. Процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень — це:

- 1) одне з відомих визначень господарського обліку;
- 2) визначення бухгалтерського обліку, наведене в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- 3) визначення стратегічного обліку;
- 4) визначення управлінського обліку;
- 5) визначення внутрішньогосподарського обліку, наведене в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

10. Який з наведених принципів полягає в тому, що фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарської діяльності:

- 1) принцип автономності;
- 2) принцип обачності;
- 3) принцип послідовності;
- 4) принцип безперервності;
- 5) принцип повного висвітлення.

11. Який з наведених принципів фінансової звітності полягає в тому, що для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів:

- 1) принцип нарахування та відповідність доходів і витрат;
- 2) принцип послідовності;
- 3) принцип безперервності;
- 4) принцип автономності;
- 5) принцип повного висвітлення.

12. Принцип превалювання сутності над формою полягає у:

- 1) відображенні господарських операцій у бухгалтерському обліку, тільки виходячи із змісту первинних документів;
- 2) відображенні господарських операцій за їх юридичним змістом;
- 3) відображенні господарських операцій у бухгалтерському обліку тільки за наявності документального підтвердження;

- 4) порівнянні доходів звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів;
- 5) відображенні господарських операцій у бухгалтерському обліку за їх економічною сутністю.

13. Який принцип бухгалтерського обліку полягає у використанні в обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню доходів та активів:

- 1) принцип нарахування та відповідність доходів і витрат;
- 2) принцип послідовності;
- 3) принцип автономності;
- 4) принцип безперервності;
- 5) принцип обачності.

14. До господарських засобів належать:

- 1) сировина та матеріали, гроші в дорозі, капітальні інвестиції;
- 2) заборгованість постачальникам за поставлені матеріальні цінності;
- 3) дебіторська заборгованість підзвітних осіб; доходи майбутніх періодів;
- 4) каса, рахунок в банку, прибуток;
- 5) усі відповіді правильні.

15. У якому пункті наведені тільки джерела утворення господарських засобів:

- 1) земля, статутний капітал, зобов'язання;
- 2) незавершене виробництво; резерв оплати відпускних, заборгованість перед робітниками з оплати праці;
- 3) власний капітал та витрати майбутніх періодів;
- 4) дебіторська заборгованість підзвітних осіб; доходи майбутніх періодів;
- 5) пайовий капітал, цільове фінансування, кредиторська заборгованість постачальникам, доходи майбутніх періодів?

16. До матеріальних господарських засобів належать:

- 1) інструменти зі строком служби 2 місяці, земельна ділянка, товари на складі;

- 2) право на природні ресурси, готова продукція на складі, природні ресурси;
- 3) грошові документи – путівки до будинку відпочинку для працівників підприємства, готова продукція відвантажена, але не оплачена;
- 4) патент на промисловий зразок, кран;
- 5) немає правильної відповіді.

17. Основною метою фінансового обліку є:

- 1) облік масових явищ;
- 2) узагальнення даних про господарську діяльність у формі фінансової звітності;
- 3) облік та розподіл витрат за центрами відповідальності;
- 4) відображення господарських операцій в первинних документах і реєстрах;
- 5) складання податкових декларацій.

18. Не є об'єктами бухгалтерського обліку:

- 1) господарські засоби і їхні джерела;
- 2) господарські процеси;
- 3) активи, зобов'язання і капітал;
- 4) доходи, витрати, прибуток;
- 5) немає правильної відповіді.

19. Засоби, що беруть участь у процесі виробництва один раз, як правило змінюють свою форму і свою вартість повністю переносять на вартість продукції, вони називаються:

- 1) власними;
- 2) оборотними;
- 3) основними;
- 4) необоротними;
- 5) залученими.

20. Не належать до необоротних активів:

- 1) земельні ділянки;
- 2) грошові кошти;
- 3) автотранспорт;
- 4) дебіторська заборгованість;
- 5) меблі.

Ситуаційні завдання:

1. Проаналізуйте життєві ситуації (свої, знайомих), коли прийняття рішень було ускладнено відсутністю або поганою якістю необхідної інформації. Які заходи, на Вашу думку, необхідно вжити для поліпшення якості інформації і що саме впливає на неї?

2. З 01.01.X9 року прийняли на підприємство нового бухгалтера. В травні 20X9 року контролюючими органами було проведено перевірку бухгалтерського обліку за 20X8 рік, за результатами якої встановлено порушення чинного законодавства. Хто буде відповідати за виявлені порушення? Відповідь обґрунтуйте.

1.2. Бухгалтерський баланс

Питання до розгляду:

1. Сутність бухгалтерської збалансованості.
2. Поняття та функції балансу.
3. Структура та основи побудови балансу.
4. Види балансу.
5. Типи змін в балансі.

Дискусійні питання:

1. Який формат балансу (вертикальний чи горизонтальний) є зручнішим у користуванні? Обґрунтуйте свою думку.

2. Поясніть належність доходів і витрат майбутніх періодів до активу і пасиву балансу.

3. Який з елементів методу бухгалтерського обліку, на Вашу думку, є первинним: баланс чи звітність?

Ключові терміни: баланс, стаття балансу, актив, пасив, розділ балансу, балансове рівняння, господарська операція, типи господарських операцій, валюта балансу.

Методичні вказівки до виконання:

Бухгалтерський баланс – це спосіб економічного узагальнення господарських засобів та джерел їх утворення на певну дату в грошовому вираженні. Баланс складається на останній день звітного періоду.

Балансове рівняння: Актив (А)=Пасив (П)

Актив =Власний капітал+Зобов'язання

Власний капітал=Актив – Зобов'язання

За формою баланс - це таблиця, одна сторона відображає склад та розміщення господарських засобів і називається *активом*, інша сторона відображає джерела утворення господарських засобів - *пасив*.

У бухгалтерському балансі всі господарські засоби підприємства та джерела їх утворення об'єднані в економічно однорідні групи, які називають *статтями балансу*.

Види бухгалтерського балансу: баланс-нетто, баланс-брутто, вступний баланс, поточний баланс, заключний (річний) баланс, об'єднувальний баланс, зведений баланс, розподільчий баланс, ліквідаційний баланс, консолідований баланс.

Є чотири типи змін в балансі:

Перший тип операцій характеризується змінами тільки в активі балансу: одна стаття активу збільшується, а друга зменшується на однакову суму. Валюта балансу не змінюється (А+А-).

Другий тип операцій характеризується змінами тільки в пасиві балансу: одна стаття пасиву збільшується, а друга зменшується на однакову суму. Валюта балансу не змінюється (П+П-).

Третій тип операцій характеризується змінами в активі й пасиві балансу на одну й ту саму суму в бік збільшення. Валюта балансу збільшується (А+П+).

Четвертий тип операцій на балансі характеризується змінами в активі й пасиві балансу на одну й ту саму суму в бік зменшення. Валюта балансу зменшується (А-П-).

Приклад 1

Початковий баланс підприємства «Мотор» має вигляд (табл.1.9)

Таблиця 1.9

Початковий баланс підприємства «Мотор»

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Каса	1000	Нерозподілені прибутки	4000
Рахунки в банках	2000	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	3000
Виробничі запаси	3000	Статутний капітал	2000
Розрахунки з покупцями та замовниками	4000	Короткотермінові позики	1000
Баланс	10000	Баланс	10000

Господарська операція: отримано в касу підприємства з його поточного рахунка готівку для виплати заробітної плати працівникам у сумі 1 000 грн. Внаслідок цієї операції залишок грошових коштів у касі збільшиться на 1 000 грн. і сума за статтею «Каса» становитиме 2000 грн. (1000 + 1000). Водночас на поточному рахунку в банку кошти на 1000 грн. зменшаться і за статтею «Рахунки в банках» залишок становитиме 1000 грн. (2000 - 1000).

Баланс підприємства після операції матиме такий вигляд (табл.1.10).

Таблиця 1.10

Баланс підприємства після операції типу А+А-

Актив	Сума, грн.		Пасив	Сума, грн.	
	Початковий баланс	Після операції		Початковий баланс	Після операції
Каса +1000	1000	2000	Нерозподілені прибутки	4000	4000
Рахунки в банках - 1000	2000	1000	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	3000	3000
Виробничі запаси	3000	3000	Статутний капітал	2000	2000
Розрахунки з покупцями та замовниками	4000	4000	Короткотермінові позики	1000	1000
Баланс	10000	10000	Баланс	10000	10000

Оскільки підсумок балансу не змінився, а зміни відбулись тільки в активі, то це - операція першого типу: А+А-.

Приклад 2

Показники початкового балансу підприємства «Мотор» такі ж як і в прикладі 1.

Господарська операція: за рішенням зборів засновників підприємства частину прибутку в сумі 3 000 грн. спрямовано на збільшення статутного капіталу. Внаслідок цієї операції відбулися зміни в джерелах засобів: сума за статтею «Нерозподілені прибутки» зменшилася на 3000 грн. і становить 1000 грн. (4 000 - 3 000), а «Статутний капітал» при цьому збільшився на цю суму і становив 5 000 грн. (2 000 + 3 000).

Баланс підприємства після операції матиме такий вигляд (табл.1.11).

Таблиця 1.11

Баланс підприємства після операції типу П+П-

Актив	Сума, грн.		Пасив	Сума, грн.	
	Початковий баланс	Після операції		Початковий баланс	Після операції
Каса	1000	1000	<i>Нерозподілений прибуток</i> -3000	4000	1000
Рахунки в банках	2000	2000	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	3000	3000
Виробничі запаси	3000	3000	<i>Статутний капітал</i> +3000	2000	5000
Розрахунки з покупцями та замовниками	4000	4000	Короткотермінові позики	1000	1000
Баланс	10000	10000	Баланс	10000	10000

Позаяк підсумок балансу не змінився, а зміни відбулись тільки в пасиві, то це - операція другого типу: П+П-.

Приклад 3

Показники початкового балансу підприємства «Мотор» такі ж як і в прикладі 1.

Господарська операція: від постачальників надійшли й були оприбутковані виробничі запаси на суму 6 000 грн. Внаслідок операції відбулося збільшення статті «Виробничі запаси» на 6 000 грн. і становить 9000 грн. (3000 +6000). Одночасно відбулося збільшення статті «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» за одержані запаси на цю ж суму. Залишок за статтею «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» зростає до 9 000 грн. (3000 + 6 000).

Баланс підприємства після операції матиме такий вигляд (табл. 1.12).

Таблиця 1.12

Баланс підприємства після операції типу А+П+

Актив	Сума, грн.		Пасив	Сума, грн.	
	Початковий баланс	Після операції		Початковий баланс	Після операції
Каса	1000	1000	Нерозподілені прибутки	4000	4000
Рахунки в банках	2000	2000	<i>Розрахунки з постачальниками та підрядниками</i> +6000	3000	9000
<i>Виробничі запаси</i> +6000	3000	9000	Статутний капітал	2000	2000
Розрахунки з покупцями та замовниками	4000	4000	Короткотермінові позики	1000	1000
Баланс	10000	16000	Баланс	10000	16000

Підсумок балансу збільшився на 6000 грн., зміни відбулись в Активі і Пасиві – це операція третього типу: А+П+.

Приклад 4

Показники початкового балансу підприємства «Мотор» такі ж як і в прикладі 1. Господарська операція: перераховано підприємством з поточного рахунка в банку заборгованість за раніше отриманим кредитом на суму 1 000.

Ця операція викликала зменшення статті «Рахунки в банках» на суму 1 000 грн., залишок на якому тепер становить 1000 грн. (2000 - 1000), і одночасно зменшилася заборгованість банку за кредитом на цю ж суму. В результаті операції залишок за статтею «Короткострокові позики» становить 0 грн.(1000 - 1000).

Баланс підприємства після операції матиме такий вигляд (табл. 1.13)

Таблиця 1.13

Баланс підприємства після операції А-П-

Актив	Сума, грн.		Пасив	Сума, грн.	
	Початковий баланс	Після операції		Початковий баланс	Після операції
Каса	1000	1000	Нерозподілені прибутки	4000	4000
<i>Рахунки в банках</i> -1000	2000	1000	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	3000	3000
Виробничі запаси	3000	3000	Статутний капітал	2000	2000
Розрахунки з покупцями та замовниками	4000	4000	<i>Короткострокові позики</i> -1000	1000	0
Баланс	10000	9000	Баланс	10000	9000

Підсумок балансу зменшився на 1000 грн., зміни відбулись в Активі і Пасиві – це операція четвертого типу: А-П-.

Приклад 5

Складемо баланс підприємства «Аргос» за даними сальдо рахунків на 31.12.20X8 року, наведених в таблиці 1.14.

Таблиця 1.14

Сальдо рахунків	
Показники	Сума, грн.
Будинки і споруди	2544,0
Статутний капітал	29480,0
Короткострокові кредити банків	2080,0
Готова продукція	18 000,0
Товари	6650,0
Векселі одержані	30 000,0
Додатково вкладений капітал	3090,0
Розрахунки за заробітною платою	3200,0
Розрахунки за соціальним страхуванням	800,0
Поточні фінансові інвестиції	2000,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3800,0
Виробничі запаси	10 256,0

Баланс відобразимо в таблиці 1.15

Таблиця 1.15

Баланс підприємства «Аргос» на 01.01.20X9

Актив	Сума	Пасив	Сума
I.Необоротні активи - будинки і споруди	2544,0	I.Власний капітал - статутний капітал - додатково вкладений капітал	29480 3090
II.Оборотні активи - виробничі запаси - готова продукція - товари - векселі одержані - грошові кошти в національній валюті	10256 18000 6650 3000 2000	IV. Поточні зобов'язання - короткострокові кредити банку - кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги - зобов'язання по розрахунках за з/п - зобов'язання по розрахунках за соц.страх.	2080 3800 3200 800
БАЛАНС	42450	БАЛАНС	42450

Практичні завдання:

Завдання 1.2.1

Які з перелічених показників відображаються в балансі підприємства.

Вихідні дані:

- Нематеріальні активи;
- Кількість працівників;
- Вартість меблів;
- Земля;
- Укладені договори купівлі-продажу;
- Статутний капітал;
- Дохід від реалізації продукції;
- Прибуток;
- Виробничі запаси;
- Заборгованість з оплати праці;
- Отримана позика банку;
- Витрати пального.

Завдання 1.2.2

Які з перелічених статей належать до активу або пасиву балансу?

Вихідні дані: основні засоби, статутний капітал, виробничі запаси, дебіторська заборгованість, короткострокові кредити банків, поточні фінансові інвестиції, векселі видані, грошові кошти, будівлі, споруди, резервний капітал, векселі отримані, доходи майбутніх періодів, позика банку, прибутки, заборгованість покупців.

Завдання 1.2.3

Використовуючи дані про залишки на бухгалтерських рахунках підприємства «Статус», згрупуйте їх:

- 1) на господарські засоби і джерела їх утворення;
- 2) активи за функціональною участю в процесі діяльності (матеріальні, нематеріальні, фінансові).

Вихідні дані: перелік господарських засобів і джерел їх утворення подано в таблиці 1.16.

Таблиця 1.16

Перелік господарських засобів і джерел їх утворення

№ з/п	Найменування господарських засобів і джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Інструменти, прилади та інвентар	11890
2.	Каса	20200
3.	МШП	925
4.	Статутний капітал	163000
5.	Заборгованість за заробітною платою	5800
6.	Транспортні засоби	8100
7.	Довгострокові кредити банків у національній валюті	40000
8.	Сировина і матеріали	15845
9.	Заборгованість іншим кредиторам	420
10.	Комп'ютерні програми	4800
11.	Цільове фінансування і цільові надходження	15000
12.	Виробництво (незавершене)	15890
13.	Прибуток	19470
14.	Поточний рахунок в національній валюті	18200
15.	Додатковий капітал	15000
16.	Машини і обладнання	20460
17.	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	3900
18.	Заборгованість інших дебіторів	970
19.	Паливо	3600
20.	Заборгованість вітчизняних покупців	6720
21.	Товари	3600
22.	Заборгованість Пенсійному фонду	460
23.	Будинки і споруди	120400
24.	Тара і тарні матеріали	1820
25.	Заборгованість постачальникам і підрядчикам	24840
26.	Резервний капітал	5400
27.	Напівфабрикати	5250
28.	Готова продукція	34620

Завдання 1.2.4

Об'єднайте джерела утворення господарських засобів підприємства із завдання 1.2.3 за зразком, наведеним в таблиці 1.17.

Таблиця 1.17

Класифікація джерел господарських засобів

№ з/п	Джерела господарських засобів	Джерела власних засобів		Джерела залучених засобів	
		Власний капітал	Доходи майбутніх періодів	Довгострокові зобов'язання	Короткострокові зобов'язання

Завдання 1.2.5

Об'єднайте господарські засоби підприємства із завдання 1.2.3 за участю в обороті у таблиці 1.18.

Таблиця 1.18

Класифікація господарських засобів за участю в обороті

№ з/п	Найменування господарських засобів (активів)	Сума, грн.								
		Необоротні активи				Оборотні активи				
		Основні засоби	Нематеріальні активи	Довгострокові фінансові інвестиції	Інші необоротні активи	Грошові кошти	Короткострокові фінансові інвестиції	Дебіторська заборгованість	Запаси	Виробництво
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Всього									

Вихідні дані: завдання 1.2.3.

Завдання 1.2.6

На основі даних про залишки на рахунках бухгалтерського обліку складіть баланс на 01.02.20X9р. для підприємства «Салют».

Вихідні дані: сальдо рахунків «Салют» на 31.01.20X9 року наведено в таблиці 1.19.

Таблиця 1.19

Сальдо рахунків «Салют» на 31.01.20X9 року

№ з/п	Найменування господарських засобів	Сума, грн.
1.	Статутний капітал	105000
2.	Товари	18500
3.	Каса	500
4.	Заборгованість постачальникам	20000
5.	Основні засоби	101000
6.	Прибуток	25000
7.	Готова продукція	25500
8.	Кредити банків	30000
9.	Незавершене виробництво	24500
10.	Матеріали	10000

Завдання 1.2.7

Визначте як впливають на валюту балансу (збільшують, зменшують, не змінюють) господарські операції ТЗОВ «Світанок».

Вихідні дані: перелік господарських операцій подано в таблиці 1.20.

Таблиця 1.20

Господарські операції ТзОВ «Світанок»

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Відповідь
1.	З розрахункового рахунку надійшли гроші в касу	500	
2.	Частина прибутку спрямована на збільшення статутного капіталу	300	
3.	Погашено з розрахункового рахунку зобов'язання перед постачальниками	400	
4.	Придбано у постачальників матеріали	150	
5.	Отримано готівку в касі від покупців	3000	
6.	Видано з каси готівку під звіт	280	
7.	Погашено кредит банку	430	
8.	Використано матеріали у виробництві	700	
9.	Отримано на розрахунковий рахунок кредит банку	200	
10.	Сплачено з розрахункового рахунку податки в бюджет	20	
11.	Оприбутковано продукцію з виробництва	340	
12.	Списано матеріали на виробництво	150	
13.	Нарахована заробітна плата робітникам	200	

Завдання 1.2.8

Запишіть результати наведених господарських операцій, використовуючи «+» та «-» для позначення збільшення чи зменшення активів, зобов'язань та капіталу.

Вихідні дані: перелік господарських операцій подано в таблиці 1.21.

Таблиця 1.21

Визначення впливу господарських операцій на активи, зобов'язання та капітал підприємства

№ з/п	Зміст господарської операції	Вплив на		
		Активи	Зобов'язання	Капітал
1.	Погашено зобов'язання з податку на прибуток з розрахункового рахунку			
2.	Виплачено з каси заробітну плату			
3.	Погашено зобов'язання перед постачальниками в сумі 100 тис.грн.: готівкою - 50 тис.грн., а решту за рахунок кредиту банку			
4.	Як внесок до статутного капіталу отримано основні засоби			
5.	Придбано нематеріальні активи у постачальників			
6.	Покупці повернули придбані товари			
7.	Погашено кредит банку			
8.	Виявлено нестачу товарів у магазині			

Завдання 1.2.9

Визначте тип змін в балансі: А+А-, П+П-, А+П+, А-П-, де А – актив балансу, П – пасив балансу, «+» - збільшення, «-» - зменшення .

Вихідні дані: господарські операції підприємства наведено в таблиці 1.22.

Таблиця 1.22

Господарські операції підприємства

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Тип змін в балансі
1.	Придбано у постачальників сировину і матеріали	1000	
2.	Використали матеріали для виробництва продукції	2000	
3.	Нарахували заробітну плату робітникам, зайнятим у виробництві	1000	
4.	Провели відрахування на фонд оплати праці: в Пенсійний фонд; у фонди соціального страхування	332 28	
5.	Прийнято до оплати рахунок від постачальників за використану у виробництві електроенергію	2000	
6.	Оприбутковано на склад готову продукцію	5000	
7.	Отримано короткостроковий кредит банку	100000	
8.	З розрахункового рахунку отримано кошти в касу для видачі зарплати	1000	
9.	З розрахункового рахунку отримано кошти в касу на господарські потреби	200	
10.	Видано з каси зарплату працівникам	900	
11.	Видано готівку на витрати на відрядження	200	
12.	Здано в банк на поточний рахунок депоновану зарплату	100	
13.	Погашено заборгованість перед: Пенсійним фондом; фондами соціального страхування	332 28	
14.	Збільшено резервний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку	300	
15.	Отримано основні засоби як внесок до статутного капіталу	20000	

Завдання 1.2.10

Скласти початковий і кінцевий баланс, а також визначити вплив кожної з наведених операцій на бухгалтерський баланс та вказати тип змін в балансі під впливом господарських операцій.

Вихідні дані: в початковому балансі підприємства наявні наступні статті: статутний капітал – 1310 тис.грн.; позика банку — 200 тис.грн.; розрахунки з постачальниками та підрядниками — 150 тис.грн.; інструменти, прилади та інвентар - 50 тис.грн.; транспортні засоби — 500 тис.грн.; товари — 300 тис.грн.; розрахунки з покупцями та замовниками – 450 тис.грн.; рахунок в банку — 350 тис.грн.; каса – 10 тис.грн.;

Протягом місяця поточного року підприємство здійснило такі операції:

- зараховано на поточний рахунок кошти від покупців у погашення заборгованості — 450 тис.грн.;
- придбано запасні частини — 10 тис.грн.;
- погашено з поточного рахунка заборгованість перед постачальниками — 150 тис.грн.;
- видано з каси готівку підзвітній особі — 5 тис.грн.;
- погашено позику банку — 200 тис.грн.

Тестові завдання:

1. Яка класифікація господарських засобів (майна) використовується в бухгалтерському обліку:

- 1) за функціональною роллю у процесі відтворення;
- 2) не використовують жодної;
- 3) власні і залучені;
- 4) основні і оборотні;
- 5) за джерелами формування?

2. Баланс включає інформацію про грошову оцінку:

- 1) доходів, активів та капіталу.
- 2) фінансових результатів, доходів і витрат;
- 3) активів, капіталу та зобов'язань;
- 4) джерел господарських засобів, власного капіталу та зобов'язань;
- 5) власного і залученого капіталу?

3. Елемент балансу, який відповідає критеріям, встановленим П(С)БО, називається:

- 1) розділом;
- 2) активом;
- 3) статтею;
- 4) пасивом;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Баланс відображає інформацію про підприємство:

- 1) станом на певну дату;
- 2) за певний період;
- 3) станом на певну дату і за період;
- 4) за весь період діяльності;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Сторона балансу, в якій відображають господарські засоби, називається:

- 1) розділом;
- 2) статтею;
- 3) активом;
- 4) пасивом;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Яка форма побудови балансу є типовою для України:

- 1) горизонтальна;
- 2) вертикальна;
- 3) змішана;
- 4) довільна;
- 5) правильної відповіді немає.

7. В Україні актив балансу будується в наступному порядку:

- 1) від короткострокових до довгострокових зобов'язань;
- 2) від довгострокових до короткострокових зобов'язань;
- 3) зменшення ліквідності активів;
- 4) зростання ліквідності активів;
- 5) від довгострокових до короткострокових зобов'язань і зростання ліквідності активів.

8. Придбані магазином меблі для продажу відображаються в статті:

- 1) основні засоби;
- 2) виробничі запаси;
- 3) товари;
- 4) готова продукція
- 5) немає правильної відповіді.

9. Банківська позика, яку буде погашено через 7 місяців, належить до:

- 1) довгострокових зобов'язань;
- 2) поточних зобов'язань;
- 3) забезпечень наступних витрат та платежів;
- 4) власного капіталу;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Комп'ютерна програма, придбана для використання в господарській діяльності підприємства, відображається у складі:

- 1) біологічних активів;
- 2) основних засобів;
- 3) нематеріальних активів;
- 4) інших необоротних активів;
- 5) капітальних інвестицій.

11. Вкажіть тип змін в балансі внаслідок операції: отримані матеріали від постачальників, які ще не оплатили:

- 1) $A+A-$;
- 2) $П+П-$;
- 3) $A+П+$;
- 4) $A-П-$;
- 5) $A+П-$.

12. Вкажіть тип змін в балансі внаслідок операції: погашено кредит банку:

- 1) $A+П-$;
- 2) $A+П+$;
- 3) $A-П-$;
- 4) $П+П-$;
- 5) правильної відповіді немає.

13. Нарахування дивідендів акціонерам приведе до таких змін у балансі:
- 1) зміни відбудуться лише в активі;
 - 2) зміни відбудуться лише в пасиві;
 - 3) зросте підсумок балансу;
 - 4) змін не відбудеться;
 - 5) зменшиться підсумок балансу.
14. Вкажіть тип змін в балансі внаслідок операції: оприбутковано на склад готову продукцію з виробництва:
- 1) А+П-;
 - 2) П+П-;
 - 3) А+П+;
 - 4) А+А-;
 - 5) правильної відповіді немає.
15. Яка з операцій не викличе зміни підсумків балансу:
- 1) здійснено внесок у статутний капітал готівкою;
 - 2) здійснено дооцінку основних засобів;
 - 3) погашено кредит банку;
 - 4) придбано основні засоби у постачальників;
 - г) проведено попередню оплату за товари.
16. До складових власного капіталу підприємства не включаються:
- 1) резервний капітал;
 - 2) нерозподілений прибуток;
 - 3) грошові кошти;
 - 4) додатковий капітал;
 - 5) статутний капітал.
17. Вкажіть тип змін в балансі від наступної операції: зарахування грошових коштів на банківський рахунок підприємства від покупців за відвантажену продукцію:
- 1) А+А-;
 - 2) П+П-;
 - 3) А+П+;
 - 4) А-П-;
 - 5) А+П-.

18. Вкажіть тип змін в балансі від наступної операції: у ході перерозподілу нерозподіленого прибутку його частина спрямовується до резервного капіталу:

- 1) $A+A-$;
- 2) $P+P-$;
- 3) $A+P+$;
- 4) $A-P-$;
- 5) $A-P+$.

19. Вкажіть тип змін в балансі від наступної операції: підприємство отримує безоплатно основні засоби:

- 1) $A+A-$;
- 2) $P+P-$;
- 3) $A+P+$;
- 4) $A-P-$;
- 5) $A+P-$.

20. Які зміни в балансі відбудуться внаслідок операції: отримані матеріали від постачальників:

- 1) зміни відбудуться лише в активі;
- 2) зміни відбудуться лише в пасиві;
- 3) зросте підсумок балансу;
- 4) зменшиться підсумок балансу;
- 5) змін не відбудеться?

Ситуаційні завдання:

1. Бухгалтер підприємства до 15 лютого не подав до органів статистики річний баланс. З 16 лютого по 25 лютого цього ж року він перебував на лікарняному. В які строки бухгалтеру слід скласти річний баланс? Який кінцевий термін подання річного балансу до статистики? Яка відповідальність бухгалтера за неподання фінансової звітності?

2. При складанні балансу було виявлено, що підсумок активу і пасиву балансу відрізняється на 1 тис.грн. Встановлено, що помилка виникла внаслідок заокруглень статей балансу. Як виправити рівність в балансі не порушуючи чинного законодавства? Чи суттєва ця помилка для підприємства, якщо підсумок балансу рівний 100 тис.грн.?

1.3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Питання до розгляду:

1. Поняття бухгалтерських рахунків, їх побудова.
2. Подвійний запис та його значення.
3. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
4. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.
5. Плани рахунків бухгалтерського обліку.

Дискусійні питання:

1. Яка роль активно-пасивних та контрарних рахунків у побудові балансу підприємства?
2. Які відмінності, на Вашу думку, існують між поняттями «кореспонденція рахунків», «подвійний запис», «бухгалтерське проведення»?
3. Чим зумовлена, на Вашу думку, наявність декількох планів рахунків?

Ключові терміни: рахунки, дебет, кредит, сальдо, обороти, подвійний запис, кореспонденція рахунків, основні рахунки, регулюючі рахунки, операційні рахунки, фінансово-результативні рахунки, балансові і позабалансові рахунки, оборотна відомість, план рахунків бухгалтерського обліку.

Методичні вказівки до виконання:

Рахунок – це спосіб групування економічно однорідних засобів підприємства, джерел їх утворення та господарських процесів і поточного відображення операцій з ними.

Рахунок за будовою – це двостороння таблиця, ліву сторону якої позначають умовним терміном «дебет», а праву — «кредит» (у перекладі з латинської дебет – «він вірить», кредит – «він винен»).

Схематично рахунок має форму двосторонньої таблиці, яка наведена на рис.1.2.

Рахунок (назва рахунку)	
Дебет	Кредит
Залишок на початок періоду Сальдо початкове	Залишок на початок періоду Сальдо початкове
Господарські операції, сума:	Господарські операції, сума:
1)	1)
2)	2)
3)	3)
Підсумок всіх операцій Оборот дебетовий	Підсумок всіх операцій Оборот кредитовий
Залишок на кінець періоду Сальдо кінцеве	Залишок на кінець періоду Сальдо кінцеве

Рис.1.2. Будова рахунку

По відношенню до балансу рахунки є активні і пасивні.

Побудову активних і пасивних рахунків зображено на рис.1.3.

Активний рахунок		Пасивний рахунок	
Дт	Кт	Дт	Кт
<i>Сальдо початкове</i>			<i>Сальдо початкове</i>
+	-	-	+
Збільшення засобів	Зменшення засобів	Зменшення джерел утворення	Збільшення джерел утворення
Оборот дебетовий	Оборот кредитовий	Оборот дебетовий	Оборот кредитовий
Сальдо кінцеве			Сальдо кінцеве

Рис.1.3. Структура активного і пасивного рахунків

Оборот – це підсумок всіх операцій по рахунку за визначений період (місяць, квартал, рік). Окремо визначають дебетовий і кредитовий обороти.

Для визначення залишку (сальдо) на кінець місяця на активному рахунку необхідно: до початкового дебетового залишку (сальдо) додати дебетовий оборот і відняти кредитовий оборот.

Подвійним записом називають відображення суми кожної господарської операції двічі, за дебетом одного і за кредитом другого рахунків.

Взаємозв'язок між рахунками, що виникає шляхом подвійного запису, називається кореспонденцією рахунків, а такі рахунки - кореспондуючими. Як синонім кореспонденції рахунків використовують терміни: бухгалтерська проводка, бухгалтерське проведення, контриводка.

Бухгалтерською проводкою (записом) називається зазначення двох рахунків (одного по дебету, іншого по кредиту) і суми господарської операції.

Класифікація рахунків: за структурою (активні, пасивні, активно-пасивні), за ступенем узагальнення інформації (синтетичні, аналітичні, субрахунки), за відношенням до балансу (балансові, позабалансові), за економічним змістом (рахунки обліку активів, рахунки обліку джерел утворення активів), за призначенням та структурою (основні, регулюючі, операційні, фінансово-результативні).

Для узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку призначені відомості: проста оборотна за синтетичними рахунками, оборотна за аналітичними рахунками, сальдова відомість (за залишками), шаховий оборотний баланс.

Для того, щоб скласти бухгалтерську проводку необхідно:

- 1) уважно вивчити господарську операцію, її зміст;
- 2) визначити два рахунки які кореспондують;
- 3) дати характеристику рахункам (активний чи пасивний);
- 4) за кожним рахунком визначити зміни: збільшення чи зменшення;
- 5) використовуючи формули $A+ A-$, $P+ P-$, $A+ P+$, $A- P-$, скласти бухгалтерську проводку.

План рахунків — це систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку для відображення господарських операцій і накопичення бухгалтерської інформації про діяльність підприємства, необхідної користувачам для прийняття рішень.

Нині в Україні застосовують п'ять планів рахунків:

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;

План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ;

План рахунків бухгалтерського обліку НБУ;

План рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України;

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва.

Приклад 1

Складемо кореспонденцію рахунків до господарської операції: придбано матеріали у постачальників на суму 200 грн.

1) Уважно вивчаємо господарську операцію, її зміст. За умовою прикладу придбано матеріали, вартість яких на підприємстві має зрости. Матеріали придбано у постачальників (кредиторів), перед якими у підприємства виникли зобов'язання.

2) Визначаємо два рахунки, які кореспондують. Придбано матеріали, отже перший рахунок – це 201 «Сировина і матеріали». В підприємства виникли зобов'язання перед постачальниками за придбані матеріали, тому другий рахунок – 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

3) Даємо характеристику визначеним рахункам: «Сировина і матеріали» належать до засобів – активний рахунок, «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» (кредиторська заборгованість) належать до залучених джерел господарських засобів – пасивний рахунок.

4) За кожним рахунком визначаємо зміни. На підприємстві відбулось зростання вартості сировини і матеріалів на 200 грн., також збільшення заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками на 200 грн. Отже, відбулось збільшення за двома рахунками.

5) Використовуючи формулу А+П+, складаємо кореспонденцію.

201 «Сировина і матеріали»		63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	
Дт	Кт	Дт	Кт
сальдо			сальдо
+ 200	–	–	+200
сальдо			сальдо

Для складання кореспонденції вибираємо сторони рахунків (дебет або кредит), які відображають збільшення відповідних рахунків для типу змін А+П+.

Бухгалтерська проводка матиме вигляд:

Дебет рахунку 201 «Сировина і матеріали» на суму 200 грн.

Кредит рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» на суму 200 грн.

Скорочений запис: Дт 201 – Кт 63 = 200 грн.

Увага! Першим завжди записується рахунок, який дебетується, а другий - який кредитується. Це практичний прийом для зручності і взаєморозуміння між практиками.

Приклад 2

Складемо кореспонденцію рахунків до господарської операції: погашено дебіторську заборгованість в сумі 300 грн. готівкою.

1) Уважно вивчаємо господарську операцію, її зміст. За умовою прикладу дебітори (покупці) повернули підприємству борг. Так як борг повернули готівкою, то в касі підприємства збільшилась сума коштів на 300 грн., одночасно зменшилась дебіторська заборгованість за розрахунками з покупцями і замовниками на суму 300 грн.

2) Визначаємо два рахунки, які кореспондують. Надійшла готівка на підприємство, отже, перший рахунок – це 30 «Каса». В підприємства зменшилась дебіторська заборгованість, тому другий рахунок - 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками».

3) Даємо характеристику вибраним рахункам: «Каса», грошові кошти належать до активу – активний рахунок, «Розрахунки з покупцями та замовниками» (дебіторська заборгованість) належить до господарських засобів – активний рахунок.

4) За кожним рахунком визначаємо зміни. На підприємстві відбулись зростання грошових коштів (рахунок «Каса») на 200 грн. та зменшення дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками (рахунок «Розрахунки з покупцями та замовниками») на суму 200 грн.

5) Використовуючи формулу А+А-, складаємо кореспонденцію.

30 «Каса»		36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	
Дт	Кт	Дт	Кт
сальдо		сальдо	
+	-	+	-
сальдо		сальдо	

Для складання кореспонденції вибираємо сторони рахунків (дебет або кредит), які відображають збільшення каси та зменшення розрахунків з покупцями і замовниками, тип змін А+А-.

Бухгалтерська проводка матиме вигляд:

Дебет рахунку 30 «Каса» на суму 200 грн.

Кредит рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» на суму 200 грн.

Скорочений запис: Дт 30 – Кт 36 = 300 грн.

Приклад 3

Визначимо залишок (сальдо на кінець):

1) на активному рахунку 26 «Готова продукція», якщо початкове сальдо 200 грн., надійшла готова продукція на склад вартістю 20000 грн., реалізовано готової продукції на суму 1000 грн.;

2) на пасивному рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», якщо початкове сальдо – 100000 грн., збільшення - 3000 грн., зменшення - 40000 грн.

26 «Готова продукція»	
Дт	Кт
200	
20000	1000
19200	

44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	
Дт	Кт
	100000
40000	3000
	63000

Залишок (сальдо) за рахунком 26 «Готова продукція» = 200+20000-1000=19200 грн.

Залишок (сальдо) за рахунком 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» = 100000+3000-40000=63000 грн.

Практичні завдання:

Завдання 1.3.1

Серед перерахованих рахунків виберіть активні й пасивні

Вихідні дані: «Основні засоби», «Нематеріальні активи», «Короткострокові позики», «Знос основних засобів», «Статутний капітал», «Розрахунки з поставачальниками», «Каса», «Виробничі запаси», «Розрахунки за податками», «Розрахунки з підзвітними особами», «Доходи майбутніх періодів», «Додатковий капітал», «Витрати майбутніх періодів», «Короткостроковий кредит банку».

Завдання 1.3.2

Визначити тип змін в балансі підприємства під впливом наведених господарських операцій та скласти кореспонденції рахунків. Побудувати схеми використаних рахунків (рис.1.4).

Вихідні дані: господарські операції наведено в таблиці 1.23.

Таблиця 1.23

Господарські операції підприємства

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1.	В касу надійшла виручка за реалізовані товари	100		
2.	В магазин надійшли товари від постачальників	200		
3.	З каси здані гроші на розрахунковий рахунок в банку	300		
4.	Погашено короткостроковий кредит банку	500		
5.	З розрахункового рахунку перераховано постачальникам	800		
6.	Частину товарів переведено до виробничих запасів підприємства	700		
7.	На розрахунковий рахунок в банку надійшли кошти:			
	- від інших дебіторів;	600		
	- короткостроковий кредит банку	1000		
8.	Видана з каси заробітна плата робітникам і службовцям	900		
9.	З розрахункового рахунку перераховано:			
	- зобов'язання до бюджету;	200		
	- постачальникам	100		
10.	З каси видано в підзвіт на відрядження	500		
11.	Частина прибутку спрямована на збільшення:			
	- статутного капіталу;	400		
	- резервного капіталу	200		
12.	Отримано на розрахунковий рахунок аванс від постачальників	500		

Завдання 1.3.3

Відкрийте синтетичні рахунки та відобразіть на них залишки на 1.02.20X9 р. за схемами, наведеними на рис.1.4.

Активні рахунки		Пасивні рахунки	
Назва рахунку		Назва рахунку	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Сальдо на початок	Операції по кредиту	Операції по дебету	Сальдо на початок
Операції по дебету			Операції по кредиту
Оборот дебетовий	Оборот кредитовий	Оборот дебетовий	Оборот кредитовий
Сальдо на кінець			Сальдо на кінець

Рис.1.4. Будова рахунків

Вихідні дані: інформація по рахунках на 01.01.20X9 року та операції за січень наведено в таблиці 1.24.

Таблиця 1.24

Інформація за рахунками на 01.01.20X8 року та операції за січень

Назва рахунку	Залишок	Збільшення	Зменшення
Статутний капітал	157000	300	
Готова продукція	25000	240	50
Нерозподілений прибуток	13800		800
Будівлі і споруди	500000	100	10000
Розрахунки з постачальниками	3200	400	
Товари	4700	650	
Поточний рахунок	800	300	400
Виробництво	137000		360

Завдання 1.3.4

Визначте невідомі суми в наведених схемах рахунків (рис. 1.5).

А) 31
«Рахунки в банках»

Дт	Кт
300	400
200	
?	
500	

В) 10
«Основні засоби»

Дт	Кт
?	400
800	
500	

Б) 64
«Розрахунки за податками і платежами»

Дт	Кт
400	?
	300
	630

Г) 60
«Короткострокові кредити банку»

Дт	Кт
?	600
	300
	400

Рис.1.5. Схеми рахунків

Завдання 1.3.5

Відобразити початкове сальдо, дебетовий, кредитовий обороти та кінцеве сальдо на відповідному рахунку.

Вихідні дані: початкове сальдо за рахунком "Виробничі запаси" становить 50 грн. За звітний період було оприбутковано на склад запаси вартістю 200 грн. Відпущено у виробництво запаси на суму 230 грн.

Завдання 1.3.6

Визначити тип змін у балансі підприємства, скласти кореспонденції рахунків та зробити записи у відповідних т-рахунках.

Вихідні дані: господарські операції підприємства наведені в таблиці 1.25.

Таблиця 1.25

Господарські операції підприємства

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Придбано у постачальників сировину і матеріали		
2.	Використали матеріали для виробництва продукції		
3.	Нарахували заробітну плату робітникам, зайнятим у виробництві		
4.	Провели нарахування у фонди соціального страхування на фонд оплати праці		
5.	Нараховано знос на основні засоби, що використовуються в основному виробництві		
6.	Прийнято до оплати рахунок від постачальників за використану у виробництві електроенергію		
7.	Оприбутковано на склад готову продукцію		
8.	Отримано короткостроковий кредит банку		
9.	З розрахункового рахунку отримано кошти в касу для видачі зарплати		
10.	З розрахункового рахунку отримано кошти в касу на господарські потреби		
11.	Видано з каси зарплату працівникам		
12.	Видано готівку на витрати за відрядженням		
13.	Здано в банк готівку з каси		
14.	Погашено заборгованість перед Пенсійним фондом		
15.	Збільшено статутний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку		
16.	Проведено відрахування до резервного капіталу		

Завдання 1.3.7

На підставі кореспонденції рахунків визначте зміст господарських операцій.

Вихідні дані:

- 1) Дт 20 - Кт 46;
- 2) Дт 31 - Кт 60;
- 3) Дт 23 - Кт 68;
- 4) Дт 20 - Кт 42;
- 5) Дт 91 - Кт 22;
- 6) Дт 43 - Кт 44;
- 7) Дт 31 - Кт 30;
- 8) Дт 92 - Кт 65;
- 9) Дт 44 - Кт 79.

Завдання 1.3.8

Відкрийте аналітичні рахунки до синтетичного рахунку 201 “Сировина і матеріали” за схемою, поданою в таблиці 1.26.

Таблиця 1.26.

Схема аналітичного рахунку

Дебет	К-сть	Ціна	Сума	Кредит	К-сть	Ціна	Сума
Залишок на початок							
Оборот дебетовий				Оборот кредитовий			
Залишок на кінець							

Вихідні дані: перелік матеріалів та операції з ними викладені в таблиці 1.27.

Таблиця 1.27

Відомість про рух матеріалів на підприємстві

Найменування матеріалу	Одиниці виміру	Ціна за одиницю	Залишок на початок		Надходження за звітний період		Вибуття за звітний період	
			Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Матеріал шифр 2011								
1	шт.	100	10	1000	400	4000	300	30000
2	шт.	200	20	4000	50	10000	100	20000
3	шт.	300	30	9000	100	30000	100	30000

Продовження табл. 1.27

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Матеріал шифр 2012								
1	кг	10	40	400	-	-	10	100
2	кг	20	50	1000	30	600	-	-
3	кг	30	-	-	10	300	-	-

Завдання 1.3.9

На підставі кореспонденції рахунків визначте зміст господарських операцій.

Вихідні дані:

- 1) Дт 30 - Кт 31;
- 2) Дт 26 - Кт 23;
- 3) Дт 31 - Кт 36;
- 4) Дт 30 - Кт 37;
- 5) Дт 10 - Кт 46;
- 6) Дт 91 - Кт 20;
- 7) Дт 23 - Кт 20;
- 8) Дт 92 - Кт 13;
- 9) Дт 92 - Кт 66.

Завдання 1.3.10

Відобразити бухгалтерські проводки в Журналі реєстрації господарських операцій, скласти початковий баланс, оборотно-сальдову відомість, шахову відомість, кінцевий баланс.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками підприємства на 01.01.20X8 року відображені в таблиці 1.28, господарські операції за січень – в таблиці 1.29.

Таблиця 1.28

Залишки за синтетичними рахунками на 01.01.20X8р.

Назва рахунку	Сума, тис. грн.	Назва рахунку	Сума, тис. грн.
1. Основні засоби	4000	9. Рахунки в банку	100
2. Знос основних засобів	-1500	10. Статутний капітал	4000
3. Заборгованість по заробітній платі	68	11. Резерв сумнівної дебіт. заборг.	-2
4. Розрахунки з покупцями і замовниками	10	12. Довгострокова дебіторська заборгованість	50
5. Довгострокові кредити	50	13. Резервний капітал	120
6. Додатковий капітал	120	14. Товари	60
7. Виробничі запаси	400	15. Готова продукція	500
8. Нематеріальні активи	700	16. Каса	40

Таблиця 1.29

Господарські операції за січень 20X8 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Оплачено постачальниками за матеріали	60
2.	Оприбутковано матеріали від постачальника	15
3.	Списано матеріали на виробництво	5
4.	Отримано короткостроковий кредит банку	130
5.	З розрахункового рахунку отримано кошти в касу для видачі зарплати	50
7.	Видано з каси зарплату працівникам	68

Тестові завдання:

1. Оборотні засоби підприємства характеризують рахунки:

- 1) 23, 25, 19;
- 2) 21, 50, 40;
- 3) 301, 22, 25;
- 4) 285, 332, 71;
- 5) 631, 372, 202.

2. Власний капітал характеризують рахунки:

- 1) 23, 40, 50;
- 2) 423, 472, 40;
- 3) 37, 441, 51;
- 4) 10, 14, 42;
- 5) 15, 32, 54.

3. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: придбано матеріали у постачальників:

- 1) Дт 20 – Кт 68;
- 2) Дт 20 – Кт 63;
- 3) Дт 22 – Кт 36;
- 4) Дт 22 – Кт 38;
- 5) Дт 63 – Кт 20.

4. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: відпущені матеріали на виробництво продукції:

- 1) Дт 90 – Кт 20;
- 2) Дт 23 – Кт 20;
- 3) Дт 26 – Кт 20;
- 4) Дт 26 – Кт 23;
- 5) Дт 23 – Кт 26.

5. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: на поточний рахунок зараховано короткострокову позику:

- 1) Дт 31 – Кт 60;
- 2) Дт 30 – Кт 60;
- 3) Дт 31 – Кт 50;
- 4) Дт 60 – Кт 31;
- 5) Дт 60 – Кт 33.

6. Визначте суми, де стоїть знак питання:

Дебет	Кредит	
С-до= 10	6)?	1) Об Д= 150; 6 = 20; С-до Д = 20;
1)50		2) Об Д = 150; 6 = 20; С-до К = 20;
4) 100	8) 120	3) Об Д= 160; 6 = 20; С-до Д = 20;
Об = ?	Об = 140	4) Об Д=140; 6 = 20; С-до К = 20;
С-до = ?	С-до = ?	5) Об Л= 160; 6 = 70; С-до Л = 20.

7. Визначте суми, де стоїть знак питання:

Дебет	Кредит	
	С-до= 50	1) Об К= 80; 1 = 20; С-до Д = 80;
1)?	6)10	2) Об К = 30; 1 = 20; С-до К = 140;
4) 200	8) 20	3) Об К= 30; 1 = 20; С-до Д = 80;
Об = 220	Об = ?	4) Об К=30; 1 = 20; С-до Д = 140;
С-до = ?	С-до = ?	5) Об Д= 80; 6 = 40; С-до Д = 80;

8. До рахунку 20 «Виробничі запаси» субрахунок «Транспортно-заготівельні витрати» є:

- 1) доповнюючим регулюючим активним рахунком;
- 2) доповнюючим регулюючим пасивним рахунком;
- 3) порівняльним регулюючим;
- 4) грошовим регулюючим;
- 5) контрактивним.

9. Термін «кредит» латинською означає:

- 1) «сторона»
- 2) «він винен»;
- 3) «мінус»;
- 4) «він вірить»;
- 5) «забрати».

10. Подвійним записом називають відображення кожної господарської операції двічі:

- 1) в активі й пасиві балансу;
- 2) за дебетом одного і кредитом іншого рахунка;
- 3) за дебетом і кредитом одного рахунка;
- 4) за дебетом одного і дебетом іншого рахунка;
- 5) за кредитом одного і кредитом іншого рахунка.

11. Бухгалтерська проводка, за якої один рахунок дебетується, а декілька кредитуються, називається:

- 1) простою;
- 2) складною;
- 3) відкритою
- 4) закритою;
- 5) звичайною.

12. Залежно від рівня узагальнення рахунки поділяють на:

- 1) активні й пасивні;
- 2) закриті й відкриті;
- 3) синтетичні й аналітичні;
- 4) балансові і позабалансові;
- 5) немає правильної відповіді.

13. До контрактивних рахунків належить рахунок:

- 1) транспортно-заготівельних витрат;
- 2) знос основних засобів;
- 3) вилучений капітал;
- 4) неоплачений капітал;
- 5) відповіді 1 і 2.

14. Ліва сторона рахунка має назву:

- 1) сальдо
- 2) плюс;
- 3) дебет;
- 4) кредит;
- 5) оборот.

15. Інформація про рух об'єкта обліку, відображеного за дебетом і кредитом рахунка, називається:

- 1) рахунок
- 2) сальдо;
- 3) залишок;
- 4) оборот;
- 5) проводка.

16. Залежно від обліку активів чи джерел їх утворення бухгалтерські рахунки поділяють на:

- 1) балансові й позабалансові;
- 2) активні й пасивні;
- 3) аналітичні та синтетичні;
- 4) доповнюючі і регулюючі;
- 5) контрактивні і контрпасивні.

17. Сума всіх кредитових залишків за рахунками відображає:

- 1) власний капітал;
- 2) загальну вартість господарських засобів;
- 3) загальний обсяг джерел утворення господарських засобів;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

18. Дебетовий оборот за пасивним рахунком показує:

- 1) збільшення господарських засобів;
- 2) збільшення зобов'язань;
- 3) зменшення зобов'язань
- 4) збільшення капіталу;
- 5) зменшення господарських засобів.

19. Для визначення кінцевого сальдо за активним рахунком необхідно:

- 1) до початкового дебетового сальдо додати кредитовий оборот і відняти дебетовий;
- 2) до початкового дебетового сальдо додати дебетовий оборот і відняти кредитовий;
- 3) від початкового дебетового залишку відняти кредитовий оборот і відняти дебетовий;
- 4) до початкового кредитового сальдо додати кредитовий оборот і відняти кредитовий;
- 5) немає правильної відповіді.

20. Позабалансові рахунки використовують для:

- 1) обліку майна, яке фактично не належить підприємству;
 - 2) коригування показників основних рахунків;
 - 3) розрахунку собівартості продукції;
 - 4) відображення всього майна;
- г) відповіді 1 і 2.

Ситуаційні завдання:

1. Під час складання оборотно-сальдової відомості за січень 20X9 року бухгалтер виявив, що підсумок оборотів за місяць не однаковий і складає: дебетовий оборот – 1244000 грн., кредитовий – 1255000грн. Сальдо початкове дебетове і кредитове рівні і становлять 1244000 грн. Підсумок господарських операцій по журналу становить 1255000 грн. Визначте, де помилився бухгалтер: у розрахунку обороту за дебетом чи за кредитом ? Обґрунтуйте свою думку.

2. Новий бухгалтер підприємства, готуючись до складання звітності, визначив кінцеве сальдо за всіма рахунками бухгалтерського обліку, які використовуються на підприємстві. Він виявив, що в попереднього бухгалтера окремі рахунки мали подвійне сальдо - дебетове і кредитове, зокрема рахунки 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» та 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Закриття було проведено наступним чином (інші рахунки дебіторської і кредиторської заборгованості з покупцями і постачальниками на підприємстві не використовувались):

36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»		63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»	
Дт	Кт	Дт	Кт
С-до початкове 2000	4500	4500	6000
С-до після закриття	2500		1500

Чи правильно проведено закриття рахунків бухгалтером, чи потрібно його проводити, коли, яким чином?

1.4. Оцінювання та калькуляція

Питання до розгляду:

1. Сутність та значення вартісної оцінки.
2. Види облікових оцінок.
3. Калькулювання в системі бухгалтерського обліку.
4. Види калькуляцій.
5. Облікова оцінка в процесі постачання, виробництва та реалізації.

Дискусійні питання:

1. Яка з облікових оцінок (історична собівартість чи справедлива вартість) більше відповідає меті бухгалтерського обліку? Яка оцінка дозволяє реальніше відобразити вартість підприємства?
2. Хто займається визначенням облікових оцінок? Чи можна використати оцінку незалежного оцінювача в обліку?
3. Обґрунтуйте необхідність використання субрахунків до рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» для обліку розподілених та нерозподілених загальновиробничих витрат?

Ключові терміни: оцінка, справедлива вартість, історична собівартість, теперішня вартість, дисконтована вартість, залишкова вартість, первісна вартість, чиста ціна реалізації, калькулювання, калькуляція, витрати, метод калькулювання, придбання, виробництво, виробнича собівартість виготовленої продукції, собівартість реалізованої продукції, транспортно-заготівельні витрати, прибуток, збиток, фінансовий результат.

Методичні вказівки до виконання:

Оцінка — це спосіб вартісного вимірювання господарських засобів, джерел їх утворення

Види оцінок: економічні, юридичні, статистичні, експертні, страхові (актуарні). Виділяють такі бази оцінки: історична собівартість, поточна собівартість (відновлена вартість), вартість реалізації (погашення), теперішня вартість та ін.

Калькулювання являє собою процес оцінювання результатів господарських процесів: постачання, виробництва, реалізації.

Господарський процес - це сукупність однорідних операцій, спрямованих на виконання певного господарського завдання.

Господарські процеси або процеси операційного циклу - (постачання (придбання), виробництво, реалізація збут) - відображають процес кругообороту капіталу, спричинений функціонуванням товарно-грошових відносин.

Економічний зміст кожної стадії кругообороту капіталу відображається в системному бухгалтерському обліку за допомогою рахунків (рис. 4.2.).

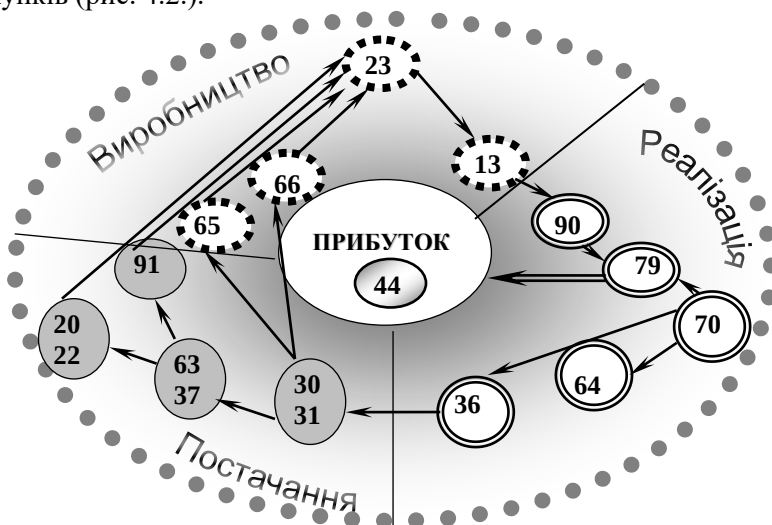

Рис. 1.6. Кругооборот капіталу в системі рахунків (процеси операційного циклу)

Процес постачання є невід'ємною складовою кругообороту капіталу підприємства і полягає в забезпеченні підприємства необхідними для його діяльності засобами — сировиною та матеріалами, паливом і запасними частинами, іншими матеріальними цінностями відповідно до укладених угод і договорів щодо матеріально-технічного забезпечення підприємства. Підприємство купує матеріальні цінності й сплачує їхню вартість. Крім того, воно сплачує вартість витрат за доставку матеріальних цінностей на підприємство, витрати зі страхування, транспортування, розвантаження тощо.

Процес виробництва являє собою сукупність операцій з виготовлення продукції, виконання робіт та надання послуг. Облік процесу виробництва передбачає порядок обліку витрат на виробництво, випуск продукції та розрахунок її собівартості.

Процес реалізації — це сукупність операцій з продажу готової продукції споживачам. У процесі реалізації натуральна форма продукту в результаті обміну набуває грошової форми.

Калькуляція — це обчислення собівартості одиниці продукції, виконаних робіт і послуг.

Собівартість — це грошовий вираз витрат підприємства, пов'язаних з виробництвом продукції.

Можливі класифікації видів калькуляції подано в таблиці 1.30.

Таблиця 1.30

Класифікації видів калькуляцій

Ознака класифікації	Види калькуляцій
За методами калькулювання.	Позамовні, попередільні, попроцесні, нормативні.
За призначенням і часом складання.	Попередні (проектні, планові, кошторисні), виконавчі (звітні, нормативно-звітні).
За охопленням витрат або місцем здійснення.	Галузеві, повні, виробничі, внутрішньогосподарські, змінних витрат, технологічні.
За характером виробництва.	Масові (періодичні), індивідуальні, проміжні.
За властивостями калькуляційного об'єкта.	Загальні, параметричні.
За характером вихідних даних.	Технічні, планові, нормативні, фактичні.

Процес постачання. Оцінка активів у процесі постачання здійснюється за первісною вартістю, яка, як правило, є історичною (фактичною) собівартістю активу або за справедливою вартістю — сума, за якою можна здійснити обмін активу або оплату зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Для обліку процесу постачання основним є визначення фактичної собівартості придбаних сировини, матеріалів, комплектуючих, яка включає в себе: ціну придбання; витрати на доставку і доведення до стану, придатного для використання у виробничому процесі.

Витрати на доставку і доведення до стану, придатного для використання у виробничому процесі, обліковуються на аналітичному субрахунку 201/ТЗВ «Транспортно-заготівельні витрати», відкритому до синтетичного рахунку 201 «Сировина і матеріали». При відпуску матеріалів у виробництво необхідно одночасно списати й частину транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ). Для цього розраховується коефіцієнт ТЗВ за формулою:

$$K_{ТЗВ} = \frac{\sum C_{ТЗВ\text{поч}} + \sum C_{ТЗВ}}{\sum M_{\text{поч}} + \sum M}, \quad (1.1)$$

де: $K_{ТЗВ}$ - коефіцієнт ТЗВ;

$C_{ТЗВ \text{ поч}}$ - сума транспортно-заготівельних витрат на початок періоду;

$C_{ТЗВ}$ - сума транспортно-заготівельних витрат на придбані матеріали за звітний період;

$M_{\text{поч}}$ - сума матеріалів на початок періоду (залишок);

M - сума матеріалів, які придбані за звітний період.

Процес виробництва. Для обліку процесу виробництва використовують планову і фактичну собівартість продукції. Продукція оприбутковується з виробництва за плановою собівартістю – собівартістю, яка розраховується до початку виробництва. Після закінчення виробничого процесу обчислюється фактична собівартість, яка може бути більшою або меншою за планову. Різниця між плановою і обліковою собівартістю називається *калькуляційною різницею*.

Фактична собівартість виготовленої продукції обчислюється на основі виробничої.

До виробничої собівартості продукції (робіт і послуг) включають:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- загальновиробничі витрати.

Фактичну собівартість випуску готової продукції за місяць розраховують за формулою:

$$\Phi C = НВ_{\text{п}} + ВС_{\text{пот}} - НВ_{\text{к}}, \quad (1.2)$$

де: ΦC - фактична собівартість випуску готової продукції;

$НВ_{\text{п}}$ - вартість незавершеного виробництва на початок місяця;

$ВС_{\text{пот}}$ - поточні витрати на виготовлення продукції за місяць;

$НВ_{\text{к}}$ - вартість незавершеного виробництва на кінець місяця.

Процес реалізації. Обсяг реалізованої продукції має дві оцінки: фактична собівартість реалізованої продукції і ціна реалізації (продажна вартість) товару, їх порівняння дає змогу визначити фінансовий результат реалізації: прибуток, збиток чи відсутність прибутку і збитку. Якщо ціна реалізації (продажна вартість) реалізованої продукції вища фактичної собівартості реалізованої продукції, то це операція прибуткова, якщо навпаки — то збиткова.

Приклад 1

Складемо калькуляцію (таблиця 1.31) для визначення собівартості 1000 кг придбаних матеріалів, якщо відомі такі дані:

- кошти, сплачені постачальникам 5000 грн.;
- витрати на доставку – 100 грн.;
- сплачено за розвантажування – 50 грн.

Таблиця 1.31

Калькуляція собівартості придбаних матеріалів

№ з/п	Статті калькуляції	Сума, грн.
1.	Сплачено постачальникам	5000
2.	Доставка	100
3.	Розвантажування	50
	Всього	5150
	Собівартість 1 кг матеріалу	5,15

Приклад 2

Визначимо, яка оцінка застосовується при здійсненні наступної господарської операції: отримано як внесок до статутного капіталу нематеріальні активи. Для облікової оцінки нематеріальних активів П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» передбачено використання історичної собівартості або справедливої вартості. При отриманні нематеріального активу як внеску в статутний капітал П(С)БО 8 пропонується використовувати справедливу вартість, погоджену із учасниками.

Приклад 3

Розрахунок калькуляційних різниць здійснюється в таблиці 1.32.

Таблиця 1.32

Розрахунок калькуляційних різниць

Показники	Планово-облікова собівартість, тис. грн.			Відхилення фактичної собівартості від планово-облікової, тис. грн.			Фактична собівартість, тис. грн.		
	1	2	Разом	1	2	Разом	1	2	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Залишок готової продукції на складі на 31.12.20X8 р.	235	324	559	-10	-20	-30	225	304	529
2. Випущено з виробництва продукції за січень.	7896	8424	16320	-1499,97	-2406,12	-3906,09	6396,03	6017,88	12413,91

Продовження табл. 1.32

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Разом (р.1+р.2).	8131	8748	16879	-1509,97	-2426,12	-3936,09	6622,0	6321,8	12943,91
4. Відхилення % (колонка 5=колонка 5 рядок 3 розділити на колонку 2 рядок 3).	X	X	X	-18,57	-27,73	X	X	X	X
5. Реалізовано за січень (колонка 5=колонка 2 рядок 5 множиться на колонку 5 рядок 4.	7872,5	8748	16620,5	-1460,99	-2426,12	-3887,12	6411,5	6321,8	12733,38
6. Залишок готової продукції на складі на 31.01.20X9 р. (рядок 3 мінус рядок 5)	258,5	0	258,5	-48,97	0,00	-48,97	210,53	0,00	210,53

Практичні завдання:

Завдання 1.4.1

Скласти калькуляцію собівартості виготовленої продукції.

Вихідні дані: випущено телевізорів 500 шт., витрачено матеріалів на 30000 грн., комплектуючі - 100000 грн., заробітна плата – 10000 грн., відрахування на соціальне страхування – 3800 грн., амортизація виробничого обладнання – 1000 грн., загальновиробничі витрати – 15000 грн., загальногосподарські витрати – 20000 грн.

Завдання 1.4.2

Скласти калькуляцію фактичної собівартості випущеної з виробництва готової продукції (таблиця 1.33), розрахувати собівартість одиниці. Скласти кореспонденції.

Таблиця 1.33

Калькуляція фактичної собівартості
випущеної з виробництва готової продукції, грн.

Продукція	Матеріальні витрати	Витрати на зарплату	Відрахування на соціаль. страх.	Амортизація	Інші витрати	Всього поточних витрат звітнього місяця	Незавершене виробництво на початок звітнього місяця	Незавершене виробництво на кінець звітнього місяця	Фактична собівартість готової продукції
1	2	3	4	5	6	7=2+3+4+5+6	8	9	10=7+8-9
Зайчик									

Вихідні дані: на виробництво 1000 шт. м'якої іграшки «Зайчик» ТзОВ «Світанок» протягом місяця витратило хутра 1000 м вартістю по 50 грн. за 1 м, ниток – 200 катушок по 2 грн. за 1 кат., наповнювача 500 кг по 5 грн. за 1 кг, фурнітури на 1000 грн. Заробітна плата майстрів – 5000 грн., відрахування на соціальне страхування – 1700 грн., амортизація обладнання – 500 грн., транспортно-заготівельні витрати – 4000 грн. Вартість незавершених іграшок цього виду на початок місяця складає 1000 грн. На кінець місяця всі іграшки були повністю готові до реалізації.

Завдання 1.4.3

Заповнити таблицю 1.34, зазначивши можливі види облікової оцінки перерахованих в ній активів.

Таблиця 1.34

Облікова оцінка активів

№ з/п	Актив	Оцінка
1.	Нематеріальні активи	
2.	Основні засоби	
3.	Цінні папери	
4.	Дебіторська заборгованість	
5.	Незавершене виробництво	
6.	Готова продукція	
7.	Товари	
8.	Грошові кошти в національній валюті	
9.	Грошові кошти в іноземній валюті	

Завдання 1.4.4

Визначити собівартість придбаних матеріалів, скласти калькуляцію.

Вихідні дані: придбано – 1000 м², договірна ціна постачальника – 150 грн. за 1 м², витрати на транспортування - 230 грн., витрати на розвантаження - 150 грн.

Завдання 1.4.5

Визначити фактичну собівартість придбання кожного виду матеріалів. Зробити розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ). Розрахувати коефіцієнт ТЗВ, фактичну собівартість списаних на виробництво матеріалів, визначити залишок на кінець місяця. Скласти бухгалтерські проведення.

Вихідні дані: вартість придбаних та списаних на виробництво матеріалів, витрати на їх доставку наведено у таблицях 1.35 та 1.36.

Таблиця 1.35

Розрахунок ТЗВ і визначення фактичної собівартості матеріалів за січень, грн.

№ з/п	Показники	Ціна придбання	ТЗВ	Фактична собівартість
1.	Залишок матеріалів на початок місяця Матеріали А Матеріали Б Матеріали В	20000 3500 7500	6000 500 1500	
2.	Надійшло за місяць Матеріали А Матеріали Б Матеріали В	7000 3000 5000	Загальна на сума 4500	
3.	Разом			
4.	Середній % ТЗВ	Х		Х

Таблиця 1.36

Розрахунок фактичної собівартості списаних у виробництво матеріалів, грн.

№ з/п	Показники	Облікова ціна	ТЗВ	Фактична собівартість
1.	Списано - на продукцію 1 матеріали В - на продукцію 2 матеріали А	3000 1000		
2.	Разом витрачено			
3.	Залишок на кінець місяця			

Завдання 1.4.6

Скласти калькуляцію виготовленої продукції та кореспонденції рахунків, заповнивши таблицю 1.37.

Таблиця 1.37

Калькуляція виготовленої продукції

№ з/п	Статті калькуляції	Сума, грн..	Витрати на одиницю продукції, грн.
...	...	...	...
	Всього		

Вихідні дані: фактичний випуск продукції - 200 шт., витрати матеріалів 2000 грн., транспортно-заготівельні витрати – 200 грн., заробітна плата – 10000 грн., відрахування на соціальне страхування – 3800 грн., витрати на утримання обладнання – 4000 грн., загальновиробничі витрати – 1300 грн., загальногосподарські витрати – 2400 грн.

Завдання 1.4.7

Складіть бухгалтерські проводки та визначте фактичну собівартість готової продукції.

Вихідні дані: залишок незавершеного виробництва на початок періоду – 1200 грн., на кінець – 1000 грн. Перелік понесених витрат на виробництво міститься в таблиці 1.38.

Таблиця 1.38

Витрати, понесені на виготовлення продукції

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	1000
2.	Проведено відрахування на фонд оплати праці, 38% від заробітної плати	?
3.	Нараховано амортизаційні відрахування на основні засоби, які використовуються в основному виробництві	225
4.	Використана сировина на виготовлення продукції	400
5.	Списано загальновиробничі витрати на собівартість продукції	500
6.	Оприбуткована на склад готова продукція за фактичною собівартістю	?

Завдання 1.4.8

Вказати, яку оцінку слід використовувати для господарських операцій.

Вихідні дані:

- придбано матеріали у постачальників;
- отримано основні засоби як внесок у статутний капітал;
- реалізовано готову продукцію (фактична собівартість ще не розрахована);
- оприбутковано готову продукцію на склад.

Завдання 1.4.9

Обчислити калькуляційні різниці (таблиця 1.39) за випущеною з виробництва і оприбуткованою на склад готовою продукцією за місяць.

Вихідні дані: залишки готової продукції за обліковими цінами і фактичною собівартістю наведені в таблиці 1.40.

Таблиця 1.39

Залишки готової продукції за обліковими цінами і фактичною собівартістю, тис.грн.

Вид продукції	Залишок на початок місяця		Випущено з виробництва		Реалізовано за місяць за планово-обліковою собівартістю
	за планово-обліковою вартістю	за фактичною собівартістю	за планово-обліковою вартістю	за фактичною собівартістю	
01	120	160	1200	1600	1080
02	1300	1100	11700	9900	13000

Таблиця 1.40

Розрахунок калькуляційних різниць

Показники	Планово-облікова собівартість, грн.			Відхилення фактичної собівартості від планово-облікової собівартості, грн.			Фактична собівартість, грн.		
	01	02	Разом	01	02	Разом	01	02	Разом
1	2	3	4	5=8-2	6=9-3	7	8	9	10
1. Залишок готової продукції на складі на початок місяця (наведено у вихідних даних до задачі)									
2. Випущено з виробництва продукції протягом місяця (наведено у вихідних даних до задачі)									
3. Разом (п. 1 + п. 2)									
4. Відхилення, % (колонка 5=колонка 5 рядок 3 розділити на колонку 2 рядок 3)*100	X	X	X			X	X	X	X
5. Реалізовано за місяць (колонка 5=колонка 2 рядок 5 множиться на колонку 5 рядок 4)									
6. Залишок готової продукції на складі на кінець місяця									

Завдання 1.4.10

Обчислити собівартість придбаних матеріальних цінностей, скласти кореспонденції з оприбуткування придбаних запасів на підприємство і відпуск їх у виробництво, розрахувати коефіцієнт ТЗВ.

Вихідні дані: меблева фабрика придбала у підприємства «А» наступні товарно-матеріальні цінності: тканина – 200 м по 680 грн./м, дерево – 87м³ по 1200 грн./м³, фурнітура на суму 2400 грн., інструмент (використання до 1 року) 100 од по 20 грн/од. За транспортування було сплачено підприємству «В» 600 грн. За розвантаження нараховано заробітну плату вантажникам меблевої фабрики на суму 350 грн.

(нарахування у Фонд нещасних випадків – 4%). У виробництво було відпущено 100 м тканини, 23 м³ деревини і фурнітури на суму 630 грн., інструмент в кількості 20 од.

Завдання 1.4.11

Визначити фінансовий результат діяльності підприємства після здійснення господарської операції. Вказати, які рахунки бухгалтерського обліку відображають доходи і витрати підприємства.

Вихідні дані: підприємство «Дельта» в поточному місяці виготовило 1000 одиниць виробів, собівартість кожного – 250 грн. Всі вироби були реалізовані за ціною 270 грн. Крім витрат пов'язаних з виробництвом, підприємством були понесені інші витрати (заробітна плата директору, відрядження, послуги зв'язку) на загальну суму 10000 грн.

Завдання 1.4.9

Відобразити бухгалтерські проводки в Журналі реєстрації господарських операцій. Вказати які операції належать до процесу постачання, які до виробництва, а які до реалізації. Скласти оборотно-сальдову відомість, початковий і кінцевий баланс.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X9р. ЗАТ “Трек” відображені в таблиці 1.41, господарські операції за липень – у таблиці 1.42.

Таблиця 1.81

Залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X9р. ЗАТ “Трек”

Назва рахунку	Сума, тис. грн.	Назва рахунку	Сума, тис. грн.
Основні засоби (перв. вартість)	4700	Грошові кошти	140
Знос основних засобів	(1500)	Статутний капітал	4100
Заборгованість по заробітній платі	67	Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	(3)
Знос нематеріальних активів	(4)	Довгострокова деб. заборгованість	50
Довгострокові кредити	50	Резервний капітал	120
Додатковий капітал	70	Товари	-
Виробничі запаси	400	Готова продукція	600
Прибуток	230	Довгострокові фін. інвестиції	-
Неоплачений капітал	(180)	Заборгованість постачальникам	60
Короткострокові кредити	-	Нематеріальні активи	24
Дебіторська заборгованість	70	Заборгованість перед бюджетом	70
Інша поточна деб. заборгованість	50	Незавершене виробництво	60

Таблиця 1.42

Господарські операції за липень

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Оплачено постачальникам за матеріали	60
2.	Оприбутковано матеріалів від постачальника	20
3.	Списано матеріалів на виробництво	360
4.	Нарахована заробітна плата основним працівникам	130
5.	Проведено відрахування на фонд оплати праці	?
6.	Нарахована амортизація на основні засоби основного виробництва	320
7.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного виробництва на кінець періоду немає)	
8.	Дохід за реалізовану продукцію	1080
9.	Списано собівартість реалізованої готової продукції (залишки готової продукції на кінець місяця – 600 тис.грн.)	

Тестові завдання:

1. Первісна вартість активу — це:

- 1) вартість, за якою актив зараховується на баланс;
- 2) вартість, сплачена постачальникам;
- 3) вартість, за якою актив внесено у статутний капітал;
- 4) вартість списання активу;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Справедлива вартість активу — це:

- 1) поточна ринкова вартість активу;
- 2) вартість, за якою здійснювались подібні операції в минулому місяці;
- 3) вартість придбання та доведення до стану, в якому актив придатний до використання;
- 4) вартість, за якою може бути здійснений його обмін між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами;
- 5) вартість, за якою був придбаний актив.

3. Залишкова вартість необоротних активів — це:

- 1) первісна вартість;
- 2) первісна або переоцінена вартість за вирахуванням зносу;
- 3) поточна ринкова вартість;
- 4) вартість ліквідації;

- 5) вартість запасних частин основного засобу.
4. Первісною вартістю активів, внесених у статутний фонд, є:
- 1) справедлива вартість;
 - 2) сума витрат на придбання;
 - 3) ринкова вартість;
 - 4) чиста реалізаційна вартість;
 - 5) балансова вартість.
5. Скільки виділяють економічних елементів витрат:
- 1) 4;
 - 2) 8;
 - 3) 5;
 - 4) 7;
 - 5) кількість визначається підприємством самостійно?
6. На яку суму може збільшуватись первісна вартість необоротних активів:
- 1) на суму витрат, здійснених для підтримання їх у придатному стані;
 - 2) на суму витрат, спрямованих на забезпечення зростання очікуваних економічних вигод від їх використання;
 - 3) не може;
 - 4) відповіді 1 і 2;
 - 5) немає правильної відповіді?
7. Склад витрат, що становлять первісну вартість активу, визначається:
- 1) Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»;
 - 2) положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;
 - 3) нормативними актами міністерств та відомств;
 - 4) міжнародними стандартами фінансової звітності;
 - 5) підприємством самостійно.
8. Первісною вартістю безоплатно отриманих активів є:
- 1) ринкова вартість;
 - 2) справедлива вартість;
 - 3) витрати на придбання;
 - 4) чиста реалізаційна вартість;
 - 5) балансова вартість.

9. Згідно з основними принципами бухгалтерського обліку пріоритетною оцінкою активів є:

- 1) ліквідаційна вартість;
- 2) справедлива вартість;
- 3) фактична собівартість;
- 4) балансова вартість;
- 4) немає такої оцінки.

10. В якій грошовій одиниці здійснюється оцінка статей балансу в Україні:

- 1) гривня;
- 2) гривня або валюта інших держав, використання якої дозволено законом;
- 3) гривня та валюта інших держав, за вибором підприємства;
- 4) це питання не регламентується;
- 5) немає правильної відповіді?

11. Які з перелічених витрат не належать до виробничої собівартості продукції:

- 1) на гарантійний ремонт;
- 2) на утримання адміністративних будівель;
- 3) на аудиторські послуги;
- 4) курсові різниці;
- 5) відповіді 1, 2, 3?

12. Які витрати не включаються до первісної вартості придбаного об'єкта основних засобів виробничого призначення:

- 1) мито;
- 2) оплата праці робітників, які налагоджують об'єкт;
- 3) витрати на сплату відсотків за кредит, який було отримано для придбання цього об'єкта;
- 4) відповіді 1 і 3;
- 5) немає правильної відповіді?

13. Визначити первісну вартість матеріалів, якщо постачальнику сплачено 1000 грн., витрати на розвантажування 200 грн., витрати на перевезення 300 грн.:

- 1) 1500 грн.;
- 2) 1200 грн.;

- 3) 1300 грн.;
- 4) 1100 грн.;
- 5) 1000 грн.

14. Витрати, що становлять виробничу собівартість готової продукції, перераховано у:

- 1) Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»;
- 2) П(С)БО № 9 «Запаси»;
- 3) П(С)БО № 16 «Витрати»;
- 4) П(С)БО № 1 «Собівартість»;
- 5) всі відповіді правильні.

15. Товари на підприємствах роздрібної торгівлі, як правило, оцінюються:

- 1) за фактичною собівартістю;
- 2) за ринковою вартістю;
- 3) за історичною собівартістю;
- 4) за продажною вартістю;
- 5) за балансовою вартістю.

16. Запаси в бухгалтерському обліку і звітності відображаються за:

- 1) первісною вартістю;
- 2) чистою вартістю реалізації;
- 3) за найменшою з двох наведених вище оцінок;
- 4) за справедливою вартістю;
- 5) за ринковою вартістю.

17. Який метод калькулювання собівартості продукції використовується в однопродуктовому виробництві:

- 1) нормативний;
- 2) попроцесний;
- 3) простий;
- 4) позамовний;
- 5) попередільний.

18. Розрахунок фактичної собівартості продукції сумуванням понесених витрат не властивий для такого методу калькулювання:

- 1) простого;

- 2) позамовного;
- 3) нормативного;
- 4) попроцесного;
- 5) попередільного.

19. До складу собівартості продукції не включаються такі витрати:

- 1) загальновиробничі;
- 2) адміністративні;
- 3) прямі виробничі;
- 4) постійні загальновиробничі;
- 5) витрати на збут.

20. Які витрати не включаються до первісної вартості запасів:

- 1) непрямі податки у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- 2) на транспортування і розвантаження;
- 3) суми, що сплачуються за інформаційні послуги, пов'язані з придбанням запасів;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відсотки за кредит, отриманий на придбання запасів.

Ситуаційні завдання:

1. Бухгалтер визначив, що ринкова вартість обладнання, яке використовується на підприємстві, становить 1000000 грн., в той час як його балансова вартість - 300000 грн. На Вашу думку, чи може бухгалтер використати ринкову вартість для відображення наявного обладнання в обліку? Якщо може, то зазначте з чим це пов'язано, вкажіть недоліки та переваги.

2. На підприємстві калькуляція продукції складена тільки в натуральних одиницях. В яких одиницях має складатись калькуляція?

Коли, на Вашу думку, слід обчислювати собівартість продукції: перед початком виробництва, після закінчення виробничого циклу чи в обох випадках? Обґрунтуйте свою думку.

1.5. Документування та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Питання до розгляду:

1. Документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.
2. Облікові реєстри.
3. Виправлення помилок у первинних документах та облікових реєстрах.
4. Форми ведення бухгалтерського обліку.
5. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку.

Дискусійні питання:

1. Чи всі нормативні акти, які регламентують первинний облік, встановлюють однаковий перелік обов'язкових реквізитів?
2. Чи обов'язковий, на Вашу думку, графік документообороту на всіх підприємствах? Обґрунтуйте.
3. Яку з існуючих форм обліку можна вважати найбільш сучасною? Як автоматизація облікових робіт впливає на вибір форми ведення бухгалтерського обліку?

Ключові терміни: документ, реквізити документа, документація, первинний документ, розпорядчий документ, виконавчий документ, внутрішній документ, зовнішній документ, комбінований документ, зведений документ, документооборот, графік документообороту, уніфікація, стандартизація, інвентаризація, інвентаризаційна комісія, природний убуток, пересортиця, форма бухгалтерського обліку, журнал-ордер, меморіальний ордер, головна книга.

Методичні вказівки до виконання:

Документування – це суцільне і безперервне спостереження за всіма господарськими операціями на підприємстві.

Документ – це письмовий доказ здійснення господарської операції або розпорядження на її здійснення. Основні реквізити: назва документа; номер документа; назва підприємства, на якому складений документ; зміст господарської операції; обсяг операції і одиниця виміру; грошова сума, ціна; місце здійснення операції; підписи осіб, відповідальних за здійснення операції і складання документа; печатка підприємства.

Уніфікація - це розробка єдиних зразків документів для оформлення однотипних господарських операцій.

Стандартизація - це встановлення для бланків однотипних документів однакових, найбільш раціональних розміру і форми.

Опрацювання бухгалтерських документів – це перевірка, розцінка, групування, контирування.

Документи класифікують: за місцем складання – внутрішні, зовнішні; за призначенням – розпорядчі, виправдні (виконавчі), бухгалтерського оформлення, комбіновані; за порядком складання – первинні, зведені; за способом охоплення операції – разові, накопичувальні; за змістом – грошові, розрахункові, матеріальні; за кількістю відображуваних позицій – однопозиційні, багатопозиційні; за технікою складання документів – вручну, за допомогою ЕОМ.

Документооборот - це порядок руху документів з моменту їх складання або надходження на підприємство, опрацювання в бухгалтерії і до моменту здачі в архів.

Інвентаризація – це перевірка фактичної наявності господарських засобів і джерел їх утворення та співставлення її результатів з даними бухгалтерського обліку.

Класифікація інвентаризації: в залежності від повноти охоплення – повна, часткова; за організаційною ознакою – планова, позапланова.

Результатами інвентаризації можуть бути: співпадання даних, лишки, нестачі, пересортиця.

Обліковий реєстр — це спеціальна таблиця, призначена для відображення документально оформлених господарських операцій у системі рахунків, накопичення та зберігання облікової інформації.

Класифікація облікових реєстрів: за своїм зовнішнім виглядом – книги, картки й окремі листки; за обсягом змісту – синтетичного й аналітичного обліку та комбіновані; за видами бухгалтерських записів – хронологічні, систематичні та змішані (комбіновані). Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88, передбачено виправлення помилок такими способами: коректурним, "червоним сторно" і додаткових записів.

Форма бухгалтерського обліку — це певна система реєстрів бухгалтерського обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних засад бухгалтерського обліку.

Форми бухгалтерського обліку – Журнал-Головна, меморіально-ордерна та журнально-ордерна, спрощена для малих підприємств, автоматизована.

Приклад 1

На підприємстві в журналі-ордері допущено помилку у відображенні наступної господарської операції: отримано від підзвітної особи на підставі звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, матеріали на суму 4000 грн., хоча згідно з документами фактично отримано матеріалів тільки на 400 грн.

Виправимо допущену помилку, якщо вона була виявлена в поточному місяці, метод виправлення – коректурний.

Фрагмент журналу показано в таблиці 1.43.

Таблиця 1.43

Виправлення помилки коректурним способом

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові підзвітної особи	дата та № видаткового касового ордера	У дебет субрахунку 372 з кредиту рахунків		№ Звіту	З кредиту субрахунку 372 в дебет рахунків:	
			30 "Каса"	Разом		№ 20	Разом
...							
13.	Петренко О.Ю.	13.04.08 №15	400,00	400,00	13	4000	400 виправленого вкрити (підпис бухгалтера)

Виправимо допущену помилку, якщо вона була виявлена в наступному звітному періоді, метод виправлення – «червоне сторно» (таблиця 1.44).

Таблиця 1.44

Фрагмент журналу з виправленням «червоне сторно»

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові підзвітної особи	Дата та № видаткового касового ордера	У дебет субрахунку 372 з кредиту рахунків		№ Звіту	З кредиту субрахунку 372 в дебет рахунків:	
			30 "Каса"	Разом		№ 20	Разом
...							
23.	<i>Петренко О.Ю.</i>	<i>13.04.08 №15</i>			<i>13</i>	<i>(3600)</i>	

Приклад 2

Запишемо господарські операції з надходження коштів у касу підприємства на аркуші головної книги (таблиця 1.45). Господарські операції за лютий:

- отримано готівку з банку – 1200 грн.;
- отримано кошти від покупців – 3700 грн.;
- повернено невикористані підзвітні кошти – 250 грн.
- кредитовий оборот за рахунком 30 – 800 грн., початкове сальдо - 100 грн.

Таблиця 1.45

Головні книги
Рахунок 30 «Каса»

Місяць	З дебета в кредит рахунка 31	З дебета в кредит рахунка 36	З дебета в кредит рахунка 372	Всього по дебету	Оборот по кредиту	Сальдо	
						Дебет	Кредит
...						100,00	
лютий	1200,00	3700,00	250,00	5150,00	800,00	4450,00	

Практичні завдання:

Завдання 1.5.1

Дати характеристику перерахованим документам за місцем складання та призначенням, заповнивши таблицю 1.46.

Таблиця 1.46

Характеристика бухгалтерських документів

№ з/п	Назва документа	Ознака класифікації				
		За призначенням			За місцем	
		Розпо- рядчий	Викона- вчі	Бух. оформ- лення	Внут- рішній	Зовні- ній
1	2	3	4	5	6	7
1.	Прибутковий касовий ордер					
2.	Акт про приймання матеріалів					
3.	Наказ про створення інвентаризаційної комісії					
4.	Акт про виконану роботу					
5.	Акт списання основних засобів					
6.	Виписка з банківського рахунка					
7.	Чек на отримання грошових коштів					
8.	Платіжне доручення					
9.	Табель обліку використання робочого часу					
10.	Наказ керівника про прийняття на роботу					
11.	Видатковий касовий ордер					
12.	Доручення на отримання товарно-матеріальних цінностей					
13.	Вимога на додатковий відпуск матеріалів					

Завдання 1.5.2

3 перерахованих реквізитів документів вказати обов'язкові та необов'язкові, заповнивши таблицю 1.47.

Таблиця 1.47

Реквізити бухгалтерських документів

№ з/п	Реквізит	Характеристика реквізиту	
		Обов'язковий	Не обов'язковий
1.	Назва документа, форми		
2.	Дата і місце складання документа		
3.	Номер документа		
4.	Назва підприємства, від імені якого складено документ		
5.	Юридична адреса підприємства, від імені якого складено документ		
6.	Форма власності підприємства, від імені якого складено документ		
7.	Галузь підприємства, від імені якого складено документ		
8.	Ідентифікаційний код підприємства, установи з Державного реєстру		
9.	Код платника податків, що присвоєно податковими органами підприємству, від імені якого складено документ		
10.	Номер поточного банківського рахунка підприємства, від імені якого складено документ		
11.	Печатка підприємства, від імені якого складено документ		
12.	Зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції		
13.	Посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення		
14.	Особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції		
15.	Підстава для здійснення операцій		
16.	Дані про документ, що засвідчує особу-одержувача документа		

Завдання 1.5.3

Яким методом можна виправити перераховані допущені помилки в бухгалтерських документах.

Вихідні дані:

- у видатковому касовому ордері неправильно зазначена серія паспорта особи, що отримує кошти, відсутній її підпис;

- в прибутковому касовому ордері відсутній підпис особи, від якої отримано кошти;
- не проставлено номер накладної на оприбуткування матеріалів від постачальників;
- в акті на списання матеріалів неправильно зазначено вид матеріалів;
- в платіжному дорученні в призначенні платежу пропущено слова «за лютий 2008 року».

Завдання 1.5.4

Виправити помилку в обліковому реєстрі, якщо помилка була виявлена: 1) 30 січня; 2) 18 лютого; 3) 16 травня, враховуючи, що квартальна звітність подається до 25 квітня.

Вихідні дані: 15 січня на склад надійшли матеріали від постачальника на суму 2345 грн., а в обліку кореспонденцією Дебет 201 «Сировина і матеріали» Кредит 631 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» було відображено 2343 грн.

Завдання 1.5.5

Дайте характеристику інвентаризації за обсягом охоплених об'єктів, за способом проведення та необхідністю проведення.

Вихідні дані:

- інвентаризація готової продукції на складі 2 лютого поточного року;
- інвентаризація запасів на 31 грудня;
- інвентаризація готівки при звільненні касира;
- інвентаризація запасів перед відпусткою комірника;
- інвентаризація дебіторської та кредиторської заборгованості перед складанням звітності;
- інвентаризація при порушенні справи про банкрутство;
- інвентаризація виробничого обладнання після пожежі в цеху.

Завдання 1.5.6

На складі меблевої фабрики проведена інвентаризація, за результатами якої складена порівняльна відомість. Заповнити пусті графи відомості. Скласти бухгалтерські проводки.

Вихідні дані: порівняльна відомість інвентаризації наведена в таблиці 1.48.

Таблиця 1.48

Порівняльна відомість інвентаризації

Найменування	Од. виміру	Ціна, грн.	За даними інвентаризації		За обліковими даними		Недостача		Надлишок	
			К-сть	Сума, грн.	К-сть	Сума, грн.	К-сть	Сума, грн.	К-сть	Сума, грн.
ДВП	листи	250	300		200	50000				
Шурупи	кг	80	20	1600	90					
Ручки	шт.	75	200			4875				
Завіси	шт.	50	90	4500	90	4500				

Завдання 1.5.7

Скласти кореспонденції рахунків на підставі наведених в журналі господарських операцій.

Вихідні дані: господарські операції перераховані в таблиці 1.49.

Таблиця 1.49

Журнал господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1.	<i>Порівняльна відомість.</i> На складі виявлена недостача палива 30 л. Облікова ціна 5 грн. за 1 л, ціна для відшкодування збитків – 7,5 грн. за 1 л.			
2.	<i>Розрахунок бухгалтерії.</i> Списується недостача палива в межах норм природного убутку – 3л.			
3.	<i>Протокол засідань інвентаризаційної комісії.</i> Наказ керівника підприємства. Недостача палива списується на матеріально-відповідальну особу.			
4.	<i>Прибутковий касовий ордер.</i> Матеріально-відповідальна особа вносить готівку в касу для відшкодування недостачі.			

Завдання 1.5.8

Скласти порівняльну відомість результатів інвентаризації, відобразити результати інвентаризації в журналі господарських операцій.

Вихідні дані: в результаті інвентаризації виявлено: борошно – 50 кг по 6 грн./кг; сіль – 50 кг по 2 грн./кг, олія – 50 л по 9 грн./л. За даними обліку: борошно – 45 кг, сіль – 55 кг, олія – 50л.

Завдання 1.5.9

Заповнити журнал операцій за звітний період (табл. 1.50). Скласти оборотно-сальдову та оборотно-шахову відомості.

Таблиця 1.50

Журнал реєстрації операцій за квітень 200X р.

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит

Вихідні дані: станом на початок звітнього періоду підприємство має наступний баланс (табл. 1.51)

Таблиця 1.51

Баланс підприємства станом на 1 квітня 200X р.

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби	310 000	Статутний капітал	120 000
Виробничі запаси	60 000	Короткострокові позики	160 000
Виробництво	19 000	Розрахунки з оплати праці	45 000
Каса	1 000	Нерозподілені прибутки	255 000
Рахунки в банку	190 000		
Баланс	580 000	Баланс	580 000

Протягом місяця на підприємстві мали місце такі господарські операції:

- 1) отримано в касу з поточного рахунка в банку готівку для виплати заробітної плати – 40000 грн.;
- 2) виплачено зарплату працівникам підприємства – 30000 грн.;
- 3) від постачальників надійшла сировина на 110000 грн.;
- 4) за рахунок наданого кредиту підприємство сплатило постачальникам за сировину – 60000 грн.;
- 5) придбано у постачальника верстати та обладнання на 50000 грн.;
- 6) витрачено на виробництво продукції сировину на 120000 грн.;
- 7) за рішенням власників частину прибутку – 55000 грн. - використано для поповнення статутного капіталу;
- 8) з поточного рахунка в банку перераховано постачальникам – 50000 грн., частково банку за отриманий кредит – 30000 грн.;
- 9) внесено на рахунок банку з каси 10000 грн.

Завдання 1.5.10

За меморіально-ордерною формою обліку скласти меморіальний ордер обліку касових операцій (таблиця 1.52) та головну книгу за рахунком 31 «Рахунки в банках» (таблиця 1.53).

За журнал-головною формою обліку скласти книгу журнал-головну (таблиця 1.54).

Скласти головну книгу (таблиця 1.55) за всіма рахунками. Зробити висновки щодо переваг і недоліків кожної з форм обліку.

Таблиця 1.52

Меморіальний ордер №1 обліку операцій на рахунку в банку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
	...			
	Всього за ордером			

Таблиця 1.53

Головна книга
Рахунок 31 «Каса»

№ МО	З кредиту рахунків			Всього за дебетом	В дебет рахунків			Всього за кредитом
Сальдо								

Таблиця 1.54

Книга «Журнал-головна»

№ рах																		
	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К
Сальдо																		

Таблиця 1.55

Головні книга
Рахунок №

Місяць	З дебета в кредит рахунка	З дебета в кредит рахунка	З дебета в кредит рахунка	Всього за дебетом	Оборот за кредитом	Сальдо	
						Дебет	Кредит

Вихідні дані: господарські операції та початковий баланс із завдання 1.5.9.

Тестові завдання:

1. Спосіб відображення об'єктів бухгалтерського обліку в первинних документах – це:

- 1) бухгалтерська звітність;
- 2) документація;
- 3) обліковий реєстр;
- 4) інвентаризація;

5) відомість.

2. Який метод бухгалтерського обліку сприяє виявленню нестач і надлишків:

- 1) документація;
- 2) звітність;
- 3) інвентаризація;
- 4) подвійний запис;
- 5) все викладене вище.

3. Облікові реєстри поділяються на книги, картки і окремі листки за:

- 1) обсягом змісту;
- 2) зовнішнім виглядом;
- 3) видами бухгалтерських записів;
- 4) будовою;
- 5) порядком заповнення.

4. Коли мають складатися первинні документи:

- 1) під час проведення господарської операції;
- 2) перед закінченням звітного періоду;
- 3) на прохання керівника;
- 4) раз в місяць;
- 5) за графіком.

5. Проведення інвентаризації є обов'язковим:

- 1) перед виплатою дивідендів;
- 2) у разі зміни матеріально-відповідальної особи;
- 3) при підвищенні курсу гривні;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) відповіді 1 і 3.

6. Облікові реєстри зберігаються протягом:

- 1) 1 року;
- 2) 3 років;
- 3) 5 років;
- 4) 10 років;
- 5) не зберігаються.

7. Який спосіб виправлення помилок в облікових реєстрах полягає в закресленні однією рискою неправильного запису так, щоб можна було прочитати закреслене:

- 1) "червоного сторно";
- 2) додаткових записів;
- 3) коректурного способу;
- 4) метод закреслення;
- 5) немає правильної відповіді?

8. У формі обліку журнал-головна відображається:

- 1) хронологічний запис;
- 2) синтетичний запис;
- 3) хронологічний і синтетичний записи;
- 4) послідовний запис;
- 5) немає правильної відповіді.

9. Основними обліковими реєстрами журнально-ордерної форми є:

- 1) журнали-ордери;
- 2) Головна книга;
- 3) меморіальні ордери;
- 4) реєстраційний журнал;
- 5) відомість.

10. Які з перелічених реквізитів первинних документів є змінними:

- 1) найменування підприємства;
- 2) номер поточного рахунка підприємства;
- 3) порядковий номер документа;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

11. За якою ознакою побудовані журнали-ордери:

- 1) дебетовою;
- 2) кредитовою;
- 3) дебетово-кредитовою;
- 4) у довільній формі;
- 5) немає правильної відповіді.

12. До журналів-ордерів відкривають:

- 1) ордери;
- 2) відомості;

- 3) меморіальні ордери;
- 4) картки;
- 5) немає правильної відповіді.

13. Для відображення аналітичних даних за кожною номенклатурою обліку застосовуються:

- 1) бухгалтерські книги;
- 2) картки;
- 3) журнали-ордери;
- 4) накопичувальні відомості;
- 5) аналітичні відомості.

14. Під контитуванням документів розуміють:

- 1) зазначення кореспондуючих рахунків;
- 2) об'єднання однорідних за змістом первинних документів;
- 3) занесення відомостей про документ у реєстр;
- 4) цей термін не стосується бухгалтерського обліку;
- 5) заповнення основних реквізитів документів.

15. Який метод виправлення помилок в облікових реєстрах використовується, коли правильна сума менша за відображену в реєстрі, а звітний період вже закінчився:

- 1) метод додаткових проводок;
- 2) коректурний метод;
- 3) метод "червоне сторно";
- 4) відповіді 2 і 3;
- 5) немає правильної відповіді.

16. Інвентаризацію на підприємстві проводить:

- 1) контролюючий державний орган;
- 2) спеціально створена інвентаризаційна комісія;
- 3) трудовий колектив;
- 4) власник підприємства;
- 5) всі відповіді правильні.

17. Облікові реєстри поділяються на синтетичні, аналітичного обліку та комбіновані за:

- 1) видами бухгалтерських записів;
- 2) будовою;
- 3) обсягом змісту;

- 4) зовнішнім виглядом;
- 5) порядком складання.

18. Облікові реєстри поділяють на хронологічні, синтетичні та комбіновані за:

- 1) видами бухгалтерських записів;
- 2) будовою;
- 3) обсягом змісту;
- 4) зовнішнім виглядом;
- 5) порядком складання.

19. Облікові реєстри поділяють на односторонні, двосторонні, багатосторонні та шахові за:

- 1) видами бухгалтерських записів;
- 2) будовою;
- 3) обсягом змісту;
- 4) зовнішнім виглядом;
- 5) порядком складання.

20. Реєстри бухгалтерського обліку мають містити:

- 1) період реєстрації господарських операцій;
- 2) назву;
- 3) прізвища і підписи;
- 4) номери бухгалтерських рахунків;
- 5) всі відповіді правильні.

Ситуаційні завдання:

1. На малому підприємстві «Лора» працюють тільки бухгалтер та матеріально-відповідальна особа – директор. Яким чином керівнику оформити наказ на проведення інвентаризації, затвердити інвентаризаційну комісію перед проведенням річної інвентаризації? Чи потрібно оформляти такий наказ? Чи встановлені нормативними актами мінімальна кількість членів інвентаризаційної комісії та вимоги до них?

2. Згідно з даними обліку на виробництво продукції було списано 100 кг. матеріалів на суму 20000 грн., фактично ж списали 100 кг матеріалів, але вартістю 10000. Помилка була виявлена після закінчення звітного періоду. Визначте як допущена помилка вплинула на фінансові результати підприємства, як, на Вашу думку, її можна виправити?

РОЗДІЛ II

Тематичні завдання з бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств

2.1. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості

Питання до розгляду:

1. Економічний зміст і завдання обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості.
2. Облік касових операцій.
3. Облік коштів на рахунках в банку.
4. Облік розрахунків з підзвітними особами.
5. Облік розрахунків з покупцями і замовниками та іншими дебіторами.

Дискусійні питання:

1. Якщо на підприємстві є тільки посада бухгалтера, чи може він виконувати обов'язки касира, обґрунтувати?
2. Чому в плані рахунків розмежовано назви рахунків 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» та 37 «Розрахунки з іншими дебіторами»? Чи можливо їх об'єднати в один рахунок і збільшити кількість субрахунків?
3. Яким чином дебіторська заборгованість пов'язана з грошовими коштами, чому вони об'єднані в один 3 клас рахунків?

Ключові терміни: грошові кошти, готівка, безготівкові кошти, каса, рахунок в банку, підзвітні особи, добові, дебіторська заборгованість, покупці, акредитив, інкасо.

Первинні документи: видатковий касовий ордер, прибутковий касовий ордер, платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, акредитив, інкасове доручення, вексель, грошовий чек, виписка банку, об'ява на внесення готівки в банк, звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, посвідчення про відрядження, накладна, товарно-транспортна накладна.

Інші документи: касова книга, розрахунок встановлення ліміту залишку готівки в касі, журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових документів, заява на відкриття рахунків, картка зі зразками підписів та відбитком печатки, журнал реєстрації посвідчень про відрадженьня, журнал депонованої заробітної плати.

Методичні вказівки до виконання:

Готівковими розрахунками називаються платежі готівкою між підприємствами за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги), а також за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна.

Безготівкові розрахунки – це перерахування грошових коштів з рахунку підприємства-платника на рахунок підприємства - отримувача. Фінансовим посередником у цих розрахунках виступає банк, який надає послуги своїм клієнтам-підприємствам.

Ліміт залишку готівки в касі – це гранична сума розміру готівки, яка може залишатись у касі підприємства на кінець робочого дня і яка самостійно визначається підприємством на підставі розрахунку.

Підзвітна особа – це довірена особа підприємства, якій підприємство надало такий статус. Статус підзвітної особи – це сукупність прав і обов'язків підзвітної особи, що перебуває у певних відносинах з підприємством (як правило, в трудових).

Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Вексель – це безумовне грошове зобов'язання, за яким одна особа повинна сплатити визначену суму коштів у визначений термін.

Акредитив – зобов'язання банку перевести на рахунок продавця кошти після надання ним узгодженого з покупцем комплексу документів, що підтверджують поставку товарів відповідно до умов укладеного контракту.

Інкасо – розрахунки між покупцем і продавцем за посередництвом двох банків, інкасую чого банку і банку платника.

Приклад 1

Розрахуємо ліміт каси та термін здавання виручки в банк для підприємства, готівкова виручка якого за останні 3 місяці становить 300000 грн., в т.ч. 100 000 грн. отримано з банку. Кількість робочих днів за останні 3 місяці – 64. Підприємство працює до 20:00, а банк у місті - до 17:00.

Ліміт каси підприємства обчислюємо виходячи з середньоденних надходжень, крім сум, що отримані з банку: $(300\,000 - 100\,000) / 64 = 3125$ (грн.). Так як робочий день на підприємстві триваліший за робочий день банку, строки здавання виручки в банк – на наступний робочий день.

Приклад 2

Працівник отримав кошти під звіт 18.02.20X9 року на закупівлю канцелярського приладдя. За таких умов він зобов'язаний здійснити закупівлю та здати невитрачені кошти в касу підприємства до 19.02.20X9 року, а звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, – до 22.02.20X9 року (не пізніше трьох робочих днів).

Приклад 3

Працівник отримав кошти під звіт 03.03.20X9 року на закупівлю сільськогосподарської продукції у сумі 300 грн. і купив за ці кошти продукцію 11.03.20X9 р. на 50 грн., 12.03.20X9 р. на 70 грн., 13.03.20X8р. на 100 грн.

Залишок коштів в сумі 80 грн. він зобов'язаний повернути в бухгалтерію не пізніше 14.03.20X9 р., а звіт можна подати одразу про всі витрачені суми 14.03.20X9р. (не пізніше 10 робочих днів).

Практичні завдання:

Завдання 2.1.1

Скласти бухгалтерські проведення, визначити суму дебіторської заборгованості на початок липня, серпня і вересня, вказати документи.

Вихідні дані: 01.07.20X9р. підприємство одержало аванс в сумі 12000 грн. від покупця під постачання товарів. Фактично постачання товарів було здійснено в серпні 20X9 р. на суму 6000 грн., залишок авансу – 6000 грн. - було повернено 03.09.20X9р.

Завдання 2.1.2

Розрахуйте ліміт каси та терміни здавання виручки до банку. Складіть розрахунок встановлення ліміту залишку готівки в касі.

Вихідні дані: робочий день на підприємстві завершується о 17:00. П'ятиденний робочий тиждень. Банк знаходиться у місті, де працює підприємство. Операційний день банку - до 18:00.

Показники за вересень-листопад 20X8 року наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Показники руху готівки в касі підприємства за вересень-листопад 20X8 року

Показник	Сума, грн.
Готівкова виручка (надходження до каси)	90000
Виплачено готівкою на різні потреби	80000
З них витрати на заробітну плату	20000

Завдання 2.1.3

Розрахуйте ліміт каси та терміни здавання виручки до банку. Складіть розрахунок встановлення ліміту залишку готівки в касі.

Вихідні дані: робочий день на підприємстві завершується о 22:00. Банку в місті, де розташоване підприємство, немає. Вихідних немає.

Показники за вересень-листопад 20X8 року наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Показники руху готівки в касі підприємства за вересень-листопад 20X8 року

Показник	Сума, грн.
Готівкова виручка (надходження до каси)	100000
Виплачено готівкою на різні потреби	50000
З них витрати на заробітну плату	30000

Завдання 2.1.4

На основі даних про господарські операції підприємства «Світанок» заповнити первинні документи, що підтверджували б факти здійснення цих операцій, заповнити касову книгу, журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових документів, журнал-ордер 1, відомість 1 та Головну книгу за рахунком 30 «Каса».

Вихідні дані: журнал господарських операцій у касі підприємства «Світанок» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Господарські операції підприємства «Світанок» за січень 20X9 року

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	04.01	Одержано з поточного рахунка в КБ «Мрія» в касу грошові кошти для виплати заробітної плати за грудень 20X8 року	4800
2.	05.01	Виплачено заробітну плату працівникам Петрову С.В. (2000 грн.), Василюку П.А. (1800 грн.), Іванченко Т.І. (1000 грн.) за грудень 20X8 року	4800
3.	05.01	Надійшла виручка від реалізації продукції ТзОВ «Сена» через Соломон Т.Я.	20000
4.	05.01	Внесено виручку до поточного рахунка в банку КБ «Мрія» (МФО 303440, р/р 260034506607)	20000
5.	18.01	Отримано з банку КБ «Мрія» в касу на господарські потреби (60 грн.) та на відрядження (140 грн.)	200
6.	18.01	Видано на господарські потреби Жук А.А.	60
7.	18.01	Видано на відрядження Вітрук Г.С.	140
8.	19.01	Оприбутковано на склад матеріали, придбані Вітрук Г.С.	100
9.	19.01	Повернуто Вітрук Г.С. в касу не використані кошти	40

Завдання 2.1.5

Скласти кореспонденції рахунків, заповнити використовувані при здійсненні господарських операцій первинні документи, визначити залишок грошових коштів підприємства «Зоря» на поточному рахунку станом на 01.08.20X9 р.

Вихідні дані: станом на 01.07.20X9 року на поточному рахунку підприємства «Зоря» був залишок грошових коштів в національній валюті в сумі 45800 грн. За липень 20X9 року підприємством було здійснено такі господарські операції:

- надійшли грошові кошти від ВАТ «Грач» за реалізовану готову продукцію в сумі 36 000 грн.;
- отримано довгострокову позику у банку КБ «Мрія» – 50 000 грн.;
- погашено заборгованість перед ВАТ «Обленерго» в сумі 45 000 грн.;
- отримано грошові кошти в касу для видачі заробітної плати працівникам – 15 000 грн., на господарські потреби 1000 грн.;
- видано заробітну плату працівникам – 13 000 грн.

Завдання 2.1.6

Вказати кореспонденції рахунків, заповнити первинні документи, що використовувались при здійсненні господарських операцій, заповнити касову книгу за 1 вересня 20X9 року.

Вихідні дані: залишок готівки в касі підприємства «Лілія» на початок дня становив 120 грн. Ліміт каси - 200 грн. Господарські операції в касі підприємства «Лілія» за 1 вересня 20X9 року наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Господарські операції підприємства «Лілія» за 1 вересня 20X9 року

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	01.09	З поточного рахунка отримано для видачі заробітної плати	5000
2.	01.09	З поточного рахунка отримано на господарські потреби	500
3.	01.09	Видано під звіт Коваленко П.Я.	450
4.	01.09	Видано заробітну плату працівникам підприємства	4000
5.	01.09	Здано на поточний рахунок в банку депоновану заробітну плату	?
6.	01.09	Видано на відрядження Петренко П.П.	140
7.	01.09	Здано в банк на поточний рахунок понадлімітний залишок	?

Завдання 2.1.7

Вказати терміни повернення невикористаних сум та подання звіту, заповнити звіт про використання коштів менеджера Остапова Петра Івановича, нарахувати добові, визначити залишок невикористаних коштів та зазначити кореспонденції рахунків.

Вихідні дані: згідно з наказом директора, Остапова П.І. направили в 4-денне відрядження (з 1 по 4 вересня) до м. Києва. За розрахунком бухгалтерії 30 серпня йому видали аванс на проїзд і проживання в розмірі 1500 грн.

Повернувшись з відрядження 5 вересня Остапов П.І. склав звіт про використання коштів, до якого додав:

- два квитки маршрутного таксі на проїзд з Луцька до Києва і назад по 50 грн. кожен (перевізник не є платником ПДВ);

- рахунок на проживання у готелі «Україна» на суму 1200 грн. (в тому числі ПДВ).

Залишок невикористаних коштів було повернуто в касу підприємства 5 вересня (прибутковий касовий ордер № 123).

Завдання 2.1.8

Вказати терміни повернення невикористаних сум та подання звіту, заповнити звіт про використання коштів, вказати кореспонденції рахунків.

Вихідні дані: 19.01.20X9 р. Василенко П.І. отримав кошти під звіт в сумі 540 грн. на придбання дизельного палива. Згідно з товарним чеком

№ 13572 від 19.01.07 р. він придбав 100 л дизельного палива по 5,05 грн. за літр (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.1.9

Встановити, чи були порушення касової дисципліни в наведених господарських операціях, якщо були, – визначити суму штрафу.

Вихідні дані: Климов Л.А. – головний бухгалтер. 28.12.20X8р. Климову видано 180 грн. 29.12.20X8р. складено Климовим звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт за придбані канцтовари на суму - 100 грн. (крім того ПДВ). 03.01.20X9р. Климову видано 200 грн. на придбання канцтоварів.

Завдання 2.1.10

Встановити, які були порушення касової дисципліни в наведеній господарській операції, визначити суму штрафу.

Вихідні дані: працівник подав звіт про використання коштів на відрядження або під звіт 20.01.20X8 року, за яким він винен підприємству 500 грн., кошти він не повернув. Керівник 30.01.20X8 року видав наказ, за яким ці кошти необхідно вирахувати із заробітної плати працівника.

Тестові завдання:

1. Згідно з Положенням про ведення касових операцій в національній валюті України в касі підприємства не можуть зберігатися такі цінності:

- 1) лотерей;
- 2) акцій, облігацій, векселі;
- 3) грошові документи;
- 4) готівка, грошові документи та цінні папери, що не належать підприємству;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Порядок встановлення підприємством ліміту каси регулюється;

- 1) Інструкцією про організацію готівкового обігу установами банків України;
- 2) Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні;
- 3) Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;
- 4) Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- 5) Законом України «Про банки і банківську діяльність».

3. Підприємства (підприємці), що мають поточні рахунки в установах банків, одержують готівку з цих рахунків за:

- 1) видатковим касовим ордером;
- 2) грошовим чеком;
- 3) платіжним дорученням;
- 4) відповідною заявою про видачу готівки;
- 5) прибутковим касовим ордером.

4. Сума готівкового платежу одного підприємства іншому за один день не повинна перевищувати:

- 1) 5 тис. грн.;
- 2) 10 тис. грн.;
- 3) 15 тис. грн.;
- 4) немає обмеження;
- 5) немає правильної відповіді.

6. За перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касі накладається:

- 1) штраф у двократному розмірі ліміту залишку готівки в касі;
- 2) штраф у двократному розмірі сум виявленої понадлімітної готівки;
- 3) штраф у розмірі здійснюваних за звітний місяць виплат;
- 4) пеня у розмірі 25 % від ліміту залишку готівки в касі;
- 5) штраф у розмірі перевищення ліміту.

7. Працівники підприємства, яким видані грошові кошти під звіт, – це:

- 1) працівники бухгалтерії;
- 2) підзвітні особи;
- 3) пов'язані сторони;
- 4) постачальники;
- 5) немає правильної відповіді.

8. Термін відрядження в межах України визначається керівництвом, але не може перевищувати:

- 1) 20 календарних днів;
- 2) 30 календарних днів;
- 3) 60 календарних днів;
- 4) 90 календарних днів;
- 5) виробничого завдання.

9. Коли понадлімітний залишок грошових коштів можна здавати на наступний робочий день:

- 1) коли бухгалтер захворів;
- 2) якщо робочий день банку триває менше, ніж підприємства;
- 3) здавати готівку не обов'язково;
- 4) готівка здається раз в 10 днів;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Якщо в населеному пункті немає банку, який термін здавання готівки:

- 1) щодня;
- 2) на наступний робочий день;
- 3) не рідше, ніж раз на 5 днів;
- 4) в кінці робочого тижня;
- 5) немає правильної відповіді.

11. Яка з наведених кореспонденцій відображає зміст господарської операції: нараховано добові відрядженому робітнику:

- 1) Дт 23 - Кт 66;
- 2) Дт 23 - Кт 372;
- 3) Дт 372 - Кт 23;
- 4) Дт 92 - Кт 30;
- 5) Дт 66 - Кт 23.

12. Яка з наведених кореспонденцій відображає зміст господарської операції: здано понадлімітний залишок в банк:

- 1) Дт 31 - Кт 30;
- 2) Дт 33 - Кт 30;
- 3) Дт 30 - Кт 31;
- 4) Дт 31 - Кт 372;
- 5) Дт 30 - Кт 33.

13. Яка з наведених кореспонденцій відображає зміст господарської операції: виплачено заробітну плату за безготівковим рахунком:

- 1) Дт 30- Кт 66;
- 2) Дт 66- Кт 30;
- 3) Дт 66- Кт 31;
- 4) Дт 65- Кт 30;
- 5) Дт 31- Кт 66.

14. Для придбання сировини підзвітній особі був виданий аванс у сумі 300 грн. Сировина була придбана і оприбуткована на склад на суму 600 грн. (у т.ч. ПДВ). На наступний день підзвітна особа представила звіт про використання коштів на 600 грн., який був затверджений керівником фірми, а сума перевитрат виплачена з каси підприємства. Як відобразити в обліку виплату перевитрат:

- 1) Дт 372 - Кт 301 - 300 грн.;
- 2) Дт 372 - Кт 301 - 200 грн.;
- 3) Дт 301 - Кт 372 - 200 грн.;
- 4) Дт 372 - Кт 301 - 500 грн.;
- 5) Дт 372 - Кт 333 - 500 грн.

15. Для придбання МШП підзвітній особі був виданий аванс в сумі 300 грн. МШП були придбані і оприбутковані на склад на суму 250 грн. (у т.ч. ПДВ). На наступний день підзвітна особа подала звіт про використання коштів на 250 грн., який був затверджений керівником фірми, а невикористана сума авансу утримана із заробітної плати працівника. Яка сума утримана із заробітної плати у зв'язку з неповерненням коштів:

- 1) 50;
- 2) 300;
- 3) 57,5;
- 4) 307,5;
- 5) 250.

16. Працівнику 03.03.20X9 видано під звіт на господарські потреби 1000 грн., звіт про використання коштів на суму 700 грн. було подано 04.03.20X9, залишок невикористаної суми було внесено в касу підприємства 07.03.20X9. Визначте розмір штрафної санкції:

- 1) 45 грн.;
- 2) 105 грн.;
- 3) 52,94 грн.;
- 4) 700 грн.;
- 5) правильної відповіді немає.

17. Гранична сума розміру готівки, яка може залишатись в касі підприємства на кінець робочого дня називається:

- 1) лімітом каси;

- 2) готівковим обмеженням;
- 3) касова межа;
- 4) готівковий ліміт;
- 5) немає правильної відповіді.

18. Хто встановлює ліміт каси:

- 1) підприємство самостійно на підставі розрахунку;
- 2) банк, в якому обслуговується підприємство;
- 3) контролюючі органи (Податкова інспекція або КРУ);
- 4) за наказом керівника;
- 5) немає правильної відповіді.

19. Яким документом оформляється в касі здача готівки в банк:

- 1) видатковий касовий ордер;
- 2) об'ява на внесення готівки;
- 3) виписка банку;
- 4) грошовий чек;
- 5) немає правильної відповіді.

20. Скільки осіб підписують звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт:

- 1) одна;
- 2) дві;
- 3) три;
- 4) чотири;
- 5) п'ять.

Ситуаційні завдання:

1. Підприємство знаходиться в селі, де немає жодного банку, тому воно обслуговується банком у найближчому місті (за 30 км.). Як часто підприємство зобов'язане здавати виручку до банку і як правильно розрахувати ліміт каси?

2. Підприємство напередодні свята відправило співробітників у відрядження. Оскільки перед святами важко придбати квитки, то кошти на відрядження вони отримали на тиждень раніше. Чи не вважатиметься виданий завчасно аванс порушенням касової дисципліни?

2.2. Облік запасів

Питання до розгляду:

1. Економічний зміст і завдання обліку запасів.
2. Оцінка запасів.
3. Облік виробничих запасів та готової продукції.
4. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів.
5. Облік товарів і тари.

Дискусійні питання:

1. Чому, на Вашу думку, в Україні заборонено використовувати такий метод оцінки запасів при вибутті, як ЛІФО?
2. За якими ознаками класифіковано запаси в Плані рахунків бухгалтерського обліку, обґрунтуйте?
3. Чи відповідає назва запасів «малоцінні швидкозношувані предмети» ознакам активів, які входять в цю групу. Яка назва може їх точніше охарактеризувати?

Ключові терміни: запаси, готова продукція, малоцінні швидкозношувані предмети, товари, середньозважена собівартість, ідентифікована собівартість.

Первинні документи: акт списання бланків довіреностей, прибутковий ордер, товарно-транспортна накладна, акт про приймання матеріалів, лімітно-забірна картка, акт-вимога на заміну матеріалів, накладна-вимога на відпуск, накладна на відпуск ТМЦ, рахунок-фактура, відомість про повернення (виймання) постійного запасу інструментів (пристосувань), акт на вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів, акт на списування інструментів (пристосувань) та їх обмін на придатні, акт списування малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Інші документи: довіреність, журнал реєстрації довіреностей, книга кількісно-сумового обліку залишків запасів, картка складського обліку матеріалів, відомість обліку залишків матеріалів на складі, матеріальний ярлик, матеріальний звіт, інвентаризаційний опис, карточка обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, замовлення на ремонт або заточування інструментів (пристосувань), особова картка обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних засобів, відомість обліку видавання (повернення) спецодягу та спецвзуття.

Методичні вказівки до виконання:

Запаси – це активи, які утримуються для продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Виробничі запаси – це запаси, що використовуються у процесі виробничої діяльності як предмет праці і споживаються цим виробництвом протягом одного господарського (операційного) циклу, після завершення якого цілком переносять свою вартість на вартість кінцевого продукту.

Найбільш поширеним методом надходження виробничих запасів на підприємство є запаси, що придбані за плату. В такому випадку їхньою первісною вартістю буде вважатися собівартість, яка складається з таких фактичних витрат:

- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємством;
- транспортно - заготівельні витрати;
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ), що виникають у процесі придбання запасів, можуть обліковуватися за двома варіантами:

- 1) прямо включатися до собівартості придбаних запасів;
- 2) відображатися на окремому субрахунку рахунків обліку запасів і щомісячно розподілятися між залишками невикористаних і використаних за місяць запасів.

Для визначення суми ТЗВ, яка підлягає списанню в кінці місяця, визначається середній відсоток ТЗВ (%ТЗВ) за наступною формулою:

$$\%ТЗВ = \frac{З_{тзв}^{поч} + ДО_{ТЗВ}}{З_{20}^{поч} + ДО_{20}}, \quad (2.1)$$

де: $З_{ТЗВ}^{поч}$ – залишок ТЗВ на початок місяця;

$ДО_{ТЗВ}$ – надходження (дебетовий оборот) ТЗВ протягом місяця;

$З_{20}^{поч}$ – залишки запасів на початок місяця.

При відпуску виробничих запасів у виробництво, продажу та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних затрат;
- ціни продажу.

Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається за балансовою вартістю цих цінностей (з вирахуванням амортизаційних відрхувань), але не нижче 50 відсотків від балансової вартості на момент встановлення такого факту з врахуванням індексів інфляції, які щомісячно визначає Мінстат, відповідного розміру податку на добавлену вартість та розміру акцизного збору за формулою:

$$P_z = [(B_e - A) * I_{inf.} + ПДВ + A_{зб}] * K, \quad (2.2)$$

де: P_z - розмір збитків (у грн.);

B_e - балансова вартість на момент встановлення факту розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей (у грн.);

A - амортизаційні відрхування (у грн.);

I_{inf} - загальний індекс інфляції, який розраховується на підставі щомісячно визначених Мінстатом індексів інфляції;

$ПДВ$ - розмір податку на добавлену вартість (у грн.);

$A_{зб}$ - розмір акцизного збору (у грн.).

K – коефіцієнт, на який перемножується сума визначених збитків.

$K=2$ для вузлів, деталей, напівфабрикатів та іншої продукції, що виготовляється підприємствами для внутрішньовиробничих потреб, а також вартість продукції, виробництво якої не закінчено, плодово-ягідних соків, консервованих з використанням сірчаного ангідриду або бензокислого натрію.

$K=3$ для спирту етилового питного, спирту етилового ректифікованого, спирту етилового сирцю, спирту, що використовується для виготовлення вин, шампанського, коньяків та ін.

Приклад 1

На початок місяця на підприємстві був залишок борошна обліковою вартістю 2800 грн., ТЗВ – 500. Протягом місяця придбали борошна на

суму 11176 грн., витрати на перевезення і розвантаження склали 870 грн. Борошно за обліковими цінами було відпущено на виробництво хліба «Український» - 4306 грн., хліба «Святковий» - 4029 грн., загальновиробничі потреби – 35 грн., загальногосподарські – 240 грн. та харчування продавців – 40 грн. Визначимо фактичну собівартість списаного борошна та залишок на кінець періоду, розрахунок подано в таблиці 2.5. Розрахунок середнього відсотку ТЗВ наведено нижче (2.3).

$$\%TЗВ = \frac{500 + 870}{2800 + 11176} = 0,09803 \quad (2.3)$$

Таблиця 2.5

Розрахунок ТЗВ і визначення фактичної собівартості матеріалів

№ з/п	Показники	Облікова ціна	ТЗВ	Фактична собівартість
1.	Залишок матеріалів на початок місяця	2800	500	3300
2.	Надійшло за місяць (накладна, прибутковий ордер)	11176	870,00	12046,00
3.	Разом	13976	1370	15346
4.	Середній % ТЗВ за формулою	х	0,09803	х
5.	Витрачено на:			
	хліб «Український» (лімітно-забірна картка, вимога)	4306	422,14	4728,54
	хліб «Святковий»	4029	394,94	4423,94
	загальновиробничі потреби	35	3,43	38,43
	адміністративні потреби	240	23,53	263,53
	збут продукції	40	3,92	43,92
6.	Разом витрачено	8650	847,96	9498,36
7.	Залишок на кінець місяця	5326	522	5848

Приклад 2

На початок звітного періоду 01.01.X9 на підприємстві «Весна» в залишку значилося 80 кг борошна для випічки вартістю 0,6 грн. за 1 кг. Підприємство протягом звітного періоду придбало борошно для випічки у такій кількості та за такими цінами і в такому порядку: 1) 05.01.X9 - 30 кг по 0,6 грн.; 2) 10.01.X9 - 60 кг по 0,8 грн.; 3) 15.01.X9 - 40 кг по 0,75 грн. У цьому ж періоді 25.01.X9 150 кг борошна було відпущено на виробництво.

Визначимо собівартість відпущеного у виробництво борошна методом ФІФО на 31.01.X9, який передбачає, що першими у

виробництво списуються ті запаси, які першими надійшли на підприємство. В даному прикладі нам необхідно 150 кг борошна, тому ми списуємо у виробництво 80 кг, які були в залишку, 30 кг, що першими надійшли, і 40 кг з 60, що надійшли другими, – разом 150. Розрахунок подано в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Розрахунок собівартості відпущених матеріалів методом ФІФО

Дата	Залишок			Надійшло			Вибуло		
	К-сть, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.	К-сть, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.	К-сть, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.
01.01	80	0,6	48	-	-	-			
05.01	80	0,6	48	30	0,6	18			
10.01	80	0,6	48	60	0,8	48			
	30	0,6	18						
15.01	80	0,6	48	40	0,75	30			
	30	0,6	18						
	60	0,8	48						
25.01	80	0,6	48	-	-	-	80	0,6	48
	30	0,6	18				30	0,6	18
	60	0,8	48				40	0,8	32
	40	0,75	30						
31.01	20	0,8	16						
	40	0,75	30						

Собівартість відпущених у виробництво 150 кг запасів:

Дт23 – Кт 20 = 98 грн. (48+18+32);

собівартість залишку запасів 60 кг : 16+30=46.

Практичні завдання:**Завдання 2.2.1**

Визначити вартість сировини, використаної на виробництво продукції за травень 20X8 року.

Вихідні дані: залишок сировини на 01.05.20X9 року – 40 тис. грн., на 31.05.20X9 року – 38 тис. грн. Протягом травня придбано сировини на суму 34 тис. грн.

Завдання 2.2.2

Визначити фінансовий результат від реалізації товарів, використовуючи методи списання запасів ФІФО, середньозваженої собівартості. Скласти проводки, вказати документи.

Вихідні дані: дані про надходження і вибуття товарів наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Дані про надходження і вибуття товарів на підприємстві

Дата	Надходження			Вибуття		
	Кількість, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.	Кількість, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.
Залишок на 01.01	10	5	50	-	-	-
05.01	15	4	60	-	-	-
06.01	-	-	-	10	?	?
10.01	5	6	30	-	-	-
15.01	-	-	-	10	?	?
20.01	-	-	-	5	?	?
Всього	?	?	?	?	?	?
Залишок на 01.02	?	?	?	-	-	-

Завдання 2.2.3

Визначити залишок запасів на складі за різними методами, скласти проводки і документи.

Вихідні дані: відомості про рух сировини наведено в таблиці 2.8

Таблиця 2.8

Відомості про рух сировини на складі

Дата	Надходження			Вибуття		
	Кількість, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.	Кількість, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.
Залишок на 01.01.	80	2	160	-	-	-
05.01.	100	3	300	-	-	-
06.01.	-	-	-	50	?	?
10.01	10	4	40	-	-	-
15.01.	-	-	-	90	?	?
20.01.	-	-	-	10	?	?
Всього	?	?	?	?	?	?
Залишок на 01.02.	?	?	?	-	-	-

Завдання 2.2.4

Визначити розмір збитків від нестачі палива, скласти бухгалтерські проведення.

Вихідні дані: на складі підприємства 12.03.20X9 виявлена нестача палива на суму 500 грн. (за собівартістю), у тому числі у межах норм

природних втрат – на 100 грн. Паливо використовувалось на виробництво. 30.03.20X9 нестачу віднесено на винних осіб.

Завдання 2.2.5

Написати кореспонденції рахунків з придбання матеріалів та заповнити первинні документи (накладна, податкова накладна, прибутковий ордер).

Вихідні дані: підприємство «Метеор» придбало матеріали на суму 2 000 грн. (у т.ч. ПДВ). Витрати на транспортування склали 300 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.2.6

Визначити методами середньозваженої собівартості та ФІФО вартість відпущених у виробництво запасів і облікову вартість залишку на кінець звітного періоду, вказати кореспонденції.

Вихідні дані: на 1 січня на підприємстві в залишку значилося 120 листів гіпсокартону вартістю 15 грн. за 1 шт. Підприємство протягом місяця придбало ще декілька партій гіпсокартону за такими цінами і в такій послідовності:

3 січня – 90 шт. по 10 грн. за 1 шт. (крім того, ПДВ);

10 січня – 100 шт. по 12 грн. за 1 шт. (крім того, ПДВ);

18 січня – 80 шт. по 16 грн. за 1 шт. (крім того, ПДВ).

В тому самому періоді було відпущено у виробництво 180 шт., з них:

12 січня – 150 шт.;

20 січня – 60 шт.

Завдання 2.2.7

Скласти кореспонденції рахунків з реалізації запасів та заповнити первинні документи.

Вихідні дані: підприємство «Нептун» 16.05.20X9 року у зв'язку з припиненням виробництва продукції реалізує залишок сировини (документ №123) обліковою вартістю 700 грн. за ціною 800 грн. (крім того, ПДВ).

Завдання 2.2.8

Скласти кореспонденції рахунків із списання запасів та заповнити первинні документи.

Вихідні дані: підприємство «Еліт-буд» надалі не планує займатись будівельною діяльністю. На кінець 20X9 року, в якому було прийняте це рішення, у підприємства значився залишок будівельних матеріалів на суму 13000 грн., які неможливо реалізувати через певні обставини. Тому підприємство 30.12.20X9 року списує ці матеріали на витрати звітного періоду.

Завдання 2.2.9

Скласти кореспонденції рахунків із псування та списання матеріалів.

Вихідні дані: підприємство «Захід» у квітні 20X9 року придбало виробничі запаси на суму 12 000 грн. (в т.ч. ПДВ). У липні на виробничі потреби було використано запасів загальною вартістю 7 000 грн. В кінці того ж місяця внаслідок поведінки виробничі запаси на суму 2 000 грн. втратили свої первісні властивості, але були оприбутковані на баланс як інші матеріали в сумі 300 грн.

Завдання 2.2.10

Скласти кореспонденції з переробки сировини, визначити собівартість готової продукції.

Вихідні дані: підприємство А передало підприємству В на переробку сировину (вартість 200000 грн.). Через 10 днів підприємство А отримало готову продукцію від підприємства В в кількості 60% від зазначеної в угоді. Решта 40% залишилась у підприємства В на зберіганні. Рахунок на переробку було передано підприємству А на суму 100000 грн. (крім того ПДВ).

Завдання 2.2.11

Скласти кореспонденції з обліку давальницької сировини, визначити собівартість готової продукції підприємства ФОРС, фінансовий результат від реалізації послуг з переробки давальницької сировини підприємства АЖУР.

Вихідні дані: підприємство ФОРС передало підприємству АЖУР сировину на давальницьких умовах за собівартістю 3200 грн. Витрати на переробку в підприємства АЖУР наступні: заробітна плата робітників – 2000 грн.; відрахування на соціальні заходи – 38%; допоміжні матеріали – 200 грн.; амортизація – 700 грн.; інші витрати – 250 грн. Готову продукцію передано підприємству ФОРС. Вартість послуг з переробки – 3900 грн., в тому числі ПДВ.

Тестові завдання:

1. Які з перерахованих активів не належать до запасів:
 - 1) будівельні матеріали;
 - 2) інвентарна тара;
 - 3) запасні частини;
 - 4) товари;
 - 5) МШП.
2. Який з перерахованих методів оцінки запасів при вибутті не використовується в Україні:
 - 1) ФІФО;
 - 2) нормативних затрат;
 - 3) ціни продажу;
 - 4) ЛІФО;
 - 5) немає правильної відповіді.
3. Яким документом оформляється надходження запасів на підприємство, які мають якісні та кількісні розбіжності з супроводжувальними документами:
 - 1) довіреність;
 - 2) прибутковий ордер;
 - 3) акт про приймання матеріалів;
 - 4) Акт-вимога на заміну матеріалів;
 - 5) накладна.
4. Які документи з перерахованих не використовуються для списання запасів:
 - 1) лімітно-забірна картка;
 - 2) накладана-вимога на відпуск;
 - 3) накладна на відпуск ТМЦ;
 - 4) товарно-транспортна накладна;
 - 5) відповіді 1 і 4.
5. Оприбуткування МШП від постачальника відображається бухгалтерською проводкою:
 - 1) Дт 112 - Кт 631;
 - 2) Дт22 - Кт 631;
 - 3) Дт 631 - Кт 22;
 - 4) Дт 31 - Кт 112;
 - 5) Дт 22 – Кт 69.

6. До первісної вартості запасів згідно з П(С)БО 9 не включаються:

- 1) транспортно-заготівельні витрати;
- 2) сума ввізного мита;
- 3) сума, що сплачується згідно з договором постачальнику за вирахуванням непрямих податків;
- 4) суми непрямих податків, які не відшкодовуються підприємству;
- 5) немає правильної відповіді.

7. Відповідно до П(С)БО 9 запаси – це:

- 1) активи, які зберігаються для наступного продажу в умовах звичайної господарської діяльності;
- 2) активи, що перебувають у процесі виробництва;
- 3) активи, які зберігаються для споживання при виробництві продукції, виконанні робіт і наданні послуг, а також для управління підприємством;
- 4) відповіді 1, 2, 3;
- 5) відповіді 1 і 2.

8. Оцінка запасів при вибутті не здійснюється таким методом:

- 1) собівартості перших за часом надходження запасів;
- 2) собівартості останніх за часом надходження запасів;
- 3) виробничої собівартості;
- 4) нормативних витрат;
- 5) ідентифікованої собівартості.

9. Підприємство придбало будівельні матеріали вартістю 24 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Витрати на доставку склали – 1 000 грн., затрати на розвантаження власними силами – 500 грн. Первісна вартість придбаних будівельних матеріалів становитиме:

- 1) 24 000 грн.;
- 2) 21 500 грн.;
- 3) 25 500 грн.;
- 4) 21 000 грн.;
- 5) 25 000 грн.

10. Початкове сальдо за рахунком "Виробничі запаси" становить 50 грн. За звітний період було оприбутковано на склад запаси вартістю 200 грн. Відпущено у виробництво запаси на суму 230 грн. Кінцеве сальдо за рахунком "Виробничі запаси" становитиме:

- 1) 250 грн.;

- 2) 480 грн.;
- 3) 20 грн.;
- 4) 200 грн.;
- 5) 50 грн.

11. Підприємство 01.03.20X9 придбало запаси 100 шт. по 2 грн.; 02.03.20X9 – 300 шт. по 2,5 грн., 04.03.20X9 – 60 шт. по 3 грн. Використовуючи метод ФІФО, визначте собівартість списаних у виробництво 10.03.20X9 130 шт. запасів:

- 1) 260 грн.;
- 2) 390 грн.;
- 3) 275 грн.;
- 4) 255 грн.;
- 5) правильної відповіді не запропоновано.

12. На початок звітного періоду на підприємстві значилося 200 одиниць товару за ціною 12 грн. за одиницю.

Протягом звітного періоду підприємство придбало товари:

- 30 одиниць за ціною 10 грн. за одиницю;
- 40 одиниць за ціною 12 грн. за одиницю;
- 50 одиниць за ціною 15 грн. за одиницю.

У цьому звітному періоді підприємство реалізувало 200 одиниць товару. Використовуючи метод ФІФО, визначити собівартість, вибулих товарів:

- 1) 2 400 грн.;
- 2) 2 850 грн.;
- 3) 2 490 грн.;
- 4) 2 340 грн.;
- 5) 2 620 грн.

13. За даними, наведеними у таблиці, визначити скільки становитимуть транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ) на 31.01.20X9р

Показники	Вартість товарів, грн.	Транспортно-заготівельні витрати, грн.
Залишок на 01.01.20X9р	220	7
Надійшло за січень	750	90
Вибуло за січень	580	?
Залишок на 31.01.20X9р.	?	?

- 1) 58 грн.;
- 2) 57 грн.;

- 3) 39 грн.;
- 4) 35 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

14. На початок звітного періоду на підприємстві значилося 400 одиниць товару за ціною 10 грн. за одиницю.

Протягом звітного періоду підприємство придбало товари:

- 30 одиниць за ціною 15 грн. за одиницю;
- 40 одиниць за ціною 20 грн. за одиницю;
- 50 одиниць за ціною 35 грн. за одиницю.

У цьому звітному періоді підприємство реалізувало 200 одиниць товару. Використовуючи метод середньозваженої собівартості, визначити собівартість вибулих товарів:

- 1) 2000,0 грн.;
- 2) 2500,0 грн.;
- 3) 4000,0 грн.;
- 4) 2692,3 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

15. На початок звітного періоду на підприємстві «Промінь» в залишку значилося 20 кг паперу для конвертів вартістю 0,4 грн. за 1 кг.

Підприємство протягом звітного періоду придбало папір для конвертів у зазначених кількостях та цінами і в у такому порядку: 1) 100 кг по 0,6 грн.; 2) 250 кг по 0,8 грн.; 3) 120 кг по 0,75 грн.

У цьому ж періоді 180 кг паперу було відпущено на виробництво.

Визначити за методом ФІФО вартість залишку на кінець звітного періоду:

- 1) 116 грн.;
- 2) 242 грн.;
- 3) 138 грн.;
- 4) 220 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

16. На початок звітного періоду на підприємстві «Весна» в залишку значилося 30 кг борошна для випічки вартістю 0,6 грн. за 1 кг.

Підприємство протягом звітного періоду придбало борошно для випічки у таких кількостях та за такими цінами і в такому порядку: 1) 100 кг по 0,6 грн.; 2) 250 кг по 0,8 грн.; 3) 120 кг по 0,75 грн.

У цьому ж періоді 160 кг борошна було відпущено на виробництво.

Визначити за методом середньозваженої собівартості собівартість відпущених у виробництво запасів.

- 1) 116,00 грн.;
- 2) 117,76 грн.;
- 3) 119,15 грн. ;
- 4) 220,00 грн.;
- 5) 120,00 грн.

17. На початок звітного періоду у підприємства «Тиса» в залишку значилося 40 кг цементу вартістю 0,4 грн. за 1 кг.

Підприємство протягом звітного періоду придбало цемент у зазначених кількостях та за такими цінами і в такому порядку: 1) 100 кг по 0,6 грн.; 2) 250 кг по 0,8 грн.; 3) 120 кг по 0,75 грн.

У цьому ж періоді 150 кг цементу було відпущено на виробництво.

Визначити за методом ФІФО облікову вартість залишку на кінець звітного періоду.

- 1) 114 грн.;
- 2) 222 грн.;
- 3) 282 грн.;
- 4) 214 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

18. Дані про рух запасів підприємства «Електрон» наступні:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на початок періоду	14000	18
Придбання за звітний період	6000	19
Використано за звітний період	15000	?

Визначити собівартість вибулих запасів за звітний період, використовуючи метод ФІФО.

- 1) 276 000 грн.;
- 2) 271 000 грн.;
- 3) 270 000 грн.;
- 4) 273 000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

19. Інформація про рух запасів підприємства «Весна» протягом місяця така:

Показник	Кількість, од.	Собівартість, грн.
Залишок на початок місяця	600	10

Придбано	700	15
Вибуло	1 000	?

Якщо підприємство використовує метод ФІФО, то собівартість вибулих запасів становитиме:

- 1) 15 000 грн.
- 2) 6 000 грн.
- 3) 12 700 грн.
- 4) 12 000 грн.
- 5) немає правильної відповіді.

20. На початок звітного періоду на підприємстві в залишку значилося 10 кг паперу вартістю 10 грн. за 1 кг.

Підприємство протягом звітного періоду придбало папір у зазначених кількостях та цінами і в такому порядку: 1) 100 кг по 16 грн.; 2) 250 кг по 18 грн.; 3) 120 кг по 15 грн.

У цьому ж періоді 200 кг паперу було списано. Визначити за методом ФІФО вартість списаного паперу:

- 1) 3 400 грн.;
- 2) 3 080 грн.;
- 3) 3 240 грн.;
- 4) 3 320 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

Ситуаційні завдання:

1. Підприємство має меблевий цех. Після виробництва залишаються обрізки деревини. Частина із них використовується при пакуванні меблів, а решта продається як дрова. Чи потрібно брати обрізки на баланс, якщо так, то за якою ціною?

2. Підприємство підписало із замовником договір про будівництво нежитлового об'єкта на його території. Однак перед будівництвом було розібрано стару споруду, після якої залишились придатні виробничі запаси. Замовник не заперечує, щоб вони використовувались при будівництві. Як слід обліковувати такі запаси? На рахунках 2-го класу чи поза балансом?

2.3. Облік необоротних активів

Питання до розгляду:

1. Економічний зміст і завдання обліку необоротних активів.
2. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.
3. Облік нематеріальних активів.
4. Облік зносу та амортизації необоротних активів.
5. Облік ремонтів і модернізації необоротних активів.

Дискусійні питання:

1. З якою метою в обліку малоцінні необоротні матеріальні активи відокремлені в окрему групу інших необоротних матеріальних активів?
2. Яке з наведених словосполучень, на Вашу думку, краще характеризує групу активів з нематеріальною природою: «нематеріальні активи», «невідчутні активи», «інтелектуальні активи»? Обґрунтуйте.
3. Чим обумовлена наявність багатьох методів амортизації, чи можлива в подальшому поява нових?

Ключові терміни: необоротні активи, основні засоби, нематеріальні активи, малоцінні необоротні матеріальні активи, амортизація, знос, метод амортизації.

Первинні документи: розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій), розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств), розрахунок амортизації по автотранспорту, акт приймання, здачі, відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, акт на списання основних засобів, акт на установку, пуск, демонтаж будівельної машини, акт на списання автотранспортних машин, акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів.

Інші документи: картка обліку руху основних засобів, інвентарний список основних засобів, інвентарна картка обліку основних засобів, опис інвентарних карток з обліку основних засобів, відомість обліку нематеріальних активів і нарахування амортизації, інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів.

Методичні вказівки до виконання:

Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

Види вартості основних засобів:

Первісна вартість — історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів.

Ліквідаційна вартість — сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення терміну їх корисного використання (експлуатації) за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Вартість, яка амортизується, — первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Переоцінена вартість — вартість необоротних активів після переоцінки.

Амортизація — систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом терміну їх корисного використання (експлуатації).

Термін корисного використання (експлуатації) — очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).

Нематеріальні активи - це немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані.

Амортизація необоротних активів нараховується із застосуванням таких методів:

- прямолінійний;
- зменшення залишкової вартості;
- прискореного зменшення залишкової вартості;
- виробничий метод;
- кумулятивний;
- податковий.

Для малоцінних необоротних матеріальних активів амортизація нараховується в сумі 50% на початку використання і 50% при списанні або 100% при надходженні в експлуатацію, або прямолінійним методом.

Капітальні інвестиції – це витрати на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

На суму витрат, пов'язаних з поліпшеннями об'єкта, таких як модернізація, добудування, дообладнання, реконструкція, капітальний ремонт, які приводять до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта, пов'язаних з покращанням основних засобів, збільшується їхня первісна (переоцінена) вартість.

Приклад 1

Підприємство придбало вантажний автомобіль. Договірна купівельна вартість автомобіля становить 40 000 грн., крім того, ПДВ 8000 грн. Витрати на інформаційні, посередницькі, реєстраційні послуги, пов'язані з придбанням автомобіля, та витрати на доставку становлять 2500 грн., у тому числі ПДВ - 417 грн. Кореспонденції з придбання наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Журнал господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Документ	Сума, грн.
		Дт	Кт		
1.	На договірну купівельну вартість автомобіля	15	63	Накладна	40000
2.	На суму податку на додану вартість, сплаченого постачальнику	64	63	Податкова накладна	8000
3.	На суму витрат, пов'язаних з придбанням автомобіля (без ПДВ): 2500 - 417	15	68	Акт виконаних робіт, рахунок	2083
4.	На суму ПДВ, сплаченого в складі витрат на і придбання автомобіля	64	68	Податкова накладна	417
5.	На відображення в обліку оприбуткування придбаного автомобіля та зарахування його до складу основних засобів: 40 000 + 2083	10	15	Акт приймання-передачі основних засобів	42083

Приклад 2

Підприємство одержало безоплатно об'єкт основних засобів (верстат) виробничого призначення. Справедлива його вартість становить 40 000 грн. Витрати підприємства на доставку та монтаж одержаного безоплатно об'єкта основних засобів - 5000 грн. (без ПДВ). Вони зараховуються на збільшення справедливої вартості об'єкта. Нараховано за звітний місяць амортизацію введеного в експлуатацію одержаного безоплатно об'єкта основних засобів, термін експлуатації якого визначено протягом 5 років: загальна сума амортизації на місяць становить 730 грн. ($45\,000 : 5 : 12$); в тому числі: амортизація безоплатно отриманої частини облікової вартості об'єкта основних засобів - 667 грн. ($40\,000 : 5 : 12$); амортизація суми витрат на доставку та монтаж безоплатно одержаного об'єкта основних засобів - 83 грн. ($750 - 667$). Одночасно з нарахуванням амортизації відображається в обліку визнання доходу в сумі амортизації безоплатно одержаної частини вартості об'єкта основних засобів. Кореспонденції з безоплатного отримання необоротного активу наведені в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Журнал господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Документ	Сума, грн.
		Дебет	Кредит		
1.	Зарахування до складу основних засобів підприємства безоплатно одержаного об'єкта за справедливою його вартістю	10	424	Акт приймання-передачі	40000
2.	Відображення в обліку витрат підприємства на доставку та монтаж безоплатно одержаного об'єкта основних засобів	15	68	Накладна, акт виконаних робіт, рахунок	5000
		10	15		
3.	Відображення в обліку амортизації безоплатно одержаного об'єкта основних засобів	23	13	Відомість нарахування амортизації	750
4.	Визнання доходу в сумі амортизації безоплатно одержаної частини вартості основних засобів	424	745	Розрахунок бухгалтерії	667

Приклад 3

Первісна (балансова) вартість об'єкта основних засобів, який ліквідовується, - 78 000 грн. Знос об'єкта - 62 000 грн. Залишкова вартість об'єкта -16 000 грн. ($78\,000 - 62\,000$). Витрати підприємства, пов'язані з ліквідацією об'єкта, - 6300 грн. Вартість цінних відходів від

ліквідації об'єкта -2600 грн. Кореспонденції з ліквідації активу наведені в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Журнал господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Документ	Сума, грн.
		Дебет	Кредит		
1	На списання суми нарахованого зносу ліквідованого об'єкта основних засобів	13	10	Акт списання (ліквідації) основних засобів	62000
2	На списання залишкової вартості ліквідованого об'єкта основних засобів	976	10		16000
3	На відображення в обліку витрат, пов'язаних з ліквідацією об'єкта основних засобів	976	66, 65		6300
4	На відображення в обліку одержаних підприємством цінних відходів від ліквідації об'єкта основних засобів (матеріалів, запасних частин тощо)	20	746		2600

Практичні завдання:**Завдання 2.3.1**

Визначити залишкову вартість об'єкта через три роки експлуатації, скласти кореспонденції та первинні документи.

Вихідні дані: ТзОВ “Аванс” 15.12.20X9 року придбало обладнання за 120000 грн. (в т.ч. ПДВ). Витрати на встановлення склали:

- 1) ПММ- 100грн.;
- 2) заробітна плата - 300 грн.;
- 3). відрахування - ?;
- 4) інші матеріали – 60 грн.;
- 5) послуги інших організацій – 12000 грн.(в т.ч. ПДВ)

Об'єкт було введено до складу основних засобів 20.12.20X9р. Ліквідаційна вартість - 15000 грн., термін корисного використання – 8 років.

Завдання 2.3.2

Скласти кореспонденції та первинні документи для відображення в бухгалтерському обліку безоплатно отриманого основного засобу.

Вихідні дані: підприємство «Веселка» безоплатно отримало верстат, справедлива вартість якого на дату отримання становила 3000 грн. Витрати підприємства на транспортування та монтаж отриманого верстата склали 400 грн. (без ПДВ).

Завдання 2.3.3

Скласти первинні документи та кореспонденції з ліквідації основного засобу.

Вихідні дані: у результаті аварії верстат став непридатним і було прийнято рішення про його ліквідацію. Первісна вартість верстата – 40 000 грн., знос – 38000 грн. Витрати на демонтаж верстата склали 860 грн., після демонтажу залишилися деякі деталі, що можуть бути ще використані, на суму 450 грн.

Завдання 2.3.4

Визначити фінансовий результат від реалізації автомобіля, скласти кореспонденції та первинні документи.

Вихідні дані: 15 квітня 20X8 року підприємство «Порт» придбало у ВАТ «АІС» автомобіль ВАЗ-2109 за 140 тис. грн., крім того, ПДВ. Амортизація нараховувалась прямолінійним методом. Ліквідаційна вартість - 20 тис. грн. Термін корисного використання - 12 років. 30 червня 20X9 року автомобіль реалізовано за 180 тис. грн., в тому числі ПДВ.

Завдання 2.3.5

Визначити залишкову вартість автомобіля після кожного року експлуатації, скласти бухгалтерські кореспонденції і первинні документи з оприбуткування та реалізації автомобіля, заповнити відомість нарахування амортизації.

Вихідні дані: автомобіль було придбано у 20X3 році за 90000 грн. (в т.ч. ПДВ). Амортизацію нараховували прямолінійним методом. Термін експлуатації – 10 років, ліквідаційна вартість – 8000 грн.

У 20X6 році термін експлуатації було зменшено до 6 років, а ліквідаційну вартість – до 12000 грн. У 20X8 році автомобіль було реалізовано за 30000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.3.6

Скласти кореспонденції рахунків з оприбуткування створеного необоротного активу та заповнити акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів.

Вихідні дані: підприємство «Мотор» виготовило господарським способом стенд для випробування запасних частин, первісна вартість якого становить 66 000 грн.

У процесі роботи над стендом підприємство понесло такі витрати:

- придбано і передано основні та допоміжні матеріали для виготовлення стенда – 39 000 грн. (в т.ч. ПДВ);

- передано для виготовлення стенда запасні частини, придбані у попередньому році для використання в господарській діяльності, - 4 000 грн.;

- нараховано заробітну плату працівникам підприємства, які займалися стендом, - 9 000 грн., нарахування на фонд оплати праці – 3 514 грн.;

- нараховано амортизацію машин і обладнання – 6 986 грн.;

- отримано і оплачено послуги сторонніх підприємств, спрямованих на створення основного засобу, - 12 000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.3.7

Нарахувати амортизацію будівлі за перший рік експлуатації, заповнити відомість нарахування амортизації та вказати кореспонденції рахунків.

Вихідні дані: у січні 20X9 року підприємство «Неон» придбало будівлю за 98 000 грн. (крім того, ПДВ), оплатило вартість послуг з оформлення документації – 824 грн. (крім того, ПДВ). За розпорядженням керівника, встановлено термін корисної експлуатації об'єкта (80 років), його ліквідаційну вартість (2 000 грн.) та прямолінійний метод нарахування амортизації. 10 % будівлі використовують адміністративні служби, а 90 % - виробничі цехи.

Завдання 2.3.8

Нарахувати амортизацію мікроавтобуса за березень та квітень 20X9 року, використовуючи виробничий метод, та вказати кореспонденції рахунків.

Вихідні дані: у лютому 20X9 року підприємство купило і ввело в експлуатацію мікроавтобус для перевезення пасажирів в межах міста вартістю 50 000 грн. (крім того, ПДВ) і оплатило послуги з його реєстрації – 1200 грн. Перевезення пасажирів міським транспортом ПДВ

не обкладається, тому первісна вартість мікроавтобуса включатиме вхідний ПДВ. Ліквідаційна вартість - 1 000 грн. Очікуваний пробіг до закінчення терміну корисного використання – 500 000 км. У березні пробіг мікроавтобуса становив 15 000 км, а в квітні – 18000 км.

Завдання 2.3.9

Вказати кореспонденції рахунків з придбання і реалізації основного засобу та заповнити використовувані при здійсненні господарських операцій первинні документи. Заповнити інвентарну картку основних засобів.

Вихідні дані: у лютому 20X6 року виробниче підприємство придбало обладнання вартістю 36 000 грн. (в т.ч. ПДВ) з метою його використання у господарській діяльності. При нарахуванні амортизації використовується прямолінійний метод, виходячи із терміну корисного використання 5 років та ліквідаційної вартості 3 000 грн. У лютому 20X7 року було здійснено заміну складових частин обладнання загальною вартістю 5 000 грн., що призвело до збільшення економічних вигод від використання об'єкта, а в березні 20X7 року – заміну підшипників на аналогічні вартістю 300 грн. У лютому 20X8 року підприємство реалізувало це обладнання, отримавши виручку 24 000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.3.10

Скласти бухгалтерські кореспонденції і документи для відображення придбання та модернізації нематеріальних активів. Нархувати амортизацію, скласти відомість інвентаризації та заповнити інвентарну картку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів підприємства.

Вихідні дані: 01.04.20X9 р. придбано програмне забезпечення з бухгалтерського обліку, первісна вартість якого становить 14000 грн. (крім того, ПДВ). Оцінений термін корисної експлуатації дорівнює 3 роки, метод амортизації – прямолінійний, ліквідаційна вартість - 0. У зв'язку із зміною законодавства керівництво підприємства вирішило модернізувати це програмне забезпечення. Витрати на модернізацію 01.04.20X9 склали 900 грн., у тому числі 150 грн. - ПДВ. Внаслідок модернізації термін корисного використання був переглянутий і дорівнює тепер 4 роки.

Тестові завдання:

1. До методів нарахування амортизації не належать:
 - 1) прямолінійний;
 - 2) нормативний;
 - 3) кумулятивний;
 - 4) податковий;
 - 5) виробничий.

2. Який первинний документ не використовуються для операцій з необоротними активами:
 - 1) акт приймання-передачі основних засобів;
 - 2) акт на списання основних засобів;
 - 3) акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів;
 - 4) накладна;
 - 5) немає правильної відповіді.

3. Які з перерахованих активів не належать до нематеріальних:
 - 1) товарні знаки;
 - 2) сорт рослин;
 - 3) програми для ЕОМ;
 - 4) дебіторська заборгованість.
 - 5) немає правильної відповіді.

4. При визначенні терміну корисного використання нематеріального активу слід враховувати:
 - 1) термін використання подібних активів;
 - 2) моральний знос;
 - 3) правові обмеження терміну корисного використання;
 - 4) всі відповіді правильні.
 - 5) немає правильної відповіді.

5. Списання залишкової вартості основних засобів при реалізації відображається бухгалтерською проводкою:
 - 1) Дт 976 - Кт 10;
 - 2) Дт 972 - Кт 10;
 - 3) Дт 286 - Кт 10;
 - 4) Дт 902 - Кт 286;
 - 5) Дт 974 – Кт 10.

6. Для оформлення зарахування до складу основних засобів придбаних об'єктів застосовуються:

- 1) акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- 2) акт введення в експлуатацію основних засобів;
- 3) акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів;
- 4) інвентарна картка;
- 5) немає правильної відповіді.

7. Нарахування зносу (амортизації) основних засобів відображається в обліку записом:

- 1) Дт 91,92,93,94 - Кт 131;
- 2) Дт 131 -Кт 10;
- 3) Дт 10 -Кт 131;
- 4) Дт131- Кт15.
- 5) немає правильної відповіді.

8. Підприємство придбало будівлю вартістю 1 200 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Термін експлуатації - 20 років, очікується, що ліквідаційна вартість становитиме 20 000 грн. Обрано прямолінійний метод нарахування амортизації. Сума амортизаційних відрахувань за 5 років становитиме:

- 1) 49 000 грн.;
- 2) 295 000 грн.;
- 3) 245 000 грн.;
- 4) 59 000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

9. Підприємство реалізувало автомобіль за 72 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Первісна вартість автомобіля – 50 000 грн., знос – 20 000 грн. Фінансовий результат становитиме:

- 1) 10 000 грн. – прибуток;
- 2) 30 000 грн. – збиток;
- 3) 10 000 грн. – збиток;
- 4) 30 000 грн. – прибуток;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Підприємство придбало обладнання вартістю 330 000 грн. Очікуваний термін експлуатації - 4 роки, очікується, що ліквідаційна вартість становитиме 10 000 грн. На підприємстві використовується кумулятивний метод нарахування амортизації. Амортизаційні відрахування протягом першого року експлуатації становлять:

- 1) 165 000 грн.;
- 2) 132 000 грн.;
- 3) 116 000 грн.;
- 4) 128 000 грн. ;
- 5) немає правильної відповіді.

11. В результаті непридатності ліквідовано автомобіль, первісна вартість якого 36 000 грн., знос – 30%. Операція із списання автомобіля у бухгалтерському обліку відобразатиметься:

- 1) Дт 105 – Кт 131 = 36 000 грн., Дт 105 – Кт 976 = 10 800 грн.;
- 2) Дт 131 – Кт 105 = 10 800 грн., Дт 976 – Кт 105 = 25 200 грн.;
- 3) Дт 23 – Кт 131 = 10 800 грн., Дт 972 – Кт 105 = 25 200 грн.;
- 4) Дт 105 – Кт 131 = 10 800 грн., Дт 972 – Кт 105 = 36 000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

12. Підприємство придбало виробниче обладнання вартістю 28 000 грн. крім того, ПДВ - 5600 грн. Очікуваний термін експлуатації - 7 років. Очікується, що ліквідаційна вартість дорівнюватиме нулю. На підприємстві використовується прямолінійний метод нарахування амортизації. Річна сума амортизаційних відрахувань становитиме:

- 1) Дт 23 – Кт 10 = 4 000 грн.;
- 2) Дт 13 – Кт 10 = 4 000 грн.;
- 3) Дт 23 – Кт 13 = 4 000 грн.;
- 4) Дт 10 – Кт 13 = 4 000 грн.;
- 5) Дт 13 – Кт 23 = 4 000 грн.;

13. Підприємство придбало автомобіль за 60 000 грн. (в тому числі ПДВ – 10 000 грн.). Витрати на доставку склали 100 грн., витрати на реєстрацію – 120 грн., наладження – 1 500 грн., відсотки за кредит – 60 грн. Первісна вартість автомобіля становитиме:

- 1) 50 280 грн.;
- 2) 61 720 грн.;
- 3) 61 780 грн.;
- 4) 51 720 грн. ;
- 5) немає правильної відповіді.

14. За договором купівлі-продажу підприємство продає будівлю цеху за 120 000 грн. (крім того, ПДВ). Первісна вартість будівлі цеху 507 000 грн., знос – 60%. Який фінансовий результат даної операції?

- 1) 387 000 грн. – прибуток;
- 2) 82 800 грн. – прибуток;
- 3) 387 000 грн. – збиток;
- 4) 82 800 грн. - збиток.;
- 5) немає правильної відповіді.

15. Первісна вартість обладнання - 40 000 грн. Сума зносу – 50%. Протягом березня 2008 р. було проведено поточний ремонт на суму 3000 грн. та капітальний ремонт на суму 6000 грн. Первісна вартість обладнання після проведених ремонтів становитиме:

- 1) 26 000 грн.;
- 2) 46 000 грн.;
- 3) 29 000 грн.;
- 4) 49 000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

16. Підприємством з 6 січня по 20 лютого 2008 року підрядним способом проведено реконструкцію будівлі офісу. За даними бухгалтерського обліку, первісна вартість будівлі офісу становить 100 000 грн. Вартість реконструкції – 6 000 грн., у тому числі ПДВ. Вартість будівлі після реконструкції становитиме:

- 1) 95 000 грн.;
- 2) 94 000 грн.;
- 3) 100 000 грн.;
- 4) 105 000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

17. Підприємство реалізує об'єкт основних засобів, первісна вартість якого - 16000 грн., знос – 4 000 грн., договірна вартість – 18 000 грн. (у т.ч. ПДВ). Фінансовий результат від реалізації основних засобів складе:

- 1) 3000 грн. – прибуток;
- 2) 6000 грн. – прибуток;
- 3) 3000 грн. – збиток;
- 4) 4000 грн. – збиток;
- 5) немає правильної відповіді.

18. Підприємство 15 січня 20X8 року придбало автомобіль за 20 000 грн. і визначило термін його корисного використання 6 років, а ліквідаційну вартість - 200 грн. Для нарахування амортизації встановлено прямолінійний метод. 1 січня 20X9 року залишкова вартість автомобіля складе:

- 1) 16975 грн.;
- 2) 19800 грн.;
- 3) 3300 грн.;
- 4) 16700 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

19. Підприємство придбало комп'ютер за 5 000 грн., оцінило термін його корисного використання - 6 років, ліквідаційну вартість - 200 грн. Якщо для нарахування амортизації використовується прямолінійний метод, то річна сума амортизації комп'ютера складе:

- 1) 800 грн.;
- 2) 4800 грн.;
- 3) 40 грн.;
- 4) 833, 33 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

20. Якою кореспонденцією відображається списання будівельних матеріалів на будівництво об'єкта:

- 1) Дт 154 – Кт 203;
- 2) Дт 151 – Кт 205;
- 3) Дт 205 – Кт 152;
- 4) Дт 205 – Кт 151;
- 5) Дт 153 – Кт 205.

Ситуаційні завдання:

1. Підприємство передало обладнання у ремонт. Чи потрібно виписувати довіреність, щоб отримати його в сервісному пункті? Яким нормативним актом це регламентується?

2. На підприємстві було призупинено випуск одного із видів продукції. Основні засоби, за допомогою яких виготовлялась ця продукція, стоять на складі і не беруть участь в діяльності. Чи потрібно нарахувувати на них амортизацію?

2.4. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу

Питання до розгляду:

1. Форми та системи оплати праці.
2. Облік використання робочого часу, облік виробітку.
3. Облік відпусток.
4. Облік допомоги з тимчасової непрацездатності.
5. Відрахування на фонд оплати праці та утримання з доходів фізичних осіб.

Дискусійні питання:

1. Скільки субрахунків відокремлено на рахунку 66 «Розрахунки з оплати праці», чим зумовлено такий поділ? Що належать до «розрахунків за іншими виплатами» (рахунок 663), яке їх відношення до оплати праці працівників?
2. Який відсоток відрахувань на соціальне і пенсійне страхування, на Вашу думку, є оптимальним?
3. Чи можуть бути зобов'язання з оплати праці довгостроковими, обґрунтуйте?

Ключові терміни: соціальне страхування, заробітна плата, нарахування на фонд оплати праці, утримання із заробітної плати, тарифна ставка, відрядна розцінка, мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум, відпустки, допомога з тимчасової втрати працездатності.

Первинні документи: розрахунково-платіжна відомість, розрахункова відомість, платіжна відомість, акт про брак, наказ (розпорядження) про надання відпустки.

Інші документи: реєстр депонованої заробітної плати, таблиць обліку використання робочого часу, наряди, відомості обліку виробітку, рапорти про виробіток, маршрутні листи, особовий рахунок, штатний розпис, накопичувальна картка виробітку і заробітної плати, листки на доплату, маршрутний лист, список осіб, які працювали в понадурочний час, листок обліку простоїв, лікарняний листок, наказ (розпорядження)

про прийняття на роботу, особова картка, алфавітна картка, особова картка фахівця з вищою освітою, який виконує науково-дослідні, проектно-конструкторські та технологічні роботи, наказ (розпорядження) про переведення на іншу роботу, список про надання відпустки, наказ (розпорядження) про припинення дії трудового договору (контракту).

Методичні вказівки до виконання:

Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому вираженні, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Складовими *фонду оплати праці* є: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата й інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

Форми оплати праці: погодинна і відрядна.

Розрахунок заробітної плати при погодинній формі оплати праці:

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Погодинна} & & \text{Кількість} & & \text{Тривалість} & & \text{Годинна} \\ \text{заробітна} & = & \text{робочих} & \times & \text{робочого} & \times & \text{тарифна} \\ \text{плати} & & \text{днів в місяці} & & \text{дня} & & \text{ставка} \\ & & \text{(з табеля)} & & & & \end{array}$$

Розрахунок заробітної плати при відрядній формі оплати праці:

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Відрядна} & & \text{Виріботок (кількість} & & & & \\ \text{заробітна} & = & \text{операцій, деталей або інших} & \times & & & \text{розцінка} \\ \text{плати} & & \text{видів продукції з нарядів)} & & & & \end{array}$$

Розрахунок лікарняних:

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Сума} & & \text{Заробітна плата за попередні} & & \text{Кількість} & & \text{\%, що} \\ \text{лікарняних} & = & \frac{\text{6 місяців роботи}}{\text{Кількість робочих днів за}} & \times & \text{робочих} & \times & \text{враховує} \\ & & \text{попередні 6 місяців роботи} & & \text{днів} & & \text{трудоий} \\ & & & & \text{хвороби} & & \text{стаж} \end{array}$$

%, що враховує трудовий стаж, становить:

60% - якщо стаж менший 5 років;

80% - стаж від 5 до 8 років;

100 % - стаж більше 8 років.

Розрахунок відпускних:

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Сума} & & \text{Заробітна плата за попередні 12} & & & & \text{Кількість} \\ \text{відпускних} & = & \frac{\text{місяців роботи}}{\text{Кількість календарних}} & \times & & & \text{календарних} \\ & & \text{днів в році} & - & 10 & & \text{днів відпустки} \end{array}$$

Мінімальна заробітна плата – законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може провадитися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці.

На фонд оплати праці, згідно з чинним законодавством, проводяться відрахування у наступні фонди:

- пенсійний фонд;
- фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності;
- фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;
- фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

З нарахованої заробітної плати працівників здійснюються обов’язкові утримання:

- податок з доходів фізичних осіб;
- утримання до Пенсійного фонду;
- утримання до фонду соціального страхування;
- утримання до фонду соціального страхування на випадок безробіття;
- за виконавчими листами (аліменти, штрафи).

Добровільні утримання згідно із заявою або письмовою згодою:

- профспілкові внески;
- оплата комунальних послуг;
- інші утримання.

За наказом керівника з працівника можуть бути стягнуті:

- суми недостач матеріальних цінностей та грошових коштів;
- неповернуті підзвітні суми.

Утримання не повинні перевищувати 20 % заробітної плати до виплати, а в окремих випадках – 50 %. При утриманні аліментів на неповнолітніх дітей розмір утримань не повинен перевищувати 70 % заробітної плати до виплати.

Приклад 1

Працівник подав звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, 20.01.20X9 року, за яким він винен підприємству 300 грн., кошти він не повернув. Керівник 30.01.20X9 року

видав наказ, за яким ці кошти необхідно вирахувати із заробітної плати працівника. За січень працівнику нараховували 2000 грн. заробітної плати. Проведення утримань із заробітної плати за наказом керівника наведено в таблиці 2.12. Слід враховувати, що загальна сума утримань, згідно з ЦКУ, не може перевищувати 20%.

Таблиця 2.12

Кореспонденції утримань неповернутих підзвітних сум з працівника

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Нараховано заробітну плату працівнику	23	66	2000
2.	Утримано соціальні внески	66	65	70
3.	Податок з доходів: $(2000-70)*15\%$	66	64	289,5
4.	Штраф за несвоєчасне повернення коштів, виданих під звіт: $300*15\%$	66	64	45
5.	Утримано із заробітної плати неповернуті кошти	66	372	300

Приклад 2

Працівник відділу збуту перебував на лікарняному з 15 (вівторок) по 30 вересня (12 робочих днів). З 1 по 15 вересня відпрацьовано 10 робочих днів. Посадовий оклад 1000 грн. Зарплата за попередні 6 місяців – 6000 грн., відпрацьовано – 125 днів. Стаж роботи – 2 роки. Сума нарахованих лікарняних становитиме: $6000/125 \cdot 12 \cdot 0,6 = 345,6$ (грн.). Дні хвороби, за які виплачуються лікарняні, виділено в календарі.

Кореспонденція рахунків з відображення лікарняних за рахунок підприємства (до уваги беруться чотири дні, так як оплачуються лікарняні за робочі дні з перших п'яти календарних днів хвороби):

$$\text{Дт } 93 - \text{Кт } 66 = 345,6/12 \cdot 4 = 115,2 \text{ (грн.)};$$

Кореспонденція рахунків з відображення лікарняних за рахунок фонду соціального страхування:

$$\text{Дт } 65 - \text{Кт } 66 = 345,6 - 115,2 = 230,4 \text{ (грн.)}.$$

Заробітна плата за відпрацьовані 10 днів: $\text{Дт } 93 - \text{Кт } 66 = 1000/22 \cdot 10 = 454,54$ (грн.). Всього нараховано заробітної плати і лікарняних: $345,6 + 230,4 = 800,14$ грн.

Календар Вересень 20Х9 р.					
П		7	14	21	28
В	1	8	15	22	29
С	2	9	16	23	30
Ч	3	10	17	24	
П	4	11	18	25	
С	5	12	19	26	
Н	6	13	20	27	

Практичні завдання:

Завдання 2.4.1

Визначити суму утримань, відрахувань та суму заробітної плати до видачі Петренку І.І. – менеджеру ТзОВ «Мальва». Скласти кореспонденції.

Вихідні дані: Петренку І.І. нараховано заробітну плату 900 грн. та матеріальну допомогу 300 грн. У Петренка І.І. двоє дітей.

Завдання 2.4.2

Скласти розрахунково-платіжну відомість.

Вихідні дані: нараховано заробітну плату за жовтень 20X9р.:

1. Іванов В.П., директор – 4000 грн.
2. Поліщук П.А., гол. бухгалтер – 1800 грн.
3. Іванов А.П., юрист – 1800 грн.
4. Кінах І.П., робітник – 1600 грн.
5. Колобок А.П., робітник – 1700 грн.
6. Колосов І.Г., робітник – 900 грн.
7. Демедович В.М., робітник – 800 грн.
8. Савчук П.Т., робітник – 1400 грн.
9. Денисов С.Л., робітник – 900 грн.
10. Жук В.М., робітник – 800 грн.

Жук В.М. і Колосов І.Г. були на лікарняному з 10 по 15 жовтня. Зарплата Жука В.М. за попередні 6 місяців – 4800 грн., Колосова – 5500 грн. Іванов А.П. має двоє дітей до 16 років, Денисов С.Л.- троє дітей до 16 років.

Завдання 2.4.3

Нарахувати відпускні. Скласти бухгалтерські проводки. Визначити суму до видачі.

Вихідні дані: працівникові Морозу К.Н. згідно з графіком відпусток та його письмовою заявою 1 березня 20X9 року надана щорічна відпустка за 20X8 рік тривалістю 28 календарних днів. У розрахунковому періоді працівник при п'ятиденному робочому тижні працював з 1 березня 20X8 року до 1 липня 20X8 року повний робочий день (8 годин), а з 1 липня 20X8 року по 28 лютого 20X9 року – по 4 години на день. Сумарний заробіток за розрахунковий період становить 9784 грн.

Завдання 2.4.4

Нарахувати і сплатити заробітну плату працівникам відділу збуту за лютий 20X9 року, заповнити табель обліку робочого часу, розрахунково-платіжну відомість, відомість відрахування на ФОП та скласти відповідні кореспонденції рахунків.

Вихідні дані: інформація про нараховану заробітну плату працівникам наведена в таблиці 2.13. Мороз Р.В. перебувала на лікарняному з 22.02.X9 р. по 29.02.X9 р. Заробіток за попередні 6 місяців становить 11 350,00 грн. Відпрацьовано 132 дні.

Таблиця 2.13

Нарахована заробітна плата працівникам збуту за лютий 20X9 року

№ з/п	Прізвище, ініціали	Оклад, грн.	Дні роботи	Години роботи	Дні неявок	Примітка
1.	Литвтнюк П.А.	3 500,00	21	168	-	3 дітей
2.	Мороз Р.В.	2 150,00	15	120	6	-
3.	Ларін М.В.	1 000,00	21	168	-	аліменти на 1 дитину
4.	Яцюк Д.О.	1 000,00	21	84	-	сумісник

Завдання 2.4.5

Обчислити утримання із заробітної плати і заповнити розрахунково-платіжну відомість ТзОВ “Оріон” за січень, скласти кореспонденції.

Вихідні дані: посадові оклади працівників наступні:

- директор Гаврилюк З.П. – 2 430 грн.;
- головний інженер Маринюк В.С. –1 350 грн., відноситься до III-ої категорії постраждалих від аварії на ЧАЕС;
- бухгалтер Куровська Л.М. –1 210 грн.;
- касир Желих І.В. –930 грн., сплачує аліменти на двох дітей.

Завдання 2.4.6

Визначити необхідні суми і заповнити розрахунково-платіжну відомість персоналу ТзОВ “Квант” за лютий, скласти кореспонденції.

Вихідні дані: працівники підприємства мають такі посадові оклади:

- директор Іванчук А.Л. – 4 570 грн.;
- головний технолог Козак П.С. – 2 550 грн.;
- бухгалтер Ткачук В.М. –1 810 грн., має трьох дітей віком до 16-ти років;
- касир Борсук М.К. –1 250 грн., сама виховує дитину віком 10 років.

Завдання 2.4.7

Нарахувати відпускні працівнику Ковальову С.М., здійснити відповідні утримання і відрахування, скласти кореспонденції.

Вихідні дані: Ковальову С.М. надається щорічна основна відпустка тривалістю 24 календарні дні з 2 квітня по 26 квітня включно. Його основна заробітна плата за останні 12 місяців склала 12 000 грн., крім того, в цей час він отримував матеріальну допомогу – 200 грн., дивіденди – 105 грн. і допомогу з тимчасової непрацездатності – 90 грн.

Завдання 2.4.8

Нарахувати відпускні директору підприємства Петруку П.П., здійснити відповідні утримання і відрахування, скласти кореспонденції.

Вихідні дані: Петруку П.П. надається відпустка тривалістю 24 календарні дні – з 2 по 26 серпня 20X9 року (включений святковий день 24 серпня). Загальна сума нарахованих виплат у розрахунковому періоді (з серпня 20X8 року по липень 20X9 року, тобто за 12 останніх місяців) складає 18 587 грн., у тому числі за видами:

- основна заробітна плата – 12 157 грн.;
- доплата за високу професійну майстерність – 3 700 грн.;
- матеріальна допомога – 500 грн.;
- виробничі премії – 1 300 грн.;
- допомога з тимчасової непрацездатності – 180 грн.;
- компенсація за невикористану частину відпустки за 2002 рік –

750 грн.

Завдання 2.4.9

Провести розрахунок середньої заробітної плати і нарахувати компенсацію у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності працівнику ЗАТ “Домінгус” Савчуку Ю.А.

Вихідні дані: Савчук Ю.А. хворів з 16 грудня до 27 грудня 20X9 року. На підприємстві працює з жовтня 20X9 року. Його табель містить такі дані: у жовтні відпрацьовано 20 робочих днів, у листопаді – 15 робочих днів. Фактичний заробіток за дні роботи складає відповідно: 1250 грн. та 1 220 грн.

Завдання 2.4.10

Провести утримання із заробітної плати працівника, скласти відповідні кореспонденції.

Вихідні дані: працівник подав звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт 10.03.20X9 року, за яким він винен підприємству 160 грн., кошти він не повернув. Керівник 20.03.20X9 року видав наказ, за яким ці кошти необхідно вирахувати із заробітної плати працівника. За січень працівнику нараховували 1500 грн. заробітної плати. Слід враховувати, що загальна сума утримань, згідно з ЦКУ, не може перевищувати 20%.

Тестові завдання:

1. Фонд оплати праці складається з таких нарахунків:
 - 1) винагороди за виконану роботу та премії;
 - 2) основної та додаткової заробітної плати;
 - 3) заохочувальних та компенсаційних виплат;
 - 4) основної та додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат;
 - 5) немає правильної відповіді.
2. Підставою для нарахування заробітної плати працівникам - погодинникам є наступний первинний документ:
 - 1) наказ на зарахування на відповідну посаду;
 - 2) наряд на виконанні роботи;
 - 3) табель обліку робочого часу;
 - 4) усі вищезазначені документи;
 - 5) відомість нарахування заробітної плати.
3. Працівнику нарахована заробітна плата за січень 2009 року у сумі 1000 грн. Сума утриманого внеску до фонду зайнятості становитиме:
 - 1) 20,00 грн.;
 - 2) 6,00 грн.;
 - 3) 5,00 грн.;
 - 4) 13,00 грн. ;
 - 5) немає правильної відповіді.
4. Працівник перебував на лікарняному з 10 (понеділок) по 15 (субота) жовтня. Зарплата за попередні 6 місяців – 4800 грн., відпрацьовано – 123 дні. Стаж роботи – 6 років. Сума нарахованих лікарняних становитиме:
 - 1) 195,10 грн.;
 - 2) 234,12 грн.;
 - 3) 187,32 грн.;

- 4) 156,10 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Працівнику надана чергова відпустка терміном на 24 дні. Заробітна плата за останні 12 місяців – 9 600 грн. Яку суму відпускних буде нараховано працівнику?

- 1) 648,96 грн.;
- 2) 631,20 грн.;
- 3) 1920,00 грн.;
- 4) 914,40 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Працівник відділу збуту перебував на лікарняному з 20 (вівторок) по 23 (п'ятниця) січня включно. Зарплата за попередні 6 місяців – 6000 грн., відпрацьовано – 125 днів. Стаж роботи – 2 роки. Сума нарахованих лікарняних становитиме:

- 1) Дт 93 - Кт 66 – 115,20 грн.;
- 2) Дт 652 - Кт 66 – 115,20 грн.;
- 3) Дт 93 - Кт 66 – 192,00 грн.;
- 4) Дт 652 - Кт 66 – 153,60 грн.;
- 5) Дт 92 - Кт 66 – 192,00 грн.;

7. Працівнику надана відпустка за свій рахунок терміном на 7 днів. Заробітна плата за останні 12 місяців – 12 000 грн. Яку суму відпускних буде нараховано працівнику?

- 1) 236,60 грн.;
- 2) 0 грн.;
- 3) 230,16 грн.;
- 4) 1000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

8. Ставки відрахування на фонд оплати праці становлять:

	Пенсійний фонд	Фонд соціального страхування	Фонд безробіття
1)	33,2%	1,3	1,6
2)	33,2%	0,5	1,5
3)	33%	1,5	1,4
4)	33,2%	1,3	1,3
5)	немає правильної відповіді.		

9. Працівнику за звітний місяць нараховано: заробітна плата – 1000 грн., лікарняні – 200 грн., премія – 100 грн. З якої суми нарахованого доходу працівника утримуватиметься збір до Пенсійного фонду:

- 1) 1 100 грн.;
- 2) 1 300 грн.;
- 3) 1 200 грн.;
- 4) 1 250 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Працівнику в січні 20X9 р. нарахована заробітна плата до видачі (за вирахуванням утримань, передбачених чинним законодавством) у сумі 1000 грн., та виданий аванс – 40 грн. Сума заборгованості на кінець січня по зарплаті працівника становить:

- 1) 940 грн.;
- 2) 1 240 грн.;
- 3) 960 грн.;
- 4) 920 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

11. Громов К.В. - технолог, посадовий оклад 840 грн. Протягом місяця хворів 7 робочих днів. Стаж роботи - 6 років 7 місяців. Заробітна плата за попередні шість місяців становить – 10850 грн. Відпрацьовано 124 робочі дні. У грудні 21 робочий день. Згідно із заявою у грудні 3 робочі дні перебував у відпустці за власний рахунок. Сума нарахованого доходу працівнику становитиме:

- 1) 1060,00 грн.;
- 2) 807,50 грн.;
- 3) 1052,50 грн.;
- 4) 930,00 грн. ;
- 5) немає правильної відповіді.

12. Робітниця 3 розряду (розцінка за 3 розряд - 10 грн.) випустила 50 одиниць виробів. У звітному місяці вона хворіла 5 робочих днів. Стаж роботи - 3 роки 3 місяці. Заробітна плата за попередні шість місяців - 3600 грн., робочих днів за попередні місяці - 120.

Сума нарахованого доходу становитиме:

- 1) 490 грн.;
- 2) 620 грн.;

- 3) 650 грн.;
- 4) 590 грн. ;
- 5) немає правильної відповіді.

13. Робітниця 4 розряду (розцінка за 4 розряд - 12 грн.) випустила 18 одиниць виробів. З 6 грудня згідно з наказом їй надається чергова відпустка на 24 календарні дні. Зарплата за попередні 12 місяців становить 8875 грн.

Сума нарахованого доходу становитиме:

- 1) 216 грн.;
- 2) 956 грн.;
- 3) 600 грн.;
- 4) 816 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

14. Працівник підприємства, посадовий оклад якого становить 1113 грн., в поточному місяці, згідно з наказом пішов у чергову відпустку на 18 днів (з них - 14 робочі). Заробітна плата за відпрацьовані 12 місяців становить 14200 грн. В поточному місяці 21 робочий день. Сума нарахованого доходу становитиме:

- 1) 931 грн.;
- 2) 771 грн.;
- 3) 1091 грн.;
- 4) 560 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

15. Фонд оплати праці працівників підприємства «Гарант» становить 60 000 грн. Нарахування на фонд оплати праці становитимуть:

	Пенсійний фонд	Фонд соціального страхування	Фонд безробіття
1)	19 200 грн.	1380 грн.	780 грн.;
2)	19 200 грн.	900 грн.	1140 грн.;
3)	19 920 грн.	840 грн.	960 грн.;
4)	19 920 грн.	900 грн.	780 грн.;
5)	немає правильної відповіді		

16. Робітниця 1 розряду (розцінка за 1 розряд 20 грн.) випустила 100 одиниць виробів. В звітному місяці вона хворіла 10 робочих днів. Стаж роботи - 2 роки. Заробітна плата за попередні шість місяців - 6 324 грн., робочих днів за попередні місяці - 124.

Сума нарахованого доходу становитиме:

- 1) 1694 грн.
- 2) 2510 грн.
- 3) 2408 грн.
- 4) 2306 грн.
- 5) немає правильної відповіді.

17. Працівник підприємства, посадовий оклад якого становить 1995 грн., в поточному місяці згідно з наказом пішов у чергову відпустку на 12 днів, з них 10 робочих днів. Заробітна плата за відпрацьовані 12 місяців становить 24140 грн. В поточному місяці 21 робочий день. Сума нарахованого доходу становитиме:

- 1) 1900 грн.;
- 2) 680 грн.;
- 3) 1861 грн.;
- 4) 1045 грн.
- 5) немає правильної відповіді.

18. Які виплати належать до додаткової заробітної плати:

- 1) заробітна плата за посадовими окладами;
- 2) надбавки за роботу у святкові і вихідні;
- 3) заробітна плата за відрядними розцінками;
- 4) сума вихідної допомоги;
- 5) відповіді 2 і 4.

19. Скільки святкових днів передбачено Кодексом законів про працю?

- 1) 9;
- 2) 10;
- 3) 8;
- 4) 11;
- 5) 7.

20. За який період допомога з тимчасової втрати працездатності виплачується за рахунок підприємства:

- 1) перші п'ять календарних днів хвороби;

- 2) перші п'ять робочих днів хвороби;
- 3) робочі дні протягом перших п'яти календарних днів хвороби;
- 4) все оплачується за рахунок Фонду соціального страхування;
- 5) все оплачується за рахунок підприємства.

Ситуаційні завдання:

1. Чи потрібно нараховувати лікарняні зовнішньому суміснику, який працює на підприємстві лише 2 тижні та приніс копію листка непрацездатності?

2. Працівника прийнято на роботу 01.01.20X9 року. Посадовий оклад 1500 грн. З 15.01.20X9 по 25.01.20X9 він перебував у відрядженні, 26.01.20X9 по 31.01.20X9 - на лікарняному. Як розраховується заробітна плата працівника, який перебував у відрядженні? Яку заробітну плату слід нарахувати працівнику за січень?

2.5. Облік зобов'язань

Питання до розгляду:

1. Економічний зміст та класифікація зобов'язань.
2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.
3. Облік розрахунків за податками й платежами.
4. Облік кредитів банків.
5. Облік доходів майбутніх періодів.

Дискусійні питання:

1. Що покладено в основу відокремлення доходів майбутніх періодів від загальної суми зобов'язань підприємства? Який зв'язок цих доходів з іншими доходами підприємства та зобов'язаннями?

2. Яка ділянка обліку, зобов'язання чи дебіторська заборгованість, є більш трудомісткою?

3. Який взаємозв'язок рахунків «короткострокові зобов'язання», «поточні зобов'язання» та «поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»?

Ключові терміни: розрахунки, зобов'язання, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, постачальники, підрядники, податки, платежі, доходи майбутніх періодів, кредити банків.

Первинні документи: накладна, товарно-транспортна накладна, податкова накладна, рахунок-фактура

Інші документи: вантажна митна декларація, кредитний договір, договір поставки, журнал обліку вантажів, що надійшли, акт про приймання матеріалів, акт про виявлені дефекти устаткування, протоколи зборів учасників, доручення, акт виконаних робіт.

Методичні вказівки до виконання:

Види зобов'язань підприємства: довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів.

Довгострокові зобов'язання – це заборгованість, яка не підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або протягом 12 місяців з дати Балансу.

Види довгострокових зобов'язань:

- довгострокові кредити банків;
- інші довгострокові фінансові зобов'язання;
- відстрочені податкові зобов'язання;
- інші довгострокові зобов'язання.

Поточні зобов'язання – зобов'язання, які мають бути погашені протягом поточного операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом 12 місяців з дати балансу.

Види поточних зобов'язань:

- короткострокові кредити банків;
- поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями;
- короткострокові векселі видані;
- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги;
- поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів, з бюджетом, зі страхування, з оплати праці та інші.

Постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей, що надають послуги, виконують роботи.

Підрядники – спеціалізовані підприємства або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи при спорудженні об’єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво.

Види кредитів: банківський, державний, комерційний, лізинговий.

Доходи майбутніх періодів – доходи, одержані підприємством у звітному періоді, але які належать до наступних звітних періодів відповідно до юридичного оформлення чи за юридичною природою.

Приклад 1

Підприємство за договором купівлі-продажу отримало передоплату від покупця — 12000 грн., у т.ч. ПДВ — 2000 грн. Але вчасно заборгованість перед покупцем не погасило, за що одержало від нього претензію. Пізніше підприємство відвантажило йому товар, але не на всю суму, а на 4800 грн., у т.ч. ПДВ — 800 грн. (облікова вартість — 3000 грн.). Покупець подав позов до суду на решту суми (7200 грн.). Суд виніс рішення на користь покупця. Незабаром заборгованість перед покупцем погасили, відвантаживши йому товар на суму 7200 грн., у т.ч. ПДВ — 1200 грн. (облікова вартість — 5000 грн.).

Облік кредиторської заборгованості за отриманою передоплатою відображено в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Облік кредиторської заборгованості за отриманою передоплатою

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Отримано передоплату від покупця	311	681	12000
2.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	643	641	2000
3.	Відвантажено товари покупцю	361	702	4800
4.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	702	643	800
5.	Списано собівартість реалізованих товарів	902	281	3000
6.	Зараховано заборгованості	681	361	4800
7.	Списано доход на фінансовий результат	702	791	4000
8.	Списано витрати на фінансовий результат	791	902	3000
9.	Відвантажено товари покупцю	361	702	7200
10.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	702	643	1200
11.	Списано собівартість реалізованих товарів	902	281	5000
12.	Зараховано заборгованості	681	361	7200
13.	Списано доход на фінансовий результат	702	791	6000
14.	Списано витрати на фінансовий результат	791	902	5000

Практичні завдання:

Завдання 2.5.1

Скласти проводки, вказати первинні документи. Визначити суму заборгованості покупців.

Вихідні дані: придбання послуг за звітний період склало 200000 грн., крім того, ПДВ. Постачальникам за безготівковим рахунком сплачено 180000 грн., в касу - 9000 грн.

Завдання 2.5.2

Скласти кореспонденції рахунків з погашення заборгованості векселем.

Вихідні дані: 02.01.20X9 р. підприємство „А” придбало у підприємства „Б” товари на загальну суму 24000 грн. (в т.ч. ПДВ). 01.02.20X9 р. підприємство „Б” погодилося прийняти від підприємства „А” простий вексель на суму 24000 грн. під 48% річних з терміном погашення 31.05.20X9р. Вексель був погашений вчасно.

Завдання 2.5.3

Скласти проводки і зазначити суми зобов’язань та фінансових витрат.

Вихідні дані: 01.10.20X8 р. підприємство «Альфа» отримало акт виконаних робіт за юридичні послуги адвоката у сумі 20000 грн. (крім того ПДВ). Кредиторська заборгованість була погашена 02.01.20X9р. дисконтним векселем номінальною вартістю 26400 грн., який у свою чергу, був погашений 31.03.20X9р.

Завдання 2.5.4

Визначити суму ПДВ за 1 квартал 20X9 року.

Вихідні дані: за 1 квартал 20X9 року підприємством «Альянс» придбано: матеріалів на суму 620 тис. грн., крім того, ПДВ.; отримано юридичних послуг на суму 100 тис. грн., крім того, ПДВ; оплачено за електроенергію 60 тис. грн., в тому числі ПДВ; придбано легковий автомобіль за 120 тис.грн., в тому числі ПДВ. Реалізовано готової продукції на суму 900 тис.грн., в тому числі ПДВ. Отримано грошові кошти в сумі 1100 тис. грн., зокрема, за продукцію, реалізовану в 4 кварталі 20X8 року, – 200 тис. грн., за продукцію, реалізовану в 1 кварталі 20X9 року, – 800 тис. грн., авансові платежі – 100 тис. грн.

Завдання 2.5.5

Вказати кореспонденції рахунків з придбання запасів та сплати заборгованості, заповнити первинні документи.

Вихідні дані: ПФ «Мега-макс» 1 лютого 20X9 року придбано продукції на суму 120 000 грн. (в т.ч. ПДВ). 1 березня 20X9 року було сплачено грошові кошти постачальникам в сумі 100 000 грн. і короткотерміновий вексель на 20 000 грн. в рахунок погашення заборгованості під 10% річних.

Завдання 2.5.6

Вказати кореспонденції з обліку авансів та заповнити первинні документи.

Вихідні дані: 12 січня 20X9 року ПФ «Олімп» сплатила аванс ПП Мирончук І.І. за придбані товари в сумі 28 000 грн. 14 січня ПФ «Олімп» отримала товари на суму 24 000 грн. (в т.ч. ПДВ) і повернула невикористану суму авансу.

Завдання 2.5.7

Вказати кореспонденції рахунків з обліку взаємопогашення заборгованості та заповнити первинні документи.

Вихідні дані: ПФ «Креатив» у січні 20X9 року здійснювала ремонт офісного приміщення ПФ «Альтернатива» загальною вартістю 55 000 грн. (крім того ПДВ). В свою чергу ПФ «Альтернатива» поставила ПФ «Креатив» основні засоби на суму 50 000 грн. (крім того ПДВ). В результаті звірки заборгованостей між фірмами їх було зараховано, а решту - погашено грошовими коштами.

Завдання 2.5.8

Яку суму заборгованості необхідно повернути підприємству 30.09.20X9р.? Скласти кореспонденції рахунків.

Вихідні дані: 01.05.20X9р. підприємство одержало від банку позику в сумі 100 000 грн. терміном на 5 місяців під 12 % річних. 30.09.20X9р поверненню підлягає вся сума кредиту та нарахованих відсотків.

Завдання 2.5.9

Вказати кореспонденції рахунків з обліку дебіторської і кредиторської заборгованості та заповнити первинні документи.

Вихідні дані: підприємство «Оріон» у січні 20X9 року реалізувало виробниче обладнання вартістю 120 000 грн. (в т.ч. ПДВ) і сировину на

25 000 грн. (крім того ПДВ). Частину заборгованості було погашено готівкою (9 000 грн.), а решту – за безготівковим рахунком.

Завдання 2.5.10

Вказати кореспонденції рахунків з обліку реалізації товарів.

Вихідні дані: ТЗОВ «Океан» за договором купівлі-продажу отримало передоплату від покупця — 16000 грн., у т.ч. ПДВ. Але вчасно заборгованість перед покупцем не погасило, за що одержало від нього претензію. Пізніше підприємство відвантажило йому товар, але не на всю суму, а на 6000 грн., у т.ч. ПДВ (облікова вартість 3000 грн.). Покупець подав позов до суду на решту суми. Суд виніс рішення на користь покупця. Незабаром заборгованість перед покупцем погасили, відвантаживши йому товар обліковою вартістю 5000 грн.

Тестові завдання:

1. Заборгованість фізичних і юридичних осіб підприємству називається:

- 1) відстроченою;
- 2) кредиторською;
- 3) дебіторською;
- 4) податковою;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Погашення заборгованості перед постачальником за одержані ТМЦ відображається записом:

- 1) Дт 361 – Кт 311;
- 2) Дт 631 – Кт 311;
- 3) Дт 311 – Кт 361.
- 4) Дт 22 – Кт 311;
- 5) Дт 201 – Кт 631.

3. Для обліку податкового зобов'язання з ПДВ призначено субрахунок:

- 1) 641;
- 2) 642;
- 3) 643;
- 4) 644;
- 5) 645.

4. Працівнику в січні 20X9 р. нарахована заробітна у сумі 1000 грн., матеріальна допомога – 200 грн., відпускні – 500 грн. та виданий аванс – 400 грн. Сума заборгованості підприємства перед працівником на кінець січня становить:

- 1) 2100 грн.;
- 2) 1300 грн.;
- 3) 1700 грн.;
- 4) 1400 грн.
- 5) немає правильної відповіді.

5. 01.05.20X9р. підприємство одержало від банку позику в сумі 100 000 грн. терміном на 5 місяців під 12 % річних. 30.09.20X9р поверненню підлягає вся сума кредиту та нарахованих відсотків. Яку суму необхідно повернути підприємству 30.09.20X9р. ?

- 1) 105 000 грн.;
- 2) 106 000 грн.;
- 3) 100 000 грн.;
- 4) 55 000 грн. ;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Короткостроковий кредит, що надається банком надійному підприємству понад залишок його коштів на поточному рахунку в межах заздалегідь обумовленої суми шляхом дебетування його рахунку:

- 1) лізинговий кредит;
- 2) забезпечений кредит;
- 3) кредит овердрафт;
- 4) акцептний кредит;
- 5) банківський кредит.

7. Погашення короткострокового кредиту довгостроковим відображається кореспонденцією рахунків:

- 1) Дт 60 – Кт 50;
- 2) Дт 60 – Кт 30;
- 3) Дт 50 – Кт 60;
- 4) Дт 31 – Кт 50;
- 5) Дт 50 – Кт 30.

8. Облік кредитів не ведеться на рахунках:

- 1) 50;
- 2) 60;
- 3) 61;
- 4) 69.
- 5) немає правильної відповіді.

9. Про придбання товарно-матеріальних цінностей свідчать наступні документи:

- 1) накладна і касові документи;
- 2) накладна;
- 3) банківські документи;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, призначений рахунок:

- 1) 64;
- 2) 65;
- 3) 68;
- 4) 69;
- 5) 67.

11. Які з перерахованих зобов'язань не належать до довгострокових:

- 1) відстрочені податкові зобов'язання;
- 2) довгострокові кредити банків;
- 3) довгострокові векселі видані;
- 4) довгострокові векселі отримані;
- 5) немає правильної відповіді.

12. До поточних зобов'язань належать:

- 1) короткострокові векселі видані;
- 2) кредиторська заборгованість за товари , роботи, послуги;
- 3) поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями;
- 4) розрахунки з оплати праці;
- 5) всі відповіді правильні.

13. 01.01.20X9 р. підприємство одержало від банку позику в сумі 200 000 грн. терміном на 4 місяці під 15 % річних. Яку суму відсотків необхідно заплатити підприємству 01.03.20X9 р. ?

- 1) 2500 грн.;
- 2) 10000 грн.;
- 3) 7500 грн.;
- 4) 30000 грн. ;
- 5) немає правильної відповіді.

14. На основі якої угоди залучаються позикові кошти з банку:

- 1) договір купівлі-продажу іноземної валюти;
- 2) договір підряду;
- 3) договір поставки;
- 4) кредитний договір;
- 5) немає правильної відповіді.

15. Залежно від страхового випадку існують такі види загальнообов'язкового страхування працівників:

- 1) пенсійне;
- 2) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
- 3) страхування на випадок безробіття;
- 4) страхування на випадок нещасного випадку;
- 5) всі відповіді правильні.

16. На рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями» не ведеться облік:

- 1) внутрішніх розрахунків;
- 2) розрахунків за авансами одержаними;
- 3) розрахунків за нарахованими відсотками;
- 4) внутрішньогосподарських розрахунків;
- 5) немає правильної відповіді.

17. Нарахування відсотків відображається кореспонденцією:

- 1) Дт 95 – Кт 68;
- 2) Дт 68 – Кт 31;
- 3) Дт 92 – Кт 68;
- 4) Дт 93 – Кт 68;
- 5) Дт 92 – Кт 60.

18. Отриманий аванс відображається кореспонденцією:

- 1) Дт 31 – Кт 37;
- 2) Дт 31 – Кт 68;
- 3) Дт 37 – Кт 30;
- 4) Дт 31 – Кт 36;
- 5) Дт 37 – Кт 31.

19. Отримана орендна плата за півроку відображається за дебетом рахунку 31 та кредитом:

- 1) 69;
- 2) 61;
- 3) 68;
- 4) 713;
- 5) 39.

20. Зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу – це:

- 1) забезпечення;
- 2) непередбачені зобов'язання;
- 3) доходи майбутніх періодів;
- 4) довгострокові зобов'язання;
- 5) немає правильної відповіді.

Ситуаційні завдання:

1. Підприємство завершило будівництво офісного центру взимку та здає його в експлуатацію. Однак деякі заплановані роботи (озеленення, благоустрій та ін.) взимку виконати неможливо. Підприємство вирішує завершити всі роботи в березні, а замовник повністю розрахувався за об'єкт. Як обліковувати отримані кошти за об'єкт, який ще не завершений, та майбутні витрати. Коли їх треба фіксувати в обліку?

2. Чи обов'язково проводити звірки розрахунків при інвентаризації дебіторської і кредиторської заборгованості? Чи можна підтвердити залишки тільки за своїми даними?

2.6. Облік власного капіталу

Питання до розгляду:

1. Визначення власного капіталу та його складові.
2. Формування та облік статутного капіталу.
3. Облік неоплаченого та вилученого капіталів.
4. Формування та облік додаткового та резервного капіталів.
5. Облік нерозподіленого прибутку.

Дискусійні питання:

1. Чим обумовлене затвердження мінімального розміру статутного капіталу акціонерних товариств, чи доцільно його збільшувати (зменшувати)?
2. Чому, на Вашу думку, для нерозподіленого прибутку і непокритого збитку передбачено один рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)»?
3. Обґрунтуйте відсутність типових форм первинних документів для обліку операцій з власним капіталом.

Ключові терміни: капітал, власний капітал, статутний капітал, пайовий капітал, резервний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток, непокриті збитки, вилучений капітал, неоплачений капітал, акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю.

Первинні документи: з оприбуткування активів: виписка банку, прибутковий касовий ордер, акт приймання-передачі основних засобів, прибутковий ордер та ін.; прибутково-видаткова накладна на бланки суворої звітності, акт на списання використаних бланків.

Інші документи: статут, установчий договір, бухгалтерська довідка, протокол зборів учасників, прибутково-видаткова книга з обліку бланків суворої звітності

Методичні вказівки до виконання:

Статутний капітал – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Розмір статутного капіталу вказано на рис. 2.1.

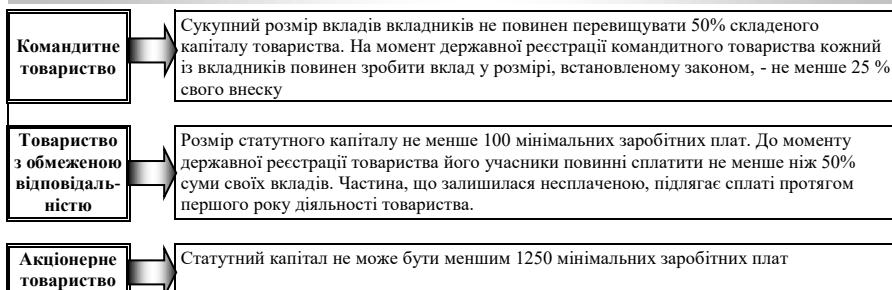

Рис.2.1. Особливості утворення статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм

Пайовий капітал – це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його господарсько-фінансової діяльності.

Резервний капітал – це страховий капітал, створений підприємством за рахунок відрахувань власного прибутку з метою погашення можливих збитків, здійснення виплат інвесторам і кредиторам при недостатньому забезпеченні коштами.

Додатковий капітал – емісійний дохід, вкладений засновниками капітал, що не належить до статутного, дооцінка активів, безоплатно одержані необоротні активи, інший.

Неоплачений капітал – це сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це сума прибутку, яка реінвестована у підприємство, або сума непокритого збитку.

Підприємства зобов'язані (передбачено Цивільним кодексом України) дотримуватись нерівності:

$$\text{Власний капітал} \geq \text{Статутний капітал}$$

Приклад 1

1 березня 20X9 року зареєстроване підприємство «А» зі статутним фондом 500000 грн., учасниками якого є підприємства «Б» - 20%, «С» - 60% та «Д» - 20%. Підприємство «Б» як внесок до статутного капіталу внесло будівлю, «С» - автомобілі, «Д» - готівку на розрахунковий рахунок. Відобразимо ці операції на рахунках бухгалтерського обліку.

1. Відображено розмір статутного капіталу: Дт 46- Кт 40 = 500000 грн.

2. Підприємство «Б» передало у статутний фонд будівлю: Д10 – Кт 46 = 100000 грн.

3. Підприємство «С» передало автомобілі: Дт 10 – Кт 46 = 300000 грн.

4. Підприємство «Д» передало гроші: Дт 31 – Кт 46 = 100000 грн.

Приклад 2

За результатами звітного року підприємство отримало чистий прибуток 10000 грн., 2000 грн. з яких направлено на збільшення статутного капіталу, а 3000 грн. – на виплату дивідендів і 5% ($10000 \cdot 5\% = 500$ грн.) на збільшення резервного капіталу. В бухгалтерському обліку зазначені операції будуть відображатись наступним чином:

Дт 441 – Кт 443 = 5500 грн. ($2000 + 3000 + 500 = 5500$ – сума прибутку, яка буде використана на підприємстві);

Дт 443 – Кт 40 = 2000 грн.

Дт 443 – Кт 67 = 3000 грн.

Дт 443 – Кт 43 = 500 грн.

Практичні завдання:

Завдання 2.6.1

Скласти кореспонденції рахунків з формування статутного капіталу, визначити розмір неоплаченого капіталу.

Вихідні дані: в квітні 20X9 року підприємство отримало свідоцтво про державну реєстрацію ВАТ «Парус» із статутним капіталом 1000000 грн. на момент реєстрації було отримано основних засобів як внесок до статутного капіталу на суму, що становить 50% зареєстрованого статутного капіталу, прийнято рішення про випуск 5000 акцій по ціні 100 грн.

Завдання 2.6.2

Відобразити внески учасників у статутний капітал на рахунках бухгалтерського обліку, визначити суми внесків власників.

Вихідні дані: 1 березня 20X8 року зареєстроване підприємство «А» зі статутним фондом 500000 грн., учасниками якого є підприємство «Б» - 20%, «С» - 60% та «Д» - 20%. Підприємство «Б» як внесок до статутного капіталу внесло будівлю, «С» - автомобілі, «Д» - готівку на розрахунковий рахунок.

Завдання 2.6.3

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку використання нерозподіленого прибутку.

Вихідні дані: за результатами звітного року підприємство отримало чистий прибуток 10000 грн., 4000 грн. з яких направлено на збільшення статутного капіталу, а 3000 грн. – на виплату дивідендів, 1000 грн. – на утворення резервного капіталу.

Завдання 2.6.4

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку формування резервного капіталу та визначити його можливу величину.

Вихідні дані: статутом ВАТ „Орел” передбачено, що відрахування до резервного капіталу здійснюються щорічно в сумі 5 % від чистого прибутку до досягнення загальної суми 25% від статутного капіталу. Статутний капітал ВАТ „Орел” становить 60 тис. грн. Прибуток у перший рік діяльності становив 400 тис. грн.

Завдання 2.6.5

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку нарахування та виплату дивідендів.

Вихідні дані: на загальних зборах акціонерів відкритого акціонерного товариства, які відбулися у березні 20X9 р., прийнято рішення сплатити дивіденди за 20X8 рік в сумі 300000 грн.

Завдання 2.6.6

Скласти кореспонденції рахунків з формування резервного капіталу, вказати документи.

Вихідні дані: на загальних зборах акціонерів відкритого акціонерного товариства, які відбулися у березні 20X9 р., прийнято рішення 5% прибутку за 20X8 рік направити на збільшення резервного капіталу. Чистий прибуток за 20X8 рік складав 50000 грн.

Завдання 2.6.7

Скласти кореспонденції рахунків з використання нерозподіленого прибутку.

Вихідні дані: у березні 20X8 р. товариство приймає рішення збільшити свій статутний капітал за рахунок прибутку на 50000 грн. Державна реєстрація відповідних змін у статутному капіталі підприємства відбулась у січні 20X9 р.

Завдання 2.6.8

Визначити суму власного капіталу на момент реєстрації та через два роки діяльності, скласти кореспонденції з формування власного капіталу, вказати документи.

Вихідні дані: БАТ “Олімп” зареєструвало статутний капітал на суму 200000 (20000 акцій номіналом 10 грн.). На дату реєстрації грошовими коштами було оплачено 50% статутного (акціонерного) капіталу. Після реєстрації 20% статутного капіталу було оплачено грошовими коштами (акції розміщені за номіналом), 20% акцій розміщено і оплачено за ринковою вартістю по 12 грн. Решту акцій погашено основними засобами.

За два роки діяльності було отримано 300000грн. чистого прибутку, з якого 5% відраховано в резервний капітал і 70% використано на виплату дивідендів за акціями.

Завдання 2.6.9

Скласти кореспонденції з формування статутного капіталу, внесків учасників. Визначити величину власного капіталу, вказати документи

Вихідні дані: статутний капітал ТзОВ “Мрія” зареєстровано в сумі 100 мінімальних заробітних плат. На момент реєстрації необхідну суму було внесено грошовими коштами. Решту суми внесено матеріалами – 10%, основними засобами – 20% і грошовими коштами. Через рік діяльності ТзОВ отримало чистий прибуток 80000 грн., який використано: 10% - на дивіденди і 5% - на резервний капітал. В цьому ж періоді було безкоштовно отримано нематеріальні активи –15000 грн., паливо – 5000 грн.

Завдання 2.6.10

Скласти бухгалтерські записи для відображення отримання основних засобів у рахунок внесків до статутного капіталу, вказати документи.

Вихідні дані: при створенні підприємства одним із засновників як внесок до статутного капіталу, за узгодженням усіх засновників, була передана виробнича лінія справедливою вартістю 11000 грн., витрати на доставку і монтаж якої склали 1200 грн. (у т. ч. ПДВ).

Завдання 2.6.11

Скласти бухгалтерські записи для відображення безоплатного отримання основних засобів і формування додаткового капіталу, вказати документи.

Вихідні дані: у 20X8 році підприємство «Артеол» отримало безоплатно автомобіль, вартість якого на ринку 60000 грн. (в т.ч. ПДВ), витрати на реєстрацію авто склали 2000 грн. Через два роки автомобіль реалізували за 50000 грн. (в т.ч. ПДВ). Ліквідаційна вартість авто 10000 грн., термін експлуатації 7 років, метод амортизації – прямолінійний.

Завдання 2.6.12

Скласти бухгалтерські записи для відображення збільшення статутного капіталу за рахунок додаткової емісії акцій

Вихідні дані: засновники підприємства прийняли рішення про збільшення розміру статутного капіталу за рахунок емісії, випустили акції в кількості 65 500 штук номіналом 1 грн., які були придбані за ціною 2 грн. за грошові кошти.

Завдання 2.6.13

Скласти бухгалтерські записи для виправлення помилок минулих періодів у звітності 20X9 року за рахунок нерозподіленого прибутку

Вихідні дані: у 20X8 році занижена собівартість реалізованої продукції на 5000 грн.

Тестові завдання:

1. Частина в активах підприємства, що залишається після вирахування зобов'язань, – це:

- 1) власний капітал;
- 2) неоплачений капітал;
- 3) вилучений капітал;
- 4) статутний капітал;
- 5) акціонерний капітал.

2. До організаційно-правових форм підприємства не належать:

- 1) акціонерне товариство;
- 2) товариство з обмеженою відповідальністю;
- 3) мале підприємство;
- 4) командитне товариство;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка з наведених операцій призводить до збільшення власного капіталу:

- 1) анулювання викуплених акцій;
- 2) зменшення номінальної вартості акцій;
- 3) повернення частки засновнику ТзОВ;
- 4) збільшення кількості акцій внаслідок їх додаткового випуску;
- 5) збільшення кількості акцій внаслідок їх дроблення;

4. Яка з наведених операцій призводить до зменшення власного капіталу:

- 1) випуск нових акцій;
- 2) збільшення номінальної вартості акцій;
- 3) збільшення кількості акцій;
- 4) відрахування з прибутку до резервного капіталу;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Збільшення іншого додаткового капіталу відбувається за рахунок:

- 1) дооцінки необоротних активів;
- 2) безоплатного одержання необоротних активів;
- 3) відповіді 1 і 2 правильні;
- 5) повернення додаткових внесків засновників;
- 5) повної сплати статутного капіталу.

6. Не можуть бути внесками у статутний капітал:

- 1) цінні папери;
- 2) грошові кошти;
- 3) будинки, споруди;
- 4) кошти, отримані під заставу;
- 5) імпордне обладнання.

7. «Чисті активи» - це:

- 1) активи підприємства після вирахування зобов'язань;
- 2) вартість активів без податків і зборів;
- 3) такого терміну не існує;
- 4) майно підприємства, на яке є право власності;
- 5) запаси, які знаходяться на складі підприємства.

8. По закінченні фінансового року підприємство зобов'язане проводити порівняння чистих активів (ЧА) і статутного капіталу (СК) за формулою:

- 1) $ЧА=СК$;
- 2) $ЧА \geq СК$;
- 3) $ЧА \leq СК$;
- 4) $ЧА \neq СК$;
- 5) порівняння не проводиться.

9. Перед державною реєстрацією засновники підприємства повинні внести не менше:

- 1) 50% від номінальної вартості акцій;
- 2) 100% від номінальної вартості акцій;
- 3) 30% від номінальної вартості акцій;
- 4) 20% від номінальної вартості акцій;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Мінімальна сума статутного капіталу акціонерного товариства становить:

- 1) 1250 мінімальних заробітних плат;
- 2) 1250 неоподатковуваних мінімумів;
- 3) не встановлено;
- 4) 600 мінімальних заробітних плат;
- 5) правильної відповіді немає.

11. Мінімальна сума статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю становить:

- 1) 100 мінімальних заробітних плат;
- 2) 100 неоподатковуваних мінімумів;
- 3) 600 мінімальних заробітних плат;
- 4) не встановлено;
- 5) правильної відповіді немає.

12. Кореспонденція з відображення безоплатно отриманих нематеріальних активів:

- 1) Дт 12 – Кт 424;
- 2) Дт 11 – Кт 424;
- 3) Дт 12 – Кт 434;
- 4) Дт 12 – Кт 425;
- 5) Дт 424 – Кт 12.

13. Сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства - це:

- 1) статутний капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) пайовий капітал;
- 4) вилучений капітал.
- 5) немає правильної відповіді.

14. В якому розмірі створюється резервний капітал акціонерного товариства?

- 1) не обмежується ;
- 2) 25% активів;
- 3) 25% статутного капіталу;
- 4) 5% від чистого прибутку, отриманого в звітному періоді;
- 5) відповіді 3 і 4.

15. Спрямування коштів на створення резервного капіталу відображається кореспонденцією:

- 1) Дт 43 – Кт 443;
- 2) Дт 42 – Кт 43;
- 3) Дт 43 – Кт 42;
- 4) Дт 441 – Кт 43;
- 5) Дт 443 – Кт 43.

16. Чистий прибуток поточного року зменшується на:

- 1) дивіденди за поточний рік;
- 2) непокриті збитки;
- 3) внески на поповнення резервного капіталу;
- 4) відрахування в статутний капітал;
- 5) всі відповіді правильні.

17. Фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених акціонерним товариством у його учасників, - це

- 1) статутний капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) неоплачений капітал;
- 4) вилучений капітал;
- 5) немає правильної відповіді.

18. Сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу – це:

- 1) статутний капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) неоплачений капітал;
- 4) вилучений капітал;
- 5) відповіді 1 і 3.

19. Які первинні документи передбачені для обліку операцій з власним капіталом:

- 1) з обліку активів;
- 2) типових форм немає;
- 3) з обліку зобов'язань;
- 4) залежно від змісту операцій;
- 5) правильної відповіді немає.

20. Статутом ВАТ "ОРЕЛ" передбачено, що відрахування до резервного капіталу здійснюються щорічно в сумі 5% від чистого прибутку до досягнення загальної суми 25% від статутного капіталу. Статутний капітал ВАТ "ОРЕЛ" становить 60 тис. грн. Прибуток у перший рік діяльності становив 400 000 грн. Яку суму можна зарахувати до резервного капіталу за підсумками діяльності першого року?

- 1) 15 000 грн.;
- 2) 35 000 грн.;
- 3) 25 000 грн.;
- 4) 10 000 грн.;
- 5) 20 000 грн.

Ситуаційні завдання:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю із статутним капіталом 1 000 000 грн. змінює організаційно-правову форму на закрите акціонерне товариство. Як впливає зміна організаційно-правової форми на формування статутного капіталу?

2. Підприємство за минулий рік отримало прибуток. На зборах акціонерів ухвалено рішення направити 90% прибутку на розвиток виробництва. Якими бухгалтерськими проводками оформити цю операцію? Чи можна за рахунок нерозподіленого прибутку купувати та модернізувати основні засоби?

2.7. Облік фінансових інвестицій

Питання до розгляду:

1. Цінні папери і їх види.
2. Облік придбання і реалізації акцій.
3. Облік дивідендів.
4. Облік викупу акцій в акціонерів.
5. Облік облігацій.

Дискусійні питання:

1. Чому, на Вашу думку, методи обліку фінансових інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства однакові?
2. В чому полягає суть методу амортизованої собівартості фінансових інвестицій, виходячи тільки з його назви?
3. Обґрунтуйте основні відмінності капітальних і фінансових інвестицій.

Ключові терміни: інвестиції, фінансові інвестиції, акції, облігації, дивіденди, емісія, номінальна вартість акції, метод участі в капіталі, інвестор, асоційоване підприємство, дочірнє підприємство.

Первинні документи: прибутково-видаткова накладна на бланки суворої звітності, акт на списання використаних бланків.

Інші документи: акція, облігація, установчий договір, сертифікат акції, прибутково-видаткова книга з обліку бланків суворої звітності.

Методичні вказівки до виконання:

Фінансові інвестиції – це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку за рахунок відсотків, дивідендів, роялті, зростання вартості капіталу чи інших вигод для інвестора.

Цінний папір – це документ, що засвідчує право володіння або відносин позики, визначає взаємовідносини між особою, яка його випустила та його власником.

Види цінних паперів: акція; облігація підприємства; облігація внутрішніх державних і місцевих позик; ощадний сертифікат; вексель та ін.

Види фінансових інвестицій: прямі, портфельні; не призначені для продажу, утримувані для продажу.

Види акцій: проста, привілейована.

Балансова вартість акцій на момент придбання дорівнює їх собівартості. *Собівартість* включає ціну придбання та всі додаткові витрати понесені при придбанні фінансової інвестиції, а саме: комісійні винагороди, гонорари, мито, податки, банківські збори та інше

Залежно від рівня впливу інвестора на інвестоване підприємство інвестиції поділяються на:

- *інвестиції в асоційовані підприємства* – інвестиції у підприємство, в якому інвестору належить блокувальний (більше 25%) пакет акцій (голосів) і яке не є дочірнім або спільним підприємством інвестора;

- *інвестиції в дочірні підприємства* – інвестиції в підприємства, які перебувають під контролем материнського (холдингового) підприємства. Контроль (володіння більше 50% акцій з правом голосу) – вирішальний вплив на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства з метою одержання вигод від його діяльності;

- *інвестиції в спільну діяльність* – інвестиції для ведення господарської діяльності, зі створенням або без створення юридичної особи, яка є об'єктом спільного контролю двох або більше сторін відповідно до письмової угоди між ними.

Фінансові інвестиції, первісно зараховані на баланс за собівартістю, на кожну дату балансу відображаються з використанням таких оцінок:

- 1) за справедливою вартістю (для фінансових інвестицій призначених для продажу);

- 2) за собівартістю з врахуванням зменшення корисності (для фінансових інвестицій придбаних та утримуваних виключно ради продажу протягом 12 місяців);

- 3) за вартістю, визначеною за методом участі в капіталі (для фінансових інвестицій в асоційовані, спільні та дочірні підприємства);

- 4) за амортизованою собівартістю призначені для продажу (для боргових цінних паперів та акцій).

Облік фінансових інвестицій за методом *участі в капіталі* передбачає, що балансова вартість інвестицій збільшується (зменшується) відповідно до частки інвестора в прибутках (збитках) і зменшується на суму отриманих дивідендів, *собівартості* - прибуток визнається в сумі дивідендів, дивіденди, отримані понад прибуток, відображаються як зменшення балансової вартості інвестицій.

Приклад 1

Визначимо балансову вартість придбаних 1000 акцій підприємства «А», які придбало підприємство «Б» за ціною 200 грн. за 1 шт. номінальна вартість акцій 150 грн. За послуги на біржі було сплачено 1200 грн. в т.ч. ПДВ. Загальна кількість акцій, які випустило підприємство «Б», - 60000 шт.

Балансова вартість придбаних акцій підприємства «А» (фінансових інвестицій підприємства «Б») становить їх собівартість, тобто $1000 \cdot 200 + 1200 - 200(\text{сума ПДВ}) = 201000$ (грн.).

Кореспонденції рахунків з придбання акцій такі:

1. Дт 14 – Кт 30 = 20000
2. Дт 14 – Кт 63 = 1000
3. Дт 64 – Кт 63 = 200
4. Дт 63 – Кт 30 = 1200

Приклад 2

Визначимо балансову вартість довгострокових фінансових інвестицій підприємства ВАТ «А», яке придбало у підприємства «Б» 25% (250000 штук) простих акцій на суму 1000000 грн. Протягом року підприємство «Б» отримало чистий прибуток в сумі 300000 грн. і виплатило 0,1 грн. дивідендів на одну акцію. Так як підприємство придбало 25% акцій, то воно є асоційованим. Для обліку інвестицій можемо використати метод участі в капіталі:

1. Визначаємо собівартість довгострокових інвестицій – 1000000 грн.;
2. Визначаємо частку у прибутках, на яку збільшується балансова вартість інвестицій: $300000 \cdot 0,25 = 75000$ грн.;
3. Визначаємо частку дивідендів, яку отримає підприємство, що зменшують балансову вартість інвестицій: $250000 \cdot 0,1 = 25000$ грн.;
4. Балансова вартість інвестицій становить: $1000000 + 75000 - 25000 = 1050000$ (грн.).

Дт 14 – Кт 31 = 1000000

Дт 14 – Кт 72 = 75000

Дт 37 – Кт 14 = 25000

Дт 31 – Кт 37 = 25000

Приклад 3

Створене підприємство ВАТ «А» із статутним фондом 1000000 грн. Протягом місяця учасниками було сплачено кошти за акції на суму 500000 грн.

Через рік відобразимо викуп акцій у власних акціонерів на загальну суму 200000 грн. за номіналом та їх анулювання.

Дт 46 – Кт 40 = 1000000

Дт 31 – Кт 46 = 500000

Дт 45 – Кт 31 = 200000

Дт 40 – Кт 45 = 200000

Сума статутного капіталу становить 800 000 грн.

Практичні завдання:

Завдання 2.7.1

Виберіть, які з перерахованих реквізитів належать акціям, а які вексялям.

Вихідні дані: перелік реквізитів акції і вексяля подано в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15.

Реквізити акції і вексяля

№ з/п	Реквізити	Акція	Вексель
1.	Назва підприємства, що випустило цінний папір		
2.	Місцезнаходження підприємства, що випустило цінний папір		
3.	Назва цінного паперу		
4.	Порядковий номер		
5.	Дата випуску		
6.	Номінальна вартість		
7.	Ім'я власника		
8.	Розмір статутного капіталу		
9.	Кількість випущених акцій		
10.	Терміни виплати дивідендів		
11.	Підпис керівника підприємства		
12.	Термін платежу		
13.	Місце, де повинен бути здійснений платіж		
14.	Кому і за чиїм наказом повинен бути здійснений платіж		
15.	Дата і місце складання цінного паперу		
16.	Підпис векселедавця		

Завдання 2.7.2

Вкажіть, які з перерахованих господарських операцій належать до фінансових інвестицій.

Вихідні дані: придбання основних засобів, обмін запасами, придбання і реалізація акцій, інвестиції в асоційоване підприємство,

обмін цінними паперами, анулювання акцій, погашення дебіторської заборгованості векселем.

Завдання 2.7.3

Визначте балансову вартість фінансових інвестицій підприємства «Аргос», вкажіть кореспонденції.

Вихідні дані: підприємство «Аргос» придбало 30000 акцій підприємства «Веселка» за ціною 90 грн. за 1 акцію. За послуги брокера сплачено 500 грн. без ПДВ, послуги біржі - 660 грн., в т.ч. ПДВ.

Завдання 2.7.4

Визначте балансову вартість довгострокових фінансових інвестицій підприємства «Сатурн» на кінець 20X8 та 20X9 років за методом участі в капіталі, вкажіть кореспонденції.

Вихідні дані: підприємство «Сатурн» у 20X8 році придбало у підприємства «Боніта» 30% простих акцій на суму 5000000 грн. Протягом 20X8 року підприємство «Боніта» отримало чистий прибуток в сумі 500000 грн. і виплатило 300000 грн. дивідендів. У 20X9 році «Боніта» отримало 100000 збитків.

Завдання 2.7.5

Скласти кореспонденції рахунків з придбання фінансових інвестицій в обмін на товари, вказати документи.

Вихідні дані: придбано довгострокові фінансові інвестиції шляхом внеску товарів до статутного фонду іншого підприємства (справедлива вартість переданих товарів 60000 грн.). Списано собівартість переданих товарів 30000 грн.

Завдання 2.7.6

Визначте прибуток підприємства «Фортуна» від операцій з цінними паперами, вкажіть кореспонденції.

Вихідні дані: підприємство «Фортуна» придбало 30000 акцій підприємства «Вопак» по 100 грн. за 1 акцію з метою подальшої їх реалізації. Ці ж акції були реалізовані за ціною 120 грн. за 1 шт.

Завдання 2.7.7

Визначте балансову вартість довгострокових фінансових інвестицій підприємства «Колос» методом участі в капіталі, вкажіть кореспонденції.

Вихідні дані: «Колос» придбав у підприємства «Автопарк» 25% простих акцій на суму 8000000 грн. Протягом року підприємство «Автопарк» отримало чистий прибуток в сумі 1400000 грн. і виплатило 500000 грн. дивідендів. Складіть кореспонденції рахунків.

Завдання 2.7.8

Скласти кореспонденції з викуплення і анулювання акцій, враховуючи, що перевищення (заниження) ціни викуплення акцій у порівнянні з номіналом відноситься до зменшення (збільшення) додаткового капіталу.

Вихідні дані: підприємство «Світанок» вирішило викупити акції власної емісії в акціонерів. 500 акцій було викуплено за номіналом по 50 грн., а ще 500 по 55 грн.

Завдання 2.7.9

Відобразити операції із внесків у статутний капітал у підприємства «Арарат» та «Вісла» на рахунках бухгалтерського обліку.

Вихідні дані: підприємство «Арарат» внесло у статутний капітал підприємства «Вісла» виробниче обладнання вартістю 500000 грн. Загальний розмір статутного фонду підприємства «Вісла» - 1000000 грн. Балансова вартість обладнання - 400 000 грн., знос – 100 000 грн.

Завдання 2.7.10

Відобразити операції із фінансових інвестицій підприємства «Люкс» на рахунках бухгалтерського обліку.

Вихідні дані: засновники прийняли рішення про створення ТЗОВ. Платнику ПДВ підприємству «Люкс» належить частка 35%. Воно вносить до статутного капіталу запаси балансовою вартістю 20 000, погоджена із засновниками вартість – 15000 грн.

Тестові завдання:

1. Активи, що утримуються підприємством з метою збільшення прибутку за рахунок відсотків, дивідендів, роялті, зростання вартості капіталу чи інших вигод для інвестора, називаються:

- 1) капітальні інвестиції;
- 2) фінансові інвестиції;
- 3) прямі інвестиції;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Які з перерахованих активів не належать до цінних паперів:

- 1) акції;
- 2) облігації підприємства;
- 3) ощадні сертифікати;
- 4) вексель;
- 5) правильної відповіді немає.

3. Документ, що засвідчує право володіння або відносин позики, визначає взаємовідносини між особою, яка його випустила, та його власником, - це:

- 1) накладна;
- 2) цінний папір;
- 3) вексель;
- 4) облігація;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Цінний папір (буває простий та привілейований), що випускається акціонерними товариствами, комерційними банками і ін., які базуються на колективній або державній власності, - це:

- 1) акція;
- 2) облігація;
- 3) ощадний сертифікат;
- 4) вексель;
- 5) всі відповіді правильні.

5. Інвестиції, які полягають у придбанні цінних паперів за грошові кошти на фондовому ринку, – це:

- 1) прямі інвестиції;
- 2) портфельні інвестиції;
- 3) закриті інвестиції;
- 4) відкриті інвестиції;
- 5) звичайні інвестиції.

6. Інвестування грошових коштів або майна до статутного капіталу юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою, називається:

- 1) прямі інвестиції;
- 2) портфельні інвестиції;
- 3) закриті інвестиції;

- 4) відкриті інвестиції;
- 5) звичайні інвестиції.

7. Акції, які дають власнику переважне право на отримання дивідендів, а також на пріоритетну участь у розподілі майна в разі ліквідації акціонерного товариства, називаються:

- 1) простими;
- 2) привілейованими;
- 3) власними;
- 4) додатковими;
- 5) немає правильної відповіді.

8. Акції, які дають один голос при вирішенні питань на зборах акціонерів та отримання дивідендів за якими проходить після виплати дивідендів за привілейованими акціями, називаються:

- 1) простими;
- 2) привілейованими;
- 3) власними;
- 4) додатковими;
- 5) немає правильної відповіді.

9. Скільки сертифікатів видається акціонеру на його акції:

- 1) один;
- 2) стільки, скільки ж акцій;
- 3) видається на кожну оплачену акцію;
- 4) видається один після оплати всіх акцій;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Собівартість акції включає:

- 1) ціну придбання;
- 2) комісійні винагороди;
- 3) витрати на зберігання;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відповіді 1, 2, 3.

11. Підприємство придбало 1000 акцій за ціною 1 грн., номінальна вартість акції – 0,5 грн. Комісійні брокеру – 1000 грн. Яка собівартість фінансових інвестицій:

- 1) 1000;

- 2) 500;
- 3) 2000;
- 4) 1500;
- 5) немає правильної відповіді.

12. Ознаками асоційованого підприємства є:

- 1) володіння не менше 20% акцій;
- 2) має суттєвий вплив на підприємство;
- 3) не має можливості контролювати діяльність підприємства, але здійснює суттєвий вплив;
- 4) інвестор присутній в раді директорів;
- 5) всі відповіді правильні.

13. Підприємство-інвестор, яке володіє більше 50% акцій іншої компанії і має можливість контролювати діяльність об'єкта інвестування, називається:

- 1) материнським;
- 2) дочірнім;
- 3) асоційованим;
- 4) пов'язаним;
- 5) акціонерним.

14. Підприємства, стосунки між якими обумовлюють можливість однієї сторони контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових та оперативних рішень іншою стороною, називаються:

- 1) пов'язаними сторонами;
- 2) непов'язаними сторонами;
- 3) спільними підприємствами;
- 4) дочірніми підприємствами;
- 5) правильної відповіді немає.

15. На якому рахунку обліковуються фінансові інвестиції:

- 1) 14;
- 2) 35;
- 3) 15;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

16. Інвестиція, яка призначена для реалізації протягом 12 місяців з дати балансу, обліковується на дебеті рахунку:

- 1) 14;
- 2) 35;
- 3) 15;
- 4) 34;
- 5) кредиті 35.

17. Скільки субрахунків має рахунок 14:

- 1) не має субрахунків;
- 2) 2;
- 3) 3;
- 4) 4;
- 4) правильної відповіді немає.

18. Який первинний документ використовується для оприбуткування бланків акцій:

- 1) прибутково-видаткова накладна на бланки суворої звітності;
- 2) накладна;
- 3) акт приймання-передачі;
- 4) картка акцій;
- 5) немає правильної відповіді.

19. Цінний папір, що засвідчує внесення його власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість цього цінного папера в передбачений у ньому термін з виплатою відсотка, називається:

- 1) акція;
- 2) облігація;
- 3) сертифікат;
- 4) вексель;
- 5) немає правильної відповіді.

20. Видами векселів є:

- 1) простий;
- 2) переказний;
- 3) відповіді 1 і 2;
- 4) привілейований;
- 5) правильної відповіді немає.

Ситуаційні завдання:

1. Підприємство не може повністю забезпечити платіж за векселем? Чи можна використати в таких випадках аваль? Яке підприємство краще обрати за аваліста?

2. Рішенням зборів акціонерів 01.12.20X7 року було створене підприємство із статутним капіталом 500000 грн. (мінімальна заробітна плата на 01.12.20X7 – 400 грн.). Станом на 01.05.20X8 року було внесено 250 000 грн., 04.05.20X8 року підприємство зареєстрували. 15.11.20X8 року було внесено останні платежі за внесками до статутного капіталу. Чи не було порушень у формуванні статутного капіталу. Чи змінюється розмір статутного капіталу в залежності від розміру мінімальної заробітної плати. Дайте обґрунтовану відповідь із застосуванням нормативних актів.

2.8. Облік витрат діяльності підприємства

Питання до розгляду:

1. Групування та склад витрат.
2. Виробничі витрати та їх класифікація.
3. Облік витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції.
4. Облік витрат звичайної діяльності.
5. Облік витрат надзвичайної діяльності.

Дискусійні питання:

1. На Вашу думку, чи існують підприємства, для яких групування витрат за елементами є недоцільним?
2. Хто на підприємстві і на підставі чого може класифікувати понесені витрати на звичайні і надзвичайні, чи впливає проведена класифікація на оцінку фінансового стану?
3. Обґрунтуйте відмінність термінів «виробнича собівартість», «фактична собівартість», «повна собівартість». Яка з них, на Вашу думку, повинна відображатись в обліку? Обґрунтуйте.

Ключові терміни: звичайна діяльність, надзвичайна діяльність, операційна діяльність, фінансова діяльність, інвестиційна діяльність, витрати, затрати, витрати виробництва, операційні витрати, собівартість, калькуляція, матеріальні витрати, витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати, загальногосподарські витрати, операційні витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, надзвичайні витрати, прямі витрати, непрямі витрати, витрати діяльності, фінансові витрати, втрати від участі в капіталі.

Первинні та інші документи: документи з обліку запасів, нарахування заробітної плати, амортизації та використання основних засобів, розрахунки та довідки бухгалтерії, інші.

Методичні вказівки до виконання:

Звичайна діяльність – будь-яка діяльність підприємства, а також операції, які її забезпечують або виникають внаслідок здійснення такої діяльності.

Звичайна діяльність підприємства поділяється на операційну, фінансову та інвестиційну.

Надзвичайна діяльність – це операції, які не відбуваються часто або регулярно і відрізняються від звичайних операцій.

Витрати звітного періоду – це витрати, що визначаються або шляхом зменшення активів, або шляхом збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Витрати виробництва – це спожиті в процесі виробництва засоби виробництва, які втілюють у собі минулу працю (сировину, матеріали, амортизацію основних засобів, працю працівників, зайнятих у процесі виробництва з відповідними нарахуваннями на неї та ін.). Витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань.

Собівартість – це грошовий вираз витрат підприємства, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції, виконаних робіт та наданих послуг

До виробничої собівартості продукції включаються такі статті:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;

▪ змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Витрати операційної діяльності *за економічним змістом* поділяються на елементи:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

Практичні завдання:

Завдання 2.8.1

Визначити собівартість одиниці продукції, скласти кореспонденції рахунків, вказати первинні документи.

Вихідні дані: витрати на виробництво продукції “А” склали: заробітна плата - 20000 грн.; відрахування на соціальне страхування (37,5%) - ?; амортизація – 30000 грн.; матеріали – 40000 грн.; електроенергія – 5000 грн.; інші – 15000 грн. Незавершене виробництво на початок періоду –10000 грн., на кінець періоду –20000 грн. Адміністративні витрати – 12000 грн. Витрати на збут – 8000 грн.

Завдання 2.8.2

Скласти кореспонденції рахунків з реалізації послуг, вказати документи. Визначити фінансовий результат, заборгованість покупців.

Вихідні дані: реалізація послуг за звітний період склала 200000 грн., крім того ПДВ. Собівартість реалізованих послуг – 150000 грн. На рахунок надійшло 180000 грн., в касу - 9000 грн. За оренду основних засобів в касу отримано – 18000 грн., в т.ч. ПДВ. Амортизація основних засобів, переданих в оренду, – 6000 грн. Адміністративні витрати склали 10000 грн. Витрати на рекламу – 2000 грн.

Завдання 2.8.3

Визначити фінансовий результат діяльності торгового підприємства, скласти кореспонденції рахунків, вказати документи.

Вихідні дані: підприємство орендує приміщення 1200 м², в тому числі 1000 м² – торгові зали, склад; 200 м² – адміністрація. Орендна плата становить 12000 грн. на рік, в т.ч. ПДВ.

За рік реалізовано товарів на суму 3600000 грн., в т.ч. ПДВ. Придбано товарів на суму 4800000 грн. в т.ч. ПДВ. Залишок товарів на початок періоду – 1000000 грн., на кінець періоду – 2500000 грн.

Завдання 2.8.4

Визначити чистий прибуток і різниці між прибутком податковим та бухгалтерським. Скласти кореспонденції, вказати документи.

Вихідні дані: підприємство отримало аванс 15.01.2009 року від покупців в сумі 80000 грн. (крім того, ПДВ). Продукцію було відвантажено:

10.02.2009р. - на суму 96000 грн. (в т.ч. ПДВ).

20.03.2009р. - на суму 150000 грн. (в т.ч. ПДВ).

28.03.2009р. - на суму 120000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Оплата надійшла 29.03.2009 р. в сумі 300000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Собівартість реалізованої продукції – 300000 грн.

Адміністративні витрати – 20000 грн.

Завдання 2.8.5

Скласти кореспонденції, вказати до якої діяльності належать понесені витрати. Нарахувати відсотки за кредит за 9 місяців, повернути кредит і сплатити відсотки.

Вихідні дані: на поточний рахунок надійшли: кредит банку – 200000 грн. (під 18% річних); заборгованість покупців – 100000 грн.; аванси від покупців – 48000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Видано вексель постачальнику на суму 50000 грн. під 12 % річних терміном 3 місяці. По закінченні терміну вексель погашено.

Завдання 2.8.6

Вказати кореспонденції з виробництва і використання виробленої електроенергії

Вихідні дані: допоміжний підрозділ підприємства «Електро-плюс» виробляє електроенергію. У грудні 20X9 року витрати цього підрозділу на виробництво електроенергії становили 20 000 грн. Відповідно до показників лічильників електроенергія була спожита у такій пропорції: 80% - виробничі цілі, 15% - адміністративні цілі і 5% - на збут.

Завдання 2.8.7

Написати кореспонденції рахунків, скласти відомість розрахунку фактичної собівартості готової продукції, визначити і списати калькуляційні різниці.

Вихідні дані: станом на 01.04.20X9 року на складі підприємства «Фортуна» були залишки готової продукції: за фактичною собівартістю - 46 000 грн.; за планово-обліковою собівартістю – 42 000 грн.

Протягом квітня на склад оприбутковано готову продукцію за планово-обліковою собівартістю на суму 19 400 грн., а реалізовано за планово-обліковою собівартістю – на суму 20 300 грн.

Фактично на виробництво продукції у квітні 20X9 року було здійснено такі витрати: матеріальні витрати – 10 000 грн.; витрати на оплату праці - 4 300 грн.; нарахування на ФОП (38%) -?; амортизація основних засобів виробничого призначення – 800 грн.; витрати на утримання виробничих приміщень – 1 900 грн.; амортизація основних засобів загальногосподарського призначення – 1 100 грн.

Виручка від реалізації продукції за квітень становить 66 000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.8.8

Визначити розмір знижки для покупців та написати кореспонденції рахунків з надання знижки при реалізації.

Вихідні дані: магазин «Орбіта» займається реалізацією посуду. Згідно з умовами акції, при придбанні покупцем трьох наборів посуду разом йому надається знижка у розмірі 7 % від продажної вартості товарів.

За 2 квітня 20X9 року магазином було реалізовано:

Покупець 1: набір тарілок за ціною 700 грн. (в т.ч. ПДВ) (собівартість становить 550 грн.). Розрахунки проводились готівкою;

Покупець 2: столовий набір за ціною 900 грн.(в т.ч. ПДВ) (собівартість - 650 грн.), набір каструль за ціною 900 грн.(в т.ч. ПДВ) (собівартість - 500 грн.) та ваза за ціною 1 000 грн.(в т.ч. ПДВ) (собівартість - 750 грн.) Безготівкова форма розрахунків;

Покупець 3: два набори склянок загальною вартістю 2 500 грн. (в т.ч. ПДВ) (собівартість - 900 грн. і 800 грн. відповідно). Розрахунки проводились готівкою.

Завдання 2.8.9

Вказати кореспонденції рахунків з виявлення нестач та лишків, назвати які витрати виникли.

Вихідні дані: при здійсненні річної інвентаризації у листопаді 20X8 року було виявлено нестачу готової продукції «А» собівартістю 9 000 грн. і лишки готової продукції «Б» собівартістю 2 000 грн. Результати інвентаризації не можуть бути врегульовані як пересортування.

Завдання 2.8.10

Написати кореспонденції рахунків зі створення та використання резерву сумнівних боргів.

Вихідні дані: протягом звітного періоду підприємство «Фортуна» відвантажило підприємству «Ореол» продукцію на суму 12 000 грн. (в т.ч. ПДВ). На кінець звітного періоду дебіторська заборгованість підприємства «Фортуна» за цією операцією становила 5 000 грн., було прийнято рішення створити резерв сумнівних боргів на суму 1 000 грн.

а) Підприємство «Ореол» перерахувало на рахунок «Фортуни» 3 000 грн. Решту заборгованості було визнано безнадійною.

б) Підприємство «Ореол» перерахувало на рахунок «Фортуни» 4500 грн. Решту заборгованості було визнано безнадійною.

Завдання 2.8.11

Визначити:

- фінансовий результат (чистий прибуток) від реалізації продукції;
- податок на прибуток у податковому обліку.
- суму ПДВ до сплати;
- різницю між податком на прибуток обчисленим згідно з податковим і фінансовим законодавством;
- скласти бухгалтерські проводки і вказати первинні документи за кожною операцією.

Вихідні дані: підприємство А за I квартал 2008 року здійснило такі господарські операції:

1) перераховано аванс постачальнику за сировину і матеріали 150 тис.грн.;

2) придбало сировину і матеріали на суму 110,0 тис. грн., в тому числі ПДВ;

3) використано на виробництво готової продукції 80 % придбаної сировини і матеріалів;

4) нараховано заробітну плату працівникам основного виробництва – 130,0 тис. грн.;

5) здійснено відрахування на фонд заробітної плати згідно з чинним законодавством (у фонд нещасних випадків – 2 %) - ?;

6) нарахована амортизація на основні засоби 53,0 тис. грн., в т.ч. невикористаного призначення – 13,0 тис.грн.;

7) використано електроенергії, води, газу на суму 42,0 тис. грн., крім того, ПДВ, в тому числі для невиробничих потреб – 12 тис.грн., крім того ПДВ;

8) оприбутковано готову продукцію на склад за фактичною собівартістю - ?;

9) реалізовано 60 % готової продукції покупцям на суму 680,0 тис. грн., в тому числі ПДВ;

10) надійшли на розрахунковий рахунок кошти від покупців за реалізовану продукцію в сумі 1700,0 тис. грн.

Завдання 2.8.12

Написати кореспонденції рахунків з обліку доходів і витрат надзвичайної діяльності. Розрахувати чистий прибуток (збиток) підприємства, враховуючи, що воно сплачує податок на прибуток за ставкою 25 %.

Вихідні дані: за даними фінансової звітності підприємство в поточному році має прибуток від звичайної діяльності – 32000 грн. Внаслідок пожежі на складі готової продукції підприємством були понесені збитки в сумі 25000 грн. Частина збитків (19000 грн.) була відшкодована страховою компанією.

Тестові завдання:

1. Зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу, - це

- 1) доходи;
- 2) витрати;
- 3) збиток;
- 4) затрати;
- 5) прибуток.

2. Які з перерахованих витрат не належать до операційної діяльності:

- 1) собівартість реалізованої продукції;
- 2) витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу;
- 3) витрати на дослідження і розробки;
- 4) витрати на відсотки;
- 5) немає правильної відповіді.

3. До прямих матеріальних витрат належать:

- 1) сировина і матеріали, що становлять основу вироблюваної продукції;
- 2) купівельні напівфабрикати;
- 3) відповіді 1 і 2;
- 4) втрати від браку;
- 5) амортизація основних засобів.

4. Не включаються до виробничої собівартості, а списуються на витрати періоду:

- 1) адміністративні витрати;
- 2) витрати на збут;
- 3) понаднормативні відходи;
- 4) відсотки за кредит;
- 5) всі відповіді правильні.

5. Витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями і ін.) належать до:

- 1) загальногосподарських витрат;
- 2) загальновиробничих витрат;
- 3) витрат на збут;
- 4) адміністративні витрати;
- 5) правильної відповіді немає.

6. Витрати на здійснення складських, вантажно-розвантажувальних, пакувальних робіт, на рекламу й ін. належать до:

- 1) загальногосподарських витрат;
- 2) загальновиробничих витрат;
- 3) витрат на збут;
- 4) собівартості продукції;
- 5) правильної відповіді немає.

7. Не належать до витрат на збут:

- 1) витрати на пакування;
- 2) витрати на рекламу;
- 3) комісійні продавцям;
- 4) заробітна плата продавців;
- 5) правильної відповіді немає.

8. Облік витрат за відсотками та інших витрат підприємства, пов'язаних із залученням позикового капіталу ведеться на рахунку:

- 1) 92;
- 2) 95;
- 3) 96;
- 4) 94;
- 5) 684.

9. Продукція, що не пройшла всіх стадій виробництва, передбачених технологічним процесом, а також вироби, які не укомплектовані та не пройшли випробовувань і технічного приймання, називаються:

- 1) незавершеним виробництвом;
- 2) готовою продукцією;
- 3) реалізованою продукцією;
- 4) браком;
- 5) правильної відповіді немає.

10. До адміністративних витрат належать:

- 1) загальногосподарські витрати;
- 2) загальновиробничі витрати;
- 3) витрати на збут;
- 4) витрати з податку на прибуток;
- 5) правильної відповіді немає.

11. Є такі дані про витрати підприємства: використані матеріали на виробництво продукції – 2 000 грн., нарахована заробітна плата – 3 000 грн., нарахована амортизація – 700 грн., витрати на соціальні заходи – 1200 грн. Фактична собівартість готової продукції, випущеної з виробництва, становитиме:

- 1) Дт 26 Кт 23 - 6900 грн.;
- 2) Дт 23 Кт 26 - 6200 грн.;
- 3) Дт 90 Кт 23 - 6900 грн.;
- 4) Дт 26 Кт 90 - 6900 грн.;
- 5) Дт 26 Кт 23 - 6200 грн..

12. На підставі наведеного переліку статей визначити суму операційних витрат звітного періоду: адміністративні витрати - 3000 грн.; витрати на

збут - 2500 грн.; відсотки за кредит - 1500 грн.; втрати від стихійного лиха - 5000 грн.; собівартість реалізації - 2000 грн.

Сума витрат становитиме:

- 1) 14000 грн.;
- 2) 7000 грн.;
- 3) 7500 грн.;
- 4) 6000 грн.;
- 5) 6500 грн.

13. За даними, наведеними в таблиці, визначити скільки становитимуть транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ) на 31.01.20X9:

Показники	Вартість товарів, грн.	Транспортно-заготівельні витрати, грн.
Залишок на 01.01.20X8р	220	7
Надійшло за січень	750	90
Вибуло за січень	580	?
Залишок на 31.01.20X8р.	?	?

- 1) 58 грн.;
- 2) 57 грн.;
- 3) 39 грн.;
- 4) 35 грн.;
- 5) правильної відповіді немає.

14. Фінансова діяльність включає:

- 1) втрати від участі в капіталі;
- 2) фінансові витрати;
- 3) відповіді 1 і 2;
- 4) адміністративні витрати;
- 5) правильної відповіді немає.

15. На підставі нижченаведених даних визначити калькуляційну різницю:

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Використано матеріали на виробництво продукції	2000
2.	Нарахована заробітна плата робітникам, зайнятим в основному виробництві	3000
3.	Нарахована амортизація на машини і обладнання	700
4.	Оприбутковано готову продукцію з виробництва 1000 одиниць за планово-обліковою собівартістю 7 грн./од.	?

- 1) 5700 грн.;
- 2) 1300 грн.;
- 3) 7000 грн.;
- 4) 1700 грн.;
- 5) правильної відповіді немає.

16. На підставі нижченаведених даних визначити фактичну собівартість готової продукції.

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	1000
2.	Нараховані амортизаційні відрахування на основні засоби, які використовуються в основному виробництві	225
3.	Використана сировина на виробництво продукції	400
4.	Нараховано витрати за освітлення цехів	100
5.	Списано загальновиробничі витрати на собівартість продукції	500

Залишок незавершеного виробництва на початок періоду – 1200 грн., на кінець – 1000 грн.

- 1) 1825 грн.;
- 2) 2425 грн.;
- 3) 3325 грн.;
- 4) 2325 грн.;
- 5) правильної відповіді немає.

17. На підставі нижченаведених даних визначити фактичну собівартість готової продукції.

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн.
1.	Списано сировину і матеріали на виробництво	16000
2.	Списано матеріали на ремонт адмінбудівлі	2000
3.	Списано паливо на виробництво готової продукції	4000
4.	Нарахована заробітна плата основним працівникам	8000
5.	Понесені витрати на дослідження і розробки	1000
6.	Нарахована амортизація основних засобів виробничого призначення	5000
7.	Втрати від псування запасів	2000

- 1) 36 000 грн.;
- 2) 33 000 грн.;
- 3) 35 000 грн.;
- 4) 38 000 грн.;
- 5) правильної відповіді немає.

18. Підприємство орендує приміщення загальною площею 1000 м². У грудні 20X9 року витрати підприємства на оренду становили 15 600 грн. Відповідно до виробничої потреби площа була використана у такій пропорції: 70 % - під виробництво, 20% - на адміністративні цілі, 10% - відділом збуту. Як відобразити дані витрати в обліку:

- 1) Дт 91 - Кт 91 – 1 560 грн.;
Дт 92 - Кт 91 – 10 920 грн.;
Дт 92 - Кт 91 – 3 120 грн.;
- 2) Дт 91 - Кт 23 – 10 920 грн.;
Дт 92 - Кт 23 – 3 120 грн.;
Дт 93 - Кт 23 – 1 560 грн.;
- 3) Дт 93 - Кт 23 – 10 920 грн.;
Дт 92 - Кт 23 – 1 560 грн.;
Дт 91 - Кт 23 – 3 120 грн.;
- 4) Дт 23 - Кт 91 – 1 560 грн.;
Дт 23 - Кт 91 – 3 120 грн.;
Дт 23 - Кт 91 – 4 000 грн.;
- 5) правильної відповіді немає.

19. На підставі нижченаведених даних визначити калькуляційну різницю:

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Використано матеріали на виробництво продукції	6000
2.	Нарахована заробітна плата робітникам, зайнятим в основному виробництві	4000
3.	Нарахована амортизація на машини і обладнання	1300
4.	Оприбутковано готову продукцію з виробництва 2000 одиниць за планово-обліковою собівартістю 10 грн./од.	?

- 1) 11300 грн.;
- 2) 8700 грн.;
- 3) 10000 грн.;
- 4) 7800 грн. ;
- 5) 5300 грн.

20. Є такі дані:

№ з/п	Вид продукції	Заробітна плата робітників, грн.	Загальновиробничі витрати, грн.
1.	Продукція 01	10 000	?
2.	Продукція 02	25 000	?
3.	Разом	?	17 500

Як будуть розподілені загальновиробничі витрати між видами продукції?

Продукція 01	Продукція 02
1) 20000 грн.	50000 грн.
2) 5000 грн.	12500 грн.
3) 8750 грн.	8750 грн.
4) 5000 грн.	12000 грн.
5) правильної відповіді немає.	

Ситуаційні завдання:

1. Підприємство займається наданням туристичних послуг і в своєму розпорядженні має два пансіонати, один з яких складається з будиночків для відпочинку. Один будиночок передбачено для відпочинку працівників підприємства. Які витратні рахунки слід використовувати для амортизації всіх пансіонатів. Чи відокремлювати цей будинок як будівлю соціального призначення?

2. На підприємстві виготовляється два види продукції. Загальновиробничі витрати незначні. Чи потрібно їх постійно розподіляти між двома видами продукції? Чи передбачені нормативними актами розподіл таких витрат і його періодичність?

2.9. Облік доходів і фінансових результатів

Питання до розгляду:

1. Визнання та класифікація доходів підприємства.
2. Облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інших операційних доходів.
3. Облік доходів від фінансової та інвестиційної діяльності.
4. Облік надзвичайних доходів.
5. Облік фінансових результатів діяльності підприємства.

Дискусійні питання:

1. На Вашу думку, як можна змінити черговість подання доходів і витрат підприємства в Плані рахунків бухгалтерського обліку?
2. Чи можуть операції з акціями відноситись до надзвичайної діяльності? Якщо так, то наведіть приклад.
3. Обґрунтуйте відображення в обліку багатьох видів доходів і одного прибутку. Чи може на підприємстві виникнути потреба в обчисленні декількох видів прибутку (від різних операцій)?

Ключові терміни: дохід, дохід від реалізації продукції, операційний дохід, дохід від участі в капіталі, надзвичайний дохід, фінансовий результат, прибуток, збиток

Первинні та інші документи: документи з обліку запасів, основних засобів, розрахунки та довідки бухгалтерії, інші.

Методичні вказівки до виконання:

Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу, за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Доходи від фінансових операцій включають: дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи.

Дохід від участі в капіталі – це дохід від фінансових інвестицій, які обліковуються методом участі в капіталі.

До інших фінансових доходів відносяться доходи, одержані від фінансових інвестицій, дивіденди, відсотки, амортизація дисконту за інвестиціями в боргові цінні папери.

Надзвичайними витратами є прямі втрати від надзвичайних подій і витрати підприємства на здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням та ліквідацією наслідків надзвичайних подій.

Надзвичайні доходи мають місце в разі:

- відшкодування надзвичайних втрат страховими компаніями;
- значних благодійних внесків з боку інших підприємств або фізичних осіб.

Узагальнюючим фінансовим результатом господарської діяльності будь-якого підприємства є прибуток, збиток або відсутність прибутку і збитку.

Приклад 1

Фірма «Корона» надає інформаційно-консультаційні послуги. В січні 20X9 року за перший квартал 20X9 року фірма отримала попередню оплату в сумі 1 800 грн.

Собівартість послуг становитиме: за січень - 450 грн.; за лютий - 400 грн.; за березень - 550 грн. Визначимо суму доходу на кінець першого кварталу 20X9 року. Кореспонденції рахунків наведено в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Кореспонденції рахунків з реалізації послуг

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденції рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Отримано попередню оплату за послуги (січень 20X9 р.)	311	69	1800
2.	Визнано дохід на 31.03.20X9 р.	69	703	1800
3.	Списано собівартість наданих послуг	903	231	1400
4.	Відображено фінансовий результат	703	791	1800
		791	903	1400

Приклад 2

Визначимо фінансовий результат внаслідок проведення таких господарських операцій: реалізовано 700 одиниць продукції за ціною 1,2 грн. за одиницю (в т.ч. ПДВ 20 коп.), фактична собівартість одиниці реалізованої продукції – 80 коп. Кореспонденції рахунків наведено в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Кореспонденції рахунків з визначення фінансових результатів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1.	Реалізовано продукцію постачальникам (1,2 *700)	361	701	840,00
2.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ за реалізовану продукцію (840/6)	701	641	140,00
3.	Списана фактична собівартість реалізованої продукції (700*0,8)	901	26	640,00
4.	Списано на фінансові результати дохід за реалізовану продукцію (сальдо за 701 рахунком)	701	791	700,00
5.	Списано на фінансові результати собівартість реалізованої продукції	791	901	640,00
6.	Нараховано податок на прибуток ((700-640)*25%)	981	641	12,00
7.	Списано на фінансові результати витрати з податку на прибуток	791	981	12,00
8.	Відображено нерозподілений прибуток (700-640-12)	791	441	48,00

Приклад 3

Підприємство оптової торгівлі відвантажило товар покупцю на суму 1200 грн., у тому числі ПДВ 200 грн. Собівартість товару - 900 грн. Після відвантаження товару покупцю надана знижка на 120 грн., у тому числі ПДВ - 20 грн. На поточний рахунок підприємства надійшла оплата в сумі 1 080 грн., у т. ч. ПДВ - 180 грн. Визначимо дохід від реалізації товару та відобразимо на рахунках бухгалтерського обліку у таблиці 2.18.

Таблиця 2.18

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку доходу від реалізації товару

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденції рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Відображено дохід від реалізації товару	361	702	1200
2.	Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ	702	641	200
3.	Відображено собівартість реалізованого товару	902	281	900
4.	Відображено суму знижки	704	361	120
5.	Відображено коригування податкових зобов'язань за ПДВ «червоне сторно»	702	641	20
6.	Отримано грошові кошти за реалізований товар	311	361	1080

Практичні завдання:**Завдання 2.9.1**

Написати кореспонденції рахунків з ліквідації обладнання, заповнити первинні документи та визначити фінансовий результат від ліквідації

Вихідні дані: підприємство прийняло рішення про ліквідацію виробничого обладнання (первісна вартість – 25 000 грн., знос – 23 400 грн.) Витрати, пов'язані з ліквідацією, склали 1 200 грн. Вартість матеріалів, одержаних внаслідок ліквідації обладнання, 800 грн.

Завдання 2.9.2

Написати кореспонденції рахунків з реалізації меблів і послуг, заповнити первинні документи та визначити фінансовий результат.

Вихідні дані: магазин «Меблі-люкс» реалізував підприємству «Кадар-техно» офісні меблі загальною вартістю 36 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Собівартість проданих товарів становить 27 000 грн.

У тому ж звітному періоді магазин надавав послуги цьому ж підприємству із складання меблів на суму 3 500 грн. (в т.ч. ПДВ), у процесі чого здійснив такі витрати: заробітна плата працівників – 2 000 грн.; нарахування на ФОП (38,5%) - ?; витрати на відрядження працівників – 200 грн.; матеріальні витрати – 150 грн.

Завдання 2.9.3

Визначити собівартість реалізованої продукції, фінансовий результат від реалізації, написати кореспонденції рахунків та заповнити первинні документи.

Вихідні дані: приватна пекарня відвантажила продукцію покупцям на суму 32 000 грн. (в т.ч. ПДВ).

Витрати підприємства на її виробництво склали:

- 1) вартість сировини - 10 000 грн.;
- 2) заробітна плата: виробничого персоналу – 2 000 грн.; адміністративного персоналу – 1 000 грн.;
- 3) нарахування на ФОП (37 %) - ?;
- 4) амортизація основних засобів: виробничого призначення – 700 грн.; загальновиробничого призначення – 100 грн.;
- 5) електроенергія – 150 грн. (в т.ч. ПДВ).

Завдання 2.9.4

Написати кореспонденції з визнання доходів від надання послуг з переробки.

Вихідні дані: підприємство А передало підприємству В на переробку сировину (вартість - 200000 грн.). Через 10 днів підприємство А отримало готову продукцію від підприємства В у кількості 60% від зазначеної в угоді. Решта 40% залишилась у підприємства В на зберіганні. Рахунок на переробку було передано підприємству А на суму 100000 грн. (крім того, ПДВ).

Завдання 2.9.5

Скласти кореспонденції з реалізації автомобілів. Визначити дохід підприємства від реалізації партії із 3 автомобілів.

Вихідні дані: магазин реалізує автомобілі «Таврія» за ціною 50 000 грн. у роздріб (собівартість автомобіля – 40000). При придбанні покупцем партії з трьох автомобілів йому надається знижка у розмірі 7 % від продажної вартості товарів.

Завдання 2.9.6

Скласти кореспонденції із ліквідації обладнання, визначити фінансовий результат від ліквідації обладнання:

Вихідні дані: в результаті ліквідації обладнання оприбутковані виробничі запаси на суму 6 000 грн. Первісна вартість обладнання - 400 000 грн., знос – 60%.

Завдання 2.9.7

Визначити фінансовий результат від реалізації будівлі, скласти кореспонденції і первинні документи.

Вихідні дані: підприємство реалізує будівлю, первісна вартість якої 500000 грн., знос – 420 000 грн., договірна вартість – 1000 000 грн. (у т.ч. ПДВ).

Завдання 2.9.8

Визначити фінансовий результат діяльності автотранспортного підприємства за місяць, скласти кореспонденції.

Вихідні дані: підприємство "Вояж" надає автотранспортні послуги. За квітень 20X8 року одержано дохід за доставку вантажу у сумі 18 000 грн. (в тому числі ПДВ). Підприємством визнано витрати за квітень: нарахована заробітна плата - 1 000 грн.; списані паливно-мастильні матеріали - 600 грн.; списані запчастини на поточний ремонт автомобіля - 4 000 грн.; амортизація - 6000 грн.; інші (електроенергія, оренда, податки) - 1000 грн.

Завдання 2.9.9

Визначити фінансовий результат, скласти початковий та кінцевий баланс, заповнити журнал господарських операцій.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8р. ЗАТ “Експорт” наведені в таблиці 2.19, господарські операції за червень – в таблиці 2.20.

Таблиця 2.19

Залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8р. ЗАТ “Експорт”

Назва рахунку	Сума, тис. грн.	Назва рахунку	Сума, тис. грн.
1	2	3	4
1. Основні засоби (перв. Вартість)	4700	13. Грошові кошти	140
2. Знос основних засобів	(1500)	14. Статутний капітал	4000
3. Заборгованість по заробітній платі	68	15. Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	(2)

Продовження табл. 2.19

1	2	3	4
4. Знос нематеріальних активів	(4)	16. Довгострокова дебіторська заборгованість	50
5. Довгострокові кредити	50	17. Резервний капітал	120
6. Додатковий капітал	70	18. Товари	-
7. Виробничі запаси	400	19. Готова продукція	500
8. Прибуток	230	20. Довгострокові фін. інвестиції	-
9. Неоплачений капітал	(180)	21. Заборгованість постачальникам	60
10. Короткострокові кредити	-	22. Нематеріальні активи	24
11. Дебіторська заборгованість	70	23. Заборгованість перед бюджетом	70
12. Інша поточна дебіторська заборгованість	50	24. Незавершене виробництво	60

Таблиця 2.20

Господарські операції за червень 20X9 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Оплачено постачальниками за матеріали	60
2.	Оприбутковано матеріали від постачальника	15
3.	Списано матеріали на виробництво	260
4.	Нарахована заробітна плата основним працівникам	130
5.	Нараховані внески на ФОП	
6.	Нарахована амортизація на основні засоби основного виробництва	220
7.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного виробництва на кінець періоду немає)	
8.	Собівартість реалізованої готової продукції	
9.	Дохід за реалізовану продукцію (в т. ч. ПДВ)	980
10.	Визначити прибуток до оподаткування	
11.	Податок на прибуток	
12.	Фінансовий результат	

Завдання 2.9.10

Визначити фінансовий результат, скласти початковий та кінцевий баланс, заповнити журнал господарських операцій.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками на 31.12.20X9р. ЗАТ “Альфа” наведені в таблиці 2.21, господарські операції – в таблиці 2.22.

Таблиця 2.21

Залишки за синтетичними рахунками на 31.12.20X9р. ЗАТ “Альфа”

Назва рахунку	Сума, тис. грн.	Назва рахунку	Сума, тис. грн.
1	2	3	4
1. Основні засоби (перв. вартість)	2200	13. Грошові кошти	120

Продовження табл. 2.21

1	2	3	4
2. Знос основних засобів	(200)	14. Інша поточна дебіторська заборгованість	30
3. Нематеріальні активи	-	15. Статутний капітал	2000
4. Знос нематеріальних активів	-	16. Додатковий капітал	40
5. Довгострокові фін. інвестиції	100	17. Резервний капітал	100
6. Довгострокова дебіторська заборгованість	-	18. Прибуток	(350)
7. Виробничі запаси	300	19. Неоплачений капітал	-
8. Товари	-	20. Довгострокові кредити	1130
9. Готова продукція	400	21. Заборгованість постачальникам	82
10. Незавершене виробництво	20	22. Заборгованість по заробітній платі	50
11. Дебіторська заборгованість	130	23. Заборгованість перед бюджетом	40
12. Резерв сумн. дебіторської заборгов.	(8)	24. Короткострокові кредити	-

Таблиця 2.22

Господарські операції за січень 20X9 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Списано матеріали на виробництво	200
2.	Нарахована заробітна плата: а) основним працівникам; б) адмінперсоналу; в) відділу збуту	150 20 10
3.	Нараховані внески на ФОП	
4.	Нарахована амортизація на основні засоби: а) основного виробництва; б) адміністративного призначення; в) відділу збуту	200 20 10
5.	Нараховано % за кредит (24 % річних)	
6.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного на кінець періоду немає)	
7.	Собівартість реалізованої готової продукції (залишок на кінець періоду 200)	
8.	Дохід за реалізовану продукцію (в т. ч. ПДВ)	1500
9.	Визначити прибуток до оподаткування	
10.	Податок на прибуток	
11.	Фінансовий результат	
12.	Сплатити податки	

Тестові завдання:

1. Доходи та витрати відображаються в обліку:
 - 1) в момент їх виникнення;
 - 2) в момент отримання грошей;
 - 3) відповіді 1 і 2;
 - 4) в кінці звітного періоду;
 - 5) за рішенням бухгалтера.
2. Фінансовим результатом діяльності підприємства може бути:
 - 1) прибуток;
 - 2) збиток;
 - 3) відсутність прибутку і збитку;
 - 4) відповіді 1, 2, 3;
 - 5) відповіді 1 і 2.
3. На якому рахунку здійснюється облік доходів від реалізації товарів?
 - 1) 702;
 - 2) 712;
 - 3) 722;
 - 4) 701;
 - 5) 703.
4. Підприємство реалізувало автомобіль за 72 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Первісна вартість автомобіля – 50 000 грн., знос – 20 000 грн. Фінансовий результат становитиме:
 - 1) 10 000 грн. – прибуток;
 - 2) 30 000 грн. – збиток;
 - 3) 10 000 грн. – збиток;
 - 4) 30 000 грн. – прибуток;
 - 5) 42 000 грн. – прибуток.
5. Підприємство реалізує готову продукцію покупцям. Якщо дохід (виручка) від реалізації склала 3000 грн. (у т.ч. ПДВ), собівартість - 2600 грн., то підприємство матиме:
 - 1) збиток — 100 грн.;
 - 2) прибуток — 100 грн.;
 - 3) збиток — 400 грн.;
 - 4) прибуток – 400 грн.;
 - 5) прибуток — 300 грн.

6. За договором купівлі-продажу підприємство продає будівлю цеху за 120 000 грн. (крім того, ПДВ). Первісна вартість будівлі цеху 507 000 грн., знос – 60%. Який фінансовий результат даної операції?

- 1) 387 000 грн. – прибуток;
- 2) 82 800 грн. – прибуток;
- 3) 387 000 грн. – збиток;
- 4) 82 800 грн. - збиток.
- 5) немає правильної відповіді.

7. У квітні приватна фірма виготовила крісла, їх замовив магазин роздрібною торгівлі у травні, а доставлено туди в червні. Розрахунок з фірмою відбувся в липні. У якому місяці потрібно врахувати дохід від реалізації меблів, якщо на даному підприємстві продукція вважається реалізованою з моменту відвантаження:

- 1) у квітні;
- 2) у травні;
- 3) у червні;
- 4) у серпні;
- 5) у липні.

8. Є такі дані про діяльність підприємства: фактична собівартість реалізованої готової продукції – 4 000 грн., виручка від реалізації готової продукції – 9 000 грн. (в т.ч. ПДВ), адміністративні витрати – 1 500 грн., витрати на збут – 1 000 грн. Яким буде фінансовий результат підприємства:

- 1). Дт 79 - Кт 44 - 2500 грн.;
- 2) Дт 79 - Кт 44 - 1000 грн.;
- 3) Дт 44 - Кт 79 - 1000 грн.;
- 4) Дт 79 - Кт 44 - 3500 грн.;
- 5) Дт 44 - Кт 79 - 2500 грн.

9. Підприємство реалізувало приміщення складу готової продукції за 4000 грн. (крім того, ПДВ). Первісна вартість – 10 000 грн., сума зносу – 8 000 грн. Який фінансовий результат від реалізації?

- 1) Дт 44 Кт 79 - 2800 грн.;
- 2) Дт 40 Кт 44 - 2000 грн.;
- 3) Дт 79 Кт 44 - 2800 грн.;
- 4) Дт 79 Кт 44 - 2000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Реалізовано готову продукцію покупцям на суму 9 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованої продукції – 5 000 грн. Податок на прибуток становитиме:

- 1) Дт 98 - Кт 64 - 1000 грн.;
- 2) Дт 44 - Кт 98 - 625 грн.;
- 3) Дт 64 - Кт 31 - 625 грн.;
- 4) Дт 98 - Кт 64 - 625 грн.;
- 5) Дт 98 - Кт 31 - 1000 грн.

11. В результаті ліквідації обладнання оприбутковані виробничі запаси на суму 1 000 грн. Первісна вартість обладнання 10 000 грн., знос – 40%. Яким буде фінансовий результат від ліквідації обладнання:

- 1) 6 000 грн. – збиток;
- 2) 9 000 грн. – прибуток;
- 3) 5 000 грн. – прибуток;
- 4) 5 000 грн. – збиток;
- 5) немає правильної відповіді.

12. Визначити суму чистого доходу від реалізації продукції та бухгалтерську проводку, якою відображається його закриття за такими даними:

Виручка від реалізації товарів — 15000 грн., в т. ч. ПДВ.

- 1) Дт 701 Кт 791 - 12500 грн.;
- 2) Дт 703 Кт 791 - 3000 грн.;
- 3) Дт 703 Кт 791 - 10500 грн.;
- 4) Дт 701 Кт 791 - 15000 грн.;
- 5) Дт 703 Кт 791 - 10500 грн.

13. Підприємство реалізує об'єкт основних засобів, первісна вартість якого 16000 грн., знос – 4 000 грн., договірна вартість – 18 000 грн. (у т.ч. ПДВ). Фінансовий результат від реалізації основних засобів становитиме:

- 1) 3000 грн. – прибуток;
- 2) 6000 грн. – прибуток;
- 3) 3000 грн. – збиток;
- 4) 4000 грн. – збиток;
- 5) 4000 грн. – прибуток.

14. Якщо дохід від реалізації продукції – 1 500 грн. (в т.ч. ПДВ), собівартість реалізованої продукції – 1 000 грн., то чистий дохід (виручка) від реалізації продукції становитиме:

- 1) 1 150 грн.;
- 2) 1 250 грн.;
- 3) 250 грн.;
- 4) 500 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

15. Підприємство "Мандрівник" надає автотранспортні послуги. 01.03.20X9р. одержано дохід за доставку вантажу у сумі 12 000 грн. (в тому числі ПДВ). Підприємством визнано витрати за березень:

- нарахована заробітна плата — 1 000 грн.;
- списані паливно-мастильні матеріали — 600 грн.;
- списані запчастини на поточний ремонт автомобіля — 4 000 грн.

Фінансовий результат за березень становитиме:

- 1) 5600 грн. – прибуток;
- 2) 6400 грн. – прибуток;
- 3) 4400 грн. – прибуток;
- 4) 4400 грн. – збиток.;
- 5) немає правильної відповіді.

16. Протягом звітного періоду виручка від реалізації продукції (в т.ч. ПДВ) – 12 000 грн., фактична собівартість готової продукції – 4 000 грн., витрати на збут – 1 000 грн., адміністративні витрати – 1 500 грн. Визначити фінансовий результат :

- 1) 5500 грн. – прибуток;
- 2) 3500 грн. – прибуток;
- 3) 4500 грн. – прибуток;
- 4) 3500 грн. – збиток.;
- б) 4500 грн. – збиток.

17. Дохід від реалізації продукції 36 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Витрати на збут – 400 грн., адміністративні витрати – 2 000 грн., собівартість реалізованої продукції – 15 000 грн. Нарахований податок на прибуток становитиме:

- 1) Дт 31 - Кт 64 – 3 150 грн.;
- 2) Дт 98 - Кт 64 – 4 650 грн.;
- 3) Дт 64 - Кт 31 – 3 150 грн.;

- 4) Дт 98 - Кт 64 – 3 150 грн.;
- 5) Дт 64 - Кт 31 – 3 150 грн.

18. Магазин реалізує холодильники "Таврія" за ціною 12 000 грн. кожен у роздріб. При придбанні покупцем партії з п'яти холодильників, йому надається знижка у розмірі 10 % від продажної вартості товарів. Який дохід отримає підприємство від реалізації партії із 5 холодильників:

- 1) 54 000 грн.;
- 2) 14 000 грн.;
- 3) 20 000 грн.;
- 4) 45 000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

19. Підприємство реалізувало приміщення цеху за 480 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Первісна вартість – 360 000 грн., сума зносу – 40%. Який фінансовий результат від реалізації?

- 1) Дт 44 - Кт 79 – 264 000 грн.
- 2) Дт 40 - Кт 44 – 40 000 грн.
- 3) Дт 79 - Кт 44 – 264 000 грн.
- 4) Дт 79 - Кт 44 – 184 000 грн.
- 5) Дт 44 - Кт 79 – 184 000 грн.;

20. В результаті ліквідації обладнання оприбутковані виробничі запаси на суму 2 000 грн. Первісна вартість обладнання 100 000 грн., знос – 40%. Яким буде фінансовий результат від ліквідації обладнання:

- 1) 58 000 грн. – збиток;
- 2) 98 000 грн. – прибуток;
- 3) 58 000 грн. – прибуток;
- 4) 38 000 грн. – збиток;
- 5) 38 000 грн. – прибуток;

Ситуаційні завдання:

1. Керівник підприємства вимагає від бухгалтера здійснити розрахунок фінансових результатів від реалізації кожного виду продукції (всього їх близько 100 найменувань) щоквартально разом із поданням фінансової звітності і розрахунком загального фінансового результату. В чій обов'язки на підприємстві входить розрахунок таких показників, хто має підготувати форму звітності для керівника та робити вибірку з даних бухгалтерського обліку - бухгалтер чи економіст?

2. Протягом кварталу на підприємстві були виявлені помилки в бухгалтерському обліку, що суттєво впливають на показники фінансового стану, зокрема, на баланс. Як виправити помилки, чи можна подати уточнюючий баланс на заміну старому?

2.10. Фінансова звітність

Питання до розгляду:

1. Сутність бухгалтерської звітності.
2. Класифікація бухгалтерської звітності.
3. Склад фінансової звітності та загальні вимоги до її подання.
4. Основний зміст та порядок складання форми 1 «Баланс».
5. Основний зміст та порядок складання форми 2 «Звіт про фінансові результати».

Дискусійні питання:

1. Які недоліки і переваги застосування стандартизованих форм бухгалтерської звітності? Які перспективи вдосконалення фінансової звітності в Україні?
2. Яка форма фінансової звітності, на Вашу думку, дає користувачам найбільш об'єктивну інформацію про діяльність підприємства?
3. Інформація з якої звітності - фінансової чи управлінської - більше використовується на підприємстві? Обґрунтуйте.

Ключові терміни: бухгалтерська звітність, фінансова звітність, користувачі звітності, елементи фінансової звітності, принципи підготовки фінансової звітності, управлінська звітність, баланс, звіт про фінансові результати

Методичні вказівки до виконання:

Бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Класифікація бухгалтерської звітності: за змістом – фінансова, статистична, управлінська, податкова; за обсягом – одного підприємства, групи підприємств; періодичність подання – змінна, добова, тижнева, декадна, місячна, квартальна, піврічна, дев'ятимісячна, річна; спосіб подання – подана власноруч, поштова, телеграфна, електронна.

Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та власний капітал підприємства за звітний період.

Склад фінансової звітності: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, Примітки, додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».

Баланс складається за даними залишків рахунків 1-6 класів (таблиця 2.24).

Таблиця 2.24

Зв'язок плану рахунків та розділів балансу

План рахунків		Баланс		
Клас 1	Необоротні активи	Актив	Розділ 1	Необоротні активи
Клас 2	Запаси		Розділ 2	Оборотні активи
Клас 3	Кошти, розрахунки та інші активи		Розділ 3	Витрати майбутніх періодів
Клас 4	Власний капітал та забезпечення зобов'язань	Пасив	Розділ 1	Власний капітал
Клас 5	Довгострокові зобов'язання		Розділ 2	Забезпечення наступних витрат і платежів
Клас 6	Поточні зобов'язання		Розділ 3	Довгострокові зобов'язання
			Розділ 4	Поточні зобов'язання
			Розділ 5	Доходи майбутніх періодів

Звіт про фінансові результати містить такі розділи: Розділ 1 - «Фінансові результати» складається за рахунками класу 7 «Доходи і результати діяльності» та 9 «Витрати діяльності»; Розділ 2 - «Елементи операційних витрат»; Розділ 3 – «Розрахунок показників прибутковості акцій».

Приклад 1

Складемо баланс та звіт про фінансові результати для підприємства «Рігенс». Залишки за синтетичними рахунками на 31.12.20X8 ТзОВ „Рігенс” наведено в таблиці 2.25, господарські операції за місяць – в таблиці 2.26.

Таблиця 2.25

Залишки за синтетичними рахунками на 31.12.20X8 ТзОВ «Рігенс»

Назва рахунку	Сума, тис.грн.	Назва рахунку	Сума, тис.грн.
1. Основні засоби (первинна вартість)	1500	13. Грошові кошти	70
2. Знос основних засобів	(300)	14. Інша поточна дебіторська заборгованість	17
3. Нематеріальні активи	-	15. Статутний капітал	1110
4. Знос нематеріальних активів	-	16. Додатковий капітал	80
5. Довгострокові фінансові інвестиції	70	17. Резервний капітал	120
6. Довгострокова дебіторська Заборгованість	85	18. Прибуток	100
7. Виробничі запаси	80	19. Неоплачений капітал	(40)
8. Товари	100	20. Довгострокові кредити	330
9. Готова продукція	150	21. Заборгованість постачальникам	50
10. Незавершене виробництво	40	22. Заборгованість по з/п	56
11. Дебіторська заборгованість	50	23. Заборгованість перед бюджетом	55
12. Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	(1)	24. Короткострокові кредити	-

Таблиця 2.26

Господарські операції ТзОВ «Рігенс» за січень 20X9 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис.грн.
1	2	3
1.	Списано матеріали на виробництво	50
2.	Нарахована заробітна плата:	
	а) основним працівникам	140
	б) адмінперсоналу	47
	в) відділу збуту	5
3.	Нараховано внески на ФОП	
4.	Нарахована амортизація на основні засоби	
	а) основного виробництва	140
	б) основного призначення	35
	в) відділу збуту	8
5.	Нараховано % за кредит (24 % річних)	
6.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного виробництва на кінець періоду немає)	
7.	Собівартість реалізованої продукції (залишок на кінець періоду 120)	
8.	Дохід за реалізовану продукцію (в т. ч. ПДВ)	845
9.	Визначити прибуток до оподаткування	

Продовження табл. 2.26

1	2	3
10.	Податок на прибуток	
11.	Фінансовий результат	
12.	Сплатити податки, відсотки за кредит	

Складений за підсумками задачі початковий баланс наведено в таблиці 2.27, журнал господарських операцій – 2.28, кінцевий баланс – 2.29, звіт про фінансові результати - 2.30.

Таблиця 2.27

Баланс ТзОВ „Рігенс” на 31.12.20X8

АКТИВ			ПАСИВ		
Стаття	Рахунок	Сума	Стаття	Рахунок	Сума
Основні засоби (первинна вартість)	10	1500,0	Статутний капітал	40	1110,0
Знос основних засобів	131	(300,0)	Додатковий капітал	42	80,0
Нематеріальні активи	12	-	Резервний капітал	43	120,0
Знос нематеріальних активів	133	-	Прибуток	44	100,0
Довгострокові фінансові інвестиції	14	70,0	Неоплачений капітал	46	(40,0)
Довгострокова дебіторська заборгованість	16	85,0	Довгострокові кредити	50	330,0
Виробничі запаси	20	80,0	Заборгованість постачальникам	63	50,0
Товари	28	100,0	Заборгованість по з/п	66	56,0
Готова продукція	26	150,0	Заборгованість перед бюджетом	65	55,0
Незавершене виробництво	23	40,0	Короткострокові кредити	60	-
Дебіторська заборгованість	36	50,0			
Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	38	(1,0)			
Грошові кошти	31	70,0			
Інша поточна дебіторська заборгованість	37	17,0			
БАЛАНС		1861,0	БАЛАНС		1861,0

Таблиця 2.28

Журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ "Рігенс"
за січень 20X9

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1.	Списано матеріали на виробництво	23	20	50000
2.	Нарахована заробітна плата:			

Продовження табл. 2.28

1	2	3	4	5
	а) основним працівникам	23	66	140000
	б) адмінперсоналу	92	66	47000
	в) працівникам відділу збуту	93	66	5000
3.	Нараховано внески на ФОП:			
	а) основним працівникам	23	65	52920
	б) адмінперсоналу	92	65	17766
	в) відділу збуту	93	65	1890
4.	Нарахована амортизація на основні засоби основного виробництва:			
	а) основного призначення	23	131	140000
	б) адмінпризначення	92	131	35000
	в) відділу збуту	93	131	8000
5.	Нараховано % за кредит (24 % річних)	951	684	6600
6.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю	26	23	422920
7.	Відображена собівартість реалізованої готової продукції	901	26	452920
8.	Відображено дохід за реалізовану продукцію	36	701	845000
	Отримано на рахунок в банку,	31	36	845000
	в т. ч. ПДВ	701	64	140833,3
9.	Визначено прибуток до оподаткування	X	X	129990,7
10.	Визначено податок на прибуток	98	64	32497,67
11.	Віднесено на фінансовий результат:			
	а) дохід від реалізації продукції	701	79	704166,7
	б) собівартість реалізованої продукції	79	901	452920
	в) адміністративні витрати	79	92	99766
	г) витрати на збут	79	93	14890
	д) відсотки за кредит	79	951	6600
	е) податок на прибуток	79	98	32497,67
	є) чистий прибуток	79	44	97493
12.	Сплачено податки	64	31	173331
	Сплачено збори	65	31	127576
	Сплачено відсотки за кредит	684	131	6600
X	Всього	X	X	5089178

Таблиця 2.29

Баланс ТзОВ „Рігенс” на 31.01.20X9

АКТИВ			ПАСИВ		
Стаття	Код	Сума	Стаття	Код	Сума
1	2	3	4	5	6
Основні засоби (первісна вартість)	10	1500,0	Статутний капітал	40	1110,0
Знос основних засобів	131	(483,0)	Додатковий капітал	42	80,0
Нематеріальні активи	12	-	Резервний капітал	43	120,0

Продовження табл. 2.29

1	2	3	4	5	6
Знос нематеріальних активів	133	-	Прибуток	44	197,5
Довгострокові фінансові інвестиції	14	70,0	Неоплачений капітал	46	(40,0)
Довгострокова дебіторська заборгованість	16	85,0	Довгострокові кредити	50	330,0
Виробничі запаси	20	30,0	Заборгованість постачальникам	63	50,0
Товари	28	100,0	Заборгованість по з/п	66	248,0
Готова продукція	26	120,0	Заборгованість перед бюджетом	65	0,0
Незавершене виробництво	23	0,0	Короткострокові кредити	60	-
Дебіторська заборгованість	36	50,0			
Резерв сумнівної дебіторської заборгованості	38	(1,0)			
Грошові кошти	31	607,5			
Інша поточна дебіторська заборгованість	37	17,0			
БАЛАНС		2095,5	БАЛАНС		2095,5

Таблиця 2.30

Звіт про фінансові результати ТзОВ „Рігенс”
за січень 20X8

1. Фінансові результати	
Стаття	Сума
1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	845,0
ПДВ	-140,8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	704,2
Собівартість реалізованої продукції	-452,9
Валовий прибуток (збиток)	251,2
Адміністративні витрати	-99,8
Витрати на збут	-14,9
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток (збиток)	136,6
Фінансові витрати	-6,6
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	130,0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	-32,5
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток (збиток)	97,5
Чистий прибуток (збиток)	97,5
2. Елементи операційних витрат	
Найменування показника	Сума
Матеріальні затрати	50,0
Витрати на оплату праці	192,0
Відрахування на соціальні заходи	72,6

Продовження табл. 2.30

1	2
Амортизація	183,0
Інші операційні витрати	70,0
РАЗОМ	567,6

Практичні завдання:**Завдання 2.10.1**

Охарактеризуйте звіти підприємства за призначенням, обсягом та періодичністю подання.

Вихідні дані: перелік звітів подано в таблиці 2.31.

Таблиця 2.31

Характеристика звітів підприємства

Назва звіту	Ознака класифікації		
	за призна-ченням	за обсягом	за періодичністю подання
Податковий розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища за I квартал;			
Баланс за рік;			
Декларація з податку на додану вартість за півроку;			
Звіт про рух грошових коштів за рік;			
Податковий розрахунок комунального податку за I квартал;			
Звіт з праці за місяць;			
Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість за рік;			
Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за II квартал;			
Розрахунок суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, що підлягає сплаті за місяць.			

Завдання 2.10.2

Виберіть рахунки, які знаходять своє відображення в балансі. Складіть баланс підприємства.

Вихідні дані: у тис.грн.

- основні засоби — 1500;
- знос основних засобів — 300;
- резерв сумнівних боргів — 1;
- статутний капітал — 1110;
- неоплачений капітал — 40;
- розрахунки з підзвітними особами — 50;
- короткострокові кредити — 330;
- товари - 100;
- розрахунки з іншими дебіторами — 85;
- дохід від реалізації виробничих запасів — 1000;
- виплачена заробітна плата — 50;
- каса в національній валюті — 70;
- собівартість реалізації — 230;
- готова продукція — 150;
- невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей - 8;
- додатковий капітал – 200;
- податки на прибуток — 3500;
- довгострокові фінансові інвестиції — 70;
- розрахунки з постачальниками та підрядниками — 50;
- орендовані необоротні активи — 250;
- рахунок у банку в національній валюті — 80;
- сплачені відсотки банку за короткостроковий кредит — 50;
- розрахунки з оплати праці — 56;
- прибуток 102.

Завдання 2.10.3

Складіть звіт про фінансові результати.

Вихідні дані:

- собівартість реалізованої продукції — 452900 грн.;
- виручка від продажу продукції, в тому числі ПДВ за базовою ставкою 20% - 845 000 грн.;
- витрати на збут — 14 900 грн.;
- одержані штрафи, пені, неустойки — 6600 грн.;
- дохід від реалізації необоротних активів, у тому числі ПДВ - 3600 грн.;
- собівартість реалізованих необоротних активів - 10 000 грн.;
- адміністративні витрати — 4 000 грн.;
- дохід від безоплатно одержаних активів — 8000 грн.;

Завдання 2.10.4

Класифікуйте операції щодо виду діяльності: операційна діяльність; інвестиційна діяльність; фінансова діяльність.

Вихідні дані: господарські операції наведені в таблиці 2.32.

Таблиця 2.32

Господарські операції

Господарська операція	Вид діяльності		
	операц.	фінанс.	інвест.
Нараховані відсотки за користування банківською позикою			
Здійснили продаж об'єкта основних засобів			
Надійшла сума авансу від замовника			
Нарахована амортизація основних засобів			
Сплачені дивіденди			
Підприємство випустило звичайні акції			
Оплачений рахунок постачальників за матеріали, що надійшли в попередньому році			
Придбані за грошові кошти основні засоби			
Отримані кошти в касу з банку для виплати заробітної плати			
Сплачений податок на прибуток			
Сплачений штраф за порушення терміну поставки			
Погашена довгострокова позика банку			
Списано повністю амортизований об'єкт основних засобів			

Завдання 2.10.5

За даними Головної книги скласти початковий баланс, заповнити журнал господарських операцій, скласти кінцевий баланс та звіт про фінансові результати.

Вихідні дані:

Залишки за рахунками Головної книги на 31.12.20X8 року:

№ рах	Сума, грн.	№ рах	Сума, грн.
10	800.000	36	190.000
131	280.000	38	9.000
12	20.000	39	15.000
132	8.000	40	600.000
112	30.000	423	80.000
133	15.000	424	12.000
201	40.000	44	35.000
203	8.000	60	125.000
207	12.000	63	148.000
26	160.000	64	34.000
28	20.000	65	22.000
30	1.000	66	102.000
31	189.000	68	15.000

Журнал господарських операцій - в таблиці 2.33.

Таблиця 2.33

Журнал реєстрації господарських операцій за 20X8 рік.

№ з/п	Операція	Сума, грн.	Кореспонденції рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1.	Оприбутковано матеріали від постачальника (в т.ч. ПДВ)	72.000		
2.	Оприбутковано паливо, придбане підзвітною особою (в т.ч. ПДВ)	6.000		
3.	Оплачено постачальнику за матеріали (операція 1)			
4.	Отримано в касу для виплати з/п і в під звіт			
5.	Сплачено податки із виданої з/п: - прибутковий податок - соціальне страхування	11.000 22.000		
6.	Видано з каси заробітну плату			
7.	Видано в під звіт (за паливом)			
8.	Нарахована заробітна плата: - адмінперсоналу - робітникам	20.000 80.000		
9.	Нарахована амортизація на основні засоби - адмін. призначення - виробничі	30.000 75.000		
10.	Використано на виробництво сировину і матеріали	90.000		
11.	Відрахування на заробітну плату (п. 8): - адмінперсоналу - робітникам			
12.	Прийнято до оплати рахунок за електроенергію	18.000		
13.	Сплачено за електроенергію	18.000		
14.	Оприбутковано на склад готову продукцію за собівартістю			
15.	Реалізовано покупцям готову продукцію за цінами реалізації (в т.ч. ПДВ)	360.000		
16.	Нараховано АТП і оплачено за перевезення готової продукції (без ПДВ)	30.000		
17.	Списано на фінансові результати : - доходи від реалізації - витрати			
18.	Нараховано податок на прибуток			
19.	Сплачено податок на прибуток			
20.	Визначити і списати чистий прибуток			
21.	Сплачено податки і збори до фондів			

Завдання 2.10.6

На основі оборотно-сальдової відомості та господарських операцій визначити фінансові результати діяльності підприємства, заповнити форми: ф.1 «Баланс», ф.2 «Звіт про фінансові результати».

Вихідні дані: приватне підприємство ПП „Сатурн”, розташоване за адресою м.Луцьк, вул. С.Ковалевської, 29 здійснює виробництво офісної техніки. Код за ЄДРПОУ -- 12345678, за КВЕД – 29431. За час своєї діяльності протягом січня 20X8 року, окрім виробництва та реалізації продукції, «Сатурн» здійснило ряд інших операцій, а саме:

1. Проведено дооцінку обладнання: первісну вартість дооцінено на суму 3450 грн., знос – на 1650 грн.

2. Реалізовано МШП на суму 3600 грн. (в тому числі ПДВ).

Оборотно-сальдова відомість ПП „Сатурн” за період 01.01.20X8-01.02.20X8р. наведена в таблиці 2.34.

Таблиця 2.34

Оборотно-сальдова відомість ПП „Сатурн” за січень 20X8 року

№ рах.	Сальдо початкове		Оборот		Сальдо кінцеве	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6	7
10	150000		3450	16000	137450	
13		43500	6000	2610		40110
201	5000			560	4440	
202	4000			160	3840	
203	3000			420	2580	
22	28000			3350	24650	
23	45000		5030	35200	14830	
26	30400		35200	39000	26600	
30	5000		13800	13800	5000	
31	15000		80500	16983	78518	
36	7800		54000	54000	7800	
377	200		27600	26500	1300	
286			10000	10000		
40		100000				100000
423		7000		1800		8800
43		11000				11000
44		29000		9548		38547,5
60		30000				30000
63		45000		1800		46800
641 (ПДВ)		5700		13600		19300
64 (под. на приб.)			3183	3183		0
65		7500		1100		8600
66		13800	13800	2950		2950

Продовження табл. 2.34

1	2	3	4	5	6	7
682		900				900
701			54000	54000		
712			3600	3600		
742			24000	24000		
79			68000	68000		
90			39000	39000		
92			3770	3770		
943			2500	2500		
902			10000	10000		
98			3183	3183		
РАЗОМ	293400	293400	460615	460615	307008	307008

Завдання 2.10.7

Скласти баланс підприємства «Неон» на початок звітного періоду, заповнити журнал реєстрації господарських операцій та оборотно-сальдову відомість, скласти баланс на кінець звітного періоду. На основі проведених розрахунків заповнити форму 1 «Баланс» та форму 2 «Звіт про фінансові результати».

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками підприємства «Неон» станом на 31 грудня 20X8 року наведено в таблиці 2.35

Таблиця 2.35

Залишки за синтетичними рахунками підприємства «Неон» станом на 31 грудня 20X8 року

Рахунок	Сума, грн.	Рахунок	Сума, грн.
Основні засоби	315 000	Поточний рахунок	110 320
Знос основних засобів	63 000	Статутний капітал	400 000
Незав. виробництво	29 500	Додатковий капітал	36 300
Виробничі запаси	139 800	Збиток	50 000
Готова продукція	38 400	Короткостроковий кредит банку	89 000
Товари	500	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	95 400
Каса	180		

Господарські операції підприємства «Неон» за січень 20X9 року наведено в таблиці 2.36.

Таблиця 2.36

Господарські операції підприємства «Неон» за січень 20X9 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	2	3
1.	Нараховано заробітну плату: - працівникам основного виробництва	30 000

Продовження табл. 2.36

1	2	3
	- адмінперсоналу - працівникам відділу збуту	18 000 12 000
2.	Здійснено нарахування на ФОП (40 %): - працівникам основного виробництва - адмінперсоналу - працівникам відділу збуту	? ? ?
3.	Списано сировину і матеріали на виробництво	58 400
4.	Нараховано амортизацію основних засобів: - виробничого призначення - загальновиробничого призначення - адміністративного призначення - відділу збуту	5 400 3 800 1700 1500
5.	Відображено витрати на утримання виробничих приміщень (опалення, водопостачання тощо) (крім того ПДВ)	8 000
6.	Здійснено розподіл загальновиробничих витрат	?
7.	Оприбутковано готову продукцію на склад за собівартістю (незавершене виробництво на кінець місяця – 19 400 грн.)	?
8.	Відображено виручку від реалізації продукції (в тому числі ПДВ)	300 000
9.	Списано собівартість реалізованої продукції	150 000
10.	Списано доходи і витрати на фінансовий результат	?
11.	Нараховано податок на прибуток	?
12.	Списано податок на прибуток на фінансовий результат	?
13.	Визначено чистий прибуток (збиток)	?

Завдання 2.10.8

Скласти баланс підприємства «Мрія» на початок звітного періоду, заповнити журнал реєстрації господарських операцій та оборотно-сальдову відомість, скласти баланс на кінець звітного періоду. На основі проведених розрахунків заповнити форму 1 «Баланс» та форму 2 «Звіт про фінансові результати».

Вихідні дані: залишки синтетичних рахунках підприємства «Неон» станом на 31 грудня 20X8 року наведені в таблиці 2.37.

Таблиця 2.37

Залишки за синтетичними рахунками підприємства «Мрія» станом на 31 грудня 20X8 року

Рахунок	Сума, грн.	Рахунок	Сума, грн.
1	2	3	4
Основні засоби	157 500	Поточний рахунок	55 250
Знос основних засобів	31 500	Статутний капітал	200 000

Продовження табл. 2.36

1	2	3	4
Незавершене виробництво	14 750	Додатковий капітал (423)	18 150
Виробничі запаси	69 900	Збиток	25 000
Готова продукція	19 200	Короткостроковий кредит банку	44 500
Товари	250	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	47 700

Господарські операції підприємства «Мрія» за січень 20X9 року відображені в таблиці 2.38.

Таблиця 2.38

Господарські операції підприємства «Мрія» за II квартал 20X9 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Нараховано заробітну плату: - працівникам основного виробництва; - адмінперсоналу; - працівникам відділу збуту	18 000 9 000 4 500
2.	Здійснено нарахування на ФОП (38 %): - працівникам основного виробництва; - адмінперсоналу; - працівникам відділу збуту	? ? ?
3.	Списано сировину і матеріали на виробництво	30 100
4.	Нараховано амортизацію основних засобів: - виробничого призначення; - загально-виробничого призначення; - адміністративного призначення; - відділу збуту	3 400 1 800 930 780
5.	Відображено витрати на утримання виробничих приміщень (опалення, водопостачання тощо) (крім того ПДВ)	3 800
6.	Здійснено розподіл загально-виробничих витрат	?
7.	Оприбутковано готову продукцію на склад за собівартістю (незавершене виробництво на кінець місяця – 10 900 грн.)	?
8.	Відображено виручку від реалізації продукції (в тому числі ПДВ)	120 000
9.	Списано собівартість реалізованої продукції	80 300
10.	Списано доходи і витрати на фінансовий результат	?
11.	Нараховано податок на прибуток	?
12.	Списано податок на прибуток на фінансовий результат	?
13.	Визначено чистий прибуток (збиток)	?

Тестові завдання:

1. Групування і поточний облік наявності та стану однорідних активів, зобов'язань, капіталу на певну дату в узагальненому вартісному вимірнику здійснюється:

- 1) в бухгалтерському балансі;
- 2) на рахунках бухгалтерського обліку;
- 3) в документах;
- 4) в бухгалтерській звітності;
- 5) в оборотно-сальдовій відомості.

2. Фінансові звіти надають інформацію про:

- 1) активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати, рух грошових коштів;
- 2) прибутковість діяльності підприємства;
- 3) загальні витрати та доходи підприємства за певний звітний період;
- 4) реальну вартість підприємства та отримані результати діяльності за певний період;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Фінансова звітність включає:

- 1) активи, зобов'язання, власний капітал, доходи і витрати;
- 2) баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про зміни у власному капіталі, звіт про рух грошових коштів, примітки;
- 3) баланс, звіт про фінансові результати, звіт про фінансово-майновий стан, пояснювальна записка;
- 4) баланс, звіт про фінансові результати, звіт про власний капітал, звіт про рух грошових коштів, примітки, інформація за сегментами.
- 5) немає правильної відповіді.

4. Елементами балансу є:

- 1) активи, зобов'язання та власний капітал;
- 2) доходи і витрати;
- 3) прибутки і збитки;
- 4) активи і пасиви;
- 5) рух грошових коштів.

5. Елементами звіту про фінансові результати є:

- 1) доходи;
- 2) рух грошових коштів;

- 3) активи, зобов'язання та власний капітал;
- 4) витрати;
- 5) відповіді 1 і 4.

6. Фінансову звітність підписує:

- 1) власник і головний бухгалтер підприємства;
- 2) керівник і бухгалтер підприємства;
- 3) керівник, бухгалтер, аудитор;
- 4) власник, керівник і бухгалтер підприємства;
- 5) немає правильної відповіді.

7. Форми фінансової звітності підприємств і порядок їх заповнення встановлюються:

- 1) Кабінетом Міністрів України;
- 2) Державним комітетом статистики;
- 3) Міністерством фінансів України за узгодженням з Державним комітетом статистики України;
- 4) Федерацією професійних бухгалтерів і аудиторів України за узгодженням з Аудиторською палатою України;
- 5) Верховною Радою України.

8. Звітним періодом для складання фінансової звітності є:

- 1) календарний рік;
- 2) календарний квартал;
- 3) календарний місяць;
- 4) період понад 12 місяців;
- 5) відповіді 1 і 2.

9. Перший звітний період створеного підприємства може бути не більше:

- 1) 15 місяців;
- 2) 12 місяців;
- 3) календарного кварталу;
- 4) відповіді 1 і 3;
- 4) календарного року.

10. Дата подання звітності переноситься на один день, якщо

- 1) термін подання припадає на неробочий або вихідний день;
- 2) захворів інспектор;
- 3) підприємство розташоване в місцевості, де немає органів статистики;

- 4) переноситься підприємством самостійно за погодженням з статистикою;
- 5) захворів бухгалтер.

11. Термін подання річної фінансової звітності:

- 1) не пізніше 20 лютого наступного за звітним роком;
- 2) не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним місяцем;
- 3) не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом;
- 4) не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним роком;
- 5) правильної відповіді немає.

12. Термін подання квартальної фінансової звітності:

- 1) не пізніше 20 лютого наступного за звітним роком;
- 2) не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним місяцем;
- 3) не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом;
- 4) не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним кварталом;
- 5) правильної відповіді немає.

13. Склад управлінської звітності підприємства визначається:

- 1) Міністерством фінансів України;
- 2) Федерацією професійних бухгалтерів і аудиторів України;
- 3) підприємством за узгодженням з власником;
- 4) самостійно підприємством;
- 5) немає правильної відповіді.

14. Залишки за рахунками ВАТ «Лучеськ» на 31.12.20X8 р. такі: поточний рахунок — 9 500 грн.; виробничі запаси — 19 400 грн.; основні засоби — 113 820 грн.; прибуток — 3 900 грн.; статутний капітал — 135 000 грн.; розрахунки з оплати праці — 3 700 грн.; розрахунки з дебіторами — 130 грн.; розрахунки з підзвітними особами — 20 грн.; розрахунки з кредиторами — 270 грн. Баланс підприємства на 31.12.20X8 р. становитиме:

- 1) 135 000 грн.;
- 2) 146 000 грн.;
- 3) 142 850 грн.;
- 4) 142 870 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

15. Залишки по рахунках ВАТ «Авто» на 01.01.2008 р. такі: статутний капітал — 100 000 грн.; товари — 13 500 грн.; каса — 500 грн.; заборгованість постачальникам — 20 000 грн.; основні засоби — 101 000

грн.; прибуток – 25 000 грн.; готова продукція – 25 500 грн.; кредити банків – 30 000 грн.; незавершене виробництво – 24 500 грн.; матеріали – 10 000 грн. Баланс підприємства на 31.03.2008р. становитиме:

- 1) 150 500 грн.;
- 2) 200 000 грн.;
- 3) 145 000 грн.;
- 4) 175 000 грн.
- 5) немає правильної відповіді.

16. У бухгалтерському балансі підприємства станом на 31 березня поточного року відображено такі статті (грн.): статутний капітал — 18 800; позика банку — 2 000; кредитори — 1 700; прилади — 3 500; транспортні засоби — 4 200; товари — 4 950; дебітори — 3 280; поточний рахунок в банку — 6 450; готівка в касі — 120. Протягом квітня поточного року підприємство здійснило такі операції (грн.):

- зараховано на поточний рахунок кошти від дебіторів у погашення заборгованості — 3 000;
- придбано запасні частини — 600;
- погашено з поточного рахунка заборгованість перед кредиторами — 1 000;
- отримано позику банку — 4 000.

Бухгалтерський баланс підприємства станом на 30 квітня поточного року становитиме:

- 1) 22 500 грн.;
- 2) 20 100 грн.;
- 3) 24 100 грн.;
- 4) 23 500 грн.;
- 5) 26 100 грн.

17. Баланс підприємства станом на 1 квітня 20X8 р. містить такі статті: основні засоби - 310 000 грн., виробничі запаси - 60 000 грн., виробництво - 19 000 грн., каса - 1 000 грн., рахунки в банку - 190 000 грн., статутний капітал - 120 000 грн., короткострокові позики - 160 000 грн., розрахунки з оплати праці - 45 000 грн., нерозподілені прибутки - 255 000 грн.

Протягом місяця на підприємстві мали місце такі господарські операції:

- 1) Виплачено заробітну плату працівникам підприємства – 40 000 грн.

2) Від постачальників надійшла сировина – 110 000 грн.

3) За рахунок наданого кредиту підприємство сплатило постачальникам за сировину – 60 000 грн.

Бухгалтерський баланс підприємства станом на 30 квітня 20X8 року становитиме:

1) 730 000 грн.;

2) 620 000 грн.;

3) 710 000 грн.;

4) 720 000 грн.;

5) 650 000 грн.

18. Перший звітний період новоствореного підприємства:

1) може бути меншим 12 місяців;

2) не може бути більшим за 15 місяців;

3) не може бути меншим 12 місяців;

4) може бути більшим за 15 місяців;

5) відповіді 1 і 2.

19. Скільки є принципів, на яких повинна ґрунтуватись фінансова звітність згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»

1) 8;

2) 9;

3) 10;

4) 11;

5) 12.

20. До складу квартальної фінансової звітності включаються:

а) баланс і звіт про фінансові результати;

б) баланс і звіт про власний капітал;

в) баланс і звіт про рух грошових коштів;

4) баланс і звіт про прибутки і збитки;

г) правильної відповіді немає.

Ситуаційні завдання:

1. При перевірці правильності складання балансу і звіту про фінансові результати виявлено, що чистий прибуток зі звіту про фінансові результати не відповідає різниці нерозподіленого прибутку на кінець і початок року. Чи можлива така ситуація при складанні звітності, якщо так, то які причини такої неспівставності, назвіть приклади.

РОЗДІЛ III

Комплексні (наскрізні) завдання

3.1. Облік господарських процесів на підприємстві

Для вивчення обліку господарських процесів на підприємстві пропонується задача, яка охоплює три господарських процеси, а саме:

- постачання;
- виробництво;
- реалізація продукції.

Маючи у наявності початковий баланс, тобто зафіксований стан господарських засобів і джерел їх утворення на конкретну дату, необхідно скласти вихідний баланс із урахуванням господарських операцій підприємства за звітний період (січень, 20X8 року). Перелік господарських операцій за звітний місяць наведений у табл. 3.8.

Залишки господарських засобів і джерел їх утворення на 31.12.20X7р. подані у табл. 3.1. Умовою задачі передбачено 15 варіантів. Номер варіанта задачі вибирається за номером залікової книжки і даними табл. 3.2.

Таблиця 3.1

Залишки за синтетичними рахунками промислового підприємства
 “***” (назва підприємства вибирається студентами самостійно)
 на 31.12.20X7 р., грн.

Назва рахунка	Варіант							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Основні засоби	240000	230000	220000	235000	230000	240000	235000	250000
Сировина і матеріали	26000	25000	24800	23000	27000	28000	26500	25900
Паливо	5000	5000	5100	5200	5100	5400	5300	5100
Малоцінні і швидкозношувані предмети	4000	4000	3900	3800	3900	3600	3700	3900
Виробництво	60000	70000	80000	65000	74000	60000	65000	50000
Готова продукція	104000	90000	100000	102000	92000	84000	99500	101300
Каса	100	100	100	100	100	100	100	100
Поточний рахунок у банку	70900	84900	66200	72300	84500	88900	74400	73900
Розрахунки з покупцями і замовниками	46000	46800	46700	46600	44000	48000	47000	46700

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Статутний капітал	230000	270000	280000	280000	280000	280000	260000	260000
Знос основних засобів	78000	89000	81600	80000	93600	90000	92000	92000
Нерозподілений прибуток	96000	56000	46000	46000	46000	46000	66000	66000
Резервний капітал	58000	48800	47200	55000	59000	60000	58500	57900
Короткострокові кредити банку	35000	34000	33000	32000	31000	30000	33000	35000
Заборгованість постачальникам	25000	23000	23000	23000	13000	13000	14000	12000
Заборгованість за заробітною платою	34000	35000	36000	37000	38000	39000	33000	34000
Баланс	478000	466800	465200	473000	467000	468000	464500	464900

Продовження табл. 3.1

Назва рахунка	Варіант						
	9	10	11	12	13	14	15
Основні засоби	260000	267900	300000	280000	270000	290000	250000
Сировина і матеріали	24300	24200	26300	26400	26500	24900	26100
Паливо	5200	5100	5200	5100	5400	5600	5200
Малоцінні і швидкозношувані предмети	3800	3900	3800	3900	3600	3400	3800
Виробництво	40000	30000	10000	20000	30000	10000	50000
Готова продукція	102200	102100	94000	104600	100800	92300	90400
Каса	100	100	100	100	100	100	100
Поточний рахунок у банку	72500	72300	70000	70100	84200	78300	76500
Розрахунки з покупцями і замовниками	46200	46400	46900	45800	41300	38500	54000
Статутний капітал	260000	260000	260000	290000	300000	300000	300000
Знос основних засобів	91100	87800	80000	79600	75000	80000	79000
Нерозподілений прибуток	66000	66000	66000	36000	26000	26000	26000
Резервний капітал	56200	58200	58300	58400	63900	45100	58100
Короткострокові кредити банку	35000	36000	37000	35000	37000	38000	38000
Заборгованість постачальникам	12000	11000	23000	23000	28000	23000	24000
Заборгованість за заробітною платою	34000	33000	32000	34000	32000	31000	31000
Баланс	463200	464200	476300	476400	486900	463100	477100

Таблиця 3.2

Номер варіанта задачі, яку необхідно розв'язати

Останні дві цифри залікової книжки	01-07	08-13	14-19	20-26	27-32	33-38	39-44	45-52
Номер варіанта задачі	1	3	5	7	9	11	13	15

Продовження табл.3.2

Останні дві цифри залікової книжки	53-59	60-67	68-75	76-83	84-90	91-95	96-99
Номер варіанта задачі	2	4	6	8	10	12	14

У таблицях 3.3, 3.4 і 3.6 подані залишки за аналітичними рахунками до синтетичних рахунків “Сировина і матеріали” (201), “Виробництво” (23), “Готова продукція” (26) на початок звітного періоду. У таблиці 3.5 приведені залишки за аналітичними рахунками до синтетичного рахунка “Виробництво” (23) на кінець звітного періоду.

Таблиця 3.3

Залишки за аналітичними рахунками до синтетичного рахунка 201 “Сировина і матеріали” на 31.12.20X7 р., од.

Назва рахунка	Ціна за одиницю грн.	Варіант							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Матеріали “А”	20	500	600	700	500	510	520	530	540
Матеріали “Б”	10	820	410	388	389	870	955	760	690
Матеріали “В”	50	120	140	100	140	120	120	120	120
Транспортно-заготівельні витрати	X	1800	1900	1920	2110	2100	2050	2300	2200
Всього, грн.	X	26000	25000	24800	23000	27000	28000	26500	25900

Продовження табл. 3.3

Назва рахунка	Ціна за одиницю, грн.	Варіант						
		9	10	11	12	13	14	15
Матеріали “А”	20	550	560	640	650	580	610	620
Матеріали “Б”	10	570	680	616	605	586	372	575
Матеріали “В”	50	120	120	100	100	140	140	120
Транспортно-заготівельні витрати	X	2100	2200	2340	2350	2040	1980	1950
Всього, грн.	X	24800	26200	26300	26400	26500	24900	26100

Таблиця 3.4

Залишки за аналітичними рахунками до синтетичного рахунка 23
“Виробництво” на 31.12.20X7 р.

Назва рахунка	Варіант								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Продукція 01, грн.	35000	30000	40000	30000	32000	28000	32000	24000	18000
Продукція 02, грн.	25000	40000	40000	35000	38000	32000	33000	26000	22000
Всього, грн.	60000	70000	80000	65000	70000	60000	65000	50000	40000

Продовження табл. 3.4

Назва рахунка	Варіант					
	10	11	12	13	14	15
Продукція 01, грн.	11000	9000	20000	18000	8000	28000
Продукція 02, грн.	19000	1000	-	12000	2000	22000
Всього, грн.	30000	10000	20000	30000	10000	50000

Таблиця 3.5

Залишки за аналітичними рахунками до синтетичного рахунка 23
“Виробництво” на 31.01.20X8 р.

Назва рахунка	Варіант								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Продукція 01, грн.	32000	34000	41000	32000	34000	26000	30000	23000	19000
Продукція 02, грн.	24000	38000	41000	33000	36000	29000	33400	27500	23200
Всього, грн.	56000	72000	82000	65000	70000	55000	63400	50500	42200

Продовження табл. 3.5

Назва рахунка	Варіант					
	10	11	12	13	14	15
Продукція 01, грн.	12000	8000	19000	17000	7000	25000
Продукція 02, грн.	18300	750	1020	11400	2450	24800
Всього, грн.	30300	8750	20020	28400	9450	49800

Таблиця 3.6

Залишки готової продукції (синтетичний рахунок 26 “Готова продукція”) на 31.12.20X7 р.

Назва рахунка	Варіант							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Фактична собівартість, всього, грн.:	104000	90000	100000	102000	92000	84000	99500	101300
у.т. ч								
продукція 01, грн.	60000	61000	70000	62000	61500	58000	65500	71000
продукція 02, грн.	44000	29000	30000	40000	30500	26000	34000	30300
Собівартість за планово-обліковими цінами, всього, грн.:	102000	91000	100800	100100	96000	86000	98400	104500
у.т. ч								
продукція 01, грн.	61000	60000	70200	61300	62800	59200	65000	72000
продукція 02, грн.	41000	31100	30600	38800	33200	26800	33400	32500

Продовження табл. 3.6

Назва рахунка	Варіант						
	9	10	11	12	13	14	15
Фактична собівартість, всього, грн.: у.т. ч	102200	102100	94000	104600	100800	92300	90400
продукція 01, грн.	68200	69000	61000	67200	68800	61300	59400
продукція 02, грн.	34000	33100	33000	37400	32000	31000	31000
Собівартість за планово-обліковими цінами, всього, грн.: у.т. ч	103800	108300	99600	96500	98400	100200	92200
продукція 01, грн.	69000	73000	64000	63500	68000	64200	60400
продукція 02, грн.	34800	35300	35600	33000	30400	40000	31800

Кожний з трьох процесів має різні об'єкти обліку.

При обліку процесу постачання основним є визначення фактичної собівартості придбаних сировини, матеріалів, комплектуючих, яка включає у себе:

- ціну придбання сировини, матеріалів, комплектуючих;
- витрати на доставку сировини, матеріалів, комплектуючих і доведення їх до стану, придатного для використання у виробничому процесі.

Витрати на доставку сировини, матеріалів, комплектуючих і доведення їх до стану, придатного для використання у виробничому процесі, обліковуються на аналітичному субрахунку “Транспортно-заготівельні витрати”, відкритому до синтетичного рахунка 201 “Сировина і матеріали”. При відпуску матеріалів у виробництво необхідно одночасно списати й частину транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ). Для цього потрібно розрахувати коефіцієнт ТЗВ за формулою:

$$K_{ТЗВ} = \frac{\sum C_{ТЗВ\text{поч}} + \sum C_{ТЗВ}}{\sum M_{\text{поч}} + \sum M}, \quad (3.1)$$

де: $K_{ТЗВ}$ – коефіцієнт ТЗВ;

$\sum C_{ТЗВ\text{поч}}$ – сума транспортно-заготівельних витрат на початок періоду;

$\sum C_{ТЗВ}$ – сума транспортно-заготівельних витрат на придбані матеріали за звітний період;

$M_{\text{поч}}$ – сума матеріалів на початок періоду (залишок);

M – сума матеріалів, які придбані за звітний період.

При обліку процесу виробництва здійснюється розрахунок фактичної собівартості виготовленої продукції. Фактична собівартість виготовленої продукції дорівнює: залишки незавершеного виробництва на початок

звітного періоду “+” витрати на виробництво продукції у звітному періоді “-“ залишки незавершеного виробництва на кінець звітного періоду.

При обліку процесу реалізації визначається фінансовий результат. Схематично процес формування фінансового результату представлений на рис. 3.1.

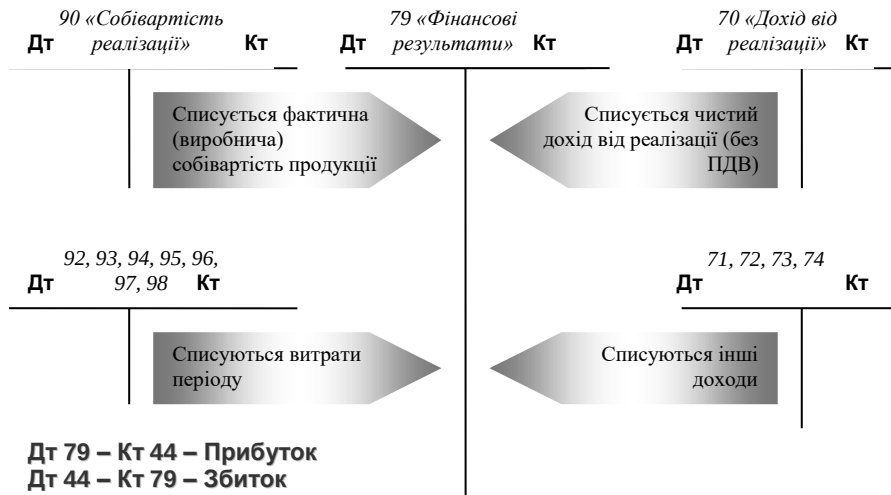

Рис. 3.1. Загальна схема процесу реалізації готової продукції (товарів, робіт, послуг) і визначення фінансового результату.

Завдання для виконання:

Завдання 3.1.1

За даними таблиці 3.1 визначити, які рахунки є активними, а які пасивними, та скласти вихідний баланс за схемою, наведеною в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Баланс підприємства “***” на 31.12.20X7 р.

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби (10)	...	Статутний капітал (40)	...
...	...	...	...
Баланс	...	Баланс	...

Примітка: При складанні вихідного балансу обов’язково вказувати шифр бухгалтерського рахунка.

Завдання 3.1.2

За даними табл. 3.8 скласти журнал реєстрації господарських операцій і відобразити бухгалтерські проводки.

Таблиця 3.16

Господарські операції за січень 20X8 року

№ з/п	Зміст операції	Сума , грн. (загальна для всіх варіантів)
1	2	3
1.	Прийняті до оплати рахунки постачальників за матеріали, що поступили: Матеріали “А” – 1600 од. Матеріали “Б” – 740 од. Матеріали “В” – 350 од. Ціна одиниці матеріалу вказана у таблиці 3.3. Загальні і часткові суми розрахувати самостійно.	?
2.	Відображена в обліку сума ПДВ по придбаних матеріалах на основі податкової накладної (20 %), див. операцію 1	?
3.	Нараховано автотранспортному підприємству за навантаження та перевезення матеріалів, у грн. за варіантами: 1 - 3 4 - 6 7 - 9 10 - 12 13 - 15	1300 1600 2200 2800 3400
4.	Перераховано з розрахункового рахунка: - заборгованість постачальникам (див. операції 1, 2) - автотранспортному підприємству (див. операцію 3)	? ?
5.	Надійшла на розрахунковий рахунок заборгованість дебіторів (покупців). Суму визначити за таблицею 3.1 (вхідний баланс).	?
6.	Отримано з розрахункового рахунка в касу: - для видачі зарплати (визначити за вхідним балансом) - на господарські потреби (за варіантами): 1-5 6-10 11-15	? 8400 4100 2300
7.	Видано з каси: - зарплату (визначити з операції 6, врахувати, що розмір депонованої зарплати за кожним варіантом складає 800 грн.) - під звіт на відрядження (за варіантами): 1-5 6-10 11-15	? 8000 4000 2000
8.	Здано на розрахунковий рахунок депоновану заробітну плату, грн.	800

1	2	3
9.	Відпущено у виробництво матеріали: 1. на виробництво продукції 01: - матеріали А: 800 одиниць; - матеріали Б: 660 одиниць; - матеріали В: 340 одиниць; 2. на виробництво продукції 02: - матеріали А: 620 одиниць; - матеріали Б: 310 одиниць; - матеріали В: 90 одиниць; Ціна одиниці матеріалу вказана у таблиці 3.3. Загальні і часткові суми розрахувати самостійно.	? ?
10.	Списуються відхилення (ТЗВ) між обліковими цінами і фактичною собівартістю матеріалів, використаних на виробництво, всього у т. ч. на виробництво: - продукції 01 - продукції 02 Суми вказати після виконання завдання 3.1.5 (табл. 3.11, 3.12)	? ? ?
11.	Нарахована заробітна плата працівникам основного виробництва у грн. за варіантами: 1. на виробництво продукції 01: 1 – 3 4 – 6 7 – 9 10 – 13 13 – 15 2. на виробництво продукції 02: 1 – 3 4 – 6 7 – 9 10 – 13 13 – 15	? 18000 18400 16100 17300 17800 7300 9000 8300 9400 7770
12.	Нарахована заробітна плата адмінперсоналу у грн. за варіантами: 1-3 4 – 6 7 – 9 10-13 13 - 15	? 4300 6500 7200 4400 3800
13.	На суму нарахованої заробітної плати (див. операції 11, 12) зроблені відрахування відповідно до діючого законодавства. Відрахування у Фонд нещасних випадків – 4%.	?

Продовження табл. 3.16

1	2	3
14.	Утримано із заробітної плати податки і збори, передбачені чинним законодавством. При розрахунку податку з доходів фізичних осіб використовувати ставку – 15 % (див. операції 11, 12)	?
15.	Нарахована амортизація на основні засоби, що беруть участь в основному виробництві, у т. ч.: - у виробництві продукції 01 - у виробництві продукції 02	32100 20800 11300
16.	Нарахована амортизація на основні засоби загальногосподарського призначення	6400
17.	Списуються на загальногосподарські витрати суми витрат на відрядження згідно зі звітами про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, за варіантами: 1 – 3 4 – 6 7 – 9 10 – 13 13 – 15	8200 8400 4100 2300 3000
18.	Виставлено рахунок від ВАТ “Луцькенерго” за електроенергію. Використану енергію розподілено і списано на: - виробництво продукції 01 - виробництво продукції 02 - загальногосподарські потреби	17300 7400 3100 6800
19.	Випущена з виробництва і оприбуткована на склад готова продукція за планово-обліковими цінами за січень 20X8 року – всього: у т. ч. - продукція 01 - продукція 02	172900 112800 60100
20.	Списані калькуляційні різниці між планово-обліковими цінами і фактичною собівартістю випущеної за січень продукції (суму вказати після виконання завдань 3.1.6, 3.1.7)	?
21.	Списано в кінці місяця на фінансові результати загальногосподарські витрати. Розрахунок зробити самостійно	?
22.	Відображено в обліку суму реалізованої продукції за планово-обліковими цінами всього: у т. ч. - продукції 01 - продукції 02	235000 160700 74300
23.	Нараховано заробітну плату за навантаження і пакування продукції	3900
24.	На суму нарахованої заробітної плати (див. операцію 23) зроблені відрахування відповідно до діючого законодавства	?

Продовження табл. 3.16

1	2	3
25.	Утримано із заробітної плати податки і збори, передбачені чинним законодавством. При розрахунку податку з доходів фізичних осіб використовувати ставку – 15 % (див. операцію 23)	?
26.	Списується різниця між фактичною собівартістю і планово-обліковими цінами реалізованої за січень 20X2 року продукції всього: у т. ч. - продукції 01 - продукції 02 Суму визначити за результатами розрахунків, наведених у табл. 3.14 (завдання 3.1.7)	? ? ?
27.	Списується в кінці місяця фактична собівартість реалізованої продукції на фінансові результати	?
28.	Списується в кінці місяця на фінансові результати сума витрат на збут	?
29.	Відображено дохід від реалізації готової продукції (в т.ч. ПДВ) - продукції 01 - продукції 02	228000 96000
30.	Відображено в обліку суму податкових зобов'язань з ПДВ за реалізованою за січень продукцією. Розрахунок зробити самостійно (див. операцію 29)	?
31.	Поступила на розрахунковий рахунок виручка за реалізовану продукцію всього: у т. ч. - продукції 01 - продукції 02	324000 228000 96000
32.	Списується в кінці місяця на фінансові результати чистий дохід від реалізації готової продукції (див. операції 29, 30)	?
33.	Нарахований податок на прибуток, базова ставка податку 30 %. Податок нараховується за умови наявності прибутку від господарської діяльності	?
34.	Списується нарахований податок на прибуток на фінансові результати	?
35.	Відображено в обліку чистий прибуток (збиток)	?
36.	Перераховано з розрахункового рахунка: - податок на прибуток - прибутковий податок з громадян - сума ПДВ (розрахувати суму зобов'язань з ПДВ з урахуванням податкового кредиту) - в пенсійний фонд - у фонди загальнодержавного соціального страхування Суми визначити на основі даних, наведених у попередніх господарських операціях	? ? ? ? ?, ?, ?
X	Всього за журналом:	?

Загальний вигляд журналу реєстрації господарських операцій подано в табл.3.9.

Таблиця 3.9

Журнал реєстрації господарських операцій підприємства “***” за січень 20X8 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Загальна сума, грн.	Часткова сума, грн.
1.	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
X	Разом по журналу	X	X	...	X

Примітка: Після внесення у журнал останньої господарської операції потрібно обов’язково підбити підсумок у графі “Загальна сума, грн.”.

Завдання 3.1.3

За даними табл. 3.1 відкрити синтетичні рахунки за схемою, наведеною на рис. 3.2. Відобразити господарські операції із журналу табл. 3.16 на рахунках синтетичного обліку. Якщо у вихідному балансі не було залишків по деяких рахунках, то потрібно самостійно їх відкрити. У цьому випадку позиція «сальдо на початок звітного періоду» буде прокреслена.

Активний рахунок
«Каса»

Дт	Кт
Сальдо на 31.12.20X7 р. (сума у грн.)	
Господарські операції по дебету, грн.	Господарські операції по кредиту, грн.
1)	3)
2) ...	4) ...
Оборот (сума у грн.)	Оборот (сума у грн.)
Сальдо на 31.01.20X8 р. (сума у грн.)	

Рис.3.2. Схема рахунку

Примітка: Відкриваючи синтетичний рахунок 23 “Виробництво” (а також аналітичні рахунки до нього), необхідно одночасно записати початкове сальдо із табл. 3.4. та кінцеве сальдо із табл. 3.5. Аналітичні рахунки до рахунка 26 «Готова продукція» відкриваються за даними табл. 3.6.

Завдання 3.1.4

За даними табл. 3.3 відкрити аналітичні рахунки до синтетичного рахунка 201 “Сировина і матеріали” за схемою, наведеною в табл. 3.10. Відобразити господарські операції із журналу на рахунках аналітичного обліку.

Таблиця 3.10

Будова аналітичного рахунку							
Д-т		Матеріал “А”		К-т			
№ операції	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
Сальдо на 31.12.20X7 р.							
							
Оборот				Оборот			
Сальдо на 31.01.20X8 р.							

Завдання 3.1.5

Для визначення сум в операції 10 табл. 3.8 зробити розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ). При цьому потрібно: розрахувати коефіцієнт ТЗВ за формулою 3.1; скласти відомості № 1, 2 (табл. 3.11, 3.12). Ці та інші розрахунки необхідно робити окремо за межами таблиці.

Таблиця 3.11

Відомість № 1

Розрахунок відхилень облікової ціни від фактичної собівартості використаних матеріалів за січень 20X8 року, грн.

№ з/п	Показники	Облікова ціна	ТЗВ	Фактична собівартість
1.	Залишки на 31.12.20X7 р.			
2.	Надійшло за січень			
3.	Разом (залишки і надходження)			
5.	Використано для продукції 01		X	X
	Використано для продукції 02		X	X
6.	Разом використано на виробництво продукції		X	X
7.	Залишки на 31.01.20X8 р.		X	X

Таблиця 3.12

Відомість № 2
Розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат
за січень 20X8 року, грн.

Об'єкт витрат	Сума використаних матеріалів за обліковими цінами, грн.	КТЗВ	Сума розподіленого ТЗВ, грн.	Дебет	Кредит
Продукція	...	X	...	231	201/ТЗВ
Продукція	...	X	...	232	201/ТЗВ
Разом	...	...	...	X	X

Завдання 3.1.6

Скласти калькуляцію фактичної собівартості випущеної готової продукції. Для цього заповнити відомість № 3 (табл. 3.13)

Таблиця 3.13

Відомість № 3
Калькуляція фактичної собівартості випущеної готової продукції за
січень 20X8 року, грн.

Продукція	Матеріальні витрати	Витрати на зарплату	Відрахування на соціал. страх.	Амортизація	Інші витрати	Всього поточних витрат звітного місяця	Незавершене виробництво на початок звітного місяця	Незавершене виробництво на кінець звітного місяця	Фактична собівартість готової продукції
01									
02									
Всього									

Завдання 3.1.7

Для обчислення суми операції 20 табл. 3.8 списати калькуляційні різниці по випущеній і оприбуткованій на склад готовій продукції за січень 20X8 року. Скласти відомість № 4 (таблиця 3.14).

Відомість № 4

Розрахунок фактичної собівартості готової продукції за січень 20X8 року, грн.

Показники	Планово-облікова собівартість, тис. грн.			Відхилення фактичної собівартості від планово-облікової собівартості, тис. грн.			Фактична собівартість, тис. грн.		
	01	02	Разом	01	02	Разом	01	02	Разом
1. Залишок готової продукції на складі на 31.12.20X7 р.									
2. Випущено з виробництва продукції за січень									
3. Разом (п. 1 “+” п. 2)									
4. Відхилення, %									
5. Реалізовано за січень									
6. Залишок готової продукції на складі на 31.01.20X8 р.									

Завдання 3.1.8

Визначити фінансовий результат від реалізації кожного виду продукції і загальний фінансовий результат по підприємству.

Завдання 3.1.9

Визначити обороти за синтетичними і аналітичними рахунками, а також залишки за цими рахунками на 31.01.20X8 р. Скласти оборотну відомість за аналітичними рахунками до синтетичного рахунка “Сировина і матеріали” (201) за схемою, наведеною в таблиці 3.15.

Таблиця 3.15

Оборотна відомість за аналітичними рахунками
до синтетичного рахунка “Сировина і матеріали” за січень 20X8 р.

№ з/п	Назва аналітичного рахунка	Одиниця виміру	Ціна за од., грн.	Сальдо на 31.12.20X7р..		Надійшло		Вибуло		Сальдо на 31.01.20X8 р.	
				Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.
1.	Матеріали А										
2.	Матеріали Б										
3.	Матеріали В										
4.	ТЗВ										
X	Всього	X	X	X		X		X		X	

Завдання 3.1.10

Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками за схемою, наведеною в таблиці 3.16.

Таблиця 3.16

Оборотна відомість за синтетичними рахунками
за січень 20X8 року

№ з/п	Назва і шифр синтетичного рахунка	Сальдо на 31.12.20X7 р.		Оборот за січень		Сальдо на 31.01.20X8 р.	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1.	Основні засоби (10)						
2.							
3.							
...							
X	Всього	а	а	в	в	с	с

Примітка: Простежте за рівністю підсумків дебетових і кредитових залишків за рахунками на початок і кінець звітної періоду, оборотів за звітний період (повинно бути три пари рівних значень). Звірте підсумки дебетових і кредитових оборотів у цій відомості із підсумком за журналом реєстрації господарських операцій.

Завдання 3.1.11

Скласти кінцевий баланс. Заповнити типову форму № 1 «Баланс» та форму № 2 «Звіт про фінансові результати» за звітний період.

3.2. Первинний облік господарських операцій

Для вивчення первинного обліку пропонується задача, яка охоплює операції з усіх господарських процесів, які згруповані відповідно до ділянок обліку на підприємстві, а саме:

- Облік касових операцій;
- Облік операцій на поточному рахунку;
- Облік розрахунків з підзвітними особами;
- Облік виробничих запасів та розрахунків з постачальниками;
- Облік заробітної плати;
- Облік основних засобів;
- Облік витрат виробництва;
- Облік готової продукції, наданих послуг та їх реалізації;
- Фінансовий результат та звітність.

Для розв'язання задачі використовуються типові форми первинних документів, відомостей, реєстрів аналітичного обліку, журналів. При неможливості придбати вищевказані документи, необхідно їх накреслити.

Маючи у наявності вихідний баланс, необхідно скласти вихідний баланс із урахуванням господарських операцій підприємства за звітний період (березень 20X8 року).

Залишки господарських засобів і джерел їх утворення на 29.02.20X8р. наведені у табл. 3.17.

Таблиця 3.17

Залишки за синтетичними рахунками ТзОВ «Актив»
на 29.02.20X8 р.

№ з/п	Назва рахунку	Сума, грн.
1	2	3
1	Основні засоби (10)	583360
2	Знос основних засобів (131)	-93576
3	Сировина і матеріали (201)	7011,5
4	Виробництво (23)	14537
5	Готова продукція (26)	38374
6	Каса (30)	450
7	Поточний рахунок у банку (31)	35500
8	Розрахунки з покупцями і замовниками (36)	3000
9	Статутний капітал (40)	284000
10	Нерозподілений прибуток (збиток) (44)	128000
11	Короткострокові кредити банку (60)	130000
12	Заборгованість постачальникам (63)	10416

Продовження табл. 3.17

1	2	3
13	Заборгованість перед іншими кредиторами (685)	4722,5
14	Заборгованість з ПДВ (641-2)	12000
15	Заборгованість із податку на прибуток (641-1)	1310
16	Заборгованість із податку з доходів фізичних осіб (641-3)	3550
17	Заборгованість із заробітної плати (66)	13182
18	Заборгованість перед Пенсійним фондом (651)	986
19	Заборгованість перед Фондом соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності (652)	287
20	Заборгованість перед Фондом соціального страхування на випадок безробіття (653)	203

Розв'язана задача, тобто складені за темами бухгалтерські документи, зшивають у картонну папку так, як це робиться у бухгалтерії. Нумеруються всі листки папки, з тильної сторони приклеюється паперова стрічка, яка фіксує кінці нитки, що використовувалась для зшивання. Головний бухгалтер робить запис, наприклад: «Пронумеровано і прошнуровано 70 (сімдесят) сторінок» (зазначається кількість сторінок прописом), який засвідчується підписом та печаткою.

На першій сторінці міститься реєстр документів, які підшиті в папку за порядком:

- 1) дані про підприємство;
- 2) журнал реєстрації господарських операцій;
- 3) документи в порядку тем у наступній черговості (первинні документи, відомості і журнали-ордери до них);
- 4) Головна книга;
- 5) Баланс;
- 6) Звіт про фінансові результати.

Інформація про підприємство:

Назва: ТЗОВ „Актив”

Юридична адреса: 43015, м. Луцьк, вул. Завокзальна 68, тел. 75-25-89

Код ЄДРПОУ: 19283746

Банківські реквізити: р/р №26005843927001 в ВРУ КБ «Приватбанк», МФО 303440, м. Луцьк, пр. Відродження, 1

Ліміт залишку готівки в касі: 500,00 грн.

Директор: Петренко Петро Петрович

Головний бухгалтер: Олексик Ольга Олегівна

Підприємство займається виготовленням та встановленням меблів.

Всі інші реквізити вибираються самостійно.

Інформація про облікову політику на підприємстві:

Форма ведення бухгалтерського обліку – журнально-ордерна.

Амортизація на основні засоби нараховується прямолінійним методом.

Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів здійснюється у розмірі 100 % балансової вартості таких предметів при передачі їх зі складу в експлуатацію.

Метод оцінки запасів при відпуску у виробництво чи іншому вибутті – середньозважена собівартість.

При розв'язанні задачі насамперед необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій за формою, наведеною в таблиці 3.18. Дані до журналу реєстрації господарських операцій заносяться послідовно, тобто в порядку розгляду тем.

Таблиця 3.18

Журнал реєстрації господарських операцій ТзОВ «Актив» за березень 20X8

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Назва документа	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
				дебет	кредит	
...						

Завдання 3.2.1. Облік касових операцій

Заповнити первинні документи: прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, платіжні відомості, заявки на внесок готівки в банк, реєстр депонованої заробітної плати. На основі первинних документів провести записи у касову книгу, журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових документів. На основі звітів касира заповнити журнал 1 та відомість 1.1.

Вихідні дані:

Залишок готівки в касі станом на 01 березня 20X8 р. – 450,00 грн. операції, що проводилися з готівкою на ТзОВ «Актив», наведено в таблиці 3.19.

Таблиця 3.19

Операції ТзОВ «Актив» з готівкою

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	2	3	4
1.	04.03	Видано під звіт Петренку П.П. для придбання канцтоварів	150,00
2.	04.03	Отримано в касу заборгованість від МП „Каскад” за реалізовані меблі	1000,00

Продовження табл. 3.19

1	2	3	4
3.	04.03	Повернуто суму невикористаного авансу Лех А.Ф.	15,00
4.	04.03	Здано в банк на поточний рахунок понадлімітний залишок	?
5.	14.03	З поточного рахунка отримано кошти для видачі заробітної плати	13182,00
6.	14-16.03	Видано працівникам заробітну плату за лютий 20XXр.	12582,00
7.	16.03	Видано аванс Олексик О.О. на відрядження	300,00
8.	16.03	Отримано кошти за виконане замовлення від ПП Марчук І.К.	2000,00
9	16.03	Здано в банк на поточний рахунок понадлімітний залишок	?
10.	23.03	Виплачено матеріальну допомогу бухгалтеру Сахарук В.О.	400,00
11.	23.03	З поточного рахунка отримано кошти для видачі депонованої заробітної плати	600,00
12	23.03	Видано депоновану заробітну плату	?
13.	30.03	З поточного рахунка отримано кошти на господарські потреби	290,00
14.	30.03	Видано під звіт Іванюк В.І. для придбання матеріалів	326,00

Завдання 3.2.2. Облік операцій на поточному рахунку

Заповнити платіжні доручення, грошові чеки, умовні виписки банку за зразком, наведеним у таблиці 3.20. На основі виписок банку заповнити журнал 1 та відомість 1.2.

Таблиця 3.20

Зразок виписки банку

Дата

Назва підприємства _____

Номер поточного рахунка _____

Код операції	Код банку	Номер поточного рахунку	Назва контрагента, номер документа	Сума, грн.	
				Дебет	Кредит
Сальдо вхідне					
.....					
Обороти за день					
Сальдо вихідне					

Вихідні дані:

Залишок коштів на поточному рахунку станом на 01 березня 20X8 р. – 35500,00 грн. Господарські операції на рахунку банку ТзОВ «Актив» наведено в таблиці 3.21. Виписка залишків заборгованості поставальникам на 1.03.20X8 р. наведена в таблиці 3.22.

Таблиця 3.21

**Операції ТзОВ «Актив» на рахунку в банку
за березень 20X8 року**

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	04.03	Погашено заборгованість перед постачальником ТзОВ «Світанок»»	1500,00
2.	04.03	Отримано кошти від МП «АВК» за виготовлені меблі	30000,00
3.	04.03	Здано в банк на поточний рахунок понадлімітний залишок (див. операцію 4, таблиця 3.19)	?
4.	14.03	З поточного рахунка отримано кошти для видачі зарплати (див. операцію 5, таблиця 3.19)	13182,00
5.	14.03	Перераховано податок з доходів фізичних осіб	3550,00
6.	14.03	Перераховано збір до Пенсійного фонду	986,00
7.	14.03	Перераховано збір до Фонду зайнятості	203,00
8.	14.03	Перераховано збір до Фонду соціального страхування	287,00
9.	16.03	Отримано кошти від ДП „Еліос” за надані послуги	1500,00
10.	16.03	Здано в банк на поточний рахунок понадлімітний залишок (див. операцію 9, табл. 3.19)	?
11.	21.03	Перераховано податок на прибуток	1310,00
12.	21.03	Перераховано суму зобов’язань з ПДВ за лютий 20X8 р.	12000,00
13.	23.03	З поточного рахунка отримано кошти для видачі депонованої заробітної плати (див. операцію 11, таблиця 3.19)	600,00
14.	23.03	Погашено заборгованість перед постачальником ВАТ «Персона» за придбаний комп’ютер	1530,00
15.	23.03	Отримано кошти від ПП Клунько В.О. за реалізовані меблі	2658,00
16.	30.03	З поточного рахунка отримано кошти на господарські потреби (див. операцію 13, таблиця 3.19)	290,00

Таблиця 3.22

Виписка залишків заборгованості постачальникам на 01.03.20X8 р.

№ з/п	Назва постачальника	Сума заборгованості
1.	ТзОВ «Світанок»	1500,00
2.	ВАТ «Персона»	1530,00
3.	Магазин «Все для дому»	3450,00
4.	Водоканал	1280,00
5.	Луцькобленерго	956,00
6.	Магазин «Тканини»	1700,00
Всього		10416,00

Відображаючи операції в журналі реєстрації господарських операцій, необхідно слідкувати за операціями, які повторюються в таблицях 3.19

та 3.21 (операції 4, 5, 9, 11, 13 табл. 3.19 та 3, 4, 10, 13, 16 табл. 3.21), щоб вони не задвоїли суми надходжень і видатків з розрахункового рахунку.

Завдання 3.2.3. Облік розрахунків з підзвітними особами

Заповнити звіти про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, посвідчення про відрядження, журнал реєстрації посвідчень про відрядження, відомість 3.2.

Вихідні дані:

Операції з підзвітними особами ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року наведено в таблиці 3.23.

Таблиця 3.23

Операції з підзвітними особами ТзОВ «Актив» за березень 20X8 р.

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	07.03	Петренко П.П. (головний бухгалтер) здав у бухгалтерію звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, і документи: товарний чек № 123456 від МП „Зоря” від 06.03.20X8 р. на суму придбаних канцтоварів 150 грн. (в т.ч. ПДВ)	?
2.	11.03	Ткаченко М.Г. (комерційний директор) подав звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, разом з документами: квитки за проїзд Луцьк – Львів (08.03.20X8 р.) і Львів – Луцьк (10.03.20X8 р.) вартістю 100 грн. (в т.ч. ПДВ) за 2 квитки; рахунок готелю на суму 260 грн. (в т.ч. ПДВ).	?
3.	15.03	Петрук О.І. здала в бухгалтерію звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, і товарний чек № 98 ПП Антоник В.К. від 14.03.20X8 р. на суму придбаних матеріалів (в т.ч. ПДВ): лак (5 б. за ціною 14,40 грн.); клей (3 уп. за ціною 16,8 грн.)	?
4.	21.03	Олексик О.О. подала звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, разом з документами: квитки за проїзд Луцьк – Київ (14.03.20X8 р.) і Київ – Луцьк (18.03.20X8 р.) вартістю 100 грн. за 2 квитки (в т.ч. ПДВ); рахунок готелю на суму 508 грн. (в т.ч. ПДВ), касовий чек за телефонні розмови 18 грн. (в т.ч. ПДВ). Олексик О.О. було нараховано добові за дні перебування у відрядженні.	?
5.	31.03	Іванюк В.І. здав в бухгалтерію звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, і документи: товарний чек № 2567 ДП „Майстер” від 30.03.20X8 р. на суму придбаних матеріалів (в т.ч. ПДВ): лак (10 б. за ціною 14,40 грн.); клей (20 уп. за ціною 16,80).	?

Завдання 3.2.4. Облік виробничих запасів та розрахунків з постачальниками

Заповнити прихідний ордер, накладну та податкову накладну, вимогу, картку складського обліку, лімітно-забірну картку, звіт про рух матеріалів на складі; довіреність, журнал реєстрації довіреностей, відомість 3.3.

Вихідні дані:

Залишки матеріалів на складі станом на 1.03.20X8 року наведено в таблиці 3.24.

Таблиця 3.24

Виписка залишків матеріалів на складі на 01.03.20X8 р.

№ з/п	Найменування матеріалів	Один. вим.	Ціна	К-сть
1.	ДВП	м	130,00	40
2.	Тканина	м	58,00	23
3.	Лак	бан.	12,00	14
4.	Клей	уп.	14,00	8
5.	Шурупи	кг	9,50	5
6.	Ручки до дверей	шт	3,00	50

Господарські операції ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року з надходження виробничих запасів і розрахунків з постачальниками наведено в таблиці 3.25.

Таблиця 3.25

Господарські операції ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року з надходження виробничих запасів і розрахунків з постачальниками

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	2	3	4
1.	04.03	Оприбутковано ДВП від ТзОВ „Стиль” 120 м за ціною 106,00 грн., крім того ПДВ	?
2.	06.03	Оприбутковано тканину від магазину „Тканини” 90 м за ціною 78,00 грн., крім того ПДВ	?
3.	09.03	Прийнято до оплати рахунок „Водоканалу” за використану воду на виробничі потреби на суму 560 грн., крім того ПДВ	?
4.	14.03	Прийнято до оплати рахунок „Луцькобленерго” за використану електроенергію на виробничі потреби на суму 840 грн., крім того ПДВ	?
5.	15.03	Оприбутковано від Петрук О.І. відповідно до звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, лак 5 б. та клей 3 уп. (кореспонденції і документи на цю операцію складені в операції 3 завдання 3.2.3)	-
6.	16.03	Видано майстру цеху Кріль В.В. лак 16 банок і клей 3 уп.	?

Продовження табл. 3.25

1	2	3	4
7.	21.03	Оприбутковано шурупи від ПП Максимук І.І. 10 кг за ціною 6,00 грн., в т.ч. ПДВ	?
8.	27.03	Видано майстру цеху Кріль В.В. тканину 96 м	?
9.	28.03	Видано зав. цехом Кравчук І.К. шурупи 5 кг	?
10.	29.03	Видано зав. цехом Кравчук І.К. ДВП 135 м	?
11.	30.03	Видано майстру цеху Кріль В.В. шурупи 8 кг.	?
12.	31.03	Оприбутковано від Іванюк В.І. відповідно до звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, лак 10 б. і клей 20 уп. (кореспонденції і документи на цю операцію складені в операції 5 завдання 3.2.3)	-

В кінці місяця необхідно провести коригування планово-облікової ціни запасів до середньозваженої собівартості.

Завдання 3.2.5. Облік заробітної плати

Скласти табель обліку робочого часу, заповнити розрахунково-платіжну відомість, відомість нарахувань на фонд оплати праці.

Вихідні дані:

Список працівників підприємства ТзОВ «Актив» та їх оклад наведено в таблиці 3.26

Таблиця 3.26

Список працівників підприємства ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року

П.І.Б	Посада	Оклад (тариф)	Заборогова- ність на 01.03.X8 р.	Дні роботи	Дні неявок	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
Олексик О.О.	бухгалт.	2500,00	1500,00	21	-	-
Ткаченко М.Г.	ком.д.	2000,00	1200,00	21	-	сумісник
Петренко П.П.	гол.бух.	2100,00	1260,00	21	-	-
Сахарук В.О.	бух.	1500,00	900,00	15	8	-
Петрук О.І.	касир	1100,00	660,00	21	-	-
Іванюк В.І.	екон.	1200,00	720,00	21	-	сумісник
Кріль В.В.	майстер	1100,00	660,00	21	-	аліменти на 2 дітей
Кравчук І.К.	зав.цех.	1000,00	600,00	11	14	-
Лех А.Ф.	зав.склад	1000,00	600,00	21	-	-
Джусюк Л.О.	робітник	950,00	570,00	9	18	-
Гордон В.Т.	робітник	930,00	558,00	21	-	аліменти на 1 дитину

Продовження табл. 3.26

1	2	3	4	5	6	7
Дмитрук О.О.	робітник	930,00	558,00	21	-	-
Чубай В.Д.	робітник	950,00	570,00	14	11	-
Раш І.І.	робітник	970,00	582,00	21	-	3 дітей
Жак В.А.	робітник	930,00	558,00	21	-	-
Войтович В.І.	робітник	940,00	564,00	21	-	-
Антоник Л.П.	робітник	940,00	564,00	21	-	3 дітей
Русак П.М.	робітник	930,00	558,00	21	-	-
Всього	X	21970,00	13182,00	X	X	X

Вихідні дні протягом місяця: 5,6,12,13,19,20,26,27. Святкові дні: 8

Окремі працівники підприємства були відсутні на роботі протягом місяця. Сахарук В.О. перебувала на лікарняному з 24 по 31 березня 20X8 р., нарахована заробітна плата за попередні шість місяців становить 7 350,00 грн., відпрацьовано – 132 дні. Кравчук І.К. перебував у відпустці з 14 по 27 березня 20X8 р., за попередній календарний рік середньоденний заробіток становить 30,25 грн. Джусюк Л.О. перебував у відпустці з 2 по 20 березня 20X8 р., за попередній календарний рік середньоденний заробіток становить 29,24 грн. Чубай В.Д. перебував у відпустці за свій рахунок з 2 по 13 березня 20X8 р., за попередній календарний рік середньоденний заробіток становить 28,90 грн.

Господарські операції з нарахування заробітної плати, лікарняних та відпускних за березень 20X8 року на ТзОВ «Актив» наведено в таблиці 3.27.

Таблиця 3.27

Господарські операції з нарахування заробітної плати, лікарняних та відпускних за березень 20X8 року на ТзОВ «Актив»

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	2	3	4
1.	31.03	Нарахована заробітна плата: - адмінперсоналу; - робітникам	?
2.	31.03	Проведені нарахування на ФОП згідно з чинним законодавством: - в Пенсійний фонд; - у Фонд соціального страхування на випадок безробіття; - у Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності; - у Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві (1,5%)	?

Продовження табл. 3.27

1	2	3	4
3.	31.03	Проведені утримання із ЗП згідно з чинним законодавством: - податок з доходів фізичних осіб; - у Пенсійний фонд; - у Фонд соціального страхування на випадок безробіття; - у Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності; - аліменти	?
4.	31.03	Нарахована допомога по тимчасовій непрацездатності	?
5.	31.03	Нараховані відпускні	?

Завдання 3.2.6. Облік основних засобів

Скласти акт приймання-передачі основних засобів; довіреність, журнал реєстрації довіреностей, акт про списання (ліквідацію) основних засобів; інвентарну картку обліку основних засобів. Провести записи у журнал № 4, заповнити відомість нарахування амортизації (зносу), за зразком наведеним в таблиці 3.28.

Таблиця 3.28

Відомість нарахування амортизації
за _____ 20X8 р.

№ з/п	Назва об'єкта	Первісна вартість	Ліквідаційна вартість	Термін корисного використання, років	Сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
1.	Будівля цеху	300000	20000	30			
2.	Автомобіль вантажний	100000	0	10			
3.	Обладнання цеху	50000	3000	10			
4.	Комп'ютер	5000	0	3			
5.	Ксерокс	2000	0	3			
6.	Сканер	2000	0	3			
7.	Обладнання	124360	6000	10			
	Всього						

Виписка залишків основних засобів ТзОВ «Актив» на 1 березня 20X8 року наведена в таблиці 3.29.

Таблиця 3.29

Виписка залишків основних засобів на 01.01.20X8 р.

№ з/п	Назва об'єкта	Дата надходження	Первісна вартість	Ліквідаційна вартість	Термін корисного використання	Накопичений знос	Залишкова вартість
1.	Будівля цеху	25.12.20X4	300000	20000	30	28000	272000
2.	Автомобіль вантажний	13.12.20X5	100000	0	10	20000	80000
3.	Обладнання цеху	30.12.20X6	50000	3000	10	4700	45300
4.	Комп'ютер	14.12.20X5	5000	0	3	3333	1667
5.	Ксерокс	01.12.20X5	2000	0	3	1368	632
6.	Сканер	05.12.20X5	2000	0	3	667	1333
7.	Обладнання	16.12.20X6	124360	6000	10	35508	88852
	Всього	X	583360	X	X	93576	489784

Господарські операції з основними засобами ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року наведено в таблиці 3.30.

Таблиця 3.30

Господарські операції з основними засобами ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	10.03	Ліквідовано ксерокс у результаті фізичного зношення та недоцільності ремонту (висновок ремонтної фірми)	?
2.	16.03	Придбано у ТзОВ „Медіа” ксерокс, в т.ч. ПДВ	10890,00
3.	16.03	Введено в експлуатацію ксерокс, придбаний 16.03.20X8 р.	?
4.	31.03	Нарахована амортизація на основні засоби: - адміністративного призначення; - виробничого призначення	?

Завдання 3.2.7. Облік витрат виробництва

Заповнити відомість фактичної собівартості виготовленої продукції (таблиця 3.31), журнал № 5.

Таблиця 3.31

Відомість фактичної собівартості виготовленої
продукції за _____ 20X8 р.

Продукція	Матеріальні витрати	Витрати на зарплату	Відрахування на соц. страхування	Амортизація	Інші витрати	Всього поточних витрат звітного місяця	Незавершене виробництво на початок звітного місяця	Незавершене виробництво на кінець звітного місяця	Фактична собівартість готової продукції
Меблі									

Вихідні дані:

Незавершене виробництво на 01.03.20X8 р. – 14537,00 грн. на 01.04.20X8 р. – 12564,00 грн., решта даних береться із попередніх завдань.

Завдання 3.2.8. Облік готової продукції, наданих послуг та їх реалізації

Заповнити відомість розрахунку фактичної собівартості готової продукції, списати калькуляційні різниці (таблиця 3.32). Заповнити накладні та податкові накладні, журнал № 6, скласти рахунки-фактури та акти виконаних робіт.

Таблиця 3.32

Відомість розрахунку фактичної собівартості
готової продукції за _____ 20X8 р.

Показники	Планово- облікова собівартість, тис. грн.	Відхилення фактичної собівартості від планово- облікової, тис. грн.	Фактична собівартість, тис. грн.
1. Залишок готової продукції на складі на поч. звіт. періоду			
2. Випущено з виробництва продукції за звітний період			
3. Разом (п. 1 + п. 2)			
4. Відхилення, %	----		----
5. Реалізовано за звіт. період			
6. Залишок готової продукції на складі на кін. звіт. періоду			

Вихідні дані:

Залишки готової продукції на складі на 01.03.20X8 р.: за фактичною собівартістю – 38374,00 грн., за планово-обліковою собівартістю – 40500,00 грн.

Протягом звітного періоду на склад оприбутковано за планово-обліковою собівартістю готової продукції на суму 35635,00 грн.

Протягом звітного періоду реалізовано за планово-обліковою собівартістю готової продукції на суму 59305,00 грн.

Господарські операції з реалізації готової продукції та послуг ТзОВ «Актив» за березень 20X8 року наведено в таблиці 3.33.

Таблиця 3.33

Господарські операції з реалізації готової продукції та послуг ТзОВ
«Актив» за березень 20X8 року

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	02.03	Відвантажено та встановлено МП «АВК» згідно із замовленням виготовлені меблі (в т.ч. ПДВ)	30000,00
2.	04.03	Відвантажено магазину «Лідер» офісні меблі (в т.ч. ПДВ)	14100,00
3.	10.03	Відвантажено ДП „Форум” меблі (в т.ч. ПДВ)	16500,00
4.	14.03	Надано послуги із встановлення меблів ДП «Еліос» (в т.ч. ПДВ)	1500,00
5.	18.03	Відвантажено та встановлено ТзОВ «Аркада» згідно із замовленням виготовлені офісні меблі (в т.ч. ПДВ)	56700,00
6.	21.03	Відвантажено меблі магазину „Школярик” (в т.ч. ПДВ)	6300,00
7.	21.03	Реалізовано ПП Клунько В.О. меблі (в т.ч. ПДВ)	2658,00
8.	24.03	Відвантажено меблі магазину «Дитячий світ» (в т.ч. ПДВ)	12000,00
9.	28.03	Надано послуги із встановлення меблів ДП «Еліос» (в т.ч. ПДВ)	1200,00
10.	30.03	Відвантажено та встановлено МП «АВК» згідно із замовленням виготовлені меблі (в т.ч. ПДВ)	36000,00
11.	31.03	Випущена з виробництва і оприбуткована на склад готова продукція за планово-обліковими цінами	?
12.	31.03	Списані калькуляційні різниці між планово-обліковими цінами і фактичною собівартістю випущеної за звітний період продукції	?
13.	31.03	Відображено в обліку суму реалізованої продукції за планово-обліковими цінами	?
14.	31.03	Списується різниця між фактичною собівартістю і планово-обліковими цінами реалізованої за звітний період продукції	?

Завдання 3.2.9. Фінансовий результат та звітність

Визначити фінансовий результат діяльності підприємства, скласти бухгалтерську довідку, нарахувати податок на прибуток, визначити суму зобов'язань з ПДВ до бюджету, заповнити головну книгу, заповнити баланс (ф.1) та звіт про фінансові результати (ф.2).

Вихідні дані:

Господарські операції щодо визначення фінансових результатів ТзОВ «Актив» наведено в таблиці 3.34.

Таблиця 3.34

Господарські операції щодо визначення фінансових результатів
ТзОВ «Актив»

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	31.01	Списано в кінці місяця фактичну собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	?
2.	31.01	Списано в кінці місяця адміністративні витрати на фінансовий результат	?
3.	31.01	Списано в кінці місяця на фінансовий результат чистий дохід від реалізації готової продукції	?
4.	31.01	Нараховано податок на прибуток	?
5.	31.01	Списано нарахований податок на прибуток на фінансовий результат	?
6.	31.01	Відображено в обліку чистий прибуток (збиток)	?

3.3. Приклад розв'язку комплексного завдання з обліку господарських процесів

За даними сальдо рахунків на кінець звітного періоду (31 грудня 2008 року), які даються в умові задачі, складається початковий баланс підприємства (таблиця 3.35).

Таблиця 3.35

Баланс підприємства на 31.12.2008 року

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
1	2	3	4
Основні засоби	128000	Статутний капітал	100000
Знос основних засобів	28000	Нерозподілений прибуток	14399
Сировина і матеріали:	3300	Неоплачений капітал	20000

Продовження табл. 3.35

1	2	3	4
Облікова ціна	2800	Забезпечення наступних витрат і платежів	240
ТЗВ	500	Короткострокові позики	69565
МШП	2800	Доходи майбутніх періодів	565
Поточний рахунок у банку	63000	Розрахунки з поставальниками і підрядниками	6000
Готова продукція	529	Розрахунки з іншими кредиторами	2000
Каса	420	Розрахунки за податками та платежами	400
Розрахунки з підзвітними особами	220	Розрахунки за страхуванням	600
Розрахунки з покупцями і замовниками	1800	Розрахунки з оплати праці	1400
Розрахунки з іншими дебіторами	2300		
Витрати майбутніх періодів	800		
Баланс	175169	Баланс	175169

Розшифровка залишків готової продукції на складі на початок місяця

№ з/п	Вид продукції	Кількість, шт.	Планова собівартість 1 шт.	Планова собівартість залишку	Фактична собівартість 1 шт.	Фактична собівартість залишку	Відхилення (+;-)
1.	Хліб "Український"	100	2,35	235	2,25	225	-10
2.	Хліб "Святковий"	100	3,24	324	3,04	304	-20
Разом		200	x	559	x	529	-30

Враховуючи дані варіанта, заповнюється журнал господарських операцій (таблиця 3.36)

Таблиця 3.36

Журнал реєстрації господарських операцій підприємства за січень 2008 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Загальна сума, грн.	Часткова сума, грн.
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1.	Надійшли на хлібзавод матеріали від постачальників	201	631	11086,00	
	а) борошно вищого гатунку 1290 кг за ціною 2,8 грн. за 1 кг від комбінату хлібопродуктів				3612,0
	б) борошно 1 сорту 1800 кг за ціною 2,68 грн. за 1 кг від комбінату хлібопродуктів				4824,0
	в) дріжджі від Львівського комбінату				300,00
	г) маргарин				1000,0
	д) цукор 300 кг за ціною 4,5 грн. за 1 кг				1350,0
	е) крім того ПДВ	6411	631	2217,2	2217,2
2.	Працівник придбав у магазині "Курча" яйця	201	372	90,00	90,00
3.	Прийнято до оплати рахунок АТП за перевезення	201/ТЗВ	631	180,00	180,00
3а	крім того ПДВ	6411	631	36,00	36,00
4.	Нарахована зарплата працівникам за навантажувально-розвантажувальні роботи при доставці матеріалів на склад	201/ТЗВ	661	500,00	500,00
5.	Проведено нарахування на заробітну плату відповідно до діючого законодавства:	201/ТЗВ	65	190,00	
	- Пенсійний фонд (33,2%)	201/ТЗВ	651		166,00
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (1,5%)	201/ТЗВ	652		7,50
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (1,3%)	201/ТЗВ	653		6,50
	- Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (умовно 2%)	201/ТЗВ	656		10,00
5а	Проведено утримання із заробітної плати робітників:	661	65, 6412	81,38	
	- Пенсійний фонд (0,5%)	661	651		2,50
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (0,5%)	661	652		2,50
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (0,5%)	661	653		2,50
	-ПДФО (15%)	661	6412		73,88
6.	Оплачено з поточного рахунку:	631	311	13519	
	а) розрахунково-платіжні документи постачальників за придбані матеріали	631	311		13303
	б) рахунок АТП за доставку борошна	631	311		216,00
7.	За лімітно-забірною картою відпущено матеріали зі складу за обліковими цінами (ціни зазначено в операції 1):				

Продовження табл. 3.36

1	2	3	4	5	6
	1. Для випікання хліба «Український»	231	201	4306,4	
	а) борошно 1-го сорту, 1480 кг	231	201		3966,4
	б) дріжджі	231	201		30,00
	в) маргарин	231	201		100,00
	г) цукор	231	201		200,00
	д) сіль	231	201		10,00
	2. Для випікання хліба «Святковий»	232	201	4029,0	
	а) борошно вищого гатунку 1200 кг	232	201		3360,0
	б) дріжджі	232	201		25,00
	в) маргарин	232	201		300,00
	г) яйця	232	201		54,00
	д) сіль	232	201		10,00
	е) цукор	232	201		280,00
8	За вимогою відпущені зі складу інші матеріали:				
	а) на загальновиробничі потреби	91	201	35,00	35,00
	б) на господарські потреби заводоуправління	92	201	240,00	240,00
	в) на пакування готової продукції	93	201	40,00	40,00
9	Списується сума ТЗВ, що відноситься до витрачених матеріалів (відомість №1 з табл. 3..37)			847,96	
	а) на хліб «Український»	231	201/ТЗВ		422,14
	б) на хліб «Святковий»	232	201/ТЗВ		394,94
	в) на загальновиробничі потреби	91	201/ТЗВ		3,43
	г) на господарські потреби заводоуправління	92	201/ТЗВ		23,53
	д) на пакування готової продукції	93	201/ТЗВ		3,92

Для розрахунку ТЗВ, що списується на види продукції, загальновиробничі, господарські потреби тощо, складається відомість 1 (таблиця 3.37). ТЗВ розраховується за формулою:

$$K_{ТЗВ} = \frac{\sum C_{ТЗВ\text{поч}} + \sum C_{ТЗВ}}{\sum M_{\text{поч}} + \sum M}, \quad (3.1)$$

де: $K_{ТЗВ}$ – коефіцієнт ТЗВ;

$C_{ТЗВ\text{поч}}$ – сума транспортно-заготівельних витрат на початок періоду;

$C_{ТЗВ}$ – сума транспортно-заготівельних витрат на придбані матеріали за звітний період;

$M_{\text{поч}}$ – сума матеріалів на початок періоду (залишок);

M – сума матеріалів, які придбані за звітний період.

Таблиця 3.37

Відомість № 1

Розрахунок ТЗВ і визначення фактичної собівартості матеріалів за січень 2008 року, грн. (до операції 9)

№ з/п	Показники	Облікова ціна	ТЗВ	Фактична собівартість
1.	Залишок матеріалів на початок місяця (дані з балансу)	2800	500	3300
2.	Надійшло за місяць (придбання з операцій 1, 2 і 3 журналу господарських операцій)	11176	870,00	12046,00
3.	Разом	13976	1370	15346
4.	Середній % ТЗВ за формулою	x	0,09803	x
5.	Витрачено на:			
	хліб "Український" (операція 7 журналу)	4306	422,14	4728,54
	хліб "Святковий" (операція 7)	4029	394,94	4423,94
	загальновиробничі потреби (операція 7)	35	3,43	38,43
	адміністративні потреби (операція 7)	240	23,53	263,53
	пакування готової продукції (операція 7)	40	3,92	43,92
6.	Разом витрачено	8650	847,96	9498,36
7.	Залишок на кінець місяця	5326	522	5848

Продовження табл. 3.36

Продовження журналу господарських операцій підприємства за січень 2008 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Загальна сума, грн..	Часткова сума, грн..
1	2	3	4	5	6
10.	Прийнято до оплати рахунок Енергозбуту за використану електроенергію			220,00	
	а) для роботи виробничого обладнання	91	685		80,00
	б) для освітлення цехів	91	685		60,00
	в) для освітлення контори заводууправління	92	685		50,00
	г) для освітлення складу готової продукції	93	685		30,00
	д) крім того ПДВ	6411	685	44,00	44,00
11.	Прийнято до оплати рахунок Водоканалу за використану воду			110,00	
	а) для потреб цехів	91	685		70,00
	б) для потреб заводууправління	92	685		40,00
	в) крім того ПДВ	6411	685	22,00	22,00
12.	За вимогою відпущені зі складу МШП:			550,00	
	а) на загальновиробничі потреби	91	22		300,00
	б) на господарські потреби заводууправління	92	22		250,00
13.	Нараховано заробітну плату:			3230,00	

Продовження табл. 3.36

1	2	3	4	5	6
	а) робітникам за випікання хліба "Український"	231	661		680,00
	б) робітникам за випікання хліба "Святковий"	232	661		650,00
	в) робітникам, що обслуговують виробниче обладнання	91	661		520,00
	г) управлінському персоналу заводу	92	661		800,00
	д) робітникам за пакування хліба на складі готової продукції	93	661		580,00
14.	Проведено нарахування на заробітну плату відповідно до чинного законодавства:				
	а) робітників, що випікають хліб "Український"	231	65	258,40	
	- Пенсійний фонд (33,2%)	231	651		225,76
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (1,5%)	231	652		10,20
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (1,3%)	231	653		8,84
	- Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (умовно 2%)	231	656		13,60
	а) робітників, що випікають хліб "Святковий"	232	65	247,00	
	- Пенсійний фонд (33,2%)	232	651		215,80
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (1,5%)	232	652		9,75
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (1,3%)	232	653		8,45
	- Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (умовно 2%)	232	656		13,00
	в) робітників, що обслуговують виробниче обладнання	91	65	197,60	
	- Пенсійний фонд (33,2%)	91	651		172,64
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (1,5%)	91	652		7,80
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (1,3%)	91	653		6,76
	- Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (умовно 2%)	91	656		10,40
	г) управлінського персоналу заводу	92	65	304,00	
	- Пенсійний фонд (33,2%)	92	651		265,60
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (1,5%)	92	652		12,00
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (1,3%)	92	653		10,40
	- Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (умовно 2%)	92	656		16,00
	д) робітників за пакування хліба на складі готової продукції	93	65	220,40	

Продовження табл. 3.36

1	2	3	4	5	6
	- Пенсійний фонд (31,8%)	93	651		192,56
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (2,9%)	93	652		8,70
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (1,3%)	93	653		7,54
	- Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (умовно 2%)	93	656		11,60
15.	Проведено утримання із заробітної плати працівників:	661	64, 65	531,27	
	- Пенсійний фонд (2%)	661	651		22,72
	- Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (0,5%)	661	652		16,15
	- Фонд соціального страхування на випадок безробіття (0,5%)	661	653		16,15
	-ПДФО (15%)	661	6412		476,25
16.	Нараховано амортизацію:			250,00	
	а) на виробниче обладнання	91	131		80,00
	б) на будівлю цеху	91	131		80,00
	в) на будівлі адміністративного призначення	92	131		60,00
	г) на будівлі складу готової продукції	93	131		30,00
17.	Списано загальновиробничі витрати			1426,03	
	- на хліб «Український»	231	91		729,10
	- на хліб «Святковий»	232	91		696,93

Загальновиробничі витрати розподіляються пропорційно заробітній платі працівників, які виготовляють хліб «Український» і «Святковий», з операції 13 журналу господарських операцій. Коефіцієнт розподілу для хліба «Український» = $680 / (680 + 650) = 0,51$. Для хліба «Святковий» = $650 / (680 + 650) = 0,49$. Так як сума загальновиробничих витрат (сума Дт 91 рахунку) становить 1426,03 грн., то розподілені загальновиробничі витрати на:

хліб «Український» = $1426,03 * 0,51 = 729,1$ грн.

хліб «Святковий» = $1426,03 * 0,49 = 696,93$ грн.

Продовження табл. 3.36

Продовження журналу господарських операцій підприємства за
січень 2008 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Загальна сума, грн.	Часткова сума, грн.
1	2	3	4	5	6
18.	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку	311	601	50000,0	50000,0
19.	Одержано гроші в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати	301	311	1600,00	1600,00
20.	Виплачено з каси заробітну плату	661	301	1500,00	1500,00

Продовження табл. 3.36

1	2	3	4	5	6
21.	Депоновано своєчасно не виплачену заробітну плату	661	662	100,00	100,00
22.	Здано депоновану заробітну плату на поточний рахунок	311	301	100,00	100,00
23.	Оприбутковано готову продукцію на склад:				
	а) за плановими цінами (планові ціни задані у вихідних даних до задачі в таблиці розшифровки залишків готової продукції на складі на початок місяця)	26	23	16320,00	
	1. Хліб «Український» 3360 шт.	261	231		7896,00
	2. Хліб «Святковий» 2600 шт.	262	232		8424,00
	б) за фактичною собівартістю (списуються калькуляційні різниці) Відомість 3	26	23	-3906,09	
	1. Хліб «Український»	261	231		-1499,97
	2. Хліб «Святковий»	262	232		-2406,12

Для оприбуткування готової продукції за фактичною собівартістю необхідно розрахувати: по-перше, суму всіх витрат на виробництво продукції, яка становить фактичну собівартість (Дт 23); по-друге, відхилення фактичної собівартості від планової. Розрахунок фактичної собівартості випущеної продукції проводиться у Відомості 2 (таблиця 3.38), у якій узагальнено весь дебет рахунків 231 та 232, на яких обліковувались витрати на виготовлення хліба «Український» та «Святковий».

Таблиця 3.38

Відомість № 2

Калькуляція фактичної собівартості випущеної з виробництва готової продукції за січень 2008 року, грн.

Продукція	Матеріальні витрати	Витрати на зарплату	Відрахування на соціальне страхування	Амортизація	Інші витрати	Всього поточних витрат звітного місяця	Незавершене виробництво на початок звітного місяця	Незавершене виробництво на кінець звітного місяця	Фактична собівартість готової продукції
01	4728,54	680,00	258,40	0,00	729,10	6396,03	0,00	0,00	6396,03
02	4423,94	650,00	247,00	0,00	696,93	6017,88	0,00	0,00	6017,88
Всього	9152,48	1330,00	505,40	0,00	1426,03	12413,91	0,00	0,00	12413,91

Після розрахунку фактичної собівартості обчислюється відхилення фактичної собівартості від планової (табл. 3.39) – калькуляційні різниці. Дані із рядка 2 колонок 5 і 6 розрахунку записуються в операцію 23.

Таблиця 3.39

Розрахунок фактичної собівартості готової продукції за січень 2008 року

Показники	Планово-облікова собівартість, тис. грн.			Відхилення фактичної собівартості від планово-облікової, тис. грн.			Фактична собівартість, тис. грн.		
	1	2	Разом	1	2	Разом	1	2	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Залишок готової продукції на складі на 31.12.2007 р. (наведено у вихідних даних до задачі в таблиці розшифровки залишків готової продукції на складі на початок місяця)	235	324	559	-10	-20	-30	225	304	529
2. Випущено з виробництва продукції за січень (планові показники з операції 23, фактичні – з відомості 2 (таблиця 3.38))	7896	8424	16320	-1499,97	-2406,12	-3906,09	6396,03	6017,88	12413,91
3. Разом	8131	8748	16879	-1509,97	-2426,12	-3936,09	6622,0	6321,8	12943,91
4. Відхилення %				0,814418 (колонка 8 рядок 3 розділити на колонку 2 рядок 3)	0,722665				
5. Реалізовано за січень	7872,5	8748	16620,5	-1460,99	-2426,12	-3887,12	6411,5	6321,8	12733,38
	(кількість реалізованої продукції операції 24 множить на планово-облікову собівартість з вихідних даних)						(Колонка 2 рядок 5 множить на колонку 5 рядок 4)	(Колонка 3 рядок 5 множить на колонку 6 рядок 4)	
6. Залишок готової продукції на складі на 31.01.2006 р. (рядок 3 мінус рядок 5)	258,5	0	258,5	-48,97	0,00	-48,97	210,53	0,00	210,53

Продовження табл. 3.36

Продовження журналу господарських операцій підприємства за січень
2008 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Загальна сума, грн.	Часткова сума, грн.
1	2	3	4	5	6
24.	Списано фактичну собівартість реалізованої продукції (рядок 5 колонки 8 та 9 таблиці 3.39):	901	26	12733,38	
	1. Хліб "Український" 3350 шт.	9011	261		6411,51
	2. Хліб "Святковий" 2700 шт.	9012	262		6321,88
25.	Відображено дохід від реалізації продукції:	361	701	24021,60	
	1. Хліб "Український" (за ціною реалізації без ПДВ – 2,80 грн.)	361	7011		11256,00
	2. Хліб "Святковий" (за ціною реалізації без ПДВ – 3,94 грн.)	361	7012		12765,60
26.	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	701	6411	4003,60	4003,60
27.	Списана собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791	901	12733,38	12733,38
28.	Відображено доходи від реалізації продукції	701	791	20018,00	20018,00
29.	Отримано юридичні послуги та послуги зв'язку на 120 грн. (в т.ч. ПДВ)	92	685	100,00	100,00
30.	Відображено податковий кредит з ПДВ	6411	685	20,00	20,00
31.	Нараховано податок на землю	92	6413	60,00	60,00
32.	Нарахована сума витрат на розрахунково-касове обслуговування	92	311	30,00	30,00
33.	Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	791	92	1957,53	1957,53
34.	Списано на фінансовий результат витрати на збут	791	93	904,32	904,32
35.	Нараховано штрафи в бюджет	948	6413	50,00	50,00
36.	Сплачено штрафи в бюджет	6413	311	50,00	50,00
37.	Інші витрати операційної діяльності списуються на фінансові результати	791	948	50,00	50,00
38.	Надійшли кошти від покупців за реалізований хліб	311	361	1410,00	1410,00
39.	Перераховано з поточного рахунку:			1537,32	
	а) Водоканалу	685	311		132,00
	б) Пенсійному фонду	651	311		1263,58
	в) Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	652	311		74,60
	г) Фонду соціального страхування на випадок безробіття	653	311		67,14
40.	Провести розрахунок і перерахувати в бюджет належну до сплати суму ПДВ	6411	311	1664,40	1664,40
41.	Безоплатно одержана тістомішалка	104	424	1500,00	1500,00
42.	Нараховано податок на прибуток від звичайної діяльності	981	6414	1093,19	1093,19

Продовження табл. 3.36

1	2	3	4	5	6
43.	Включено суму податку на прибуток до фінансових результатів	791	981	1093,19	1093,19
44.	Визначено прибуток від звичайної діяльності	791	441	3279,58	3279,58
	Визначено збиток від звичайної діяльності	442	791	0,00	0,00
Всього		х	х	199032,24	199032,24

На основі початкового балансу та журналу господарських операцій схематично будується структура активних і пасивних рахунків, які використовувались у задачі, – Т-рахунків.

201 "Сировина і матеріали"			
Дт		Кт	
С-до	3300,00		
1)	11086,00	7)	8335,40
2)	90,00	8)	315,00
3)	180,00	9)	847,96
4)	500,00		
5)	190,00		
Оборот	12046,00	Оборот	9498,36
С-до	5847,64		

631 "Розрахунки з поставальниками та підрядниками"			
Дт		Кт	
		С-до	6000
6)	13519,20	1)	13303,20
		3)	216,00
Оборот	13519,20	Оборот	13519,2
			6000,00

10 "Основні засоби"			
Дт		Кт	
С-до	128000		
41)	1500,00		
Оборот	1500,00	Оборот	
С-до	129500,00		

22 "МШП"			
Дт		Кт	
С-до	2800		
		12)	550,00
Оборот	0,00	Оборот	550,00
С-до	2250,00		

311 "Поточний рахунок"			
Дт		Кт	
С-до	63000		
18)	50000,00	6)	13519
22)	100,00	19)	1600,00
38)	1410,00	32)	30,00
		36)	50,00
		39)	1537,32
		40)	1664,40
Оборот	51510,00	Оборот	18400,92
С-до	96109,08		

361 "Розрахунки з покупцями"			
Дт		Кт	
С-до	1800		
25)	24021,60	38)	1410,00
Оборот	24021,6	Оборот	1410,00
С-до			

301 "Каса"			
Дт		Кт	
С-до	420		
19)	1600,00	20)	1500,00
		22)	100,00
Оборот	1600,00	Оборот	1600,00
С-до	420,00		

66 "Розрахунки за зарплатою"			
Дт		Кт	
		С-до	1400
5)	81,38	4)	500,00
15)	531,27	13)	3230,00
20)	1500,00	21)	100,00
21)	100,00		
Оборот	2212,64	Оборот	3830,00
		С-до	3017,36

Розділ 3. Комплексні (наскрізні) завдання

23 "Виробництво"

Дт		Кт	
С-до	0,00		
7)	8335,40	23)	16320,00
9)	817,08	23)	-3906,1
13)	1330,00		
14)	505,40		
17)	1426,03		
Оборот	12413,91	Оборот	12413,91
С-до	0,00		

26 "Готова продукція"

Дт		Кт	
С-до	529		
23)	16320,00	24)	12733,38
23)	-3906,10		
Оборот	12413,91	Оборот	12733,38
С-до	209,53		

92 "Адміністративні витрати"

Дт		Кт	
С-до	0,00		
8)	240,00	33)	1957,53
9)	23,53		
10)	50,00		
11)	40,00		
12)	250,00		
13)	800,00		
14)	304,00		
16)	60,00		
29)	100,00		
31)	60,00		
32)	30,00		
Оборот	1957,53	Оборот	1957,53
С-до	0,00		

701 "Дохід від реалізації продукції"

Дт		Кт	
		С-до	0,00
26)	4003,60	25)	24021,60
28)	20018,00		
Оборот	24021,6	Оборот	24021,6
		С-до	0,00

39 "Витрати майб. періодів"

Дт		Кт	
С-до	800,00		
Оборот	0	Оборот	0
С-до	800,00		

65 "Розрахунки з соцстрахом"

Дт		Кт	
		С-до	600
39)	1405,32	5)	197,50
		14)	1282,42
Оборот	1405,32	Оборот	1479,92
		С-до	674,6

441 "Нерозподілений прибуток"

Дт		Кт	
		С-до	14399
		44)	3279,58
Оборот	0	Оборот	3279,58
		С-до	17678,58

93 "Витрати на збут"

Дт		Кт	
С-до	0,00		
8)	40,00	34)	904,32
9)	3,92		
10)	30,00		
13)	580,00		
14)	220,40		
16)	30,00		
Оборот	904,32	Оборот	904,32
С-до	0,00		

791 "Результат основної діяльності"

Дт		Кт	
		С-до	0,00
27)	12733,38	28)	20018,00
33)	1957,53		
34)	904,32		
37)	50,00		
43)	1093,19		
44)	3279,58		
Оборот	20018,00	Оборот	20018,00
		С-до	0,00

46 "Неоплачений капітал"

Дт		Кт	
С-до	20000,00		
Оборот	0	Оборот	0
С-до	20000,00		

377 "Розрахунки з інш. кредиторами"			
Дт			Кт
С-до	2300,00		
Оборот	0	Оборот	0
С-до	2300,00		

69 "Доходи майб. періодів"			
Дт			Кт
	С-до		565,00
Оборот	0	Оборот	0
	С-до		565,00

91 "Загальновиробничі витрати"			
Дт			Кт
С-до	0,00		
8)	35,00	17)	1426,03
9)	3,43		
10)	140,00		
11)	70,00		
12)	300,00		
13)	520,00		
14)	197,60		
16)	160,00		
Оборот	1426,03	Оборот	1426,03
С-до	0,00		

424 "Безоплатно отримані необоротні активи"			
Дт			Кт
	С-до		0,00
		41)	1500,00
Оборот	0	Оборот	1500,00
	С-до		1500,00

6411 "ПДВ"			
Дт			Кт
		С-до	400
1)	2217,20	26)	4003,60
3)	36,00		
10)	44,00		
11)	22,00		
30)	20,00		
40)	1664,40		
Оборот	4003,6	Оборот	4003,6
		С-до	400,00

6412 "ПДФО"			
Дт			Кт
		С-до	0,00
		5)	73,88
		15)	476,25
Оборот		Оборот	550,12
		С-до	550,12

6414 "Податок на прибуток"			
Дт			Кт
		С-до	0,00
		42)	1093,19
Оборот	0	Оборот	1093,19
		С-до	1093,19

6413 "Податок на землю, штрафи"			
Дт			Кт
		С-до	0,00
36)	50,00	31)	60,00
		35)	50,00
Оборот	50,00	Оборот	110,00
		С-до	60,00

372 "Розрахунки з підвітними"			
Дт			Кт
С-до	220		
		2)	90,00
Оборот	0	Оборот	90
С-до	130,00		

131 "Знос основних засобів"			
Дт			Кт
		С-до	28000,00
		16)	250,00
Оборот		Оборот	250,00
		С-до	28250,00

901 "Собівартість продукції"			
Дт			Кт
С-до			
24)	12733,3	27)	12733,38
Оборот	12733,3		
С-до		Оборот	12733,38

98 Податок на прибуток"			
Дт			Кт
С-до			
42)	1093,19	43)	1093,19
Оборот	1093,19		
С-до		Оборот	1093,19

Розділ 3. Комплексні (наскрізні) завдання

40 "Статутний капітал"			
Дт		Кт	
		С-до	10000,00
Оборот	0	Оборот	0
		С-до	10000,00

47 "Забезп-ня наст. в-т і платежів"			
Дт		Кт	
		С-до	240,00
Оборот	0	Оборот	0
		С-до	240,00

601 "Короткостр. позики банків"			
Дт		Кт	
		С-до	69565
		18)	50000,00
Оборот	0	Оборот	50000,00
		С-до	119565,00

948 "Визнанні штрафи, пені, неустойки"			
Дт		Кт	
		С-до	0,00
		35)	50,00
Оборот	50,00	Оборот	50,00
		С-до	0,00

685 "Розр-ки з ін. кредиторами"			
Дт		Кт	
		С-до	2000
39)	132,00	10)	264,00
		11)	132,00
		29)	100,00
		30)	20,00
Оборот	132,00	Оборот	516,00
		С-до	2384,00

За даними оборотів, початкового і кінцевого сальдо Т-рахунків складається оборотно-сальдова відомість, кінцевий баланс (таблиця 3.40), типові форми Ф1 та Ф2.

Таблиця 3.40

Баланс підприємства на 31.01.2008 року

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
1	2	3	4
Основні засоби	129500	Статутний капітал	100000
Знос основних засобів	-28250	Нерозподілений прибуток	17679
Сировина і матеріали	5848	Неоплачений капітал	-20000
МШП	2250	Забезпечення наступних витрат і платежів	240
Поточний рахунок у банку	96109	Короткострокові позики	119565
Готова продукція	210	Доходи майбутніх періодів	565
Каса	420	Розрахунки з постачальниками і підрядниками	6000
Розрахунки з підзвітними особами	130	Розрахунки з іншими кредиторами	2384

Продовження табл. 3.40

1	2	3	4
Розрахунки з покупцями і замовниками	24412	Розрахунки за податками та платежами	2103
Розрахунки з іншими дебіторами	2300	Розрахунки за страхуванням	675
Витрати майбутніх періодів	800	Розрахунки з оплати праці	3017
		Інший додатковий капітал	1500
Баланс	233728	Баланс	233728

Фінансові звіти за січень 20X8 року наведено в таблиці 3.41 (ф.1 Баланс) та таблиці 3.42 (ф.2 Звіт про фінансові результати).

Таблиця 3.41

Баланс на 31.01.2008 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012		
Незавершене будівництво	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	100,0	101,3
первісна вартість	031	128,0	129,5
знос	032	28,0	28,3
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	100,0	101,3
II Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	6,1	8,1
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130	0,5	0,2

1	2	3	4
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1,8	24,4
первісна вартість	161	1,8	24,4
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170		
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	2,5	2,4
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	63,4	96,5
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260	74,4	131,7
III Витрати майбутніх періодів	270	0,8	0,8
БАЛАНС	280	175,2	233,7
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I Власний капітал			
Статутний капітал	300	100,0	100,0
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330		1,5
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	14,4	17,7
Неоплачений капітал	360	-20,0	-20,0
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380	94,4	99,2
II Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0,2	0,2
Інші забезпечення	410		
Цільове фінансування	420		
Усього за розділом II	430	0,2	0,2
III Довгострокові зобов'язання			

Продовження табл. 3.41

1	2	3	4
Довгострокові кредити банків	440		
Довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480	0	0
IV Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	69,6	119,6
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	6,0	6,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550	0,4	2,1
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	0,6	0,7
з оплати праці	580	1,4	3,0
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	2,0	2,4
Усього за розділом IV	620	80,0	133,7
V Доходи майбутніх періодів	630	0,6	0,6
БАЛАНС	640	175,2	233,7

Таблиця 3.42

Звіт про фінансові результати за січень 2008 року

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	24,0	
Податок на додану вартість	015	4,0	
Акцизний збір	020		
	025		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	20,0	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	12,7	
Валовий:			
прибуток	050	7,3	

Продовження табл. 3.41

1	2	3	4
збиток	055		
Інші операційні доходи	060		
Адміністративні витрати	070	2,0	
Витрати на збут	080	0,9	
Інші операційні витрати	090	0,1	
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	4,4	
збиток	105		
Дохід від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	4,4	
збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	1,1	
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	3,3	
збиток	195		
Надзвичайні:			
доходи	200		
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий:			
прибуток	220	3,3	
збиток	225		

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	10,0	
Витрати на оплату праці	240	3,2	
Відрахування на соціальні заходи	250	1,2	
Амортизація	260	0,3	
Інші операційні витрати	270	0,6	
Разом	280	15,3	

РОЗДІЛ IV

Практичні завдання та розв'язки для поглибленого вивчення **облікових операцій**

4.1. Зміст завдань

Завдання 4.1.1. Придбання товарів

Відобразити у фінансових звітах за 20X8 та 20X9 роки підприємства «Зоря» визнання доходу.

Вихідні дані: підприємство «Зоря» реалізує товар на умовах попередньої оплати. Підприємство «Світоч» у листопаді 20X8 року вирішило придбати товар підприємства «Зоря» з попередньою оплатою і перерахувало 500 000 грн. за товар, поставка якого має відбутися у грудні 20X8 року. Підприємство «Зоря» не виконало умови договору, і поставка товару відбулася у січні 20X9 року безпосередньо покупцеві.

Завдання 4.1.2. Випуск акцій

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: ВАТ «Світязь» випустило 2000 акцій номіналом 100 грн. кожна і розмістило їх за ціною 150 грн. за одиницю.

Завдання 4.1.3. Зменшення статутного капіталу

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: щоб дотримати ч. 4 ст. 144 ЦКУ, товариство зменшує статутний капітал на 10 тис. грн. (на цю суму статутний капітал перевищує чисті активи). Кошти від зменшення статутного капіталу спрямовуються на погашення збитків. Частка у статутному капіталі учасника А становить 51 %, Б – 29%, В – 20%.

Завдання 4.1.4. Викуплення частки в статутному капіталі

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: товариство викупило частку одного з учасників. Її номінальна вартість становить 10 тис. грн., фактично ж за частку сплачено 15 тис. грн. По закінченні одного року після викупу частку не реалізували, і товариство, виконуючи ч. 4 ст. 147 ЦКУ, зменшує статутний капітал.

Завдання 4.1.5. Розрахунок та виплата добових

Скласти кореспонденції та розрахувати суму добових понад норму, утримати податок з доходів фізичних осіб.

Вихідні дані: у колективному договорі зазначено розмір добових для відрядження по Україні — 50 грн. на день. За 10 днів відрядження працівнику виплатили 500 грн. добових.

Завдання 4.1.6. Викуп акцій

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: акціонерне товариство викупує 10 тис. акцій номінальною вартістю 1 грн. за ціною 0,8 грн., викуплені акції анулюють. Витрати з оформлення (реєстрації) викупу й анулювання акцій становлять 500 грн.

Завдання 4.1.7. Викуп акцій

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: акціонерне товариство викупує 10 тис. акцій номінальною вартістю 1 грн. за ціною 1,2 грн., викуплені акції анулюють. Витрати з оформлення (реєстрації) викупу й анулювання акцій становлять 500 грн.

Завдання 4.1.8. Зменшення номінальної вартості акцій

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: акціонерне товариство, дотримуючись ч. 3 ст. 155 ЦКУ, вирішує зменшити статутний капітал на суму його перевищення над чистими активами (перевищення становить 100 тис. грн.), зменшивши номінальну вартість усіх акцій. Суму зменшення спрямовують на погашення збитків товариства. Вартість послуг сторонніх організацій зі зменшення статутного капіталу становить 500 тис. грн.

Завдання 4.1.9. Зменшення номінальної вартості акцій

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: акціонерне товариство приймає рішення зменшити номінальну вартість усіх акцій на загальну суму 100 тис. грн., при цьому акціонерам виплачують компенсацію збитків у розмірі 60 тис. грн., 40 тис. грн. спрямовують на збільшення додаткового капіталу. Вартість послуг сторонніх організацій зі зменшення статутного капіталу становить 500 грн.

Завдання 4.1.10. Придбання обладнання за рахунок коштів цільового фінансування

Скласти бухгалтерські кореспонденції з придбання та нарахування амортизації прямолінійним методом за перший рік експлуатації.

Вихідні дані: підприємству виділені кошти з державного (місцевого) бюджету на купівлю обладнання в сумі 120000 грн. Отримання виділених коштів цільового фінансування передбачене в два етапи, 90000 грн. на початку місяця та 30000 грн. – в кінці на окремий, відкритий спеціально для цієї мети рахунок у банку. Підприємство закуповує обладнання також у два етапи, але спочатку на суму 90000 грн., потім на суму 30000 грн. Автотранспортна організація пред'явила підприємству рахунок за доставку обладнання в сумі 2400 грн., у тому числі ПДВ. Договором цього фінансування витрати на доставку не передбачені. Ліквідаційна вартість об'єктів встановлена в сумі 50000 грн. Термін використання 6 років.

Завдання 4.1.11. Придбання обладнання і заміна частин

Скласти кореспонденції.

Вихідні дані: у 20X7 році підприємство придбало для бухгалтерії комп'ютер за 3540 грн. з ПДВ. Його обліковують як один об'єкт основних засобів. У 20X9 році для заміни купили більш сучасний монітор вартістю 720 грн. з ПДВ. Залишкова вартість комп'ютера під час заміни – 1010 грн., знос – 1940 грн. Комісія у складі системного адміністратора та бухгалтера встановила, що середня ціна старого монітора на момент придбання комп'ютера дорівнювала 600 грн. з ПДВ. Інших витрат на придбання та встановлення комп'ютера не було, тому первісна вартість старого монітора 500 грн. (600-100). Через місяць після зняття старого монітора, його було реалізовано за 240 грн. (в т.ч. ПДВ). За цей місяць на старий монітор було нарахувано амортизацію 14 грн.

Завдання 4.1.12. Нестача об'єктів основних засобів

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: проведеною інвентаризацією встановлено нестачу об'єкта основних засобів, облікова вартість якого становить 8900 грн., а знос – 3200 грн. Залишкова вартість об'єкта – ? Втрати від псування об'єкта відшкодовуються матеріально відповідальною особою в сумі

його балансової вартості. Матеріально відповідальна особа відшкодувала частину суми втрат від псування об'єкта основних засобів – 2600. До державного бюджету підприємство відрахувало суму різниці між балансовою вартістю і сумою відшкодування нестачі об'єкта основних засобів 817,96.

Завдання 4.1.13. Безоплатне отримання обладнання

Скласти бухгалтерські кореспонденції, нарахувати амортизацію за перший рік використання прямолінійним методом.

Вихідні дані: ТОВ «Небо» одержує безоплатно від ТОВ «Зірка» виробниче обладнання. Його вартість за актом приймання-передачі — 20000 грн. Послуги з доставки — 360 грн. (у т. ч. ПДВ — 60 грн.), монтажні роботи, виконані сторонньою організацією, — 1440 грн. (у т. ч. ПДВ — 240 грн.). Справедлива вартість обладнання — 20000 грн. Термін використання 10 років.

Завдання 4.1.14. Обмін основних засобів на запаси

Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: за договором міни ТОВ «Грейс» одержує від ТОВ «Трек» токарний верстат в обмін на спецодяг. Вартість верстата за договором — 18000 грн. (у т. ч. ПДВ — 3000 грн.). Ціна переданого спецодягу — 15000 грн. (у т. ч. ПДВ — 2500 грн.). Різницю (3000 грн.) ТОВ «Грейс» перераховує на поточний рахунок ТОВ «Трек». Обмін активами відбувається в одному звітному періоді. Верстат підприємство збирається задіяти в операціях, що обкладаються ПДВ. Касовий метод обліку ПДВ підприємство не застосовує.

Завдання 4.1.15. Утримання неповернутих коштів, виданих під звіт

Скласти кореспонденції з видачі коштів під звіт та утримання неповернутих сум.

Вихідні дані: працівник подав авансовий звіт 20 січня 20X8 року, за яким він винен підприємству 300 грн. Кошти він ані до, ані в день подання звіту не повернув. Керівник 30 січня видав наказ, згідно з яким названі кошти необхідно стягнути із зарплати працівника. За січень працівнику нарахували 2000 грн. зарплати.

Завдання 4.1.16. Псування запасів та відшкодування заподіяної шкоди

Скласти бухгалтерські кореспонденції, розрахувати суму збитків.

Вихідні дані: на складі зберігали зерно. Під час сильних злив через протікання даху 25 мішків із зерном було зіпсовано. Комірник до цієї події неодноразово інформував керівника про не відремонтований дах, попереджав про можливість псування продукції, складав про це доповідні записки. Керівник належних заходів не вжив, дах не відремонтували. Збитки керівник має відшкодувати у розмірі шкоди, але не більше середньомісячного заробітку. Заробіток керівника за 2 останніх місяці — 1340 грн. та 1400 грн., відпрацьовано за цей період 41 день, а кількість робочих днів за графіком роботи — 42. Собівартість зіпсованого зерна — 2400 грн. Керівник притягується до матвідповідальності. Він самостійно погасив цю суму збитків через касу підприємства. Невідшкодовану частину збитків списують на витрати підприємства — 996,59 грн.

Завдання 4.1.17. Брак у виробництві

Скласти кореспонденції.

Вихідні дані: розслідування показало, що брак стався через недбалість працівника. Витрати на виготовлення бракованих виробів — 350 грн. При їх ліквідації оприбутковано матеріали на суму 50 грн. Середньомісячний заробіток працівника — 950 грн. За наказом керівника суму відшкодування будуть утримувати із зарплати працівника рівними частинами по 20% від зарплати (яка належить до виплати) до її повного погашення.

Завдання 4.1.18. Придбання бланків суворого обліку

Скласти кореспонденції.

Вихідні дані: підприємство купило 2 пачки бланків суворого обліку. У пачці 50 бланків, вартість усієї пачки 15,30 грн. (у тому числі ПДВ — 2,55 грн.). Обидва підприємства — платники ПДВ. За місяць використано 50 бланків.

Завдання 4.1.19. Облік заставної тари

Скласти кореспонденції.

Вихідні дані: оптова база має на балансі тару, в якій постачає товар роздрібним підприємствам на умовах повернення. При цьому тара у

договорі визначена як застава. Товар відвантажується постійним покупцям у поворотній заставній тарі. За несвоєчасне повернення тари передбачені штрафні санкції. Відвантажено товар вартістю 4200 грн. (у т.ч. ПДВ) у тарі (кількість — 300 ящиків). Застава вартість одного ящика — 5 грн. Собівартість відвантаженого товару 3500 грн. Оптова база отримала передоплату в сумі 4200 грн. та повну суму застави за тару.

Завдання 4.1.20. Дегустації в магазинах

Скласти бухгалтерські кореспонденції ТОВ «Курчак» і ТОВ «Світанок».

Вихідні дані: керівництво ТОВ «Курчак» прийняло рішення провести дегустацію 3-х нових видів ковбаси, аби вивчити попит на неї. Для цього воно уклало договір доручення із ТОВ «Світанок» про проведення його співробітниками промоакції у торговельних залах магазинів. За договором ТОВ «Курчак» надає ковбасу по 5 кг кожного виду на суму 500 грн. (крім того, ПДВ), яку буде використано під час дегустації. Загальна сума винагороди за договором — 1300,20 грн. (у т.ч. ПДВ) зроблена авансом. При цьому ТОВ «Світанок» несе витрати на оплату праці працівників, зайнятих в акції, — 500 грн. плюс 183,50 грн. внесків на соціальне страхування.

4.2. Приклади розв'язків завдань

Розв'язок завдання 4.1.1

Сума попередньої оплати продукції не визнається доходом. Товар протягом 20X8 року підприємством «Світоч» не отриманий. Таким чином, господарська операція знайде відображення тільки в одній формі фінансової звітності – Балансі.

Баланс 20X8 року

Актив	Код рядка	На кінець звітного року
II. Оборотні активи грошові кошти та їх еквіваленти: в національній валюті	230	500 000
Пасив V розділ. Доходи майбутніх періодів	630	500 000

У січні 20X9 року підприємство «Зоря» поставило товар безпосередньо покупцеві та виконало умови визнання доходу, який відображається у фінансовій звітності за 20X9 рік.

Звіт про фінансові результати за 20X9 рік

Доходи від реалізації продукції	Рядок 010	500 000
---------------------------------	-----------	---------

Розв'язок завдання 4.1.2

Кореспонденції до завдання 4.1.2 подані в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Розв'язок завдання 4.1.2

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Одержано кошти від розміщення акцій			
	- у розмірі номінальної вартості	301,311	685	200
	- у розмірі емісійного доходу	301,311	685	100
2.	Сформовано статутний капітал при реєстрації ВАТ	46	40	200
3.	Відображено емісійний дохід	685	421	100
4.	Закриті розрахунки з учасниками	685	46	200

Розв'язок завдання 4.1.3

Кореспонденції до завдання 4.1.3 подані в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Розв'язок завдання 4.1.3

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Зменшення статутного капіталу (суму зменшення спрямовано на погашення збитків)	40/А	442	5,1
		40/Б	442	2,9
		40/В	442	2,0

Розв'язок завдання 4.1.4

Кореспонденції до завдання 4.1.4 подані в таблиці 4.3.

Таблиця 4.3

Розв'язок завдання 4.1.4

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Викуплено частку в учасника	452	672	15
2.	Оплачено частку	672	301,311	15
3.	Відображено анулювання викупленої частки після набрання чинності рішення про зменшення статутного капіталу	40	452	10
4.	Показано збиток від викупу частки	44	452	5

Розв'язок завдання 4.1.5Сума перевищення добових над нормою — 200 грн. = $10 \times (50 - 30)$.Сума податку з доходів фізичних осіб — 30 грн. = $200 \times 15\%$.

Кореспонденції до завдання 4.1.5 подані в таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Розв'язок завдання 4.1.5

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Видано аванс на відрядження	372	301	500,00
2.	Затверджено звіт: — добові в межах норм	91, 92, 93, 94	372	300,00
3.	— понаднормові добові	377	372	200,00
		91, 92, 93, 94	377	200,00
4.	Утримано податок з доходів із понаднормових добових	661	641	30,00
5.	Перераховано податок до бюджету	641	311	30,00

Розв'язок завдання 4.1.6

Кореспонденції до завдання 4.1.6 подані в таблиці 4.5.

Таблиця 4.5

Розв'язок завдання 4.1.6

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1.	Викуплено акції у акціонерів	451	672	0,8
2.	Оплачено викуплені акції	672	301,311	0,8

Продовження табл. 4.5

1	2	3	4	5
3.	Зменшено статутний капітал за рахунок анулювання акцій	40	451	1
4.	Списано суму прибутку до складу емісійного доходу	451	421	0,2
5.	Відображено витрати, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	421 (44)	631	0,5
6.	Сплачено суми за послуги зі зменшення статутного капіталу	631	311	0,5

Розв'язок завдання 4.1.7

Кореспонденції до завдання 4.1.7 подані в таблиці 4.6.

Таблиця 4.6

Розв'язок завдання 4.1.7

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Викуплено акцій у акціонерів	451	672	1,2
2.	Оплачено викуплені акції	672	301, 311	1,2
3.	Зменшено статутний капітал за рахунок анулювання акцій	40	451	1
4.	Списано суму прибутку до складу емісійного доходу	451	421	0,2
5.	Відображено витрати, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	421 (44)	631	0,5
6.	Сплачено суми за послуги зі зменшення статутного капіталу	631	311	0,5

Розв'язок завдання 4.1.8

Кореспонденції до завдання 4.1.8 подані в таблиці 4.7.

Таблиця 4.7

Розв'язок завдання 4.1.8

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Відображено витрати, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	421 (44)	631	0,5
2.	Сплачено послуги зі зменшення статутного капіталу	631	311	0,5
3.	Зареєстровано зміни розміру статутного капіталу	40	442	100

Розв'язок завдання 4.1.9

Кореспонденції до завдання 4.1.9 подані в таблиці 4.8.

Таблиця 4.8

Розв'язок завдання 4.1.9

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Відображено витрати, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	421 (44)	631	0,5
2.	Сплачено послуги зі зменшення статутного капіталу	631	311	0,5
3.	Зменшено статутний капітал за рахунок зменшення номінальної вартості акцій	40 40	672 425	60 40
4.	Виплачено компенсацію акціонерам	672	301,311	60

Розв'язок завдання 4.1.10

Кореспонденції до завдання 4.1.10 подані в таблиці 4.9.

Таблиця 4.9

Розв'язок завдання 4.1.10

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденції рахунків		Сума
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1.	Виділена з бюджету сума цільового фінансування нарахована до отримання	377	48	12000 0
2.	Частина виділених коштів надійшла на спеціальний рахунок у банку	313	377	90000
3.	Оприбутковано об'єкти основних засобів, що надійшли від постачальника на умовах подальшої оплати	152	631	75000
4.	На спеціальний рахунок надійшла сума коштів цільового фінансування, якої не вистачало	313	377	30000
5.	Рахунок постачальника оплачений повністю, в тому числі за ще не отримані об'єкти	631	313	12000
6.	Оприбутковано об'єкти основних засобів, що надійшли від постачальника	152	631	25000
7.	Нараховані витрати на доставку об'єктів до оплати транспортної організації (згідно з договором і пред'явленим рахунком)	152	377	2000
8.	Податковий кредит	641	377	400
9.	Оплачений рахунок транспортної організації з поточного рахунку підприємства	377	311	2400
10.	Закуплені об'єкти введені в експлуатацію	104	152	102000
11.	Нарахована амортизація закуплених за рахунок коштів цільового фінансування і введених в експлуатацію об'єктів	23	131	17000

Продовження табл. 4.9

1	2	3	4	5
12.	Частина коштів цільового фінансування зараховується до складу доходів звітного періоду $120000:6=20000$	48	745	20000
13.	Частина коштів цільового фінансування відображається на рахунку фінансових результатів	745	79	20000

Розв'язок завдання 4.1.11

Частка первісної вартості монітора в первісній вартості комп'ютера: $500:2950=0,1695$. Знос монітора: $328,8=1940*0,1695$ грн., залишкова вартість: $500-328,8=171,2$. Нарахування амортизації на старий монітор припиняється, починаючи з місяця наступного за місяцем його продажу. Новий монітор обліковується в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів. Амортизація розраховується з місяця, наступного за місяцем введення нового монітора в експлуатацію.

Кореспонденції до завдання 4.1.11 подані в таблиці 4.10.

Таблиця 4.10

Розв'язок завдання 4.1.11

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Здійснено передоплату за новий монітор	377	311	720
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	120
3.	Оприбутковано новий монітор	152	377	600
4.	Відображено розрахунки з ПДВ	644	377	120
5.	Знято старий монітор: - на його первісну вартість - на суму зносу	109/01 131	109 131/01	500 328,8
6.	Встановлено новий монітор	109	152	600
7.	Нараховано амортизацію на старий монітор (сума умовна)	92	131/01	14
8.	Прийнято рішення про реалізацію старого монітора (171,2-14)	286	109/01	157,2
9.	Списано суму зносу	131/01	109/01	342,8
10.	Отримано передоплату за старий монітор	311	681	240
11.	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	643	641	40
12.	Передано монітор покупцю	681	742	240
13.	Відображено розрахунки за податковими зобов'язаннями	742	643	40
14.	Списано собівартість старого монітора (171,2-14)	902	286	157,2

Розв'язок завдання 4.1.12

Кореспонденції до завдання 4.1.12 подані в таблиці 4.11.

Таблиця 4.11

Розв'язок завдання 4.1.12

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Списується сума нарахованого зносу об'єкта основних засобів	131	10	3200
2.	Списується залишкова вартість об'єкта	976	10	5700
3.	Відображено суму витрат, які відшкодовує матеріально відповідальна особа	375	746	8900
4.	Відображена різниця між сумою відшкодування та залишковою вартістю списаного об'єкта	746	641	3200
5.	Відображена відшкодована частина суми втрат від псування об'єкта основних засобів	30 31	375	2600
6.	Відображена сума, яка підлягає перерахуванню до державного бюджету	641	31	817,96

Розв'язок завдання 4.1.13

Кореспонденції до завдання 4.1.13 подані в таблиці 4.12.

Таблиця 4.12

Розв'язок завдання 4.1.13

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1.	Оплачено транспортній організації послуги з доставки обладнання	371	311	360
2.	Відображено суму податкового кредиту (податкову накладну отримано)	641	644	60
3.	Перераховано сторонній організації передоплату за монтаж обладнання	371	311	1440
4.	Відображено суму податкового кредиту у вартості монтажних робіт (податкову накладну отримано)	641	644	240
5.	Отримано від ТОВ «Зірка» і введено в експлуатацію обладнання	104	424	20000
6.	Отримано акт на транспортні послуги, їх вартість включено до первісної вартості обладнання	104	631	300
7.	Закрито розрахунки за податковим кредитом	644	631	60
8.	Збільшено первісну вартість обладнання на вартість монтажних робіт	104	631	1200
9.	Закрито розрахунки за податковим кредитом	644	631	240

Продовження табл. 4.12

1	2	3	4	5
10.	Нараховано амортизацію обладнання за рік	23	131	2150
11.	Визнано дохід на суму амортизації від справедливої вартості обладнання і зменшено додатковий капітал	424	745	2000
12.	Списано дохід на фінансовий результат	745	791	2000

Розв'язок завдання 4.1.14

Кореспонденції до завдання 4.1.14 подані в таблиці 4.13.

Таблиця 4.13

Розв'язок завдання 4.1.14

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Отримано токарний верстат від ТОВ «Трек»	152	631	15000
2.	Включено суму ПДВ до податкового кредиту (податкову накладну отримано)	641	631	3000
3.	Відвантажено спецодяг ТОВ «Трек» в обмін на верстат	361	701	15000
4.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	701	641	2500
5.	Списано на фінансовий результат дохід від продажу продукції	701	791	12500
6.	Перераховано доплату за верстат ТОВ «Трек»	631	311	3000
7.	Проведено залік заборгованості	631	361	15000
8.	Введено верстат в експлуатацію	104	152	15000

Розв'язок завдання 4.1.15

Кореспонденції до завдання 4.1.15 подані в таблиці 4.14.

Таблиця 4.14

Розв'язок завдання 4.1.15

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1.	Нараховано зарплату працівникові	23,91-94	661	2000,00
2.	Нараховано на заробітну плату працівника соціальні внески (33,2%, 1,5%, 1,3%, 0,9%)	23,91-94	651,652, 653,656	738,00
3.	Утримано:			
	— соціальні внески (2%; 1%; 0,5%)	661	651,652, 653	70,00
	— податок з доходів ((2000 – 70) x 15%)	661	641	289,50

Продовження табл. 4.14

1	2	3	4	5
	— штраф за несвоєчасне повернення коштів, виданих під звіт (300 x 15%)	661	641	45,00
	— надміру використані кошти, видані під звіт. Для утримання цієї суми спочатку обчислюється сума, що може бути утримана із зарплати працівника (20% від заробітної плати згідно з КЗпП): $(2000 - 70 - 289,50) \times 20\% = 328,10$ грн. Оскільки отримана сума більша за неповернену, утримуємо всі 300 грн.	661	372	300,00
	Перераховано:			
4.	— податок з доходів і штраф	641	311	334,50
	— пенсійні та інші соціальні внески	651,652, 653,656	311	808,00
5.	Перераховано зарплату на картрахунок працівника $(2000 - 70 - 289,50 - 300 - 45)$	661	311	1295,50

Розв'язок завдання 4.1.16

Керівник притягується до матеріальної відповідальності у розмірі 1403,41 грн. – середня заробітна плата. Невідшкодована частина збитків списується на витрати підприємства — 996,59 грн.

Кореспонденції до завдання 4.1.16 подані в таблиці 4.15.

Таблиця 4.15

Розв'язок завдання 4.1.16

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн..
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1.	Списано собівартість зіпсованого зерна	947	27	2400,00
2.	Одночасно відображаємо суму нестачі на позабалансовому рахунку	072	-	2400,00
3.	Встановлено винну особу	-	072	2400,00
4.	Віднесено суму збитків на винну особу	375	716	1403,41
5.	Віднесено на фінансовий результат вартість зіпсованого зерна	791	947	2400,00
6.	Внесено керівником суму збитків до каси підприємства	301	375	1403,41
7.	Віднесено на фінансовий результат доход, отриманий як відшкодування збитків	716	791	1403,41

Розв'язок завдання 4.1.17

Робітник відшкодовує суму прямих завданих збитків, собівартість бракованої продукції мінус вартість матеріалів від браку, які можна використати в подальшій діяльності.

Кореспонденції до завдання 4.1.17 подані в таблиці 4.16.

Таблиця 4.16

Розв'язок завдання 4.1.17

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1.	Списано вартість витрат на виготовлення забракованих виробів	24	23	350,00 і
2.	Сторновано податковий кредит за матеріалами та послугами сторонніх організацій, використаних на виготовлення бракованих виробів (сума умовна)	641	631	46,00
3.	Віднесено до складу втрат від браку суму сторнованого податкового кредиту	24	631	46,00
4.	Втрати від браку зменшено на вартість матеріалів, які можна використати в подальшій діяльності	201	24	50,00
5.	Віднесено суму збитків на винну особу	375	24	346,00
6.	Утримано із зарплати працівника частину суми до відшкодування (20% заробітку)	661	375	160,00

Розв'язок завдання 4.1.18

Кореспонденції до завдання 4.1.18 подані в таблиці 4.17.

Таблиця 4.17

Розв'язок завдання 4.1.18

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Дебет	
1	2	3	4	5
1.	Оплачено бланки суворого обліку (платіжне доручення)	371	311	30,60
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ (податкова накладна)	641	644	5,10
3.	Оприбутковано бланки суворого обліку (прибутково-видаткова накладна на бланки суворої звітності (форма № СЗ-1); прибутково-видаткова книга з обліку бланків суворої звітності (форма № СЗ-2); якщо в момент оприбуткування виявлено нестачу бланків, використовуйте акт перевірки наявності бланків суворої звітності (форма № СЗ-4))	209	631	25,50

Продовження табл. 4.17

1	2	3	4	5
4.	Закрито рахунок податкового кредиту з ПДВ (прибутково-видавкова накладна на бланки суворої звітності (форма № СЗ-1))	644	631	5,10
5.	Відображено вартість бланків суворої звітності на позабалансовому рахунку	08	—	30,604
6.	Проведено залік заборгованостей (бухгалтерська довідка)	631	371	30,60
7.	Списано вартість використаних за місяць бланків (акт на списання використаних бланків суворої звітності (форма № СЗ-3))	92	209	12,75

Розв'язок завдання 4.1.19

Сума застави становить: $300 \times 5 = 1500$ грн.

Кореспонденції до завдання 4.1.19 подані в табл. 4.18.

Таблиця 4.18

Розв'язок завдання 4.1.19

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Дебет	
1	2	3	4	5
1.	Одержано передоплату від покупця за товар	311	681	4200
	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ у сумі передоплати за товар	643	641	700
2.	Одержано заставу за тару	311	685	1500
3.	Відображено на позабалансовому рахунку суму одержаної застави	06	—	1500
4.	Відвантажено покупцю товар і закрито розрахунки за авансами	361 681	702 361	4200 4200
	Відображено суму ПДВ	702	643	700
5.	Списано собівартість відвантаженого товару	902	281	3500
6.	Відображено передачу покупцю заставної тари	2842	2841	1500
7.	Повернено покупцем заставну тару	2841	2842	1500
8.	Перераховано покупцю суму застави	685	311	1500
9.	Списано з позабалансового рахунка вартість поверненої застави	—	06	1500

Розв'язок завдання 4.1.20

Кореспонденції до завдання 4.1.20 подані в таблиці 4.19.

Таблиця 4.19

Розв'язок завдання 4.1.20

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
ТОВ «Курчак»				
1.	Внесено передоплату за проведення дегустації	371	311	1300,20
2.	Відображено ПДВ за отриманою податковою накладною	641	644	216,70
3.	Передано ковбасу для дегустації	93	26	500,00
4.	Відображено витрати за договором доручення	93	631	1083,50
5.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ на суму безкоштовно розданої ковбаси	93	641	100,00
6.	Закрито розрахунки з ПДВ	644	631	216,70
7.	Проведено залік заборгованостей	631	371	1300,20
8.	Списано витрати на фінансові результати	791	93	1683,50
ТОВ «Світанок»				
1.	Отримано від ТОВ «Курчак» авансом плату за договором для проведення рекламної роздачі продукції (дегустиції)	311	681	1300,20 ^
2.	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	643	641	216,70
3.	Отримано від ТОВ «Курчак» ковбасу для проведення рекламної роздачі продукції (дегустиції) і відображено на позабалансовому рахунку (сума із ПДВ)	025	—	600,00
4.	Підписано акт і відображено доход за виконаним договором доручення	377	703	1300,20
5.	Закрито розрахунки з ПДВ	703	643	216,70
6.	Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ	903	641	100,00
7.	Списано з позабалансового обліку роздану споживачам ковбасу	—	025	600,00
8.	Проведено залік заборгованостей	681	377	1300,20
9.	Нараховано зарплату працівникам, що роздавали продукцію в рекламних цілях	903	661	500,00
10.	Нараховано соціальні внески на зарплату працівників, що здійснювали роздачу продукції в рекламних цілях	903	651,652, 653,656	183,50
11.	Відображено фінансовий результат	703	791	1083,50
		791	903	783,50

РОЗДІЛ V

Самостійні та контрольні роботи

5.1. Самостійні роботи з основ бухгалтерського обліку

Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке бухгалтерський облік?
2. Вкажіть види господарського обліку та взаємозв'язок між ними.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Що є основою господарського обліку згідно з визначенням ?
 - 1) первинний облік, аналітичний облік, синтетичний облік;
 - 2) документація, облікова реєстрація, складання балансу;
 - 3) спостереження, вимірювання, реєстрація;
 - 4) оцінка, калькуляція, подвійний запис;
 - 5) рахунки, баланс, звітність.
2. Чим обумовлені зміст і завдання господарського обліку?
 - 1) рахунками бухгалтерського обліку;
 - 2) грошовим вимірюванням;
 - 3) первинним спостереженням;
 - 4) способом суспільного виробництва;
 - 5) бухгалтерським балансом.
3. На які види поділяється господарський облік?
 - 1) спостереження, вимірювання, реєстрація;
 - 2) рахунки, подвійний запис, баланс;
 - 3) аналітичний, статистичний, балансовий;
 - 4) меморіальний, журнальний, табличний;
 - 5) оперативний, статистичний, бухгалтерський.

4. На які види за обліковими функціями поділяється виробничо-господарський облік у галузях економіки?

- 1) управлінський, фінансовий, податковий;
- 2) оперативний, статистичний, бухгалтерський;
- 3) меморіальний, журнальний, табличний;
- 4) первинний, поточний, узагальнюючий;
- 5) аналітичний, синтетичний, балансовий.

5. Які вимірники використовуються в обліку?

- 1) натуральні;
- 2) грошові;
- 3) натуральні та грошові;
- 4) трудові;
- 5) натуральні, грошові та трудові.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке управлінський облік, його суть та завдання?

2. Назвіть види бухгалтерського обліку за сферою діяльності та їх зміст.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Які види вимірників застосовуються в бухгалтерському обліку?

- 1) натуральний, трудовий, грошовий;
- 2) оперативний, статистичний, податковий;
- 3) валютний, матеріальний, контокорентний;
- 4) податковий, управлінський, бюджетний;
- 5) первинний, поточний, балансовий.

2. Натуральні вимірники призначені для:

- 1) визначення кількості витраченої праці;
- 2) одержання відомостей про господарські засоби і процеси в їх натуральному вираженні;
- 3) узагальненого відображення засобів підприємства, джерел утворення, процесів і результатів діяльності;
- 4) одержання відомостей про суму боргових зобов'язань.
- 5) немає правильної відповіді.

3. Які вимоги висуваються до господарського обліку?

- 1) первинність, вторинність, оперативність, гнучкість, систематизованість, нагромаджуваність, хронологічність і повнота даних обліку;
- 2) документаційність, аналітичність, систематизованість, облікова реєстрація, складання балансу і бухгалтерської звітності;
- 3) документальність, оперативність, спостережність, вимірюваність, оцінюваність, звітність і кількісне відображення;
- 4) порівнюваність показників обліку, точність, об'єктивність, ясність, доступність, своєчасність, економічність і раціональність;
- 5) обов'язкове первинне спостереження, складання документів, реєстрація на рахунках обліку, складання головної книги і бухгалтерського балансу.

4. Для узагальненого відображення засобів підприємства, джерел їх утворення, процесів і результатів діяльності застосовується:

- 1) кількісний вимірник;
- 2) натуральний вимірник;
- 3) грошовий вимірник;
- 4) трудовий вимірник;
- 5) вартісний вимірник.

5. В якому варіанті відповіді зазначено види обліку за обліковими функціями?

- 1) фінансовий, управлінський, податковий;
- 2) оперативний, статистичний, податковий;
- 3) валютний, матеріальний, контокорентний;
- 4) натуральний, трудовий, грошовий;
- 5) первинний, поточний, балансовий?

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке оперативний облік?
2. Які існують вимоги до господарського обліку?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Особливістю бухгалтерського обліку є відображення господарських процесів...

- 1) вибірково;
- 2) безперервно;
- 3) на початок місяця;
- 4) на кінець місяця;
- 5) за даними минулого місяця.

2. Виконання яких функцій повинен забезпечити бухгалтерський облік?

- 1) інформаційну, контрольну, аналітичну;
- 2) спостережну, вимірювальну, реєстраційну;
- 3) оціночну, калькуляційну, звітну;
- 4) групувальну, поточну, зведену;
- 5) первинну, поточну, узагальнюючу.

3. В системі управління бухгалтерський облік виконує функцію...

- 1) контролю;
- 2) планування;
- 3) регулювання;
- 4) прогнозування;
- 5) нормування.

4. Метою якого виду обліку є визначення суми скоригованих валових доходів, валових витрат, амортизаційних відрахувань та суми оподаткованого прибутку?

- 1) статистичного;
- 2) оперативного;
- 3) управлінського;
- 4) податкового;
- 5) фінансового.

5. Метою якого виду обліку є складання бухгалтерської звітності для зовнішніх користувачів?

- 1) статистичного;
- 2) оперативного;
- 3) управлінського;
- 4) податкового;
- 5) фінансового.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке фінансовий облік, його суть?
2. Які існують принципи і вимоги до бухгалтерського обліку?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Дані якого виду обліку застосовуються для складання декларацій з визначення суми податку на прибуток?

- 1) статистичного;
- 2) оперативного;
- 3) управлінського;
- 4) податкового;
- 5) фінансового.

2. Метою якого виду обліку є здійснення обліку витрат на виробництво та складання всіх видів калькуляцій собівартості продукції з метою прийняття рішень?

- 1) статистичного;
- 2) оперативного;
- 3) управлінського;
- 4) податкового;
- 5) фінансового.

3. У якому році був прийнятий Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”?

- 1) 1996;
- 2) 1998;
- 3) 1999;
- 4) 2000;
- 5) 2001.

4. До зовнішніх користувачів облікової інформації з прямим фінансовим інтересом відносять:

- 1) органи податкової служби;
- 2) постачальників та підрядників;
- 3) профспілки;
- 4) статистичні органи;
- 5) власників підприємства.

5. Які вимірники характеризують економічну ефективність господарських операцій, процесів?

- 1) натуральні;
- 2) трудові;
- 3) вартісні;
- 4) кількісні;
- 5) якісні.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке статистичний облік та його зміст?
2. Які існують облікові вимірники, їх взаємозв'язок та межі застосування?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. У чому полягає взаємозв'язок оперативного, статистичного і бухгалтерського обліків?

- 1) ведуться на одному підприємстві;
- 2) формуються з одних і тих же показників, але ведуться відокремлено один від одного;
- 3) взаємозв'язок відсутній;
- 4) вони базуються на одних і тих же першоджерелах інформації, а також мають єдиний зміст, цілі та основні завдання;
- 5) відповіді 1, 2 і 4.

2. У якому нормативному акті висвітлені принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності?

- 1) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- 2) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- 3) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»;
- 4) правильні відповіді 2 і 3;
- 5) правильні відповіді 1 і 2.

3. Який принцип бухгалтерського обліку передбачає постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики?

- 1) безперервності;

- 2) обачності;
- 3) періодичності;
- 4) історичної собівартості;
- 5) правильної відповіді немає.

4. Управлінський облік вирішує такі завдання:

- 1) складання прогнозу про фінансовий стан суб'єкта господарювання на перспективу;
- 2) складання фінансової звітності за результатами господарської діяльності;
- 3) визначення валового та скоригованого валового доходу, валових витрат з метою розрахунку прибутку для оподаткування;
- 4) правильні відповіді 1 і 3;
- 5) правильні відповіді 1 і 2.

5. Принцип обачності полягає в тому, що в обліку мають застосовуватися такі методи оцінки, які б запобігали:

- 1) завищенню оцінки активів та доходів підприємства і заниженню оцінки зобов'язань та витрат;
- 2) завищенню активів та витрат підприємства, заниженню зобов'язань і доходів;
- 3) завищенню зобов'язань і витрат підприємства, заниженню активів і доходів;
- 4) заниженню доходів і завищенню витрат підприємства;
- 5) правильної відповіді немає.

Бухгалтерський баланс

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. У чому полягає призначення бухгалтерського балансу?
2. До якого типу господарських операцій, що впливають на баланс, відноситься операція з виплати нарахованої заробітної плати працівникам?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Стаття балансу – це:

- 1) показник, що відображає на звітну дату стан окремих видів активів, власного капіталу та зобов'язань;
- 2) підсумки активу і пасиву;
- 3) господарські засоби підприємства та джерела їхнього формування, згруповані за бухгалтерськими рахунками;
- 4) ліва та права сторони балансу;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Статті бухгалтерського балансу поділяють на:

- 1) дебетові та кредитові;
- 2) активні та пасивні;
- 3) основні та допоміжні;
- 4) основні та регулюючі;
- 5) відповіді 2 і 4.

3. Баланс – це метод відображення:

- 1) даних про склад майна за видами і джерелами утворення у вартісній оцінці;
- 2) господарських засобів за їхнім складом і джерелами утворення у вартісній оцінці на певну дату;
- 3) доходів, витрат і фінансових результатів у вартісній оцінці;
- 4) доходів, витрат і фінансових результатів у вартісній оцінці на певну дату;
- 5) правильної відповіді немає.

4. Бухгалтерський баланс може формуватися в таких формах:

- 1) діагональний і вертикальний;
- 2) вертикальний та горизонтальний;
- 3) комбінований;
- 4) довільний;
- 5) правильної відповіді немає.

5. В Україні пасиви в балансі розміщуються за:

- 1) зменшенням ліквідності;
- 2) зростанням строків погашення;
- 3) зростанням ліквідності;
- 4) скороченням термінів погашення;
- 5) у довільній формі.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що характеризують статті активу балансу?
2. До якого типу господарських операцій, що впливають на баланс, відноситься операція з перерахування коштів на погашення заборгованості перед постачальником ?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Світова практика передбачає групування активів у балансі за:
 - 1) зростанням ліквідності;
 - 2) убутанням ліквідності;
 - 3) зростанням строків погашення;
 - 4) скороченням строків погашення;
 - 5) у формі, затвердженій наказом підприємства.
2. Актив балансу складається з:
 - 1) двох розділів;
 - 2) трьох розділів;
 - 3) чотирьох розділів;
 - 4) п'яти розділів;
 - 5) одного розділу.
3. Елемент балансу, який відповідає критеріям, встановленим П(С)БО, називається:
 - 1) розділом;
 - 2) підрозділом;
 - 3) активом;
 - 4) статтею;
 - 5) пасивом.
4. Вкажіть тип змін у балансі внаслідок операції: отримані матеріали від постачальників, які ще не оплатили:
 - 1) $A+A-$;
 - 2) $П+П-$;
 - 3) $A+П+$;
 - 4) $A-П-$;
 - 5) $A+П-$.

5. Нарахування дивідендів акціонерам приведе до таких змін у балансі:

- 1) А+П-;
- 2) П+П-;
- 3) А+П+;
- 4) А-П-;
- 5) правильної відповіді немає.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що характеризують статті пасиву балансу?
2. До якого типу господарських операцій, що впливають на баланс, відноситься операція з нарахування заробітної плати працівникам основного виробництва ?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Пасив балансу складається з:

- 1) двох розділів;
- 2) трьох розділів;
- 3) чотирьох розділів;
- 4) п'яти розділів;
- 5) одного розділу.

2. Баланс поділяється на дві частини:

- 1) ліворуч показано актив, праворуч – зобов'язання;
- 2) ліворуч показано капітал, праворуч – зобов'язання;
- 3) ліворуч показано актив, праворуч – права і зобов'язання;
- 4) ліворуч показано активи, праворуч – власний капітал і зобов'язання;
- 5) правильної відповіді немає.

3. Скільки типів балансових змін існує:

- 1) 1;
- 2) 2;
- 3) 3;
- 4) 4;
- 5) безліч.

4. Статті активу балансу характеризують:
- 1) господарські засоби;
 - 2) джерела формування засобів;
 - 3) доходи підприємства;
 - 4) витрати підприємства;
 - 5) фінансові результати.
5. У складі оборотних активів у балансі наводиться інформація про:
- 1) основні засоби, запаси, грошові кошти;
 - 2) запаси, грошові кошти, витрати майбутніх періодів;
 - 3) нематеріальні активи, дебіторську заборгованість, товари;
 - 4) товари, готову продукцію, поточні інвестиції;
 - 5) правильної відповіді немає.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Який вплив справляють господарські операції на структуру та підсумок балансу?

2. До якого типу господарських операцій, що впливають на баланс, відноситься операція з відвантаження товарів покупцям на умовах наступної оплати?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яким нормативним документом регулюється структура і склад балансу:

- 1) Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність!»
- 2) П(С)БО 1;
- 3) П(С)БО 2;
- 4) П(С)БО 3;
- 5) П(С)БО 4.

2. Статті пасиву балансу характеризують:

- 1) доходи підприємства;
- 2) витрати підприємства;
- 3) господарські засоби;
- 4) джерела формування засобів;
- 5) фінансові результати.

3. У складі необоротних активів у балансі наводиться інформація про:

- 1) основні засоби, запаси, грошові кошти;
- 2) нематеріальні активи, витрати майбутніх періодів;
- 3) капітальні вкладення, довгострокові інвестиції;
- 4) товари, векселі одержані, поточні інвестиції;
- 5) правильної відповіді немає.

4. Третій розділ активу балансу містить інформацію про:

- 1) необоротні активи;
- 2) оборотні активи;
- 3) доходи майбутніх періодів;
- 4) витрати майбутніх періодів;
- 5) власний капітал.

5. У складі поточних зобов'язань у балансі наводиться інформація про:

- 1) основні засоби, дебіторську заборгованість, грошові кошти;
- 2) кредиторську заборгованість, доходи майбутніх періодів;
- 3) короткострокові кредити, заборгованість перед бюджетом;
- 4) поточні інвестиції, векселі одержані;
- 5) нема правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Обґрунтуйте взаємозв'язок, який існує між активами, власним капіталом та зобов'язаннями підприємства.

2. До якого типу господарських операцій, що впливають на баланс, відноситься операція з передачі матеріалів у виробництво?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. У складі довгострокових зобов'язань у балансі наводиться інформація про:

- 1) кредиторську заборгованість, грошові кошти, векселі одержані;
- 2) кредити зі строком погашення понад 1 рік, заборгованість за випущеними облігаціями;
- 3) доходи майбутніх періодів, кредиторську заборгованість;
- 4) поточні інвестиції, векселі видані, внески засновників;
- 5) немає правильної відповіді.

2. До власного капіталу в балансі відносять:
- 1) прибуток, основні засоби, грошові кошти;
 - 2) грошові кошти, довгострокові інвестиції;
 - 3) прибуток, додатковий капітал, грошові кошти;
 - 4) статутний капітал, резервний капітал, прибуток;
 - 5) немає правильної відповіді.
3. Забезпеченням наступних витрат і платежів вважається:
- 1) резерв майбутніх витрат;
 - 2) резерв сумнівних боргів;
 - 3) резерв на виконання гарантійних зобов'язань;
 - 4) резерв на оплату відпусток;
 - 5) резервний капітал.
4. Випуск готової продукції з виробництва приведе до таких змін у балансі:
- 1) А+П-;
 - 2) П+П-;
 - 3) А+П+;
 - 4) А-П-;
 - 5) правильної відповіді немає.
5. Яка з операцій не викличе зміни підсумків балансу?
- 1) здійснено внесок у статутний капітал готівкою;
 - 2) здійснено дооцінку основних засобів;
 - 3) погашено кредит банку;
 - 4) отримано цільове фінансування з бюджету;
 - 5) проведено попередню оплату за товари.

Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Яка структура бухгалтерських рахунків?
2. Що таке синтетичні рахунки?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: видана із каси заробітна плата:

- 1) Дт 66 – Кт 30;
- 2) Дт30 – Кт 31;
- 3) Дт 30 – Кт 70;
- 4) Дт 65 – Кт 30;
- 5) немає правильної відповіді.

2. На якому з перелічених нижче рахунків ведеться облік основних засобів ?

- 1) 13;
- 2) 11;
- 3) 31;
- 4) 10;
- 5) 62.

3. Дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства, називається:

- 1) господарською операцією;
- 2) господарським процесом;
- 3) господарською діяльністю;
- 4) господарською практикою;
- 5) господарською проводкою.

4. Господарські операції безпосередньо відображаються:

- 1) в балансі і звіті про фінансові результати;
- 2) на рахунках;
- 3) в балансі;
- 4) на рахунках і в балансі одночасно;
- 5) у звіті про фінансові результати.

5. Ліва сторона рахунка має назву:

- 1) мінус
- 2) плюс;
- 3) дебет;
- 4) кредит;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Яка схема активного рахунку?
2. Що таке аналітичні рахунки?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Систематичне та хронологічне спостереження за фактами господарського життя здійснюється за допомогою:

- 1) документації та інвентаризації;
- 2) рахунків та подвійного запису;
- 3) оцінки та калькуляції;
- 4) балансу та звітності;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: одержано від постачальників і оприбутковано на склад підприємства матеріали:

- 1) Дт 201 – Кт 36;
- 2) Дт 63 – Кт 201;
- 3) Дт 201 – Кт 63;
- 4) Дт 23 – Кт 63;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: з поточного рахунку перераховано відрахування до Пенсійного фонду:

- 1) Дт 63 – Кт 31;
- 2) Дт 65 – Кт 31;
- 3) Дт 23 – Кт 65;
- 4) Дт 64 – Кт 31;
- 5) немає правильної відповіді.

4. На якому рахунку ведеться облік виробничих запасів?

- 1) 10;
- 2) 13;
- 3) 20;
- 4) 26;
- 5) 44.

5. Кожен рахунок обов'язково має містити:

- 1) дебетовий оборот;
- 2) кредитовий оборот;
- 3) початкове сальдо;
- 4) назву;
- 5) кінцеве сальдо.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання

1. Яка схема будови пасивного рахунку?
2. Що таке кореспонденція рахунків?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Бухгалтерські рахунки — це:
 - 1) узагальнення облікового процесу;
 - 2) таблиці, в яких відображаються вартість та рух тільки господарських засобів;
 - 3) таблиці, в яких відображаються розмір, структура та рух об'єктів обліку;
 - 4) цифри, які позначають об'єкти обліку;
 - 5) немає правильної відповіді.
2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: отримано з поточного рахунку гроші в касу:
 - 1) Дт 31 – Кт 63;
 - 2) Дт 30 – Кт 31;
 - 3) Дт 63 – Кт 201;
 - 4) Дт 31 – Кт 30;
 - 5) немає правильної відповіді.
3. Готова продукція відображається на рахунку:
 - 1) 19;
 - 2) 26;
 - 3) 12;
 - 4) 23;
 - 5) 10.

4. Про наявність на певний момент часу всіх засобів, капіталу і джерел свідчить:

- 1) сальдо
- 2) оборот;
- 3) залишок;
- 4) сума;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Інформація про рух об'єкта обліку, відображеного за дебетом і кредитом рахунка, називається:

- 1) рахунок;
- 2) сальдо;
- 3) залишок;
- 4) оборот;
- 5) відповіді 2 і 3.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке подвійний запис?
2. Які існують види бухгалтерських проведення?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Який з перелічених методичних прийомів не належить до елементів методу бухгалтерського обліку?

- 1) оцінка;
- 2) калькуляція;
- 3) дисконтування;
- 4) подвійний запис;
- 5) баланс.

2. Яка кореспонденція рахунків з обліку придбання основних засобів є правильною?

- 1) Дт 20 – Кт 63;
- 2) Дт 30 – Кт 63;
- 3) Дт 10 – Кт 15;
- 4) Дт 631 – Кт 15;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: зараховано на поточний рахунок підприємства кошти, одержані від покупців за відвантажену їм продукцію?

- 1) Дт 31 – Кт 63;
- 2) Дт 31 – Кт 36;
- 3) Дт 36 – Кт 31;
- 4) Дт 31 – Кт 30;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Залежно від обліку активів чи джерел їх утворення бухгалтерські рахунки поділяють на:

- 1) балансові й позабалансові;
- 2) активні й пасивні;
- 3) аналітичні та синтетичні;
- 4) доповнюючі і регулюючі;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Де зазначається сальдо в активних рахунках?

- 1) не зазначається;
- 2) у дебеті;
- 3) у кредиті;
- 4) як у дебеті, так і в кредиті;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Яка відмінність між аналітичними і синтетичними рахунками?
2. Що таке сальдо рахунка?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1.3 якою метою застосовують рахунки та подвійний запис господарських операцій?

- 1) для систематичного та хронологічного спостереження за фактами господарського життя;
- 2) для вимірювання економічних процесів і господарських засобів;

- 3) для реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації;
- 4) для узагальнення даних з метою формування звітності;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: передано готову продукцію із виробництва на склад?

- 1) Дт 23 – Кт 26;
- 2) Дт 26 – Кт 23;
- 3) Дт 20 – Кт 23;
- 4) Дт 22 – Кт 20;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка господарська операція відповідає наведеній кореспонденції: Дт 23 – Кт 66?

- 1) виплачено з каси заробітну плату працівникам;
- 2) нарахована оплата праці працівникам, зайнятим на вирощуванні продукції рослинництва;
- 3) нарахована оплата праці працівникам бухгалтерії;
- 4) нарахована оплата праці комірнику;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Який клас рахунків призначений для обліку запасів?

- 1) клас 1;
- 2) клас 2;
- 3) клас 3;
- 4) клас 4;
- 5) клас 5.

5. Які рахунки відображають найдетальнішу інформацію про об'єкти:

- 1) аналітичні;
- 2) синтетичні;
- 3) субрахунки;
- 4) основні;
- 5) регулюючі.

Оцінювання та калькуляція

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке оцінка?
2. Які існують види вартості в обліку?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Спосіб вираження майна за допомогою грошового вимірника майна і зобов'язань підприємства – це:

- 1) аналіз;
- 2) оцінка;
- 3) валютування;
- 4) прогноз;
- 5) фінанси.

2. Первісна вартість активу — це:

- 1) вартість придбання;
- 2) вартість, за якою актив зараховується на баланс;
- 3) поточна вартість активу;
- 4) вартість списання активу;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Справедлива вартість активу — це:

- 1) вартість придбання та доведення до стану, в якому актив придатний до використання;
- 2) вартість, за якою може бути здійснений його обмін між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами;
- 3) поточна ринкова вартість активу;
- 4) теперішня вартість майбутніх надходжень від використання активу;
- 5) немає правильної відповіді.

4. На складі є залишок запасів у кількості 253 одиниці по 12 грн. Було відпущено у виробництво 103 одиниці. Скільки запасів у грошовому вимірнику залишилось?

- 1) 26059 грн.;

- 2) 1236 грн.;
- 3) 1800 грн.;
- 4) 3036 грн.;
- 5) 3897 грн.

5. Оцінка активів та зобов'язань відповідно до припущення, що діяльність підприємства буде тривати і надалі, виражається в такому принципі:

- 1) принцип нарахування та відповідність доходів і витрат;
- 2) принцип послідовності;
- 3) принцип безперервності;
- 4) принцип автономності;
- 5) принцип обачності.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

- 1. Що таке калькуляція?
- 2. З якою метою проводять оцінку?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. За наявності активного ринку базою для визначення справедливої вартості є:

- 1) балансова вартість;
- 2) ринкова вартість;
- 3) залишкова вартість;
- 4) первісна вартість;
- 5) гнучка вартість.

2. Принцип, за якого оцінка активів і доходів не повинна бути завищена, а зобов'язань і витрат – занижена:

- 1) безперервність діяльності;
- 2) цілісність;
- 3) обачність;
- 4) реальність;
- 5) єдиного грошового вимірника.

3. Собівартість – це:

- 1) витрати, пов'язані з виробництвом і придбанням певного активу;
- 2) доходи, пов'язані з реалізацією певного активу;
- 3) ціна продажу активів;
- 4) адміністративні витрати;
- 5) витрати на реалізацію.

4. Яка грошова одиниця може використовуватися для ведення обліку та складання бухгалтерської звітності в Україні?

- 1) гривня;
- 2) гривня та валюта інших держав, за вибором підприємства;
- 3) гривня або валюта інших держав, використання якої дозволено законом;
- 4) долар США;
- 5) це питання не регламентується.

5. Відповідно до принципів бухгалтерського обліку пріоритетною оцінкою активів має бути:

- 1) ринкова вартість;
- 2) проіндексована вартість відповідно до рівня інфляції;
- 3) справедлива вартість;
- 4) пріоритетного способу оцінки активів не виділяється;
- 5) історична собівартість.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які існують методи калькулювання?
2. Що таке первісна вартість?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Від якого латинського слова походить термін “калькуляція”?

- 1) обчислення;
- 2) розподіл;
- 3) накопичення;
- 4) прогноз;
- 5) собівартість.

2. Які розрізняють види калькуляцій?

- 1) повні та скорочені;

- 2) основні та додаткові;
- 3) планові та звітні;
- 4) додаткові і звичайні;
- 5) прості і складні.

3. Безоплатно одержані запаси визнаються за:

- 1) справедливою вартістю;
- 2) первісною вартістю;
- 3) залишковою вартістю;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Переоцінена вартість необоротних активів – це:

- 1) справедлива вартість;
- 2) вартість необоротних активів після їх переоцінки;
- 3) вартість необоротних активів за вирахуванням амортизації;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Коли визначається планова і фактична собівартість:

- 1) обидві визначаються в момент розрахунку калькуляційних різниць;
- 2) обидві визначаються до початку процесу виробництва;
- 3) обидві визначаються після завершення процесу виробництва;
- 4) фактична визначається до початку процесу виробництва, а планова – після його завершення;
- 5) планова визначається до початку процесу виробництва, а фактична – після його завершення.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Як розраховується собівартість реалізованої продукції, коли відомо початкові і кінцеві залишки?
2. Що таке планова собівартість?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Облік якої собівартості передбачено П(С)БО?

- 1) технологічної;
- 2) виробничої;
- 3) повної;
- 4) часткової;
- 5) простої.

2. Який метод калькулювання собівартості продукції доцільно використовувати в однопродуктовому виробництві?

- 1) простий;
- 2) попроцесний;
- 3) позамовний;
- 4) нормативний;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Якою буде залишкова вартість необоротних активів за таких умов: первісна вартість – 80000 грн.; знос – 10000 грн.; ринкова вартість – 75000 грн.; заробітна плата адмінперсоналу – 15000 грн.?

- 1) 75000 грн.;
- 2) 70000 грн.;
- 3) 65000 грн.;
- 4) 5000 грн.;
- 5) 1000 грн.

4. Які витрати не відносяться до транспортно-заготівельних:

- 1) витрати на збут;
- 2) витрати на вантажно-розвантажувальні роботи;
- 3) витрати зі страхування ризиків транспортування запасів;
- 4) усі, що перераховані вище;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Склад фактичних витрат, що становлять первісну вартість того чи іншого активу, як правило, визначається:

- 1) законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність";
- 2) нормативними актами міністерств та відомств;
- 3) у відповідних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку;
- 4) підприємством самостійно;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке справедлива вартість?
2. Що таке транспортно-заготівельні витрати?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. За способом включення до собівартості витрати поділяються на:

- 1) основні і накладні;
- 2) постійні і змінні;
- 3) прямі і непрямі;
- 4) повні і прості;
- 5) звичайні і привілейовані.

2. За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат вони поділяються на:

- 1) основні і накладні;
- 2) умовно-змінні;
- 3) умовно-постійні;
- 4) відповіді 2, 3;
- 5) відповіді 1, 2, 3.

3. Якою буде вартість основного засобу придбаного за плату за наступних умов: вартість об'єкта – 50000 грн.; витрати на транспортування – 10000 грн.; витрати на розвантаження – 1000 грн.; заробітна плата адмінперсоналу – 20000 грн.?

- 1) 50000 грн.;
- 2) 60000 грн.;
- 3) 61000 грн.;
- 4) 80000 грн.;
- 5) 81000 грн.

4. Визначення фактичної собівартості продукції шляхом підсумовування здійснених витрат не властиве для такого методу калькулювання:

- 1) простого;
- 2) попроцесного;
- 3) позамовного;
- 4) нормативного;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Фактична собівартість придбання виробничих запасів визначається:

- 1) собівартість придбання = купівельна вартість + транспортно-заготівельні витрати;
- 2) собівартість придбання = купівельна вартість - транспортно-заготівельні витрати;
- 3) собівартість придбання = купівельна вартість / транспортно-заготівельні витрати;
- 4) собівартість придбання = купівельна вартість * транспортно-заготівельні витрати;
- 5) немає правильної відповіді.

Документування та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які вимоги до складання документів?
2. У яких випадках проведення інвентаризації є обов'язковим?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Розробка єдиних зразків документів для оформлення однотипних господарських операцій – це:

- 1) уніфікація;
- 2) документація;
- 3) стандартизація;
- 4) континування;
- 5) коригування.

2. Для багаторазового оформлення і реєстрації операцій протягом визначеного часу (тижня, декади, місяця) використовують такі документи:

- 1) зведені;
- 2) накопичувальні;
- 3) розрахункові;
- 4) підсумкові;
- 5) розпорядчі.

3. Контитування – це:

- 1) поставлення у відповідних графах документа ціни і суми, тобто переведення натуральних і трудових вимірників у грошовий;
- 2) об'єднання однорідних за змістом первинних документів у групи з метою підготовки зведених даних;
- 3) вказування у первинних або згрупованих документах (відомостях) бухгалтерської кореспонденції;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відповіді 2 і 3.

4. Після закінчення встановлених термінів зберігання документи, що мають особливо важливе значення, передають на безстрокове зберігання до:

- 1) державного архіву;
- 2) постійного архіву;
- 3) поточного архіву;
- 4) не зберігаються;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Відповідальність за організацію інвентаризації несе:

- 1) інвентаризаційна комісія;
- 2) головний бухгалтер;
- 3) керівник підприємства;
- 4) власник підприємства;
- 5) контролюючі органи.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке інвентаризація і з якою метою її проводять?
2. Які види помилок ви знаєте і які способи їх виправлення?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. За призначенням бухгалтерські документи поділяються на:

- 1) зовнішні та внутрішні;
- 2) розпорядчі, виконавчі, бухгалтерського оформлення та комбіновані;
- 3) грошові, розрахункові, матеріальні;
- 4) грошові і виконавчі;

- 5) немає правильної відповіді.
2. До розрахункових документів належить:
 - 1) лімітно-забірна картка;
 - 2) рахунок-фактура;
 - 3) доручення;
 - 4) накладна;
 - 5) наказ.
3. Для первинних документів встановлений термін зберігання:
 - 1) 1 рік;
 - 2) 3 роки;
 - 3) 5 років;
 - 4) 25 років;
 - 5) не встановлено.
4. Видача первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерських звітів і балансів з бухгалтерії і з архіву підприємства працівникам інших структурних підрозділів може здійснюватися за рішенням:
 - 1) головного бухгалтера;
 - 2) головного бухгалтера і керівника підприємства;
 - 3) керівника підприємства;
 - 4) власника підприємства;
 - 5) немає правильної відповіді.
5. Форма ведення бухгалтерського обліку – це:
 - 1) певна система регістрів бухгалтерського обліку;
 - 2) певна система порядку інформації;
 - 3) певна система способу реєстрації;
 - 4) певна система узагальнення;
 - 5) всі відповіді правильні.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке документ?
2. Якими документами оформляються результати інвентаризації?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Стандартизація – це:
 - 1) розробка єдиних зразків документів для оформлення однотипних господарських операцій;
 - 2) встановлення для бланків однотипних документів однакових, найбільш раціональних розміру і форми;
 - 3) суцільне і безперервне спостереження за всіма господарськими операціями на підприємстві;
 - 4) відповіді 1 і 2;
 - 5) немає правильної відповіді.
2. Склад інвентаризаційної комісії затверджується:
 - 1) наказом;
 - 2) протоколом;
 - 3) приписом судово-слідчих органів;
 - 4) рішенням трудового колективу;
 - 5) правильної відповіді немає.
3. Рух документів від моменту їх складання (або одержання від інших підприємств, організацій), періоду обробки і до передачі в архів – це:
 - 1) документація;
 - 2) документування;
 - 3) документообіг;
 - 4) реєстрація;
 - 5) континування.
4. Перевірка фактичної наявності активів підприємства і зіставлення даних інвентаризації з бухгалтерським обліком – це:
 - 1) документація;
 - 2) інвентаризація;
 - 3) ревізія;
 - 4) експертиза;
 - 5) немає правильної відповіді.
5. Під обліковими регістрами розуміють:
 - 1) первинні документи;
 - 2) звітність;
 - 3) спеціальні таблиці;
 - 4) всі відповіді правильні
 - 5) всі відповіді неправильні.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Яку роль відіграють облікові регістри в процесі бухгалтерського обліку?
2. Що таке документообіг і які стадії його здійснення?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Інвентаризацію на підприємстві проводить:
 - 1) керівник підприємства з головним бухгалтером;
 - 2) контролюючий державний орган;
 - 3) спеціально створена інвентаризаційна комісія;
 - 4) трудовий колектив;
 - 5) всі відповіді правильні.
2. За змістом бухгалтерські документи поділяють на:
 - 1) зовнішні та внутрішні;
 - 2) розпорядчі, виконавчі, бухгалтерського оформлення та комбіновані;
 - 3) грошові, розрахункові, матеріальні;
 - 4) розпорядчі і розрахункові;
 - 5) немає правильної відповіді.
3. Регістри бухгалтерського обліку мають містити:
 - 1) назву;
 - 2) період реєстрації господарських операцій;
 - 3) прізвища і підписи;
 - 4) все викладене вище;
 - 5) немає правильної відповіді.
4. За допомогою якого способу неправильний запис закреслюють однією рискою так, щоб можна було прочитати закреслене, а зверху пишуть правильну суму або текст?
 - 1) "червоного сторно";
 - 2) додаткових записів;
 - 3) коректурного способу;
 - 4) усіх викладених вище способів;
 - 5) немає правильної відповіді.

5. Убування цінностей у межах затверджених норм регулюються підприємством, установою у такому порядку:

- 1) зараховуються на збитки або зменшення фінансування;
- 2) списування за рішенням керівника відповідно до витрат виробництва, обігу або на зменшення фінансування;
- 3) стягуються з осіб, відповідальних за збереження матеріальних цінностей;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Охарактеризуйте журнально-ордерну форму ведення обліку.
2. Який термін зберігання встановлено для облікових реєстрів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Основними обліковими реєстрами журнально-ордерної форми є:

- 1) журнали-ордери;
- 2) Головна книга;
- 3) меморіальні ордери;
- 4) реєстраційний журнал;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Перевірка бухгалтерських документів за змістом передбачає:

- 1) формальну перевірку заповнення всіх реквізитів, відповідності стандарту і формі документа, своєчасності складення документа і подання до бухгалтерії;
- 2) перевірку правильності відображення господарської операції, її відповідність законодавчим та нормативним вимогам, інтересам власника чи підприємства;
- 3) перевірку правильності проставлених цін і тарифів, розрахованих сум і підсумків;
- 4) відповіді 1 і 3;
- 5) всі відповіді правильні.

4. Під обліковими реєстрами розуміють:

- 1) первинні документи;

- 2) звітність;
- 3) спеціальні таблиці;
- 4) всі відповіді правильні
- 5) всі відповіді неправильні.

5. Коли неправильно складено запис або сума на рахунках більша, ніж вона мала місце, у господарській операції використовується:

- 1) метод додаткових проводок;
- 2) коректурний метод;
- 3) метод "червоне сторно";
- 4) метод додаткових записів;
- 5) немає правильної відповіді.

5.2. Самостійні роботи з бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств

Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке ліміт каси?
2. На якому рахунку узагальнюють інформацію про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцією?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: надійшли кошти з банку в касу?
 - 1) Дт 31 – Кт30;
 - 2) Дт 30 – Кт 31;
 - 3) Дт 63 – Кт 31;
 - 4) Дт 31 – Кт 10;
 - 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: покупець погасив свою заборгованість?

- 1) Дт 31 – Кт 36;
- 2) Дт 36 – Кт 70;
- 3) Дт 31 – Кт 30;
- 4) Дт 30 – Кт 63;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Облік розрахунків з іншими дебіторами ведуть на рахунку:

- 1) 37;
- 2) 36;
- 3) 34;
- 4) 31;
- 5) відповіді 1 і 2.

4. Зарахування грошових коштів від покупців за відвантажену продукцію на банківський рахунок підприємства спричиняє:

- 1) зміну статей тільки в активі бухгалтерського балансу;
- 2) зміну статей тільки в пасиві бухгалтерського балансу;
- 3) збільшення валюти бухгалтерського балансу;
- 4) зменшення валюти бухгалтерського балансу;
- 5) немає правильної відповіді.

5. До якої групи відноситься об'єкт бухгалтерського обліку “Залишок готівки у касі підприємства” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до матеріальних активів;
- 2) до фінансових активів;
- 3) до нематеріальних активів;
- 4) до зобов'язань;
- 5) до активів, які підлягають амортизації.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які ви знаєте касові документи?
2. Чим відрізняються поточна та довгострокова дебіторська заборгованість?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: виплачена заробітна плата працівникам?

- 1) Дт 372 – Кт 30;
- 2) Дт 65 – Кт 31;
- 3) Дт 66 – Кт 30;
- 4) Дт 36 – Кт 31;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: оплачено покупцями надані послуги?

- 1) Дт 65 – Кт 30;
- 2) Дт 30 – Кт 31;
- 3) Дт 36 – Кт 33;
- 4) Дт 63 – Кт 31;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Сума відшкодованого збитку оформляється записом:

- 1) Дт 30 – Кт 375;
- 2) Дт 30 – Кт 31;
- 3) Дт 31 – Кт 30;
- 4) Дт 30 – Кт 70.
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка (які) грошова одиниця може використовуватися для ведення обліку та складання бухгалтерської звітності в Україні:

- 1) гривня;
- 2) гривня та валюта інших держав за вибором підприємства;
- 3) гривня або валюта інших держав, використання якої дозволено законом;
- 4) це питання не регламентується;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Дебітори – це:

- 1) юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів;
- 2) працівники підприємства;

- 3) юридичні та фізичні особи, що надали підприємству певні суми грошових коштів або інших активів;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. На якому рахунку проводять розрахунки з підзвітними особами?
2. Які штрафні санкції застосовуються за порушення норм обігу готівки?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яку тривалість у днях не може перевищувати термін перебування працівника в одному службовому відрядженні по Україні?

- 1) Не може перевищувати 30 календарних днів (у загальному випадку) і не може бути довшим за термін будівництва об'єктів будівельно-монтажних робіт;
- 2) Не більше 45 календарних днів у будь-якому разі;
- 3) Не менше 5 календарних днів;
- 4) Не більше 60 днів;
- 5) Граничний термін не встановлено.

2. Готівка, що видана під звіт, але з якихось причин не витрачена, має бути повернена до каси підприємства одночасно з звітом про використання коштів не пізніше:

- 1) наступного робочого дня після видачі її під звіт;
- 2) 3 днів після видачі;
- 3) 5 днів після видачі;
- 4) 10 днів після видачі;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Дебіторська заборгованість – це:

- 1) сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації активів;
- 2) готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання;
- 3) сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату;
- 4) сума заборгованості кредиторів підприємству на певну дату;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Який день приймається за день фактичного використання готівки підзвітних сум і формування витрат підприємства?

- 1) дата затвердження авансового звіту керівником;
- 2) дата внесення залишку готівки в касу;
- 3) дата отримання готівки з каси;
- 4) дата подання керівникові звіту про виконання завдання;
- 5) дата подання підтверджувальних документів до бухгалтерії.

5. Як називається обліковий документ, у якому відображається оформлення фізичною особою використання підзвітних сум на підставі додавання, наприклад, виправдувальних документів?

- 1) кошторис витрат на відрядження;
- 2) довідка за формою №2;
- 3) відрядне посвідчення;
- 4) звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт;
- 5) наказ про скерування у відрядження.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Дайте визначення дебітора.
2. Чи існують обмеження щодо розрахунків готівкою?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1 Списання з підзвітних осіб здійснених ними витрат на відрядження адміністративного призначення відображається в обліку:

- 1) Дт 372 - Кт 92;
- 2) Дт 372 - Кт 791;
- 3) Дт 92 - Кт 372;
- 4) Дт 791 - Кт 92;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Існують такі види дебіторської заборгованості:

- 1) заборгованість із заробітної плати; заборгованість перед постачальниками;

- 2) заборгованість перед кредиторами; заборгованість перед постачальниками;
 - 3) заборгованість за товари, роботи, послуги; заборгованість за отриманими векселями; інша дебіторська заборгованість;
 - 4) активна дебіторська заборгованість; пасивна дебіторська заборгованість;
 - 5) відповіді 1 і 3.
3. Яка максимальна тривалість безперервного терміну перебування працівника протягом одного службового відрядження за кордоном?
- 1) не більше 45 календарних днів;
 - 2) не більше 60 календарних днів;
 - 3) не більше 30 календарних днів;
 - 4) граничний термін не встановлено;
 - 5) не менше 5 календарних днів.
4. Яка сума добових виплачується працівнику:
- 1) передбачена постановою Кабінету міністрів Про норми відшкодування витрат на відрядження в межах України та за кордон;
 - 2) встановлена керівником підприємства;
 - 3) встановлена керівником підприємства або колективним договором, але не менша за передбачену законодавством;
 - 4) сума змінюється в залежності від мети відрядження;
 - 5) в розмірі середньоденної заробітної плати.
5. Яка тривалість передбаченого граничного терміну здачі повного звіту підзвітної особи про використання отриманих готівкових коштів з каси підприємства на закупівлю сільгосппродукції, заготівлю вторсировини?
- 1) 10 робочих днів з дня видачі готівки під звіт;
 - 2) 4 робочі дні після видачі готівки під звіт;
 - 3) 3 робочі дні після повернення з відрядження;
 - 4) наступний робочий день після видачі готівки під звіт;
 - 5) такий термін не встановлено.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Чи існують обмеження щодо безготівкових розрахунків?
2. Що таке сумнівна дебіторська заборгованість?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Поточна дебіторська заборгованість – це:

- 1) заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 3 місяців з дати Балансу;
- 2) заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 6 місяців з дати Балансу;
- 3) заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати Балансу;
- 4) заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена після 12 місяців з дати Балансу;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка максимальна сума готівкового розрахунку між двома підприємствами протягом одного дня за одним документом:

- 1) 6000;
- 2) 100000;
- 3) 8000;
- 4) не встановлено;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка величина штрафних санкцій, що пред'являються до юридичних осіб/фізичних осіб – суб'єктів підприємництва, за перевищення підзвітною особою встановлених термінів використання виданої їй під звіт готівки?

- 1) 15% від виданої суми;
- 2) 25% від виданої під звіт суми;
- 3) не менше 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 4) штрафних санкцій не встановлено;
- 5) немає правильної відповіді;

4. Чи можна видавати готівкові кошти фізичній особі, яка має непогашену заборгованість перед підприємством за отриманою раніше готівкою?

- 1) на розсуд бухгалтера підприємства;
- 2) можна, якщо видача коштів пов'язана з невідкладними потребами підприємства;
- 3) на розсуд підзвітної особи;
- 4) ні, видавати не можна;
- 5) на розсуд керівника підприємства.

5. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: погашено заборгованість перед постачальником за одержані товарно-матеріальні цінності?

- 1) Дт 361 – Кт 311;
- 2) Дт 631 – Кт 311;
- 3) Дт 311 – Кт 361;
- 4) Дт 22 – Кт 311;
- 5) Дт 10 – Кт 301.

Облік запасів

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які активи належать до виробничих запасів?
2. Що таке «товари» в обліку?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. До запасів не відносяться:

- 1) паливо;
- 2) МШП;
- 3) основні засоби;
- 4) напівфабрикати;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Застосування норм витрат на одиницю продукції – це:

- 1) метод ціни продажів;
- 2) метод ідентифікованої собівартості;
- 3) метод середньозваженої собівартості;
- 4) метод нормативних витрат;
- 5) метод ФІФО.

3. Якщо матеріал надійшов за масою, а витрачається в штуках, то його оприбуткування, зберігання і відпуск відображаються:

- 1) в двох одиницях;
- 2) в тій одиниці, в якій він надійшов;
- 3) в тій одиниці, в якій витрачається;
- 4) за рішенням бухгалтерії;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Запаси в балансі відображають у складі:

- 1) необоротних активів;
- 2) оборотних активів;
- 3) власного капіталу;
- 4) зобов'язань;
- 5) не відображаються.

5. Основні документи, які використовуються в обліку виробничих запасів:

- 1) накладна, податкова накладна, картка складського обліку, акт приймання-передачі, прибутковий ордер, лімітно-забірна картка;
- 2) накладна, податкова накладна, картка складського обліку, акт приймання-передачі, прибутковий ордер, платіжна відомість;
- 3) прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер, податкова накладна, картка складського обліку, акт приймання-передачі, прибутковий ордер;
- 4) прибутковий ордер, книга складського обліку, картка складського обліку, касова книга;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. За якими оцінками відображається в обліку вибуття запасів?
2. У чому полягає метод списання запасів середньозваженої собівартості?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Запаси визнаються активами, якщо: 1) підприємство отримує прибуток від їхнього використання; 2) їхня вартість може бути вірогідно визначена. Яке з цих тверджень правильне?

- 1) обидва;
- 2) перше;
- 3) друге;
- 4) жодне;
- 5) обидва, а третя умова – запаси можна ідентифікувати.

2. Підприємство придбало через посередницьку фірму два комплекти запасних частин на двигуни вантажівок. Вартість одного комплекту — 1500 грн. (з ПДВ). Сума комісійної винагороди посереднику — 200 грн. (без ПДВ), вартість доставки на підприємство — 50 грн. (без ПДВ), вартість нових контейнерів для зберігання запчастин — 35 грн. (без ПДВ). Яка первісна вартість придбаних ТМЦ?

- 1) 3085,00 грн.;
- 2) 2585,00 грн.;
- 3) 2785,00 грн.;
- 4) 1785,00 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Для запасів, отриманих підприємством безкоштовно, первісною вартістю є справедлива вартість, тобто сума:

- 1) на яку може бути здійснений обмін запасів у результаті операції між проінформованими, зацікавленими і незалежними сторонами;
- 2) на яку можуть бути придбані запаси в інших зацікавлених сторін;
- 3) на яку вже були раніше придбані аналогічні запаси;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Оцінка запасів за методом ФІФО базується на припущенні, що:

- 1) запаси оцінюються шляхом ділення сумарної вартості їх залишку на початок звітного місяця й вартості одержаних протягом місяця запасів на сумарну кількість запасів на початок місяця і одержаних у звітному місяці запасів;
- 2) запаси використовуються у послідовності, що є протилежною їх надходженню на підприємство;
- 3) запаси використовуються в тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство;
- 4) відстежується вартість кожної одиниці запасів;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: надійшли товари від постачальників:

- 1) Дт 26 – Кт 631;
- 2) Дт 631 – Кт 28;
- 3) Дт 36 – Кт 26;
- 4) Дт 28 – Кт 36;
- 5) Дт 28 – Кт 631.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які документи використовуються для оприбуткування запасів?
2. Які активи належать до запасів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яким документом оформляється надходження запасів на підприємство, які мають якісні та кількісні розбіжності з супроводжувальними документами:

- 1) довіреність;
- 2) прибутковий ордер;
- 3) акт про приймання матеріалів;
- 4) Акт-вимога на заміну матеріалів;
- 5) накладна.

2. Які з перерахованих активів не належать до запасів:

- 1) будівельні матеріали;
- 2) інвентарна тара;
- 3) запасні частини;
- 4) товари;
- 5) МШП.

3. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: списано зіпсовані внаслідок стихії виробничі запаси:

- 1) Дт 99 – Кт 20;
- 2) Дт 631 – Кт 20;
- 3) Дт 90 – Кт 21;
- 4) Дт 20 – Кт 99;
- 5) Дт 92 – Кт 28.

4. Який документ використовується для списання запасів у виробництво понад ліміт:

- 1) накладна;
- 2) лімітно-забірна картка;
- 3) вимога;
- 4) акт списання;
- 5) рахунок.

5. До первісної вартості запасів згідно з П(С)БО 9 не включається:

- 1) транспортно-заготівельні витрати;
- 2) сума ввізного мита;
- 3) витрати на покращення якісно-технічних характеристик запасів;
- 4) сума, що сплачується згідно з договором постачальнику за вирахуванням непрямих податків;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які критерії визначення запасів активом Вам відомі?
2. Назвіть складові первісної вартості придбаних запасів.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція відображає отримання готової продукції з виробництва?

- 1) Дт 23 – Кт 26;
- 2) Дт 23 – Кт 27;
- 3) Дт 26 – Кт 23;
- 4) Дт 22 – Кт 24;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Відповідно до П(С)БО № 9 запаси в бухгалтерському обліку і звітності відображаються:

- 1) за первісною вартістю;
- 2) за чистою вартістю реалізації;
- 3) за найменшою з двох наведених вище оцінок;
- 4) П(С)БО № 9 не регламентує це питання;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Товари на підприємствах роздрібною торгівлі, як правило, оцінюються:

- 1) за історичною собівартістю;
- 2) за продажною вартістю;
- 3) за справедливою вартістю;
- 4) за ринковою вартістю;
- 5) за ліквідаційною вартістю.

4. Визначити первісну вартість матеріалів, які купує підприємство, якщо продавцю сплачено 1200 грн., у тому числі ПДВ 200 грн., оплата праці

вантажників – 100 грн., внески у фонди соціального та пенсійного страхування з підприємства 30 грн.:

- 1) 1300 грн.;
- 2) 1200 грн.;
- 3) 1130 грн.;
- 4) 1000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Склад фактичних витрат, що становлять первісну вартість матеріальних ресурсів (матеріалів, товарів тощо), які купує підприємство, визначається:

- 1) у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність";
- 2) у П(С)БО № 9 "Запаси";
- 3) у П(С)БО № 16 "Витрати";
- 4) наказами міністерств і відомств;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Для чого використовуються довіреності?
2. Поясніть суть методу списання запасів - ідентифікованої собівартості.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Ціна шафи з ПДВ становить 1200 грн. Сума ПДВ становитиме (грн.):

- 1) 200;
- 2) 300;
- 3) 150;
- 4) 600;
- 5) 100.

2. Готова продукція – це:

- 1) вся виготовлена продукція;
- 2) продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів, відповідає

затвердженим стандартам, пройшла технічний контроль і здана на склад або замовнику;

3) продукція, яка здана на склад;

4) відповіді 1 і 2;

5) немає правильної відповіді.

3. Довіреність на придбання товарів:

1) виписується підприємством-продавцем товарів і передається покупцю;

2) виписується підприємством-покупцем товарів і передається продавцю;

3) виписується продавцем для внутрішнього контролю за реалізацією товарів;

4) виписується покупцем для контролю за використанням придбаних товарів;

5) немає правильної відповіді.

4. Відповідно до П(С)БО 9 запаси – це:

1) активи, які зберігаються для наступного продажу в умовах звичайної господарської діяльності;

2) активи, що перебувають у процесі виробництва;

3) активи, які зберігаються для споживання при виробництві продукції, виконанні робіт і наданні послуг, а також для управління підприємством;

4) відповіді 1, 2, 3;

5) немає правильної відповіді.

5. Оцінку запасів при вибутті не можна здійснювати таким методом:

1) собівартості перших за часом надходження запасів;

2) собівартості останніх за часом надходження запасів;

3) середньозваженої собівартості;

4) нормативних витрат;

5) ціни продажу.

Облік необоротних активів

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке основні засоби ? Наведіть приклади.
2. Дайте визначення поняття нематеріальних активів.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких більше одного року, або операційного циклу, якщо він більший за рік, - це:

- 1) нематеріальні активи;
- 2) запаси;
- 3) амортизація;
- 4) основні засоби;
- 5) фінансові інвестиції.

2. Систематизований розподіл вартості, яка амортизується, основних засобів протягом строку їх корисного використання – це:

- 1) амортизація;
- 2) норма амортизації;
- 3) метод амортизації;
- 4) амортизаційна норма;
- 5) термін корисного використання.

3. Підприємство придбало виробниче обладнання за 300000 грн. (у тому числі ПДВ - 50000), крім того, витратило 4000 грн. на його доставку і 2000 грн. – на монтаж, перевірку придатності та підготовку до експлуатації. Чому дорівнює первісна вартість цього обладнання?

- 1) 256000;
- 2) 250000;
- 3) 300000;
- 4) 306000;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Строк корисного використання (експлуатації) – це:

- 1) систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).
- 2) втрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування.
- 3) очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).
- 4) відповіді 2 і 3;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Ціна комп'ютерної програми без ПДВ становить 1200 грн. Ціна з ПДВ становитиме (грн.):

- 1) 1440;
- 2) 1600;
- 3) 1000;
- 4) 600;
- 5) 1200.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. На яких рахунках відображається процес надходження основних засобів?
2. Який порядок документального оформлення руху нематеріальних активів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Скільки є методів нарахування амортизації згідно П(С)БО 7?

- 1) 2;
- 2) 3;
- 3) 5;
- 4) 6;
- 5) 7.

2. Підприємство придбало обладнання 1 січня 20X9 року за 2500 грн., оцінило термін його корисного використання в 5 років, а ліквідаційну вартість як нульову. Для нарахування амортизації застосовується

прямолінійний метод. Якою буде залишкова вартість обладнання на 31 грудня 20X9 року?

- 1) 1000 грн.;
- 2) 1100 грн.;
- 3) 1050 грн.;
- 4) 2000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Нематеріальний актив списується з балансу внаслідок:

- 1) продажу;
- 2) ліквідації;
- 3) безкоштовної передачі;
- 4) внесення до статутного капіталу;
- 5) усі відповіді правильні.

4. Форма ОЗ-1 (Акт приймання-передачі основних засобів) застосовується для:

- 1) оформлення приймання-здачі основних засобів з капітального ремонту, реконструкції та модернізації;
- 2) оформлення вибуття окремих об'єктів основних засобів при повній або частковій їх ліквідації;
- 3) аналітичного обліку та узагальнення інформації про всі типи основних засобів на підприємстві;
- 4) оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів і для обліку введених в експлуатацію; для оформлення внутрішнього переміщення основних засобів з одного цеху (відділу, дільниці) до іншого, а також для виключення їх зі складу основних засобів при передачі іншому підприємству;
- 5) немає правильної відповіді.

5. На скільки груп відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» поділяються основні засоби:

- 1) 2;
- 2) 3;
- 3) 4;
- 4) 5;
- 5) кількість груп визначається індивідуально для кожного підприємства.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке знос основних засобів, як він розраховується?
2. Які методи застосовують для нарахування амортизації основних засобів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Підприємство придбало програмне забезпечення вартістю 28 000 грн. Очікуваний термін експлуатації 7 років, очікується що ліквідаційна вартість дорівнюватиме нулю. На підприємстві використовується прямолінійний метод нарахування амортизації. Річна сума амортизаційних відрахувань становитиме:

- 1) Дт 23 Кт 10 – 4 000 грн.;
- 2) Дт 13 Кт 10 – 4 000 грн. ;
- 3) Дт 92 Кт 13 – 4 000 грн.;
- 4) Дт 10 Кт 13 – 4 000 грн.;
- 5) Дт 13 Кт 23 – 4 000 грн.

2. Як відображаються в обліку витрати на ремонт основних засобів:

- 1) всі витрати на ремонт списуються до поточних витрат підприємства;
- 2) всі витрати на ремонт збільшують первісну вартість відремонтованих основних засобів;
- 3) витрати на поточний ремонт збільшують вартість основних засобів, витрати на капітальний - списуються на витрати підприємства;
- 4) витрати на ремонт обліковуються однією групою як окремий актив з подальшою їх амортизацією;
- 5) витрати на поточний ремонт списуються на витрати підприємства, капітальний – збільшує вартість основних засобів.

3. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: відображено дохід від реалізації основних засобів:

- 1) Дт 26 – Кт 631;
- 2) Дт 36 – Кт 70;
- 3) Дт 36 – Кт 10;
- 4) Дт 63 – Кт 10;
- 5) Дт 10 – Кт 36.

4. Підприємство придбало програмне забезпечення 31 грудня 20X8 року за 5000 грн., оцінило строк його корисного використання в 10 років, а ліквідаційну вартість як нульову. Для нарахування амортизації нематеріальних активів застосовується прямолінійний метод. Якою буде залишкова вартість програмного забезпечення на 31 грудня 20X9 року?

- 1) 2000 грн.;
- 2) 4500 грн.;
- 3) 2100 грн.;
- 4) 4000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

5. До нематеріальних активів не належать:

- 1) права користування природними ресурсами;
- 2) права користування майном;
- 3) права на об'єкти промислової власності;
- 4) незавершені капітальні інвестиції в будинки та споруди;
- 5) відповіді 2 і 4.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які документи використовуються для списання необоротних активів?
2. На які групи класифікують нематеріальні активи?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яким документом оформляється надходження основних засобів на підприємство?

- 1) акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- 2) акт приймання-здачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- 3) акт передачі основних засобів;
- 4) інвентарна картка;
- 5) акт на списання.

2. Сума коштів або інших активів, які підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) основних засобів після закінчення їх строку

корисного використання (експлуатації) за вирахуванням витрат пов'язаних з продажем – це:

- 1) ліквідаційна вартість;
- 2) первісна вартість;
- 3) переоцінена вартість;
- 4) залишкова вартість;
- 5) амортизаційна вартість.

3. Які активи не належать до необоротних?

- 1) основні засоби;
- 2) нематеріальні активи;
- 3) капітальні інвестиції;
- 4) дебіторська заборгованість;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Підприємство понесло такі витрати у зв'язку з придбанням нерухомості:

- оплата послуг ріелтора – 3000 грн.;
- оплата вартості будинку – 600000 грн. (у тому числі ПДВ);
- відрахування до пенсійного фонду – 5000 грн.;
- оплата нотаріальних послуг – 200 грн.

Чому дорівнює первісна вартість придбаного будинку?

- 1) 608200 грн.;
- 2) 508200 грн.;
- 3) 505200 грн.;
- 4) 503200;
- 5) 500200 грн.

5. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: нараховано амортизацію на нематеріальний актив адміністративного призначення?

- 1) Дт 92 – Кт 133;
- 2) Дт 20,22, 28, 30 – Кт 133;
- 3) Дт 10 – Кт 133;
- 4) Дт 133 – Кт 133;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Як розраховується ліквідаційна вартість основних засобів?
2. Документальне оформлення надходження нематеріальних активів.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Первісна або переоцінена вартість основних засобів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості – це:

- 1) переоцінена вартість;
- 2) вартість, яка амортизується;
- 3) ліквідаційна вартість;
- 4) залишкова вартість;
- 5) первісна вартість.

2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: придбано основні засоби, які підлягають монтажу:

- 1) Дт 15 – Кт 36;
- 2) Дт 10 – Кт 63;
- 3) Дт 15 – Кт 63;
- 4) Дт 10 – Кт 70;
- 5) Дт 28 – Кт 631.

3. Ремонт основного засобу, в результаті якого очікується збільшення надходження економічних вигод від використання активу, називається:

- 1) поточним;
- 2) капітальним;
- 3) основним;
- 4) допоміжним;
- 5) амортизаційним.

4. До первісної вартості придбаного нематеріального активу не включаються:

- 1) вартість придбання ;
- 2) мито;
- 3) непрямі податки, що не підлягають відшкодуванню;
- 4) витрати на оплату відсотків за кредит банку;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Чому дорівнює первісна вартість виробничого обладнання, якщо сума, сплачена постачальнику, становила 6000 грн., у т. ч. ПДВ — 1000 грн. Крім того, підприємство здійснило витрати на транспортування обладнання на суму 900 грн.:

- 1) 6900 грн.;
- 2) 6000 грн.;
- 3) 5900 грн.;
- 4) 5100 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке фонд оплати праці?
2. Назвіть складові основної заробітної плати.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Складовими фонду оплати праці є:

- 1) основна, додаткова заробітна плата;
- 2) винагороди, премії, доплати;
- 3) основна, додаткова заробітна плата, заохочувальні виплати;
- 4) заохочувальні виплати, лікарняні, відпускні;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Винагорода за роботу згідно з встановленими нормами праці – це:

- 1) тарифна ставка;
- 2) основна заробітна плата;
- 3) додаткова заробітна плата;
- 4) тарифна система;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Які форми оплати праці застосовуються на підприємстві?

- 1) прогресивна;
- 2) регресивна;
- 3) погодинна;
- 4) відрядна;
- 5) відповіді 3, 4.

4. Оплата праці, яка залежить від кількості відпрацьованих годин і тарифної ставки (окладу) за одну годину, – це:

- 1) система оплати праці;
- 2) погодинна форма оплати праці;
- 3) відрядна форма оплати праці;
- 4) тарифна ставка;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: видано із каси заробітну плату?

- 1) Дт 30 – Кт 66;
- 2) Дт 66 – Кт 30;
- 3) Дт 66 – Кт 65;
- 4) Дт 30 – Кт 31;
- 5) Дт 46 – Кт 66.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Назвіть складові додаткової заробітної плати.
2. Назвіть форми оплати праці.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. При відрядній формі оплати праці робота в понадурочний час оплачується в збільшеному розмірі на:

- 1) 50 %;
- 2) 100 %;
- 3) 150 %;
- 4) 200 %;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Відпустки надають у:

- 1) календарних днях;
- 2) святкових днях;
- 3) фактично відпрацьованих днях за попередній місяць;
- 4) календарні дні + святкові;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Тимчасове звільнення працівника від роботи для відпочинку – це:

- 1) відпустка;
- 2) вихідний;
- 3) лікарняні;
- 4) навчання;
- 5) вихідна допомога.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: зроблено відрахування до Пенсійного фонду на фонд оплати праці працівників, зайнятих збутом?

- 1) Дт 92 – Кт 651;
- 2) Дт 66 – Кт 651;
- 3) Дт 92 – Кт 651;
- 4) Дт 93 – Кт 651;
- 5) Дт 93 – Кт 311.

5. Сума всіх відсотків утримань із заробітної плати не повинна перевищувати:

- 1) 50%;
- 2) 10%;
- 3) 0,5%;
- 4) 40%;
- 5) обмеження не встановлюється.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Назвіть системи оплати праці.
2. Охарактеризуйте документування операцій з обліку розрахунків з оплати праці.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: нараховано заробітну плату робітнику?

- 1) Дт 23 – Кт 66;
- 2) Дт 23 – Кт 65;
- 3) Дт 92 – Кт 66;
- 4) Дт 20 – Кт 23;
- 5) Дт 46 – Кт 66.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: нараховано заробітну плату головному бухгалтеру?

- 1) Дт 23 – Кт 66;
- 2) Дт 91 – Кт 66;
- 3) Дт 92 – Кт 66;
- 4) Дт 93 – Кт 66;
- 5) Дт 50 – Кт 66.

3. Первинний документ з обліку відпрацьованого часу – це:

- 1) особова картка;
- 2) табель обліку робочого часу;
- 3) трудова книжка;
- 4) платіжна відомість;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Для обліку розрахунків з оплати праці передбачено рахунок:

- 1) 36;
- 2) 46;
- 3) 56;
- 4) 66;
- 5) 76.

5. Аналітичний облік розрахунків з оплати праці ведеться за:

- 1) табелем обліку робочого часу;
- 2) керівником відділу;
- 3) кожним працівником;
- 4) рахунком 66;
- 5) рахунок 65.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Поясніть порядок розрахунку відпускних і допомоги з тимчасової непрацездатності.
2. Назвіть види утримань із заробітної плати.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка ставка податку з доходів фізичних осіб?
 - 1) 13 %;
 - 2) 14 %;
 - 3) 15 %;
 - 4) 16 %;
 - 5) 17 %.
2. Який основний документ регулює трудові відносини і оплату праці?
 - 1) Кодекс законів про працю;
 - 2) ЗУ “Про оплату праці”;
 - 3) ЗУ “Про відпустки”;
 - 4) ЗУ “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність”;
 - 5) немає правильної відповіді.
3. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: утримано із заробітної плати робітника відрахування до Пенсійного фонду?
 - 1) Дт 23 – Кт 651;
 - 2) Дт 651 – Кт 66;
 - 3) Дт 66 – Кт 651;
 - 4) Дт 30 – Кт 651;
 - 5) Дт 46 – Кт 66.
4. З метою рівномірного розподілу витрат на оплату відпусток на підприємстві створюється:
 - 1) страховий резерв;
 - 2) резервний капітал;
 - 3) резерв відпусток;
 - 4) резерв допомоги;
 - 5) немає правильної відповіді.
5. Годинами нічної роботи вважаються:

- 1) з 18.00 до 24.00;
- 2) з 24.00 до 6.00;
- 3) з 22.00 до 6.00;
- 4) з 8.00 до 17.00;
- 5) з 9.00 до 18.00.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Назвіть види відрахувань на соціальні заходи.
2. Які первинні документи використовуються для розрахунку заробітної плати.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Що робиться із заробітною платою, яка не була вчасно виплачена працівнику?

- 1) ревальвується;
- 2) депонується;
- 3) списується;
- 4) крадеться;
- 5) перераховується керівнику.

2. Якою буде сума заробітної плати робітника при погодинній оплаті, якщо він відпрацював 21 робочий день при 8-годинному розпорядку. Годинна ставка – 3,65 грн.

- 1) 605,08 грн.;
- 2) 631,25 грн.;
- 3) 613,20 грн.;
- 4) 618,01 грн.;
- 5) 625,89 грн.

3. Розрахувати суму податку з доходів фізичних осіб, якщо об'єкт оподаткування згідно Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» становить 768 грн.

- 1) 115,20 грн.;
- 2) 99,84 грн.;
- 3) 107,52 грн.;
- 4) 118,01 грн.;
- 5) 123,45 грн.

4. Якою буде сума заробітної плати до видачі, якщо об'єкт оподаткування згідно Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» становить 1000 грн.

- 1) 870 грн.
- 2) 860 грн.;
- 3) 850 грн.;
- 4) 840 грн.;
- 5) 830 грн.

5. До якої групи ви віднесете об'єкт бухгалтерського обліку “Заборгованість персоналу підприємства з оплати праці” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування:

- 1) до засобів у сфері виробництва;
- 2) до кредитів та інших позичкових коштів;
- 3) до фінансових активів;
- 4) до зобов'язань та розрахунків;
- 5) до статутного капіталу?

Облік зобов'язань

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке короткострокові зобов'язання?
2. На яких рахунках ведеться облік банківських кредитів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. До якої групи ви віднесете об'єкт бухгалтерського обліку “Заборгованість Пенсійному фонду за внесками на страхування до цього фонду” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до прибутку;
- 2) до кредитів та інших позичкових коштів;
- 3) до фінансових активів;
- 4) до зобов'язань та розрахунків;
- 5) до статутного капіталу.

2. Обов'язкові платежі підприємств та окремих осіб у державний або місцеві бюджети — це:

- 1) гудвіл;
- 2) податки;
- 3) зобов'язання;
- 4) заборгованість;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Існують такі види податків:

- 1) загальнодержавні, регіональні; прямі, пропорційні;
- 2) регіональні, місцеві; зведені, непрямі;
- 3) загальнодержавні, місцеві; прямі, непрямі;
- 4) цілеспрямовані, місцеві; прямі, непрямі;
- 5) немає правильної відповіді.

4. В якому первинному документі відображається сума заборгованості постачальникам за матеріали:

- 1) накладна;
- 2) акт приймання матеріалів;
- 3) виписка;
- 4) платіжне доручення;
- 5) акт виконаних робіт.

5. Податковий кредит — це:

- 1) сума, на яку платник податку має право збільшити податкове зобов'язання звітного періоду;
- 2) сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду;
- 3) загальна сума податку, нарахована платником податку у звітному періоді;
- 4) загальна сума податку, яка скоригована на величину податкового зобов'язання;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які зобов'язання належать до короткострокових?
2. На якому рахунку обліковуються зобов'язання за нарахованими відсотками за банківським кредитом?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. По кредиту рахунка 64 відображають:

- 1) належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплату, списання;
- 2) скориговані податки на суму податкових зобов'язань;
- 3) нараховані платежі до бюджету;
- 4) нарахування заробітної плати;
- 5) правильна відповідь відсутня.

2. До якої групи ви віднесете об'єкт бухгалтерського обліку “Заборгованість постачальникам за одержані від них купівельні комплектуючі деталі для основного виробництва” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до засобів у сфері виробництва;
- 2) до засобів у сфері обігу;
- 3) до фінансових активів;
- 4) до статутного капіталу;
- 5) до зобов'язань та розрахунків.

3. ПДВ при придбанні відображається такою кореспонденцією:

- 1) Дт 371 – Кт 641;
- 2) Дт 641 – Кт 701;
- 3) Дт 631 – Кт 641;
- 4) Дт 641 – Кт 631;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: нараховано податок на прибуток підприємства?

- 1) Дт 641 – Кт 981;
- 2) Дт 981 – Кт 641;
- 3) Дт 981 – Кт 631;
- 4) Дт 971 – Кт 641;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Ціна інструменту з ПДВ становить 1200 грн. Сума ПДВ становитиме (грн.):

- 1) 200;
- 2) 300;
- 3) 150;
- 4) 1200;
- 5) 1000.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Як розраховується сума ПДВ, яку підприємство сплачує в бюджет?
2. Облік яких операцій ведеться на рахунку 62?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. ПДВ при реалізації відображається такою кореспонденцією:

- 1) Дт 641 – Кт 361;
- 2) Дт 641 – Кт 701;
- 3) Дт 361 – Кт 641;
- 4) Дт 701 – Кт 641;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Розмір ПДВ, податку з доходів фізичних осіб і податку на прибуток відповідно складають:

- 1) ПДВ 25%, податок з доходів фізичних осіб 20%, податок на прибуток 20%;
- 2) ПДВ 20%, податок з доходів фізичних осіб 15%, податок на прибуток 25%;
- 3) ПДВ 20%, податок з доходів фізичних осіб 25%, податок на прибуток 15%;
- 4) ПДВ 25%, податок з доходів фізичних осіб 15%, податок на прибуток 30%;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Для обліку податкового зобов'язання з ПДВ призначено субрахунок:

- 1) 641;
- 2) 642;

- 3) 643;
 - 4) 644;
 - 5) немає правильної відповіді.
4. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: погашення заборгованості перед постачальником за одержані ТМЦ?
- 1) Дт361 – Кт311;
 - 2) Дт631 – Кт311;
 - 3) Дт311 – Кт361;
 - 4) Дт22 – Кт311;
 - 5) Дт10 – Кт301.
5. Безумовне письмове зобов'язання сплатити певну суму протягом визначеного періоду чи в установлений термін на користь пред'явника цінного паперу – це:
- 1) облігація;
 - 2) вексель;
 - 3) акція;
 - 4) дериватив;
 - 5) немає правильної відповіді.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке вексель?
2. Облік яких операцій ведеться на рахунку 61? Наведіть приклади.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Цінний борговий папір із визначеним терміном дії, власник якого має право на щорічне отримання відсотків та повернення номінальної вартості облігації емітентом у визначені терміни його погашення, – це:
- 1) облігація;
 - 2) вексель;
 - 3) акція;
 - 4) дериватив;
 - 5) немає правильної відповіді.

2. Коли, згідно з П(С)БО, визнається зобов'язання?

- 1) якщо існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення;
- 2) коли підприємство винне гроші;
- 3) якщо його оцінка може бути достовірно визначена;
- 4) немає правильної відповіді.
- 5) відповіді 1 і 3;

3. На якому рахунку обліковуються зобов'язання з поточного податку на прибуток?

- 1) 98;
- 2) 64;
- 3) 54;
- 4) 17;
- 5) відповіді 1 і 2.

4. До довгострокових зобов'язань не належать:

- 1) довгострокові кредити;
- 2) відстрочені податкові зобов'язання;
- 3) фінансові зобов'язання тривалістю понад 12 місяців;
- 4) кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги;
- 5) відповіді 1 і 4;

5. Зобов'язання, яке може виникнути внаслідок минулих подій, над якими підприємство не має повного контролю, або теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, – це:

- 1) довгострокове зобов'язання;
- 2) поточне зобов'язання;
- 3) забезпечення;
- 4) непередбачене зобов'язання;
- 5) витрати майбутніх періодів.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке забезпечення, які його види?
2. Які аванси належать до зобов'язань?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. До довгострокових зобов'язань належать:

- 1) векселі видані;
- 2) забезпечення;
- 3) доходи майбутніх періодів;
- 4) відстрочені податкові зобов'язання;
- 5) відповіді 1 і 2;

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: погашено зобов'язання перед постачальниками векселем?

- 1) Дт 63 – Кт 62;
- 2) Дт 62 – Кт 63;
- 3) Дт 61 – Кт 62;
- 4) Дт 63 – Кт 34;
- 5) Дт 34 – Кт 301.

3. На якому рахунку ведеться облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями?

- 1) 61;
- 2) 62;
- 3) 56;
- 4) 57;
- 5) 39.

4. Доходи, одержані підприємством у звітному періоді, але такі, що відносяться до наступних звітних періодів, – це:

- 1) відстрочені доходи;
- 2) майбутні доходи;
- 3) доходи майбутніх періодів;
- 4) прибуток;
- 5) немає правильної відповіді.

Облік власного капіталу

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке власний капітал?
2. Які складові власного капіталу?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Власний капітал – це
 - 1) активи підприємства;
 - 2) боргові зобов'язання;
 - 3) вартість прав власників підприємства;
 - 4) частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань;
 - 5) немає правильної відповіді.
2. Сальдо рахунка 40 «Статутний капітал» відображається:
 - 1) у 1 розділі активу балансу;
 - 2) у 2 розділі пасиву балансу;
 - 3) у 1 розділі пасиву балансу;
 - 4) у 2 розділі активу балансу;
 - 5) немає правильної відповіді.
3. Формування резервного капіталу відображається в обліку:
 - 1) Дт 40 – Кт 44.1;
 - 2) Дт 40 – Кт 43;
 - 3) Дт 46 – Кт 44.1;
 - 4) Дт 44.1 – Кт 43;
 - 5) немає правильної відповіді.
4. Резервний капітал в АТ створюється у розмірі, встановленому установчими документами, але не менше:
 - 1) 50% статутного капіталу;
 - 2) 25 % статутного капіталу;
 - 3) 25% неоплаченого капіталу;

- 4) 50% пайового капіталу.
- 5) обмеження не встановлюється.

5. Резервний капітал може використовуватись на:

- 1) покриття непередбачених витрат, збитків, на сплату боргів підприємства;
- 2) поповнення статутного капіталу;
- 3) виплату дивідендів;
- 4) формування пайового капіталу;
- 5) відповіді 1 і 2

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. На якому рахунку відображається частка несплаченого статутного капіталу?
2. Чим відрізняється пайовий капітал від статутного?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Сальдо рахунка 43 «Резервний капітал» відображається в:

- 1) 1 розділі активу балансу;
- 2) 2 розділі пасиву балансу;
- 3) 1 розділі пасиву балансу;
- 4) 3 розділі активу балансу;
- 5) не відображається в балансі.

2. Підприємство здійснює господарську діяльність протягом декількох років. Вартість власного капіталу дорівнює:

- 1) власний капітал = актив підприємства;
- 2) власний капітал = активи – зобов'язання;
- 3) власний капітал = активи + зобов'язання;
- 4) власний капітал = зобов'язання;
- 5) немає правильної відповіді.

3. До коригуючих показників власного капіталу відносяться:

- 1) додатковий капітал та резервний капітал;
- 2) вилучений та неоплачений капітал;

- 3) пайовий капітал і додатковий капітал;
 - 4) статутний капітал і пайовий капітал;
 - 5) немає правильної відповіді.
4. До вкладів до статутного капіталу не відносяться:
- 1) грошові кошти;
 - 2) рухоме майно;
 - 3) цінні папери;
 - 4) бюджетні кошти;
 - 5) відповіді 2 і 4.
5. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства зазначений законодавством у розмірі:
- 1) 100 мінімальних заробітних плат, виходячи зі ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення товариства;
 - 2) 1000 мінімальних заробітних плат, виходячи зі ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення товариства;
 - 3) 1250 мінімальних заробітних плат, виходячи зі ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення товариства;
 - 4) 500 мінімальних заробітних плат, виходячи зі ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення товариства;
 - 5) мінімальний розмір не встановлено.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке статутний капітал?
2. Що включає пайовий капітал?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Учасники повинні здійснити всі внески до статутного капіталу ТзОВ протягом:
- 1) тижня після реєстрації підприємства;
 - 2) до дня реєстрації підприємства;
 - 3) 1 року після реєстрації підприємства;
 - 4) 1 місяця після реєстрації підприємства;
 - 5) термін встановлюється зборами учасників.

2. До власного капіталу належать:
 - 1) статутний капітал;
 - 2) вилучений капітал;
 - 3) нерозподілений прибуток;
 - 4) непокритий збиток;
 - 5) всі відповіді правильні.
3. На якому рахунку обліковується вилучений капітал?
 - 1) 43;
 - 2) 44;
 - 3) 45;
 - 4) 46;
 - 5) 47.
4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: безоплатно одержані основні засоби?
 - 1) Дт 10 – Кт 424;
 - 2) Дт 11 – Кт 40;
 - 3) Дт 10 – Кт 63;
 - 4) Дт 40 – Кт 424;
 - 5) Дт 10 – Кт 40.
5. Які підприємства створюють пайовий капітал?
 - 1) колективні сільськогосподарські підприємства;
 - 2) акціонерні товариства;
 - 3) командитні товариства;
 - 4) товариства з обмеженою відповідальністю;
 - 5) немає правильної відповіді.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які документи є підтвердженням проведення господарських операцій з власним капіталом?

2. Як впливає частка несплаченого капіталу на величину власного капіталу?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Розмір статутного капіталу підприємства зазначається в:

- 1) статуті;
- 2) установчому договорі;
- 3) колективному договорі;
- 4) штатному розписі;
- 5) відповіді 1 і 2.

2. Зменшення статутного капіталу відбувається в разі:

- 1) зменшення номінальної вартості акцій;
- 2) зменшення кількості членів;
- 3) при відрахуванні частини прибутку до статутного капіталу;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Сумарний внесок вкладів у майно засновниками підприємства при його створенні – це:

- 1) статутний капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) пайовий капітал;
- 4) вилучений капітал;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: зареєстровано статутний капітал?

- 1) Дт 10, 31, 20 і т.д. – Кт 40;
- 2) Дт 10 – Кт 40;
- 3) Дт 46 – Кт 40;
- 4) Дт 40 – Кт 46;
- 5) Дт 45 – Кт 40.

5. Чистий прибуток поточного року зменшується на:

- 1) дивіденди за поточний рік;
- 2) непокриті збитки;
- 3) внески на поповнення резервного капіталу;
- 4) відрахування в статутний капітал;
- 5) всі відповіді правильні.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке резервний капітал?
2. Як впливає величина вилученого капіталу на розмір власного капіталу?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу це

- 1) статутний капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) неоплачений капітал;
- 4) вилучений капітал;
- 5) відповіді 1 і 3.

2. «Чисті активи» – це

- 1) активи підприємства після вирахування зобов'язань;
- 2) вартість активів без податків і зборів;
- 3) такого терміна не існує;
- 4) майно підприємства, на яке є право власності;
- 5) запаси, які знаходяться на складі підприємства.

3. Облік пайового капіталу ведеться на рахунку:

- 1) 41;
- 2) 42;
- 3) 43;
- 4) 45;
- 5) 46.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: зменшення статутного капіталу через викуп акцій з метою їх анулювання?

- 1) Дт40 – Кт46;
- 2) Дт40 – Кт45;
- 3) Дт45 – Кт40;
- 4) Дт40 – Кт67;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Сума заборгованості власників за внесками в статутний капітал – це

- 1) статутний капітал;
- 2) резервний капітал;
- 3) додатковий капітал;
- 4) вилучений капітал;
- 5) немає правильної відповіді.

Облік фінансових інвестицій

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке фінансові інвестиції?
2. Що таке акція?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Підприємство А придбало 5000 акцій підприємства Б на загальну суму 10 000 грн. Витрати, пов'язані з придбанням, становили 1500 грн. Собівартість фінансової інвестиції становить:

- 1) 15000 грн.;
- 2) 1500 грн.;
- 3) 10000 грн.;
- 4) 5000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: придбано поточні фінансові інвестиції?

- 1) Дт 35 – Кт 31;
- 2) Дт 31 – Кт 35;
- 3) Дт 45 – Кт 35;
- 4) Дт 54 – Кт 31;
- 5) Дт 32 – Кт 31.

3. Підприємство отримало дивіденди на 3000 акцій у сумі 10 грн. на одну акцію. У бухгалтерському обліку ця подія буде відображена таким записом:

- 1) Дт 31 – Кт 73 = 3000;
- 2) Дт 31 – Кт 73 = 30000;
- 3) Дт 31 – Кт 67 = 30000;
- 4) Дт 67 – Кт 31 = 30000;
- 5) немає правильної відповіді.

4. На якому рахунку ведеться облік довгострокових фінансових інвестицій?

- 1) 14;
- 2) 35;
- 3) 45;
- 4) 67;
- 5) 17.

5. Документ, що засвідчує право володіння або відносин позики, визначає взаємовідносини між особою, яка його випустила, та його власником – це:

- 1) накладна;
- 2) цінний папір;
- 3) вексель;
- 4) облігація;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Класифікація фінансових інвестицій.
2. Шляхи придбання фінансових інвестицій та їх первісна оцінка.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Підприємство А продало 1000 акцій підприємства Б за ціною 7 грн. за акцію. Собівартість акції 3 грн. Фінансовий результат від реалізації акцій становить:

- 1) 4000 грн.;
- 2) 7000 грн.;
- 3) 3000 грн.;

- 4) 2000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: отримано дохід від реалізації акцій?

- 1) Дт 31 – Кт 741;
- 2) Дт 31 – Кт 751;
- 3) Дт 31 – Кт 76;
- 4) Дт 31 – Кт 77;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Підприємство реалізувало акції і визначило фінансовий результат від реалізації. У бухгалтерському обліку ця подія буде відображена такими записами:

- 1) Дт 31 – Кт 74; Дт 74 – Кт 79;
- 2) Дт 971 – Кт 35; Дт 79 – Кт 971;
- 3) відповіді 1 і 2;
- 4) Дт 79 – Кт 971; Дт 31 – Кт 74
- 5) немає правильної відповіді.

4. До боргових цінних паперів належать:

- 1) акція;
- 2) облігація;
- 3) вексель;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відповіді 2 і 3.

5. Активи, що утримуються підприємством з метою збільшення прибутку за рахунок відсотків, дивідендів, роялті, зростання вартості капіталу чи інших вигод для інвестора, називаються:

- 1) капітальні інвестиції;
- 2) фінансові інвестиції;
- 3) прямі інвестиції;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Документування операцій з фінансовими інвестиціями.
2. Методи оцінки фінансових інвестицій на дату балансу.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Підприємство придбало довгострокові облігації вартістю 23000 грн. Витрати на страхування інвестиції склали 300 грн. Собівартість придбаних облігацій становить:

- 1) 23300 грн.;
- 2) 23000 грн.;
- 3) 300 грн.;
- 4) 22700 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: придбано довгострокові облігації в рахунок погашення дебіторської заборгованості?

- 1) Дт 14 – Кт 37;
- 2) Дт 35 – Кт 35;
- 3) Дт 34 – Кт 36;
- 4) Дт 36 – Кт 14;
- 5) немає правильної відповіді.

3. На якому рахунку ведеться облік придбаних облігацій?

- 1) 14;
- 2) 32;
- 3) 47;
- 4) 56;
- 5) 61.

4. Підприємство А придбало у підприємства Б довгострокові інвестиції шляхом внеску до його статутного фонду готової продукції. У бухгалтерському обліку ця подія буде відображена такими записами:

- 1) Дт 14 – Кт 70;
- 2) Дт 90 – Кт 26;
- 3) Дт 35 – Кт 74;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відповіді 2 і 3.

5. Підприємство А придбало у підприємства Б довгострокові інвестиції шляхом внеску до його статутного фонду готової продукції. Собівартість готової продукції 15000 грн. Справедлива вартість – 25000 грн. Яка вартість придбаних довгострокових інвестицій?

- 1) 15000 грн.;
- 2) 25000 грн.;
- 3) 10000 грн.;
- 4) 35000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Рахунки, на яких здійснюється облік фінансових інвестицій.
2. Що таке вексель?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Підприємство випустило 1 000 облігацій номінальною вартістю 100 грн. з терміном погашення через 10 років ставкою 10 % річних. Сума щомісячних відсотків за облігацією становить:

- 1) 10000 грн.;
- 2) 1200 грн.;
- 3) 833 грн.;
- 4) 5000 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: реалізовано облігації

- 1) Дт 31 – Кт 52;
- 2) Дт 68 – Кт 31;
- 3) Дт 31 – Кт 14;
- 4) Дт 31 – Кт 35;
- 5) Дт 31 – Кт 54.

3. Акції, які дають власнику переважне право на отримання дивідендів, а також на пріоритетну участь у розподілі майна в разі ліквідації акціонерного товариства, називаються:

- 1) простими;

- 2) привілейованими;
- 3) власними;
- 4) додатковими;
- 5) немає правильної відповіді.

4. На якому рахунку відображено вартість акцій власної емісії?

- 1) 40;
- 2) 42;
- 3) 45;
- 4) 46;
- 5) немає такого рахунка.

5. Реалізовано за 5 000 грн. довгострокові фінансові інвестиції, балансова вартість яких становить 4 000 грн. Фінансовий результат від операції становить:

- 1) 5000;
- 2) 4000;
- 3) 1000;
- 4) 9000;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

- 1. Що таке привілейована акція?
- 2. Який взаємозв'язок статутного і неоплаченого капіталу?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: відображено дохід від реалізації інвестицій?

- 1) Дт 37 – Кт 14;
- 2) Дт 37 – Кт 74;
- 3) Дт 74 – Кт 14;
- 4) Дт 14 – Кт 37;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано балансову вартість довгострокових інвестицій?

- 1) Дт 97 – Кт 14;
- 2) Дт 96 – Кт 14;
- 3) Дт 74 – Кт 14;
- 4) Дт 90 – Кт 35;
- 5) Дт 97 – Кт 34.

3. Акціонерне товариство було засноване 1 січня 20X9 року. У статуті акціонерний капітал передбачений у кількості 100 000 простих акцій номіналом 19 грн. кожна. Протягом 20X9 року товариство здійснило такі операції: 10 січня було реалізовано 20 000 акцій за ціною 22 грн./акцію. 25.03.X9 було розповсюджено ще 2 000 акцій за ціною 23 грн./акцію. Яка сума додаткового капіталу (емісійного доходу) підприємства?

- 1) 68 000 грн.;
- 2) 84 000 грн.;
- 3) 54 000 грн.;
- 4) 0 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

4. До фінансових інвестицій належать операції:

- 1) капітальні інвестиції;
- 2) придбання основних засобів;
- 3) отримання грошових коштів;
- 4) придбання частки іншого підприємства;
- 5) внесення коштів у статутний фонд власного підприємства.

5. На якому рахунку ведеться облік поточних фінансових інвестицій?

- 1) 35;
- 2) 14;
- 3) 38;
- 4) 32;
- 5) 19.

Облік витрат діяльності підприємства

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Як класифікуються витрати за економічними елементами?
2. Які витрати належать до адміністративних?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. На підставі наведеного переліку статей визначити суму операційних витрат звітного періоду: Адміністративні витрати – 3000 грн., Витрати на збут – 2500 грн., відсотки за кредит – 1500 грн., втрати від стихійного лиха – 5000 грн., собівартість реалізації – 2000 грн. Сума витрат становитиме:

- 1) 14000 грн.;
- 2) 7000 грн.;
- 3) 7500 грн.;
- 4) 6000 грн.;
- 5) 10000 грн.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: проведено нарахування на заробітну плату до фонду забезпечення оплати відпусток:

- 1) Дт 92 – Кт 372;
- 2) Дт 92 – Кт 39;
- 3) Дт 92 – Кт 65;
- 4) Дт 92 – Кт 63;
- 5) всі відповіді неправильні.

3. Вартість сировини та основних матеріалів, що становлять основу продукції, що виготовляється, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, включається до складу:

- 1) прямих матеріальних витрат;
- 2) прямих витрат на оплату праці;
- 3) загальновиробничих витрат;

- 4) інших операційних витрат;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: прийнято рахунок від Водоканалу за воду, використану в адміністративному приміщенні?

- 1) Дт 92 – Дт 372;
- 2) Дт 92 – Дт клас 8;
- 3) Дт 92 – Дт 685;
- 4) Дт 92 – Дт 66;
- 5) всі відповіді неправильні.

5. До виробничої собівартості продукції включаються:

- 1) прямі матеріальні витрати;
- 2) прямі витрати на оплату праці;
- 3) інші прямі витрати;
- 4) змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати;
- 5) все вище перераховане.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

- 1. Які витрати належать до витрат на збут?
- 2. Які витрати належать до операційних?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Що таке загальні витрати?

- 1) це витрати на весь обсяг продукції за певний період. Їхня сума залежить від тривалості періоду й кількості виготовленої продукції;
- 2) витрати різnorідні за складом, охоплюють кілька елементів витрат;
- 3) однорідні за складом витрати, мають єдиний економічний зміст і є первинними. До них належать матеріальні витрати, оплата праці, відрахування на соціальні потреби, амортизаційні відрахування, інші витрати;
- 4) витрати на виготовлення продукції;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Що таке витрати на одиницю продукції?

- 1) всі витрати підприємства, поділені на кількість виготовленої продукції;
- 2) це витрати на весь обсяг продукції за певний період. Їхня сума залежить від тривалості періоду й кількості виготовленої продукції;
- 3) однорідні за складом витрати, мають єдиний економічний зміст і є первинними. До них належать матеріальні витрати, оплата праці, відрахування на соціальні потреби, амортизаційні відрахування, інші витрати;
- 4) вартість сировини, витраченої на виготовлення одиниці продукції;
- 5) немає правильної відповіді.

3. В якому первинному документі відображаються витрати підприємства на плату праці бухгалтера?

- 1) платіжна відомість;
- 2) розрахункова відомість;
- 3) табель обліку робочого часу;
- 4) наряд;
- 5) відповіді 2 і 3.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: сплачено банку за розрахунково-касове обслуговування?

- 1) Дт 92 – Кт 31;
- 2) Дт 92 – Кт 36;
- 3) Дт 92 – Кт 44;
- 4) Дт 92 – Кт 32;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано витрати на відрядження на адміністративні витрати?

- 1) Дт 92 – Кт 56;
- 2) Дт 92 – Кт 372;
- 3) Дт 92 – Кт 36;
- 4) Дт 92 – Кт 38.
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Поясніть поняття «витрати».
2. Як класифікуються витрати залежно від виду діяльності?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами й іншими підрозділами основного та допоміжного виробництва, а також витрат на утримання та експлуатацію машин і устаткування ведеться на рахунку:

- 1) 91;
- 2) 92;
- 3) 93;
- 4) 23;
- 5) 94.

2. За економічними елементами витрати операційної діяльності поділяються на:

- 1) матеріальні затрати, амортизацію, витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати;
- 2) загальновиробничі, адміністративні, витрати на збут, інші витрати;
- 3) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію, інші операційні витрати;
- 4) постійні і змінні витрати;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: віднесено вартість робіт і послуг підрядників на адміністративні витрати?

- 1) Дт 92 – Кт 372;
- 2) Дт 92 – Кт 39;
- 3) Дт 92 – Кт 65;
- 4) Дт 92 – Кт 63;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Протягом січня 20X8 р. підприємство понесло такі витрати: собівартість реалізованої продукції – 20 000 грн., створено резерв сумнівних боргів – 50 грн., нарахована заробітна плата працівникам

відділу збуту – 1 000 грн., нарахована оплата за послуги з реклами готової продукції – 600 грн. Сума витрат на збут становитиме:

- 1) 21 650 грн.;
- 2) 1 600 грн.;
- 3) 1 050 грн.;
- 4) 21 600 грн.;
- 5) 1 650 грн.

5. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: нараховано заробітну плату працівникам, які належать до адміністративного персоналу?

- 1) Дт 92 – Кт372;
- 2) Дт 92 – Кт39;
- 3) Дт 92 – Кт65;
- 4) Дт 92 – Кт66;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Чим відрізняється планова і фактична собівартість?
2. Які витрати обліковуються на 99 рахунку? Наведіть приклади.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Списання залишкової вартості реалізованих основних засобів відображається за дебетом рахунка:

- 1) 90;
- 2) 94;
- 3) 95;
- 4) 96;
- 5) 97.

2. Згідно з П(с)БО 16 витратами звітного періоду визнаються:

- 1) збільшення активів або зменшення зобов'язань, що приводить до збільшення власного капіталу підприємства;
- 2) зменшення активів або збільшення зобов'язань, що приводить до збільшення власного капіталу підприємства;

- 3) зменшення активів або збільшення зобов'язань, що приводить до зменшення власного капіталу підприємства;
- 4) визначення наведено в іншому П(С)БО;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано адміністративні витрати на фінансові результати?

- 1) Дт 92 – Кт 79;
- 2) Дт 92 – Кт 39;
- 3) Дт 79 – Кт 91;
- 4) Дт 791 – Кт 92;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Є такі дані про витрати підприємства: використані матеріали на виробництво продукції – 2 000 грн., нарахована заробітна плата – 3 000 грн., нарахована амортизація – 700 грн., витрати на соціальні заходи – 1200 грн. Фактична собівартість готової продукції, випущеної з виробництва, становитиме:

- 1) Дт 26 – Кт 23 = 6900 грн.;
- 2) Дт 23 – Кт 26 = 6200 грн.;
- 3) Дт 90 – Кт 23 = 6900 грн.;
- 4) Дт 26 – Кт 90 = 6900 грн.;
- 5) Дт 90 – Кт 26 = 5700 грн.

5. Списання на виробничі потреби сировини і матеріалів оформляється таким документом:

- 1) накладна;
- 2) лімітно-забірна картка і вимога;
- 3) акт на списання матеріалів;
- 4) акт на списання основних засобів;
- 5) будь-який з вищенаведених.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Чим постійні витрати відрізняються від змінних?
2. Які витрати належать до загальновиробничих?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: передано в експлуатацію малоцінні швидкозношувані предмети?

- 1) Дт 23 – Кт 22;
- 2) Дт 22 – Кт 23;
- 3) Дт 23 – Кт 112;
- 4) Дт 23 – Кт 13;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: виявлений і оцінений брак у виробництві?

- 1) Дт 24 – Кт 20;
- 2) Дт 23 – Кт 24;
- 3) Дт 24 – Кт 68;
- 4) Дт 24 – Кт 23;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Підприємство зазнало втрат внаслідок землетрусу на суму 600 000 грн., у тому числі втрата товарів – 40 000 грн., основних засобів – 560000 грн. Відшкодовано збитків страховою компанією – 400 000 грн. Сума витрат від надзвичайної діяльності становить:

- 1) 600000 грн.;
- 2) 40000 грн.;
- 3) 560000 грн.;
- 4) 200000 грн.;
- 5) 260000 грн..

5. Фактична собівартість випуску готової продукції розраховується за формулою (НВпоч, НВкін – незавершене виробництво на початок і кінець місяця)

- 1) $ФС = НВпоч - \text{поточні витрати} + НВкін$;
- 2) $ФС = НВпоч + \text{Витрати} + НВкін$;
- 3) $ФС = НВпоч + \text{Витрати} - НВкін$;
- 4) $ФС = НВпоч - \text{Витрати} - НВкін$;
- 5) немає правильної відповіді.

Облік доходів і фінансових результатів

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що розуміють під доходами підприємства?
2. Які основні критерії визнання доходів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано доходи від реалізації товарів на фінансові результати?

- 1) Дт 702 – Кт 793;
- 2) Дт 702 – Кт 791;
- 3) Дт 701 – Кт 791;
- 4) Дт 703 – Кт 791;
- 5) Дт 79 – Кт 70;

2. На рахунку 70 "Доходи від реалізації" відображають:

- 1) за дебетом і кредитом вартість реалізованої продукції;
- 2) за дебетом – собівартість реалізованої продукції, а за кредитом – вартість продукції за цінами реалізації;
- 3) за дебетом – суму непрямих податків (акцизний збір, ПДВ), а за кредитом – вартість продукції за цінами реалізації;
- 4) за дебетом – вартість продукції за цінами реалізації, а за кредитом – собівартість реалізованої продукції, суму непрямих податків;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Прибуток за даними бухгалтерського обліку від реалізації майна (основних засобів, нематеріальних активів, виробничих засобів) визначається як різниця між:

- 1) вартістю готової продукції за цінами реалізації без ПДВ і її первісною вартістю;
- 2) договірною ціною зданих замовнику робіт (наданих послуг) без податку на додану вартість і витратами на їх виробництво;

- 3) ціною реалізації без ПДВ (та інших відрахувань, передбачених законодавством) і залишковою вартістю основних засобів, нематеріальних активів, обліковою вартістю матеріалів, МШП;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: відображено дохід від реалізації виробничих запасів покупцям?

- 1) Дт 712 – Кт 377;
- 2) Дт 377 – Кт 712;
- 3) Дт 791 – Кт 20;
- 4) Дт 701 – Кт 20;
- 5) Дт 377 – Кт 70.

5. До доходів від інвестиційної діяльності відносять:

- 1) одержані штрафи, пені, неустойки;
- 2) дохід від реалізації оборотних активів;
- 3) дохід від реалізації майнових комплексів;
- 4) дохід від реалізації основних засобів;
- 5) відповіді 3 і 4.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Як класифікують доходи відповідно до П(С)БО?
2. Що розуміють під фінансовим результатом? Який він буває?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Інші операційні доходи містять у собі:

- 1) доходи, отримані від фінансових інвестицій, що враховуються методом участі в капіталі;
- 2) доходи від операційної діяльності, крім доходів від реалізації;
- 3) доходи від звичайної діяльності, за винятком доходів від реалізації;
- 4) відповіді 1, 2 і 3;
- 5) відповіді 1 і 2.

2. Витрати на збут є витратами від:

- 1) операційної діяльності;
- 2) фінансової діяльності;
- 3) інвестиційної діяльності;
- 4) надзвичайної діяльності;
- 5) немає правильної відповіді.

3. При безоплатній передачі товару в бухгалтерському обліку дохід від реалізації:

- 1) не відображається;
- 2) відображається, виходячи із звичайних цін на такий товар;
- 3) відображається, виходячи з вартості його придбання, незалежно від часу придбання;
- 4) відображається за рішенням керівництва;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано інші доходи на фінансові результати?

- 1) Дт 74 – Кт 79;
- 2) Дт 793 – Кт 74;
- 3) Дт 73 – Кт 791;
- 4) Дт 74 – Кт 793;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Якщо дохід від реалізації продукції – 1 500 грн., (в т.ч. ПДВ), собівартість реалізованої продукції – 1 000 грн., чистий дохід (виручка) від реалізації продукції становитиме:

- 1) 1150 грн.;
- 2) 1250 грн.;
- 3) 250 грн.;
- 4) 500 грн.;
- 5) 900 грн.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які доходи належать до доходів від реалізації?
2. Що таке збиток?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Дохід від реалізації необоротних активів включається до складу:

- 1) доходу від реалізації;
- 2) інших доходів;
- 3) чистого доходу від реалізації;
- 4) операційного доходу;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Об'єктом обкладання податком на додану вартість є:

- 1) фонд заробітної плати;
- 2) виручка;
- 3) прибуток;
- 4) готівка;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Для цілей бухгалтерського обліку і фінансової звітності доходи поділяються на:

- 1) звичайні й надзвичайні;
- 2) операційні й звичайні;
- 3) фінансові й операційні;
- 4) надзвичайні та інвестиційні;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, що не є інвестиційною або фінансовою діяльністю, — це:

- 1) операційна діяльність;
- 2) надзвичайна діяльність;
- 3) інша операційна діяльність;
- 4) основна діяльність;
- 5) звичайна діяльність.

5. Підприємство реалізує об'єкт основних засобів, первісна вартість якого 16000 грн., знос — 4 000 грн., договірна вартість — 18 000 грн. (у т.ч. ПДВ). Фінансовий результат від реалізації основних засобів становитиме:

- 1) 3000 грн. — прибуток;
- 2) 6000 грн. — прибуток;
- 3) 3000 грн. — збитки;
- 4) 4000 грн. — збиток;
- 5) 5000 грн. — прибуток.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які документи використовуються для відображення в обліку фінансових результатів?
2. Який порядок формування фінансових результатів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Облік доходу, що виникає в результаті діяльності підприємства, регулюється положенням (стандартом) бухгалтерського обліку номер:

- 1) 15;
- 2) 16;
- 3) 4;
- 4) 2;
- 5) 1.

2. Необхідною умовою визнання доходів є:

- 1) зростання капіталу за рахунок внесків учасників;
- 2) достовірна оцінка доходів;
- 3) збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення капіталу;
- 4) зростання іншого додаткового капіталу;
- 5) відповіді 2 і 4.

3. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано кредиторську заборгованість, щодо якої минув термін позовної давності?

- 1) Дт 631 – Кт 717;
- 2) Дт 947 – Кт 377;
- 3) Дт 631 – Кт 44;
- 4) Дт 631 – Кт 791;
- 5) немає правильної відповіді.

4. В якому розділі балансу відображається нерозподілений прибуток (непокриті збитки) підприємства?

- 1) в I розділі активу;
- 2) в I розділі пасиву;
- 3) не відображається;
- 4) в II розділі пасиву;
- 5) немає правильної відповіді.

5. В результаті ліквідації обладнання оприбутковані виробничі запаси на суму 1 000 грн. Первісна вартість обладнання 10 000 грн., знос – 40%. Яким буде фінансовий результат від ліквідації обладнання:

- 1) 6 000 грн. – збиток;
- 2) 9 000 грн. – збиток;
- 3) 9 000 грн. – прибуток;
- 4) 5 000 грн. – прибуток;
- 5) 5 000 грн. – збиток.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке прибуток?
2. Які доходи належать до доходів від надзвичайної діяльності?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Надзвичайні витрати відображається на субрахунку:

- 1) 991;
- 2) 971;
- 3) 992;
- 4) 993;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція рахунків відображає зміст господарської операції: списано суму чистого доходу від реалізації готової продукції (за вирахуванням ПДВ) на фінансові результати?

- 1) Дт 70 – Кт 79;
- 2) Дт 79 – Кт 70;
- 3) Дт 79 – Кт 36;
- 4) Дт 70 – Кт 36;
- 5) Дт 70 – Кт 36.

3. Реалізовано готову продукцію покупцям на суму 9 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованої продукції – 5 000 грн. Податок на прибуток становитиме:

- 1) Дт 98 – Кт 64 = 1000 грн.;
- 2) Дт 44 – Кт 98 = 625 грн.;
- 3) Дт 64 – Кт 31 = 625 грн.;

4) Дт 98 – Кт 64 = 625 грн.;

5) Дт 64 – Кт 31 = 1000 грн.

4. Підприємство реалізує готову продукцію покупцям. Якщо дохід (виручка) від реалізації склала 3000 грн. (у т.ч. ПДВ), собівартість 2600 грн., то підприємство матиме:

1) прибуток — 400 грн.;

2) збитки — 100 грн.;

3) прибуток — 100 грн.;

4) збиток — 400 грн.;

5) прибуток — 300 грн.

5. На якому рахунку здійснюється облік доходів від реалізації товарів?

1) 702;

2) 712;

3) 722;

4) 703;

5) 742.

Фінансова звітність

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Яка мета складання звітності?

2. Які форми звітності ви знаєте?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Фінансова звітність подається підприємствами не пізніше ... числа місяця наступного за звітним кварталом:

1) 25;

2) 20;

3) 15;

4) 10;

5) дата залежить від виду економічної діяльності підприємства.

2. До якої групи відноситься об'єкт бухгалтерського обліку “Виробничі інструменти терміном служби більше 365 днів, які призначені для обслуговування виробничого процесу” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до фінансових активів;
- 2) до нематеріальних активів;
- 3) до оборотних активів;
- 4) до необоротних активів;
- 5) до активів, які не підлягають амортизації.

3. З скількох розділів, згідно з П(С)БО 4, складається звіт про рух грошових коштів:

- 1) 5;
- 2) 2;
- 3) 3;
- 4) 7;
- 5) 4.

4. Звіт про фінансові результати заповнюється на основі інформації за рахунками:

- 1) 5, 6 та 9 класів;
- 2) 3, 6 та 8 класів;
- 3) 3, 7 та 8 класів;
- 4) 7, 8 та 9 класів;
- 5) 6 та 8 класів.

5. Виходячи з основних принципів бухгалтерського обліку, пріоритетною оцінкою активів є:

- 1) продажна вартість;
- 2) поточна вартість;
- 3) фактична (історична) собівартість;
- 4) пріоритетного способу оцінки не виділяється;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що відображається в пасиві балансу?
2. З яких розділів складається звіт про фінансові результати?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Скільки розділів містить актив балансу?

- 1) 2;
- 2) 3;
- 3) 4;
- 4) 5;
- 5) 6.

2. В які терміни слід подавати річну фінансову звітність?

- 1) не пізніше 31 грудня звітного року;
- 2) не пізніше 20 лютого наступного за звітним року;
- 3) не пізніше 1 квітня наступного за звітним року;
- 4) не раніше 20 лютого наступного за звітним року;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Які методи складання звіту про рух грошових коштів є у міжнародній практиці:

- 1) додаткових записів і сторно;
- 2) прямий та непрямий;
- 3) подвійного запису;
- 4) потрійного запису;
- 5) простий і зворотний.

4. Діяльність, яка передбачає придбання та реалізацію необоротних активів та фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів, називають:

- 1) надзвичайною;
- 2) звичайною;
- 3) фінансовою;
- 4) інвестиційною;
- 5) операційною.

5. Подія або операція, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства і не очікується, що вона буде повторюватись періодично або в кожному наступному звітному періоді, називається:

- 1) звичайна подія;
- 2) інвестиційна подія;
- 3) надзвичайна подія;
- 4) незвичайна подія;
- 5) немає правильної відповіді.

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які строки подання звітності?
2. Із дотриманням яких принципів формується звітність підприємства?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Одним із додатків до річної фінансової звітності є:

- 1) „Інформація за елементами”;
- 2) „Інформація за сегментами”;
- 3) „Інформація за підприємствами”;
- 4) „Інформація за видами діяльності”;
- 5) звітність не має додатків.

2. Звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду називається:

- 1) баланс;
- 2) звіт за елементами;
- 3) звіт про зміни в капіталі підприємства;
- 4) звіт про власний капітал;
- 5) примітки.

3. До якої форми звітності входить розділ „Витрати майбутніх періодів”

- 1) баланс;
- 2) звіт про фінансові результати;
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) примітки;
- 5) звіт про власний капітал.

4. З скількох розділів складається звіт про фінансові результати:

- 1) 2;
- 2) 3;
- 3) 4;
- 4) 5;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал, – це:

- 1) баланс;
- 2) звіт про фінансові результати;
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) звіт про власний капітал;
- 5) примітки.

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які ви знаєте якісні характеристики фінансової звітності?
2. Що таке операційна діяльність?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. До якої форми звітності входить розділ „Доходи майбутніх періодів”?

- 1) баланс;
- 2) звіт про фінансові результати;
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) примітки;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Які витрати не відносяться до загальновиробничих:

- 1) витрати на утримання обладнання;
- 2) оплата праці директора підприємства;
- 3) оплата праці начальника цеху;
- 4) усі, що перераховані вище;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Негрошові операції, пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю, необхідно розкривати у:

- 1) балансі;
- 2) звіті про фінансові результати;
- 3) звіті про рух грошових коштів;
- 4) примітках до фінансових звітів;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Перед складанням річної фінансової звітності обов'язкове проведення:

- 1) документування господарських операцій;
- 2) інвентаризації активів та зобов'язань підприємства;
- 3) розрахунків за кредитами;
- 4) виплати заробітної плати;
- 5) відповіді 1 і 2.

5. У якій формі звітності розраховують чистий прибуток, отриманий підприємством?

- 1) балансі;
- 2) звіті про фінансові результати;
- 3) звіті про рух грошових коштів;
- 4) звіті про власний капітал;
- 5) примітках.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке надзвичайні події?
2. Які ви знаєте методи виправлення помилок у фінансових звітах?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Суттєва інформація – це:

- 1) інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності;
- 2) інформація хронологічного та первинного обліку;
- 3) інформація синтетичного та аналітичного обліку;
- 4) немає правильної відповіді;
- 5) всі відповіді правильні.

2. Звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період, – це:

- 1) фінансова звітність;
- 2) податкова звітність;
- 3) баланс;
- 4) звіт про рух грошових коштів;
- 5) примітки.

3. До якої форми звітності входить розділ „Забезпечення майбутніх витрат і платежів”?

- 1) баланс;
- 2) звіт про фінансові результати ;
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) примітки;
- 5) немає правильної відповіді.

4. З скількох розділів складається пасив балансу:

- 1) 2;
- 2) 3;
- 3) 4;
- 4) 5;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Перший звітний період новоствореного підприємства може бути меншим, ніж ... місяців

- 1) 10;
- 2) 12;
- 3) 15;
- 4) 18;
- 5) 8.

5.3. Контрольні роботи з основ бухгалтерського обліку

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Визначення господарського обліку, його види.
2. Що таке предмет бухгалтерського обліку?
3. Які обов'язкові реквізити повинні мати документи?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка з вимог до господарського обліку означає, що всі облікові дані повинні відображати як досягнення, так і недоліки в господарській діяльності підприємства:

- 1) своєчасність;
- 2) економічність і раціональність;
- 3) порівнянність;
- 4) точність і об'єктивність;
- 5) ясність і доступність обліку.

2. Джерелами формування майна є:

- 1) прибуток;
- 2) зобов'язання і активи;
- 3) активи і капітал;
- 4) основні засоби;
- 5) дебіторська заборгованість.

3. Активи підприємства складаються з:

- 1) основних засобів, запасів, зобов'язань;
- 2) необоротних активів, витрат майбутніх періодів, капіталу;
- 3) оборотних активів, необоротних активів, витрат майбутніх періодів;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Які активи є необоротними?

- 1) основні засоби та витрати майбутніх періодів;
- 2) нематеріальні активи та кошти;

- 3) основні засоби та нематеріальні активи;
- 4) запаси і доходи;
- 5) витрати і капітальні інвестиції.

5. Які активи є оборотними?

- 1) кошти та нематеріальні активи;
- 2) запаси та кошти;
- 3) основні засоби та дебіторська заборгованість;
- 4) нематеріальні активи та кошти;
- 5) основні засоби та нематеріальні активи.

6. За допомогою яких елементів методу здійснюється узагальнення інформації в бухгалтерському обліку та забезпечення нею внутрішніх і зовнішніх користувачів?

- 1) бухгалтерського балансу та бухгалтерської звітності;
- 2) документації та інвентаризації;
- 3) оцінки і калькуляції;
- 4) рахунків і подвійного запису;
- 5) немає правильної відповіді.

7. Який з перелічених методичних прийомів не належить до елементів методу бухгалтерського обліку?

- 1) інвентаризація;
- 2) документування;
- 3) калькуляція;
- 4) звітність;
- 5) дисконтування.

8. Який з елементів методу бухгалтерського обліку використовують для визначення собівартості готової продукції?

- 1) інвентаризацію;
- 2) калькуляцію;
- 3) звітність;
- 4) дисконтування;
- 5) оцінку.

9. Дія або подія, яка викликає зміни у структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства, називається:

- 1) господарською операцією;
- 2) господарським процесом;

- 3) господарською діяльністю;
- 4) господарською практикою;
- 5) господарською подією.

10. Документи, які використовуються лише для одноразового оформлення і відображення операцій, називаються:

- 1) первинними;
- 2) накопичувальними;
- 3) розрахунковими;
- 4) розпорядчими;
- 5) разовими.

Завдання 3. Розв'яжіть задачі.

Задача 1. Розподіліть зовнішніх користувачів облікової інформації на такі групи:

- 1) з прямим фінансовим інтересом;
- 2) з непрямим фінансовим інтересом;
- 3) без фінансового інтересу.

Вихідні дані: Профспілкові органи, покупці, працівники податкової міліції, органи державного контролю, банки, фінансові аналітики, аудиторські фірми, конкуренти на ринку, клієнти, органи державної статистики, інші зовнішні користувачі, постачальники сировини та матеріалів, органи міжнародного регулювання і контролю, громадські організації, кредитні спілки, покупці продукції, органи державних та міжнародних комісій і комітетів, інвестори.

Задача 2. Відобразити господарські операції в журналі реєстрацій господарських операцій.

Вихідні дані: ТзОВ "Ясон" протягом кварталу були понесені такі витрати операційної діяльності:

- списано виробничі запаси на адміністративні потреби на суму 300 грн.;
- використано МШП для збуту продукції на суму 150 грн.;
- нараховано заробітну плату керівнику та головному бухгалтеру, а також здійснено відповідні відрахування на соціальне страхування, що в сумі склало 240 грн.;
- використано виробничі запаси на іншу операційну діяльність на суму 100 грн.

Задача 3. Виконати такі завдання:

- 1) скласти баланс на початок звітного періоду;
- 2) визначити типи змін у балансі за операціями звітного періоду;
- 3) скласти бухгалтерські проводки за операціями звітного періоду;
- 4) скласти оборотно-сальдову відомість;
- 5) скласти баланс на кінець звітного періоду.

Вихідні дані: Залишки за рахунками на початок періоду наведено в таблиці 5.1. Господарські операції за період наведено в таблиці 5.2.

Таблиця 5.1

Залишки на початок періоду

Назва	Сума, грн.
Статутний капітал	80 000
Основні засоби	50 500
Знос основних засобів	8 000
Розрахунковий рахунок	25 000
Капітальні інвестиції	13 000
Заборгованість постачальникам	1 000
Товари	14 000
Довгостроковий кредит банку	13 500

Таблиця 5.2

Господарські операції за звітний період

Зміст господарської операції	Сума, грн.
1. Придбано основні засоби (оприбуткувати на рахунок капітальних інвестицій)	6 000
2. Оприбутковано на баланс основні засоби (з рахунка капітальних інвестицій)	6 000
3. Сплачено постачальнику за придбані основні засоби з розрахункового рахунка	?
4. Нараховано знос (амортизацію) на основні засоби, які використовуються у виробництві продукції	2 000
5. Погашено заборгованість постачальникам	1 000

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Функції бухгалтерського фінансового обліку.
2. Як групують господарські засоби підприємства за джерелами їх утворення (формування)?
3. Охарактеризуйте поняття «уніфікація» і «стандартизація».

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Дані якого обліку під час його ведення не завжди оформляють у первинних документах?

- 1) фінансового;
- 2) податкового;
- 3) статистичного;
- 4) правильні відповіді 2 і 3;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Не належать до необоротних активів:

- 1) земельні ділянки;
- 2) грошові кошти;
- 3) автотранспорт;
- 4) меблі;
- 5) предмети прокату.

3. Власний капітал – це:

- 1) різниця між активами та зобов'язаннями;
- 2) статутний капітал та довгострокові кредити;
- 3) забезпечення підприємства;
- 4) накопичений прибуток;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Поточними зобов'язаннями є:

- 1) заборгованість за заробітною платою та перед постачальниками;
- 2) забезпечення майбутніх витрат;
- 3) поточні активи та короткострокові позики банку;
- 4) відповіді 1 і 3;
- 5) власний капітал та кредити банку.

5. Засоби, що беруть участь у процесі виробництва один раз, як правило, змінюють свою форму і свою вартість повністю переносять на вартість продукції, називаються:

- 1) власними;
- 2) оборотними;
- 3) основними;
- 4) залученими;
- 5) вилученими.

6. Які з наведених користувачів бухгалтерської інформації не є зовнішніми?

- 1) потенційні інвестори;
- 2) постачальники;
- 3) професійні спілки;
- 4) Пенсійний фонд;
- 5) немає правильної відповіді.

7. Не є об'єктами бухгалтерського обліку:

- 1) господарські засоби і їхні джерела;
- 2) господарські процеси;
- 3) активи, зобов'язання і капітал;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

8. Заборгованість фізичних і юридичних осіб підприємству називається:

- 1) відстроченою;
- 2) кредиторською;
- 3) дебіторською;
- 4) бюджетною;
- 5) податковою.

9. Баланс відображає інформацію:

- 1) станом на певну дату;
- 2) за певний період;
- 3) станом на певну дату і за період;
- 4) вид балансу залежить від потреби керівництва;
- 5) немає правильної відповіді;

10. Коли згідно з принципом нарахування доходи і витрати мають відображатися в бухгалтерському обліку?

- 1) за першою подією: сплата коштів або виникнення доходів і витрат;
- 2) в момент руху коштів;
- 3) у момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошей;
- 4) на власний розсуд підприємства;
- 5) правильної відповіді немає.

Завдання 3. Розв'яжіть задачі.

Задача 1. Зробіть порівняльну характеристику фінансового і управлінського обліку за такими ознаками: головні користувачі, обмеження, вимірники, об'єкт аналізу, періодичність складання звітів, націленість (оцінка минулого чи майбутнього), відкритість даних, обов'язковість ведення. Результат оформіть таблично.

Задача 2. Відобразити в обліку господарські операції.

Вихідні дані: підприємство реалізувало покупцеві готову продукцію, виробнича собівартість якої становить 800 грн., на суму 1000 грн., (ПДВ — 200 грн.).

Задача 3. Виконати такі завдання:

- 1) скласти баланс на початок звітного періоду;
- 2) визначити типи змін у балансі за операціями звітного періоду;
- 3) скласти бухгалтерські проводки за операціями звітного періоду;
- 4) скласти оборотно-сальдову відомість;
- 5) скласти баланс на кінець звітного періоду.

Вихідні дані: Залишки за рахунками на початок періоду наведено в таблиці 5.3. Господарські операції за період наведено в таблиці 5.4.

Таблиця 5.3

Залишки на початок періоду

Назва	Сума, грн.
Пайовий капітал	55 000
Основні засоби	10 000
Розрахунковий рахунок	30 000
Заборгованість перед постачальниками	2 000
Знос основних засобів	2 000
Готова продукція	16 000
Каса	5 000
Заборгованість із заробітної плати	2 000

Таблиця 5.4

Господарські операції за звітний період

Зміст господарської операції	Сума, грн.
1. Погашено заборгованість із заробітної плати	?
2. Придбано товари у постачальників (без ПДВ)	3 000
3. Видано підзвітній особі гроші з каси підприємства	2 000
4. Отримано з розрахункового рахунка гроші в касу	6000
5. Нараховано амортизацію на виробничі основні засоби	1 000

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Охарактеризуйте суть методу бухгалтерського обліку – «оцінка».
2. Які існують типи змін у балансі. Наведіть приклади.
3. В чому полягає суть принципу періодичності?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. У загальну схему процесу управління входять такі складові:

- 1) аналіз, планування, облік, контроль;
- 2) планування, оцінка, облік, виробництво;
- 3) об'єктивність, цілеспрямованість, виробництво, облік;
- 4) планування, виробництво, збут;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Зміни в структурі активів та пасивів зумовлюються:

- 1) господарськими рішеннями;
- 2) господарськими операціями;
- 3) господарськими ситуаціями;
- 4) господарськими документами;
- 5) відповіді 1 і 2.

3. Яка з операцій приведе до зміни підсумків балансу?

- 1) отримано в касу кошти з розрахункового рахунка;
- 2) здійснено внесок у статутний капітал готівкою;
- 3) відпущено у виробництво матеріали;
- 4) здійснено відрахування до резервного капіталу;
- 5) отримано матеріали, які були раніше оплачені.

4. Дебіторська заборгованість – це:

- 1) заборгованість підприємства банкам;
- 2) заборгованість підприємству інших суб'єктів підприємницької діяльності;
- 3) заборгованість підприємства перед засновниками;
- 4) заборгованість працівникам підприємства;
- 5) відповіді 1 і 3.

5. Яка з операцій не приведе до зміни підсумків балансу?

- 1) отримано в касу кошти з розрахункового рахунку;
- 2) здійснено внесок у статутний капітал готівкою;
- 3) нараховано заробітну плату працівникам;
- 4) здійснено відрахування до резервного капіталу;
- 5) відповіді 1 і 4.

6. Джерелами утворення власних засобів є:

- 1) прибуток, заборгованість перед власниками з внесків до статутного капіталу;
- 2) статутний капітал, заборгованість перед працівниками з оплати праці, резервний капітал;
- 3) пайовий капітал, неоплачений капітал, зобов'язання з фінансової оренди, доходи майбутніх періодів;
- 4) прибуток, грошові кошти;
- 5) немає правильної відповіді.

7. Нарахування дивідендів акціонерам приведе до таких змін у балансі:

- 1) А+П-;
- 2) П+П-;
- 3) А+П+;
- 4) А-П-;
- 5) правильної відповіді немає.

8. У складі нематеріальних активів обліковуються:

- 1) акції акціонерних товариств, процентні облігації державних і місцевих позик, права та знаки для товарів і послуг;
- 2) торгові марки і товарні знаки, нові технології і технічні рішення;
- 3) право на використання природних ресурсів, програмні продукти, облігації;

- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відповіді 1 і 3.

9. Вилучення первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерських звітів і балансів у підприємств, установ може бути здійснено:

- 1) за постановою органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і судів;
- 2) за наказом керівника підприємства;
- 3) за рішенням головного бухгалтера;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Які рахунки відображають джерела господарських засобів:

- 1) активні;
- 2) пасивні;
- 3) позабалансові;
- 4) результативні;
- 5) відповіді 2 і 4.

Завдання 3. Розв'яжіть задачі.

Задача 1. Скласти баланс підприємства за наведеними даними.

Вихідні дані: залишки за рахунками наведено в таблиці 5.5.

Таблиця 5.5

Залишки за рахунками

Показники	Сума, грн.
Будинки і споруди	2544,0
Статутний капітал	29480,0
Короткострокові кредити банків	2080,0
Готова продукція	18 000,0
Товари	6650,0
Векселі одержані	3000,0
Додатково вкладений капітал	3090,0
Розрахунки за заробітною платою	3200,0
Розрахунки за соціальним страхуванням	800,0
Поточні фінансові інвестиції	2000,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3800,0
Виробничі запаси	10 256,0

Задача 2. Визначити фактичну вартість використаного цукру.

Вихідні дані: ТзОВ "Мрія" протягом вересня 20Х9р. придбало 5 т цукру за ціною 3000 грн. за 1 тону. При перевезенні цукру підприємство понесло такі витрати: перераховано ЛТП-81186 за доставку цукру 300 грн., нараховано заробітну плату робітникам, які здійснювали розвантажувальні роботи, – 200 грн., проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати робітників – 76 грн.

Задача 3. Виконати такі завдання:

- 1) скласти баланс на початок звітного періоду;
- 2) визначити типи змін у балансі за операціями звітного періоду;
- 3) скласти бухгалтерські проводки за операціями звітного періоду;
- 4) скласти оборотно-сальдову відомість;
- 5) скласти баланс на кінець звітного періоду.

Вихідні дані: залишки за рахунками на початок періоду наведено в таблиці 5.6. Господарські операції за період наведено в таблиці 5.7.

Таблиця 5.6

Залишки на початок періоду

Назва	Сума, грн.
Статутний капітал	50 000
Кредиторська заборгованість перед постачальниками	15 000
Каса	5 000
Рахунок у банку	5 000
Короткостроковий кредит банку	15 000
Транспортні засоби	45 000
Розрахунки з покупцями і замовниками	5 000
Сировина і матеріали	20 000

Таблиця 5.7

Господарські операції за звітний період

Зміст господарської операції	Сума, грн.
1. Внесено готівку на рахунок у банку	5 000
2. Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	2 000
3. Проведено нарахування на заробітну плату (40%)	?
4. Отримано на розрахунковий рахунок кошти від покупців	5 000
5. Погашено короткостроковий кредит банку	?

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Види бухгалтерського обліку за обліковими функціями.
2. Вимірники, які застосовуються в обліку.
3. Охарактеризуйте суть методу бухгалтерського обліку – «інвентаризація».

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Які особливості має бухгалтерський облік порівняно із оперативно-технічним та статистичним:

- 1) автономність та періодичність;
- 2) достовірність і доречність;
- 3) регламентований законами України і нормативно-правовими актами;
- 4) обачність та безперервність;
- 5) відповіді 3 і 4.

2. Документація в бухгалтерському обліку – це:

- 1) калькуляційний розрахунок собівартості продукції;
- 2) вартісне вимірювання об'єктів обліку;
- 3) спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку;
- 4) вартісне вимірювання всіх господарських подій і фактів;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Інвентаризація в бухгалтерському обліку – це:

- 1) спосіб виявлення фактичної наявності та стану майна підприємства на певну дату;
- 2) вартісне вимірювання об'єктів обліку;
- 3) спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку;
- 4) калькуляційний розрахунок собівартості продукції;
- 5) перевірка заборгованості підприємства.

4. Проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг називається:

- 1) операційним циклом;

- 2) циклом формування капіталу;
- 3) середнім терміном зберігання запасів;
- 4) терміном комерційного кредиту;
- 5) правильною відповіді немає.

5. До якої групи відноситься об'єкт бухгалтерського обліку “Залишки власних напівфабрикатів, які знаходяться на складі матеріальних цінностей і призначені для виробничого процесу” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або джерелами їх формування?

- 1) до засобів у сфері виробництва;
- 2) до засобів у сфері обігу;
- 3) до фінансових активів;
- 4) до статутного капіталу;
- 5) до резервів.

6. До якої групи відноситься об'єкт бухгалтерського обліку “Заборгованість банкові за одержані від нього кредити на капітальні інвестиції терміном на 5 років” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або джерелами їх формування?

- 1) до оборотних активів;
- 2) до необоротних активів;
- 3) до власного капіталу;
- 4) до кредитів та інших позичкових коштів;
- 5) до зобов'язань та розрахунків.

7. Поділ діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності передбачено наступним принципом?

- 1) принцип періодичності;
- 2) принцип послідовності;
- 3) принцип безперервності;
- 4) принцип автономності;
- 5) принцип обачності.

8. До якої групи відноситься об'єкт бухгалтерського обліку “Заборгованість покупців за одержану від них готову продукцію, але оплату за неї ними ще не здійснено” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до матеріальних активів;
- 2) до нематеріальних активів;

- 3) до фінансових активів;
- 4) до зобов'язань;
- 5) до активів, які підлягають амортизації.

9. Інвентаризаційний опис – це:

- 1) документ, що фіксує наявність і склад засобів на певну дату;
- 2) документ, у якому здійснюється зіставлення фактичних даних з обліковими;
- 3) документ, у якому комісія оформляє свої висновки і пропозиції щодо врегулювання інвентаризаційних різниць;
- 4) документ, у якому наводяться пропозиції щодо врегулювання нестач і лишків, виявлених під час інвентаризації;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Оцінка активів та зобов'язань відповідно до припущення, що діяльність підприємства буде тривати і надалі, виражається в такому принципі:

- 1) принцип нарахування та відповідність доходів і витрат;
- 2) принцип послідовності;
- 3) принцип безперервності;
- 4) принцип автономності;
- 5) принцип обачності.

Завдання 3. Розв'яжіть задачу.

Задача 1. Визначити, як перераховані в табл. 5.8 господарські операції впливають на валюту бухгалтерського балансу:

- 1) збільшують валюту балансу;
- 2) зменшують валюту балансу;
- 3) не змінюють валюту балансу.

Поставте в графі 3 табл. 5.8 праворуч від змісту господарської операції номер відповіді.

Таблиця 5.8

Перелік господарських операцій

Зміст господарської операції	Сума, грн.	Відповідь
1	2	3
Частина прибутку при його розподілі спрямована на збільшення резервного капіталу	350	
Перераховано з поточного рахунка суми погашення заборгованості перед постачальниками за сировину	975	

Продовження табл. 5.8

1	2	3
Оприбутковано в касу грошові кошти з поточного рахунка	2300	
З каси виплачена заробітна плата персоналу підприємства	12050	
Оприбутковані від постачальника на склад виробничі запаси з відстрочкою платежу	3300	

Задача 2. Визначити вартість верстата, за якою він буде оприбуткований на балансі.

Вихідні дані: підприємство купує верстат. Купівельна вартість верстата 12000 грн. Витрати на транспортування становили 2110 грн., на навантажувально-розвантажувальні роботи – 590 грн., на встановлення та приведення верстатів до робочого стану – 300 грн., заробітна плата адмінперсоналу підприємства – 3000 грн., нарахування на зарплату адмінперсоналу – 1110 грн.

Задача 3. Виконати такі завдання:

- 1) скласти баланс на початок звітного періоду;
- 2) визначити типи змін в балансі за операціями звітного періоду;
- 3) скласти бухгалтерські проводки за операціями звітного періоду;
- 4) скласти оборотно-сальдову відомість;
- 5) скласти баланс на кінець звітного періоду

Вихідні дані: залишки за рахунками на початок періоду наведено в таблиці 5.9. Господарські операції за період наведено в таблиці 5.10.

Таблиця 5.9

Залишки на початок періоду

Назва	Сума, грн.
Статутний капітал	40 000
Основні засоби	40 500
Знос основних засобів	5 500
Заборгованість перед фондами соцстраху	3 400
Матеріали	15 200
Заборгованість постачальникам	10 600
Незавершене виробництво	5 800
Заборгованість із заробітної плати	2 000

Таблиця 5.10

Господарські операції за звітний період

Зміст господарської операції	Сума, грн.
1. Використано матеріали на виробництво продукції	10 670
2. Нараховано заробітну плату робітникам, зайнятим на виробництві продукції	10 200
3. Проведені відрахування на ФОП до фондів соцстраху – 37% від ФОП	?
4. Нараховано знос (амортизацію) на основні засоби, які використовуються у виробництві продукції	1 336
5. Оприбутковано з виробництва на склад готову продукцію	25 840

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Податковий облік, його суть та завдання.
2. Охарактеризуйте суть методу бухгалтерського обліку – «калькуляція».
3. Порядок визначення та відображення в обліку фінансового результату.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Принцип автономності полягає в тому, що:
 - 1) всі підприємства розглядаються в межах однієї країни;
 - 2) підприємство розглядається як підпорядковане податковій адміністрації;
 - 3) зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених П(С)БО;
 - 4) кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від власників;
 - 5) всі відповіді правильні.
2. Хто несе відповідальність за достовірність даних, що містяться в документі:
 - 1) керівник;
 - 2) головний бухгалтер;
 - 3) особи, які підписують документ;
 - 4) касир;
 - 5) власник.

3. За допомогою яких елементів методу бухгалтерського обліку здійснюється вимірювання економічних процесів та господарських засобів?

- 1) виявлення фактичної наявності та стану майна підприємства на певну дату;
- 2) первинних рахунків бухгалтерського обліку та подвійного запису на рахунках;
- 3) оцінки і калькуляції;
- 4) інвентаризації;
- 5) документування.

4. Основною метою фінансового обліку є:

- 1) облік масових явищ;
- 2) узагальнення даних про господарську діяльність у формі фінансової звітності;
- 3) облік та розподіл витрат за центрами відповідальності;
- 4) складання податкових декларацій;
- 5) усі відповіді правильні.

5. До зобов'язань підприємства відносяться:

- 1) розрахунки з покупцями та замовниками;
- 2) заборгованість банку за кредитом;
- 3) векселі одержані;
- 4) нерозподілений прибуток;
- 5) заборгованість підзвітних осіб.

6. До якої групи відноситься об'єкт бухгалтерського обліку “Устаткування, яке встановлене у цеху і використовується для здійснення виробничого процесу” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до засобів у сфері виробництва;
- 2) до засобів у сфері обігу;
- 3) до фінансових активів;
- 4) до статутного капіталу;
- 5) до резервів.

7. До якої групи відносяться об'єкт бухгалтерського обліку “Валютні кошти, що зберігаються на валютному рахунку в банку” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до матеріальних активів;
- 2) до нематеріальних активів;
- 3) до фінансових активів;
- 4) до зобов'язань;
- 5) до активів, які підлягають амортизації.

8. Господарські операції безпосередньо відображаються:

- 1) в балансі і звіті про фінансові результати;
- 2) на рахунках;
- 3) в балансі;
- 4) на рахунках і в балансі одночасно;
- 5) у звіті про фінансові результати.

9. До якої групи ви віднесете об'єкт бухгалтерського обліку “Залишки продукції, яка знаходиться на складі готової продукції” за класифікацією господарських засобів за їх складом і використанням або за джерелами їх формування?

- 1) до фінансових активів;
- 2) до нематеріальних активів;
- 3) до резервів;
- 4) до неліквідних активів;
- 5) до ліквідних активів.

10. Висновки і пропозиції щодо врегулювання інвентаризаційних різниць комісія оформляє таким документом:

- 1) протокол засідання інвентаризаційної комісії;
- 2) порівняльна відомість результатів інвентаризації;
- 3) інвентаризаційний опис;
- 4) акт звірки;
- 5) інвентаризаційна відомість.

Завдання 3. Розв'яжіть задачу.

Задача 1. Серед перелічених рахунків виберіть активні й пасивні.

Вихідні дані: «Основні засоби», «Нематеріальні активи», «Короткострокові позики», «Знос основних засобів», «Статутний капітал», «Розрахунки з постачальниками», «Каса», «Виробничі запаси», «Розрахунки за податками», «Розрахунки з підзвітними особами», «Доходи майбутніх періодів», «Додатковий капітал», «Витрати майбутніх періодів», «Короткостроковий кредит банку».

Задач 2. Визначити первісну вартість комп'ютера.

Вихідні дані: ТзОВ „Аура” придбало у постачальника комп'ютер вартістю 15000 грн., який потребує монтажу. При цьому витрати з перевезення становлять 376 грн., у т.ч.: заробітна плата водія – 200 грн., відрахування на соціальні заходи від заробітної плати водія – 76 грн. (умовно – 38 %), на паливе – 100 грн.

Задача 3. Виконати такі завдання:

- 1) скласти баланс на початок звітного періоду;
- 2) визначити типи змін у балансі за операціями звітного періоду;
- 3) скласти бухгалтерські проводки за операціями звітного періоду;
- 4) скласти оборотно-сальдову відомість;
- 5) скласти баланс на кінець звітного періоду.

Вихідні дані: Залишки за рахунками на початок періоду наведено в таблиці 5.11. Господарські операції за період наведено в таблиці 5.12.

Таблиця 5.11

Залишки на початок періоду

Назва	Сума, грн.
Статутний капітал	125 000
Основні засоби	80 000
Розрахунковий рахунок	69 220
Заборгованість перед банком за кредитом	25 000
Матеріали	12 900
Заборгованість постачальникам	3 600
Каса	1 340
Заборгованість із заробітної плати	9 860

Таблиця 5.12

Господарські операції за звітний період

Зміст господарської операції	Сума, грн.
1. Придбано у постачальників сировину і матеріали	15 840
2. Отримано з розрахункового рахунка готівку для видачі заробітної плати працівникам	9 860
3. Видано з каси заробітну плату працівникам	9 000
4. Здано з каси на розрахунковий рахунок у банку депоновану заробітну плату	?
5. Погашено кредит банку	20 000

5.4. Контрольні роботи з обліку господарської діяльності підприємств

Варіант 1

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке первісна вартість основних засобів і з чого вона складається?
2. Як впливає збиток на розмір власного капіталу?
3. Які види діяльності може здійснювати підприємство згідно з класифікацією П(С)БО 3?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Основні засоби не призначені для:
 - 1) використання у процесі виробництва;
 - 2) для продажу;
 - 3) для здійснення соціально-культурних функцій;
 - 4) передачі в оренду;
 - 5) відповіді 2 і 3.
2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: нараховано заробітну плату та відрахування на соціальні заходи працівникам, зайнятим дослідженнями та розробками?
 - 1) Дт 97 – Кт 66,65;
 - 2) Дт 95 – Кт 66,65;
 - 3) Дт 94 – Кт 66,65;
 - 4) Дт 93 – Кт 66,65;
 - 5) Дт 92 – Кт 66,65.
3. «Авторські та суміжні права» – це рахунок:
 - 1) 123;
 - 2) 245;
 - 3) 125;
 - 4) 126;
 - 5) немає правильної відповіді.
4. Бухгалтерський облік нематеріальних активів ведеться :
 - 1) щодо кожного об'єкта;

- 2) щодо класів;
- 3) щодо груп;
- 4) не ведеться;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Чи може збільшуватись первісна вартість основних засобів?

- 1) може – на суму витрат, здійснених для підтримання їх у придатному стані;
- 2) може – на суму витрат, спрямованих на забезпечення зростання очікуваних економічних вигод від їх використання;
- 3) не може;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Термін корисного використання необоротного активу — це:

- 1) проміжок часу між придбанням необоротного активу та отриманням коштів від реалізації продукції, виготовленої за допомогою такого необоротного активу;
- 2) термін, протягом якого використання активу буде приносити користь підприємству;
- 3) період часу, протягом якого актив, як очікується, буде використовуватись підприємством;
- 4) період від придбання до реалізації;
- 5) термін використання в днях його роботи на окремому підприємстві.

7. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: нараховано амортизацію нематеріальних активів (амортизація патентів, ліцензій), які використовуються для дослідження та розробки?

- 1) Дт 94 – Кт 372;
- 2) Дт 94 – Кт 471;
- 3) Дт 94 – Кт 13;
- 4) Дт 94 – Кт 36;
- 5) немає правильної відповіді.

8. Працівнику нарахована заробітна плата за січень 2008 року в сумі 1000 грн. Сума утриманого внеску до фонду зайнятості становитиме:

- 1) 20,00 грн.;
- 2) 10,00 грн.;
- 3) 5,00 грн.;

- 4) 15,00 грн.;
- 5) 13,00 грн.

9. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: нараховано заробітну плату працівникам, які задіяні в процесі досліджень і розробок, а також проведено нарахування на заробітну плату до фондів соціального спрямування?

- 1) Дт 94 – Кт 12;
- 2) Дт 94 – Кт 64;
- 3) Дт 94 – Кт 66;
- 4) Дт 94 – Кт 22.
- 5) немає правильної відповіді.

10. Первісна вартість обладнання 40 000 грн. Відсоток зносу – 50%. Протягом березня 2008 р. було проведено поточний ремонт на суму 3000 грн. та капітальний ремонт на суму 6000 грн. Первісна вартість обладнання після проведених ремонтів становитиме:

- 1) 26 000 грн.;
- 2) 46 000 грн.;
- 3) 29 000 грн.;
- 4) 49 000 грн.;
- 5) 20 000 грн.

Завдання 3. Розв'яжіть задачі.

Задача 1. Скласти бухгалтерські проводки та визначити залишок грошових коштів на підприємстві.

Вихідні дані: підприємство має на рахунку в банку 5000 грн. Протягом дня були здійснені такі господарські операції:

- 1) надійшли кошти від покупців 2400 грн.;
- 2) отримано готівку в касу 2500 грн.;
- 3) виплачена заробітна плата 2100 грн.;
- 4) видано під звіт завідувачу складу 300 грн.;
- 5) відзвітовано за попередньо видані кошти та повернуті залишки невикористаних сум 30 грн.;
- 6) визначена нестача, псування цінностей з вини працівників на суму 230 грн.;
- 7) нестача відшкодована працівником цеху – 230 грн.

Задача 2. Скласти кореспонденції з придбання і повернення товару, визначити їх первісну вартість.

Вихідні дані: 01.04.20X8 р. ВАТ «Х» придбало на умовах «Франко-станція призначення» 2000 одиниць матеріалів «У» на загальну суму 54000 грн., у т.ч. ПДВ 9000 грн., сплатило брокеру на Українській товарній біржі 360 грн., а також послуги транспортної організації 960 грн., у т.ч. ПДВ 160 грн. за транспортування товарів від станції призначення до свого складу і виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Частина товару на загальну суму 1728 грн. була повернута постачальникові через невідповідність якості товару.

Задача 3. Виконати такі завдання:

1. Скласти початковий і кінцевий баланс.
2. Бухгалтерські проводки відобразити в Журналі реєстрації господарських операцій, вказати первинні документи.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8р. ЗАТ “Альфа” наведено в таблиці 5.13., господарські операції за місяць – в таблиці 5.14.

Таблиця 5.13

Залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8р. ЗАТ “Альфа”,
тис. грн.

1. Основні засоби (перв. вартість)	4700	13. Грошові кошти	140
2. Знос основних засобів	(1500)	14. Статутний капітал	4000
3. Заборгованість із заробітної плати	67	15. Резерв сумн. Дебіторської заборг.	(3)
4. Заборгованість перед бюджетом	4	16. Довгострокова деб. заборгованість	50
5. Довгострокові кредити	50	17. Пайовий капітал	120
6. Додатковий капітал	70	18. Товари	-
7. Виробничі запаси	400	19. Готова продукція	500
8. Прибуток	230	20. Довгострокові фін. інвестиції	300
9. Вилучений капітал	(180)	21. Заборгованість постачальникам	60
10. Короткострокові кредити	300	22. Малоцінні швидкозношувані предмети	24
11. Дебіторська заборгованість	80	23. Заборгованість перед бюджетом	130
12. Інша поточна деб. заборгованість	50	24. Незавершене виробництво	110

Таблиця 5.14

Господарські операції за червень

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Оприбутковано матеріали від постачальника (крім того, ПДВ)	20
2.	Оплачено постачальникам за матеріали	
3.	Списано матеріали на виробництво	360
4.	Нарахована заробітна плата основним працівникам	110
5.	Нараховано внески на ФОП	
6.	Нарахована амортизація на основні засоби основного виробництва	300
7.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного виробництва на кінець періоду немає)	
8.	Собівартість реалізованої готової продукції	
9.	Дохід за реалізовану продукцію (в т. ч. ПДВ)	1050
10.	Визначити прибуток до оподаткування	
11.	Податок на прибуток	
12.	Фінансовий результат	

Варіант 2

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке амортизація основних засобів? З якою метою її нараховують?
2. На які цілі використовується нерозподілений прибуток?
3. Як у бухгалтерському обліку відображають доходи від реалізації продукції, робіт, послуг, товарів?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи регулює:
 - 1) Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність";
 - 2) П(С)БО № 9 "Запаси";
 - 3) П(С)БО № 16 "Витрати";
 - 4) П(С)БО № 8 "Нематеріальні активи";
 - 5) немає правильної відповіді.

2. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: списано залишкову вартість ліквідованих нематеріальних активів?

- 1) Дт976 – Кт12;
- 2) Дт972 – Кт10;
- 3) Дт10 – Кт972;
- 4) Дт92 – Кт112;
- 5) Дт92 – Кт10.

3. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб?

- 1) Дт 66 – Кт 64;
- 2) Дт 66 – Кт 65;
- 3) Дт 64 – Кт 66;
- 4) Дт 63 – Кт 66;
- 5) Дт 36 – Кт 66.

4. При оприбуткуванні основного засобу на підприємстві складається:

- 1) акт приймання-передачі;
- 2) платіжна відомість;
- 3) накладна;
- 4) рахунок;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Нематеріальні активи включають:

- 1) цінні папери інших підприємств, малоцінні та швидкозношувані предмети, бланки первинних документів;
- 2) права користування майном, програмні продукти для ЕОМ, гудвіл;
- 3) технічну документацію, правила експлуатації обладнання;
- 4) відповіді 2 і 3;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Є такі дані про діяльність підприємства: фактична собівартість реалізованої готової продукції – 4 000 грн., виручка від реалізації готової продукції – 9 000 грн. (в т.ч. ПДВ), адміністративні витрати – 1 500 грн., витрати на збут – 1 000 грн. Яким буде фінансовий результат?

- 1) Дт 79 – Кт 44 = 2500 грн.;
- 2) Дт 79 – Кт 44 = 1000 грн.;
- 3) Дт 44 – Кт 79 = 1000 грн.;
- 4) Дт 44 – Кт 79 = 2500 грн.;
- 5) Дт 44 – Кт 98 = 1000 грн.

7. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: проведено відрахування на заробітну плату до резерву відпусток?

- 1) Дт 92 – Кт372;
- 2) Дт 92 – Кт 39;
- 3) Дт 92 – Кт 65;
- 4) Дт 92 – Кт 63.
- 5) немає правильної відповіді.

8. Станом на 1.03.20X8 наявна така інформація про запаси:

Дата надходження	Кількість, од.	Ціна, грн.
2.02	200	3
4.02	400	4
6.02	500	2,5

14.02 з підприємства вибуло 450 одиниць. Визначте методом середньозваженої собівартості вартість залишку запасів на складі на 1.03.20X8 р.:

- 1) 1600 грн.;
- 2) 3450 грн.;
- 3) 1411,36 грн.;
- 4) 1850 грн.;
- 5) немає правильної відповіді.

9. Бухгалтерськими документами, які є підставою для визначення суми виданих готівкових коштів, є:

- 1) табель обліку використання робочого часу, а також складена на його підставі Розрахункова відомість;
- 2) акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів;
- 3) видатковий касовий ордер;
- 4) звіт про використання коштів;
- 5) відповіді 1 і 3 .

10. Бухгалтерськими документами, які є підставою для визначення адміністративних витрат із заробітної плати, виступають:

- 1) розрахунок амортизації основних засобів;
- 2) акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів;
- 3) видатковий касовий ордер, виписка банку;
- 4) звіт про використання коштів;
- 5) табель обліку використання робочого часу, а також складена на його підставі розрахунково-платіжна відомість.

Завдання 3. Розв'яжіть задачі.

Задача 1. Скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: підприємство закупило склотканину для виготовлення м'яких контейнерів на суму 1800 грн., у т.ч. ПДВ 300 грн., пальне для легкових автомобілів на суму 3600 грн., у т.ч. ПДВ 600 грн. Витрати на транспортування склотканини склали 360 грн., у т.ч. ПДВ 60 грн.

Задача 2. Розрахувати амортизацію верстата виробничим методом за кожен рік, якщо його було придбано для виготовлення 300000 одиниць. Скласти бухгалтерські кореспонденції. Визначити залишкову вартість верстата через 3 роки.

Вихідні дані: первісна вартість верстата, придбаного в березні 20X8 року, становить 120000 грн., а строк його корисної експлуатації 5 років. Очікується, що ліквідаційна вартість становить 1000 грн. Обсяги виробництва продукції за роками експлуатації.

1-й рік – 78000;

2-й рік – 70000;

3-й рік – 65000;

4-й рік – 56000;

5-й рік – 31000.

Задача 3. Виконати такі завдання:

1. Скласти початковий і кінцевий баланс.

2. Бухгалтерські проводки відобразити в журналі реєстрації господарських операцій, вказати первинні документи.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8 р. ЗАТ “Трек” наведено в таблиці 5.15, господарські операції за місяць в таблиці 5.16.

Таблиця 5.15

Залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8р. ЗАТ “Трек”,
тис. грн.

Назва рахунку	Сума	Назва рахунку	Сума
1	2	3	4
1. Основні засоби (перв. вартість)	4700	13. Грошові кошти	140
2. Знос основних засобів	(1300)	14. Статутний капітал	4120
3. Заборгованість із заробітної плати	67	15. Резерв сумн.дебіторськ.заборгов.	(3)
4. Знос нематеріальних активів	(4)	16. Довгострокова деб. заборгованість	50

Продовження табл. 5.15

1	2	3	4
5. Довгострокові кредити	50	17. Резервний капітал	170
6. Додатковий капітал	70	18. Товари	-
7. Виробничі запаси	400	19. Готова продукція	500
8. Прибуток	230	20. Довгострокові фін. інвестиції	-
9. Неоплачений капітал	(180)	21. Заборгованість постачальникам	60
10. Короткострокові кредити	-	22. Нематеріальні активи	24
11. Дебіторська заборгованість	70	23. Заборгованість перед бюджетом	100
12. Інша поточна деб. заборгованість	50	24. Незавершене виробництво	60

Таблиця 5.16

Господарські операції за червень

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1.	Оприбутковано матеріали від постачальника (в т.ч. ПДВ)	60
2.	Оплачено постачальникам за матеріали	
3.	Списано матеріали на виробництво	160
4.	Нарахована заробітна плата основним працівникам	150
5.	Нараховано внески на ФОП	
6.	Нарахована амортизація на основні засоби основного виробництва	180
7.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного виробництва на кінець періоду немає)	
8.	Собівартість реалізованої готової продукції	
9.	Дохід за реалізовану продукцію (в т. ч. ПДВ)	880
10.	Визначити прибуток до оподаткування	
11.	Податок на прибуток	
12.	Фінансовий результат	

Варіант 3

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Які методи застосовують для нарахування амортизації?
2. Що є джерелом формування резервного капіталу?

3. Що таке запаси?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: ліквідовано програмне забезпечення?

- 1) Дт 133 – Кт 125; Дт 976 – Кт 125;
- 2) Дт 131 – Кт 106; Дт 976 – Кт 106;
- 3) Дт 131 – Кт 106; Дт 972 – Кт 106;
- 4) Дт 131 – Кт 125; Дт 92 – Кт 125;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Залишок заборгованості за розрахунками з оплати праці відображається у балансі:

- 1) розділ 1 активу;
- 2) розділ 2 активу;
- 3) розділ 3 активу;
- 4) розділ 3 пасиву;
- 5) не відображається.

4. Ліквідаційна вартість активу — це:

- 1) сума коштів, яку підприємство очікує отримати в кінці терміну корисної експлуатації активу після вирахування витрат, пов'язаних з його вибуттям;
- 2) різниця між балансовою вартістю активу і сумою, що фактично одержана в результаті його ліквідації;
- 3) сума, на яку одержано запасні частини і брут у результаті ліквідації основних засобів;
- 4) витрати, які підприємство понесе в кінці корисної експлуатації об'єкта;
- 5) відповіді 1 і 3.

5. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: нараховано заробітну плату працівникам адміністративного персоналу?

- 1) Дт 92 – Кт 372;
- 2) Дт 92 – Кт 39;
- 3) Дт 92 – Кт 65;
- 4) Дт 92 – Кт 66.
- 5) немає правильної відповіді.

6. До інших операційних витрат включаються:

- 1) витрати на дослідження та розробки відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи";
- 2) собівартість реалізованих виробничих запасів, яка для цілей бухгалтерського обліку складається з їх облікової вартості та витрат, пов'язаних з їх реалізацією;
- 3) втрати від знецінення запасів;
- 4) нестачі й втрати від псування цінностей;
- 5) всі відповіді правильні.

7. Витрати на збут включають витрати:

- 1) витрати пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції на складах готової продукції;
- 2) витрати на ремонт тари;
- 3) витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг);
- 4) витрати на передпродажну підготовку товарів;
- 5) всі відповіді правильні.

8. Підприємство придбало будівельні матеріали вартістю 24 000 грн. (в т.ч. ПДВ). Витрати на доставку склали – 1 000 грн., затрати на розвантаження власними силами – 500 грн. Первісна вартість придбаних будівельних матеріалів становитиме:

- 1) 24 000 грн.;
- 2) 21 500 грн.;
- 3) 25 500 грн.;
- 4) 21 000 грн.;
- 5) 20 000 грн.

9. Працівнику надана чергова відпустка терміном на 24 дні. Заробітна плата за останні 12 місяців – 9 600 грн. Яку суму відпускних буде нараховано працівникові?

- 1) 648,96 грн.;
- 2) 631,20 грн.;
- 3) 1920,00 грн.;
- 4) 914,40 грн.;
- 5) 480,55 грн.

10. Дані про рух запасів підприємства "Електрон":

<i>Показник</i>	<i>Кількість, од.</i>	<i>Собівартість, грн.</i>
Залишок на початок періоду	14000	18
Придбання за звітний період	6000	19
Використано за звітний період	15000	?
Визначити собівартість вибулих запасів за звітний період, використовуючи метод ФІФО.		

а) 276 000 грн.;

б) 271 000 грн.;

в) 252 000 грн.;

г) 270 000 грн.;

д) 273 000 грн.

Завдання 3. Розв'яжіть задачі.

Задача 1. Відобразити внесок у статутний фонд в бухгалтерському обліку підприємств У та Х.

Вихідні дані: підприємство Х здійснило внесок у статутний фонд підприємства У у вигляді матеріалів. Вартість внеску, зафіксованого в установчих документах, становить 660 грн., зареєстрований розмір статутного фонду 5000 грн.

Задача 2. Визначити річну суму амортизації після капітального ремонту, скласти бухгалтерські кореспонденції.

Вихідні дані: У грудні 20Х8 року підприємство придбало споруду за 30000 грн. Споруда не має ліквідаційної вартості, а очікуваний строк її експлуатації становить 20 років.

Амортизація споруди нараховується прямолінійним методом. Через 10 років був здійснений капітальний ремонт споруди, вартість якого становила 9000 грн. У результаті очікується, що строк експлуатації споруди збільшиться на 2 роки.

Задача 3

1. Скласти початковий і кінцевий баланс.

2. Бухгалтерські проводки відобразити в журналі реєстрації господарських операцій, вказати первинні документи.

Вихідні дані: залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20Х8 р. ЗАТ "Альт" наведено в таблиці 5.17., господарські операції за місяць – у таблиці 5.18.

Таблиця 5.17

Залишки за синтетичними рахунками на 30.06.20X8 р. ЗАТ “Альт”,
тис. грн.

Назва рахунку	Сума	Назва рахунку	Сума
1. Основні засоби (перв. вартість)	4700	13. Грошові кошти	140
2. Знос основних засобів	(1000)	14. Статутний капітал	4000
3. Заборгованість із заробітної плати	120	15. Резерв сумн.дебіторськ.заборгов.	(3)
4. Знос нематеріальних активів	(4)	16. Довгострокова деб. заборгованість	50
5. Довгострокові кредити	250	17. Резервний капітал	120
6. Додатковий капітал	137	18. Товари	-
7. Виробничі запаси	400	19. Готова продукція	500
8. Прибуток	230	20. Довгострокові фін. інвестиції	-
9. Неоплачений капітал	(100)	21. Заборгованість постачальникам	160
10. Короткострокові кредити	-	22. Нематеріальні активи	24
11. Дебіторська заборгованість	70	23. Заборгованість перед бюджетом	70
12. Інша поточна деб. заборгованість	50	24. Незавершене виробництво	60

Таблиця 5.18

Господарські операції за червень 20X8 року

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1	2	3
1.	Оприбутковано матеріали від постачальника (крім того ПДВ)	60
2.	Оплачено постачальникам за матеріали	
3.	Списано матеріали на виробництво	260
4.	Нарахована заробітна плата основним працівникам	130
5.	Нараховано внески на ФОП	
6.	Нарахована амортизація на виробничі основні засоби	120
7.	Оприбутковано готову продукцію за собівартістю (незавершеного виробництва на кінець періоду немає)	
8.	Собівартість реалізованої готової продукції	

1	2	3
9.	Дохід за реалізовану продукцію (в т. ч. ПДВ)	1050
10.	Визначити прибуток до оподаткування	
11.	Податок на прибуток	
12.	Фінансовий результат	

Варіант 4

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що включає інший додатковий капітал?
2. Як відображається в обліку сума нарахованої амортизації?
3. Який порядок подання фінансової звітності?

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Відповідно до П(С)БО 8 нематеріальними вважаються немонетарні активи, які:

- 1) не мають матеріальної форми;
- 2) можуть бути ідентифіковані;
- 3) утримуються підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, постачання товарів або послуг, в адміністративних цілях або для надання в оренду іншим особам.
- 4) усі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Балансова вартість основних засобів — це:

- 1) первісна вартість;
- 2) первісна або переоцінена вартість за вирахуванням зносу;
- 3) поточна ринкова вартість;
- 4) первісна вартість після переоцінки;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Які з перелічених фактичних витрат не включаються до первісної вартості придбаного об'єкта основних засобів?

- 1) оплата праці робітників, які здійснюють монтаж об'єкта;
- 2) витрати на сплату відсотків за кредит, який було отримано для придбання цього об'єкта;
- 3) ввізне мито;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) немає правильної відповіді.

4. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: оприбутковано безоплатно отримані нематеріальні активи?

- 1) Дт 12 – Кт 424;
- 2) Дт 975 – Кт 423, 133;
- 3) Дт 12 – Кт 975;
- 4) Дт 423 – Кт 133;
- 5) Дт 12 – Кт 434.

5. Продукція, яка закінчена в обробці, пройшла випробування, укомплектована згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам – це:

- 1) виробничі запаси;
- 2) товари;
- 3) готова продукція;
- 4) основні засоби;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Передана готова продукція з виробництва на склад оформляється таким документом:

- 1) лімітно-забірна картка;
- 2) вимога;
- 3) накладна;
- 4) картка складського обліку;
- 5) всі відповіді правильні.

7. Готова продукція для цілей бухгалтерського обліку відноситься до:

- 1) основних засобів;
- 2) нематеріальних активів;
- 3) виробничих запасів;
- 4) малоцінних швидкозношуваних предметів;
- 5) зобов'язань.

8. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: нараховано амортизацію основних засобів?

- 1) Дт 91,92,93,94 – Кт 131;
- 2) Дт 131 – Кт 10;
- 3) Дт 10 – Кт 131;
- 4) Дт 15 – Кт 10;
- 5) Дт 131 – Кт 15.

9. За якою вартістю обліковують готову продукцію на складі?

- 1) первісною;
- 2) фактичною;
- 3) справедливою;
- 4) балансовою;
- 5) залишковою.

10. Яка кореспонденція відображає зміст господарської операції: передано готову продукцію з виробництва на склад?

- 1) Дт 901 – Кт 26;
- 2) Дт 26 – Кт 23;
- 3) Дт 26 – Кт 25;
- 4) Дт 23 – Кт 25;
- 5) немає правильної відповіді.

Завдання 3. Розв'яжіть задачу.

Задача 1. На підставі даних розрахувати заробітну плату робітника-відрядника, скласти кореспонденції з нарахування заробітної плати і відрахувань у фонди соціального страхування.

Вихідні дані: робітник-відрядник відпрацював у цьому місяці 18 робочих днів та виготовив за цей час 280 деталей. Тривалість робочого дня – 7 годин. Норма часу на виготовлення однієї деталі – 40 хв., відрядна розцінка - 50 грн./деталь, за вироблення продукції понад встановлені норми до 10 % розцінка збільшується на 15 %, а при перевиконанні понад 10 % розцінка збільшується на 25 %.

Нараховану заробітну плату відобразити на синтетичних рахунках.

Задача 2. Скласти бухгалтерські кореспонденції, відобразити вплив даних операцій на капітал підприємства.

Вихідні дані: підприємство викупило за грошові кошти 200 власних простих акцій за номіналом 20 грн. Протягом року 150 із викуплених акцій були продані за ціною 30 грн., 50 акцій було анульовано.

Задача 3. Визначити:

- фінансовий результат (чистий прибуток) від реалізації продукції за формою 2 «Звітності про фінансові результати»;
- податок на прибуток згідно з декларацією;
- суму ПДВ;
- різницю між податком на прибуток податковим і фінансовим.
- скласти бухгалтерські проводки і вказати первинні документи за кожною операцією.

Вихідні дані: підприємство А за I квартал 2008 року здійснило такі господарські операції:

1) Придбано сировину і матеріали на суму 200,0 тис. грн., в тому числі ПДВ.

2) Використано на виробництво готової продукції 75 % придбаної сировини і матеріалів.

3) Нараховано заробітну плату працівникам основного виробництва – 130,0 тис. грн.

4) Проведено відрахування на фонд заробітної плати згідно з чинним законодавством (у фонд нещасних випадків – 2 %) – ?

5) Використано електроенергії, води, газу на суму 42,0 тис. грн., крім того ПДВ, в тому числі для невиробничих потреб – 12 тис. грн., крім того ПДВ.

6) Оприбутковано готову продукцію на склад за фактичною собівартістю – ?

7) Реалізовано 50 % готової продукції покупцям на суму 800,0 тис. грн., в тому числі ПДВ.

8) Надійшли на розрахунковий рахунок кошти від покупців за реалізовану продукцію в сумі 1700,0 тис. грн.

Варіант 5

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке вилучений капітал?
2. Як розраховується сума лікарняних?
3. Назвіть методи виправлення помилок у фінансовій звітності.

Завдання 2. Зазначте правильні відповіді у тестах.

1. Надходження будь-якого об'єкта нематеріальних активів на підприємстві оформляється документом (наприклад, наказом), в якому указується:

- 1) докладна характеристика об'єкта;
- 2) первинна вартість;
- 3) термін корисного використання;
- 4) норма зносу;
- 5) усі відповіді є правильними.

2. Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за:

- 1) первиною вартістю;
- 2) залишковою вартістю;
- 3) балансовою вартістю;
- 4) історичною вартістю;
- 5) справедливою вартістю;

3. Розрахувати суму внесків до Фонду страхування від безробіття при заробітній платі 950 грн.

- 1) 9,5 грн.;
- 2) 142,5 грн.;
- 3) 4,75 грн.;
- 4) 19 грн.;
- 5) 19,5 грн.

4. Робітниця 4 розряду (розцінка за 4 розряд – 12 грн.) випустила 18 одиниць виробів. З 6 грудня згідно з наказом їй надається чергова відпустка на 24 календарні дні. Зарплата за попередні 12 місяців становить 8875 грн. Сума нарахованого доходу становитиме:

- 1) 216 грн.;
- 2) 956 грн.;
- 3) 600 грн.;
- 4) 816 грн.;
- 5) 800 грн.

5. На підставі наведених нижче даних визначити калькуляційну різницю:

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1.	Використано матеріали на виробництво продукції	2000
2.	Нарахована заробітна плата робітникам, зайнятим в основному виробництві	3000
3.	Нарахована амортизація на машини і обладнання	700
4.	Оприбутковано готову продукцію з виробництва 1000 одиниць за планово-обліковою собівартістю 7 грн./од.	?

- 1) 5700 грн.;
- 2) 1300 грн.;
- 3) 7000 грн.;
- 4) 1700 грн.;
- 5) 2000 грн.

6. Підставою для нарахування заробітної плати працівникам-погодинникам є такий первинний документ:

- 1) наказ на зарахування на відповідну посаду;
- 2) наряд на виконанні роботи;
- 3) табель обліку робочого часу;
- 4) усі вищезазначені документи;
- 5) немає правильної відповіді.

7. До способів надходження запасів на підприємство не належить:

- 1) придбання;
- 2) обмін на подібні та неподібні активи;
- 3) безоплатне отримання;
- 4) виготовлення власними силами;
- 5) немає правильної відповіді.

8. До виробничої собівартості продукції належать такі витрати:

- 1) прямі матеріальні та загальновиробничі витрати;
- 2) прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці;
- 3) прямі та змінні загальновиробничі витрати;

- 4) прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати;
- 5) прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати та загальновиробничі витрати.

9. Склад фактичних витрат, що становлять первісну вартість матеріальних ресурсів (матеріалів, товарів тощо), які купує підприємство, визначається:

- 1) у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність";
- 2) у П(С)БО 9;
- 3) у П(С)БО 16;
- 4) у П(С)БО 19;
- 5) немає правильної відповіді.

10. Інвентарна картка обліку основних засобів відкривається на підставі:

- 1) акта введення в експлуатацію основних засобів;
- 2) технічної документації;
- 3) акта приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- 4) відповіді 1 і 2;
- 5) відповіді 2 і 3.

Завдання 3. Розв'яжіть задачу.

Задача 1. Визначити собівартість реалізованих запасів за методом ФІФО.

Вихідні дані: Рух запасів на підприємстві за місяць наведено в таблиці 5.19.

Таблиця 5.19

Відомості про рух запасів на підприємстві за місяць

Показник	Кількість	Ціна за одиницю, грн.
Залишки запасів на 01.10.20X8 р.	200	6
Придбано 05.10.20X8 р.	200	2
Реалізовано 11.10.20X8 р.	300	3
Придбано 21.10.20X8 р.	400	6
Реалізовано 28.10.20X8 р.	200	4

Задача 2. Розрахувати суму відпускних, провести утримання із суми відпускних до фондів страхування і податок з доходів фізичних осіб, скласти кореспонденції.

Вихідні дані: працівнику надається щорічна основна відпустка тривалістю 24 календарні дні в період з 1 по 24 квітня 2008 року включно.

У розрахунковому періоді з квітня 2007 року по березень 2008 року працівник одержував такі види виплат:

- основна заробітна плата (загальна сума) – 11200 грн.;
- матеріальна допомога – 660 грн.;
- дивіденди – 450 грн.;
- допомога з тимчасової непрацездатності – 148 грн.

Задача 3. Визначити:

- фінансовий результат (чистий прибуток) від реалізації продукції за формою 2 «Звіт про фінансові результати»;
- податок на прибуток згідно з декларацією;
- суму ПДВ за декларацією;
- різницю між податком на прибуток податковим і фінансовим;
- скласти бухгалтерські проводки і вказати первинні документи за кожною операцією;

Вихідні дані: підприємство А за I квартал 2008 року здійснило такі господарські операції:

11) Перераховано аванс постачальнику за сировину і матеріали – 150 тис.грн.

12) Придбано сировину і матеріали на суму 110,0 тис. грн., в тому числі ПДВ.

13) Використано на виробництво готової продукції 80 % придбаної сировини і матеріалів.

14) Нараховано заробітну плату працівникам основного виробництва – 130,0 тис. грн.

15) Проведено відрахування на фонд заробітної плати згідно з чинним законодавством (у фонд нещасних випадків – 2 %) - ?

16) Використано електроенергії, води, газу на суму 53,0 тис. грн., крім того, ПДВ.

17) Оприбутковано готову продукцію на склад за фактичною собівартістю - ?

18) Реалізовано 60 % готової продукції покупцям на суму 680,0 тис. грн. в тому числі ПДВ.

Додаток А
ПЛАН
РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ АКТИВІВ, КАПІТАЛУ,
ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ
І ОРГАНІЗАЦІЙ

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
Клас 1. Необоротні активи						
10	Основні засоби	100	Інвестиційна нерухомість	+	—	Усі види діяльності
		101	Земельні ділянки	+	—	
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель	+	—	
		103	Будинки та споруди	+	—	
		104	Машини та обладнання	+	—	
		105	Транспортні засоби	+	—	
		106	Інструменти, прилади та інвентар	+	—	
		107	Тварини	+	—	
		108	Багаторічні насадження	+	—	
		109	Інші основні засоби	+	—	
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди	+	—	Усі види діяльності
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	+	—	
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди	+	—	
		114	Природні ресурси	+	—	
		115	Інвентарна тара	+	—	
		116	Предмети прокату	+	—	
		117	Інші необоротні матеріальні активи	+	—	
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами	+	—	Усі види діяльності
		122	Права користування майном	+	—	
		123	Права на комерційні позначення	+	—	
		124	Права на об'єкти промислової власності	+	—	
		125	Авторське право та суміжні з ним права	+	—	
		126	Виключено	—	—	
		127	Інші нематеріальні активи	+	—	
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів	—	+	Усі види діяльності
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів	—	+	
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів	—	+	
		134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	—	+	
		135	Знос інвестиційної нерухомості	—	+	

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	+	—	Усі види діяльності
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	+	—	
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам	+	—	
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво	+	—	Усі види діяльності
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів	+	—	
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	+	—	
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів	+	—	
		155	Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів	+	—	
16	Довгострокові біологічні активи	161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	+	—	Сільського сподар- ські підприємства, підприємства інших галузей, що здійснюють сільського сподар- ську діяльність
		162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю	+	—	
		163	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	+	—	
		164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	+	—	
		165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю	+	—	
		166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю	+	—	
17	Відстрочені податкові активи		За видами відстрочених податкових активів	+	—	Усі види діяльності
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	+	—	Усі види діяльності
		182	Довгострокові векселі одержані	+	—	
		183	Інша дебіторська заборгованість	+	—	
		184	Інші необоротні активи	+	—	
19	Гудвіл		За видами об'єктів інвестування			Усі види діяльності
		191	Гудвіл при придбанні	+	—	
		192	Виключено	—	+	
		193	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)	+	—	
Клас 2. Запаси						
20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали	+	—	Усі види діяльності
		202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	+	—	
		203	Паливо	+	—	
		204	Тара й тарні матеріали	+	—	
		205	Будівельні матеріали	+	—	
		206	Матеріали, передані в переробку	+	—	
		207	Запасні частини	+	—	
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення	+	—	
		209	Інші матеріали	+	—	

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
21	Поточні біологічні активи	211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	+	—	Сільського сподарського підприємства, інших галузей, сільськогосподарську діяльність
		212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	+	—	
		213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	+	—	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		За видами предметів	+	—	Усі види діяльності
23	Виробництво		За видами виробництва	+	—	Усі види діяльності
24	Брак у виробництві		За видами продукції	+	—	Галузі матеріального виробництва
25	Напівфабрикати		За видами напівфабрикатів	+	—	Промисловість
26	Готова продукція		За видами готової продукції	+	—	Промисловість, сільське господарство та ін.
27	Продукція сільськогосподарського виробництва		За видами продукції	+	—	Сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогосподарським виробництвом
28	Товари	281	Товари на складі	+	—	Усі види діяльності
		282	Товари в торгівлі	+	—	
		283	Товари на комісії	+	—	
		284	Тара під товарами	+	—	
		285	Торгова націнка	—	+	
		286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу	+	—	
29						
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи						
30	Каса	301	Каса в національній валюті	+	—	Усі види діяльності
		302	Каса в іноземній валюті	+	—	
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті	+	—	Усі види діяльності
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті	+	—	
		313	Інші рахунки в банку в національній валюті	+	—	
		314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті	+	—	
32				+	—	
33	Інші кошти	331	Грошові документи в національній валюті	+	—	Усі види діяльності
		332	Грошові документи в іноземній валюті	+	—	
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті	+	—	
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті	+	—	

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
34	Короткострокові векселі одержані	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті	+	—	Усі види діяльності
		342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті	+	—	
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів	+	—	Усі види діяльності
		352	Інші поточні фінансові інвестиції	+	—	
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	+	+	Усі види діяльності
		362	Розрахунки з іноземними покупцями	+	+	
		363	Розрахунки з учасниками ПФГ	+	+	
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами	+	—	Усі види діяльності
		372	Розрахунки з підзвітними особами	+	+	
		373	Розрахунки за нарахованими доходами	+	—	
		374	Розрахунки за претензіями	+	—	
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	+	—	
		376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	+	—	
		377	Розрахунки з іншими дебіторами	+	+	
38	Резерв сумнівних боргів		За дебіторами	—	+	Усі види діяльності
39	Витрати майбутніх періодів		За видами витрат	+	—	Усі види діяльності
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань						
40	Статутний капітал		За видами капіталу	—	+	Усі види діяльності
41	Пайовий капітал		За видами капіталу	—	+	Кооперативні організації, кредитні спілки
42	Додатковий капітал	421	Емісійний дохід	—	+	Усі види діяльності
		422	Інший вкладений капітал	—	+	
		423	Дооцінка активів	—	+	
		424	Безоплатно одержані необоротні активи	—	+	
		425	Інший додатковий капітал	—	+	
43	Резервний капітал		За видами капіталу	—	+	Усі види діяльності
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)	441	Прибуток нерозподілений	—	+	Усі види діяльності
		442	Непокріті збитки	+	—	
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді	+	—	
45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції	+	—	Усі види діяльності
		452	Вилучені вклади й паї	+	—	
		453	Інший вилучений капітал	+	—	
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу	+	—	Усі види діяльності

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471	Забезпечення виплат відпусток	—	+	Усі види діяльності
		472	Додаткове пенсійне забезпечення	—	+	
		473	Забезпечення гарантійних зобов'язань	—	+	
		474	Забезпечення інших витрат і платежів	—	+	
		475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)	—	+	
		476	Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї	—	+	
		477	Забезпечення матеріального заохочення	—	+	
		478	Забезпечення відновлення земельних ділянок	—	+	
48	Цільове фінансування і цільові надходження		За об'єктами фінансування	—	+	Усі види діяльності
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви	—	+	Страхова діяльність
		492	Резерви із страхування життя	—	+	
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах	+	—	
		494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя	+	—	
		495	Результат зміни технічних резервів	—	—	
		496	Результат зміни резервів із страхування життя	—	—	
Клас 5. Довгострокові зобов'язання						
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	—	+	Усі види діяльності
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	—	+	
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті	—	+	
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті	—	+	
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті	—	+	
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	—	+	
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті	—	+	Усі види діяльності
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті	—	+	
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	—	+	Усі види діяльності
		522	Премія за випущеними облігаціями	—	+	
		523	Дисконт за випущеними облігаціями	+	—	
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди	—	+	Усі види діяльності
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів	—	+	
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань	—	+	Усі види діяльності

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
55	Інші довгострокові зобов'язання		За видами зобов'язань	—	+	Усі види діяльності
56						
57						
58						
59						
Клас 6. Поточні зобов'язання						
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	—	+	Усі види діяльності
		602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	—	+	
		603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті	—	+	
		604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті	—	+	
		605	Прострочені позики в національній валюті	—	+	
		606	Прострочені позики в іноземній валюті	—	+	
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	—	+	Усі види діяльності
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті	—	+	
62	Короткострокові векселі видані	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті	—	+	Усі види діяльності
		622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті	+	+	
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками		+	Усі види діяльності
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками	+	+	
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ	+	+	
64	Розрахунки за податками і платежами	641	Розрахунки за податками	+	+	Усі види діяльності
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами	+	+	
		643	Податкові зобов'язання	+	+	
		644	Податковий кредит	+	+	
65	Розрахунки за страхування	651	За пенсійним забезпеченням	+	+	Усі види діяльності
		652	За соціальним страхуванням	+	+	
		653	За страхуванням на випадок безробіття	+	+	
		654	За індивідуальним страхуванням	+	+	
		655	За страхуванням майна	+	+	
66	Розрахунки за виплатами	661	Розрахунки за заробітною платою	+	+	Усі види діяльності
		662	Розрахунки з депонентами	+	+	
		663	Розрахунки за іншими виплатами	+	+	
67	Розрахунки з учасниками	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	—	+	Усі види діяльності
		672	Розрахунки за іншими виплатами	—	+	

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
68	Розрахунки за іншими	680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	+	+	Усі види діяльності
		681	Розрахунки за авансами одержаними	—	+	
		682	Внутрішні розрахунки	+	+	
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки	+	+	
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками	—	+	
		685	Розрахунки з іншими кредиторами	+	—	
69	Доходи майбутніх періодів		За видами доходів	—	+	Усі види діяльності
Клас 7. Доходи і результати діяльності						
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції	—	—	Усі види діяльності
		702	Дохід від реалізації товарів	—	—	
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг	—	—	
		704	Вирахування з доходу	—	—	
		705	Перестраховування	—	—	
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	—	—	Усі види діяльності
		711	Дохід від реалізації іноземної валюти	—	—	
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	—	—	
		713	Дохід від операційної оренди активів	—	—	
		714	Дохід від операційної курсової різниці	—	—	
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки	—	—	
		716	Відшкодування раніше списаних активів	—	—	
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	—	—	
72	Дохід від участі в капіталі	718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	—	—	Усі види діяльності
		719	Інші доходи від операційної діяльності	—	—	
		721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	—	—	
		722	Дохід від спільної діяльності	—	—	
73	Інші фінансові доходи	723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства	—	—	Усі види діяльності
		731	Дивіденди одержані	—	—	
		732	Відсотки одержані	—	—	
74	Інші доходи	733	Інші доходи від фінансових операцій	—	—	Усі види діяльності
		741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	—	—	
		742	Дохід від відновлення корисності активів	—	—	
		743	Дохід від реалізації майнових комплексів	—	—	
		744	Дохід від неопераційної курсової різниці	—	—	
		745	Дохід від безоплатно одержаних активів	—	—	
		746	Інші доходи від звичайної діяльності	—	—	

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
75	Надзвичайні доходи	751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій	—	—	Усі види діяльності
		752	Інші надзвичайні доходи	—	—	
76	Страхові платежі		За видами страхування	—	—	Страхова діяльність
77						
78						
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності	—	—	Усі види діяльності
		792	Результат фінансових операцій	—	—	
		793	Результат іншої звичайної діяльності	—	—	
		794	Результат надзвичайних подій	—	—	
Клас 8. Витрати за елементами						
80	Матеріальні витрати	801	Витрати сировини й матеріалів	—	—	Усі види діяльності
		802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів	—	—	
		803	Витрати палива й енергії	—	—	
		804	Витрати тари й тарних матеріалів	—	—	
		805	Витрати будівельних матеріалів	—	—	
		806	Витрати запасних частин	—	—	
		807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення	—	—	
		808	Витрати товарів	—	—	
		809	Інші матеріальні витрати	—	—	
81	Витрати на оплату праці	811	Виплати за окладами й тарифами	—	—	Усі види діяльності
		812	Премії та заохочення	—	—	
		813	Компенсаційні виплати	—	—	
		814	Оплата відпусток	—	—	
		815	Оплата іншого невідпрацьованого часу	—	—	
		816	Інші витрати на оплату праці	—	—	
82	Відрахування на соціальні заходи	821	Відрахування на пенсійне забезпечення	—	—	Усі види діяльності
		822	Відрахування на соціальне страхування	—	—	
		823	Страхування на випадок безробіття	—	—	
		824	Відрахування на індивідуальне страхування	—	—	
83	Амортизація	831	Амортизація основних засобів	—	—	Усі види діяльності
		832	Амортизація інших необоротних матеріальних	—	—	
		833	Амортизація нематеріальних активів	—	—	
84	Інші операційні		За видами витрат	—	—	Усі види діяльності
85	Інші затрати		За видами затрат	—	—	Усі види діяльності
86						
87						
88						
89						

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
Клас 9. Витрати діяльності						
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції	—	—	Усі види діяльності
		902	Собівартість реалізованих товарів	—	—	
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг	—	—	
		904	Страхові виплати	—	—	
91	Загальновиробничі витрати		За видами витрат	—	—	Усі види діяльності
92	Адміністративні		За видами витрат	—	—	Усі види діяльності
93	Витрати на збут		За видами витрат	—	—	Усі види діяльності
94	Інші витрати операційної	940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	—	—	Усі види діяльності
		941	Витрати на дослідження і розробки	—	—	
		942	Собівартість реалізованої іноземної валюти	—	—	
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	—	—	
		944	Сумнівні та безнадійні борги	—	—	
		945	Втрати від операційної курсової різниці	—	—	
		946	Втрати від знецінення запасів	—	—	
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей	—	—	
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки	—	—	
949	Інші витрати операційної діяльності	—	—			
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	—	—	Усі види діяльності
		952	Інші фінансові витрати	—	—	
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	—	—	Усі види діяльності
		962	Втрати від спільної діяльності	—	—	
		963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства	—	—	
97	Інші витрати	971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	—	—	Усі види діяльності
		972	Втрати від зменшення корисності активів	—	—	
		973	Виключено	—	—	
		974	Втрати від неопераційних курсових різниць	—	—	
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій	—	—	
		976	Списання необоротних активів	—	—	
977	Інші витрати звичайної діяльності	—	—			
98	Податок на прибуток	981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	—	—	Усі види діяльності
		982	Податок на прибуток від надзвичайних подій	—	—	
99	Надзвичайні витрати	991	Втрати від стихійного лиха	—	—	Усі види діяльності
		992	Втрати від техногенних катастроф і аварій	—	—	
		993	Інші надзвичайні витрати	—	—	

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сальдо		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	Дт	Кт	
Клас 0. Позабалансові рахунки						
01	Орендовані необоротні активи		За видами активів			Усі види діяльності
02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу			Усі види діяльності
		022	Матеріали, прийняті для переробки			
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні			
		024	Товари, прийняті на комісію			
		025	Матеріальні цінності довірителя			
03	Контрактні зобов'язання		За видами зобов'язань			Усі види діяльності
04	Непередбачені активи й зобов'язання	042	Непередбачені активи			Усі види діяльності
		042	Непередбачені зобов'язання			
05	Гарантії та забезпечення надані		За видами гарантій та забезпечень наданих			Усі види діяльності
06	Гарантії та забезпечення отримані		За видами гарантій та забезпечень отриманих			Усі види діяльності
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість			Усі види діяльності
		072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей			
08	Бланки суворого обліку		За видами бланків			Усі види діяльності
09	Амортизаційні відрахування					Усі види діяльності

Список використаної літератури

1. Білоусько В. С., Беленкова М.І. Теорія бухгалтерського обліку. — К., 2007. — 464 с.
2. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / За ред. М.В. Кужельного. — К.: АСК, 2001. — 272 с.
3. Бабур Л. Г., Сердюк Т. В. Бухгалтерський облік діяльності будівельних підприємств: Навч. посібник для студ. спец. "Менеджмент організацій" / Вінницький національний технічний ун-т. — Вінниця : ВНТУ, 2007. — 152 с.
4. Берадзе Л. Є., Бондар Т. А., Воронова М. О., Галат Л. О., Герасимович І. А. Бухгалтерський облік для економістів і правознавців: Навч. посібник / Державний вищий навч. заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана" / Ю.А. Кузьмінський (ред.). — К.: КНЕУ, 2007. — 648 с.
5. Білоус В. Т., Єгарміна В. Д., Єрмолаєва Є. П., Каленський М. М., Калюга Є. В. Бухгалтерський облік в Україні (за національними положеннями): Навч.- практ. посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації, студ., аспірантів / Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України / П.В. Мельник (заг.ред.) — Ірпінь : Академія ДПС України, 2002. — 392 с.
6. Бублик Н. В., Бублик С. Я., Волошина О. В., Герасимук І. В., Горецька Л. Л. Бухгалтерський облік на підприємствах АПК / В.М. Пархоменко (ред.), В.М. Жук (ред.). — К., 2004. Т. 1 : Посібник по застосуванню нормативно-методичних документів з бухгалтерського обліку в Україні. — 826 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит". 3-тє видання, доповнене і перероблене. — Житомир:ЖІТІ,"Рута", 2002. — 554 с.
8. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Міфологія / Житомирський держ. технологічний ун-т. — Житомир: ЖДТУ, 2003. — 524 с.
9. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник / За ред. Р.Л. Хом'як.- 2-ге вид., доп. і перероб. — Львів: "Інтелект – Захід", 2003. — 820 с.
10. Бухгалтерський облік в Україні. /Навчальний посібник. За ред. Р.Л. Хомяка. — Львів: Нац. університет "Львівська політехніка", "Інтелект-Захід", 2001. — 728 с.

11. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник. За ред. Р.Л.Хом'яка, В.І.Лемішовського. – 5-те вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ +» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2006. – С. 14-18.
12. Бухгалтерський облік в Україні: Підручник / За ред. Р.Л.Хом'яка. – Львів, 2006. – 1008 с.
13. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навч.-практ. посібник /За ред. С.Ф. Голова. — Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2000. — 768 с.
14. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник/ За ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ „Баланс – Клуб”, 2001 – 832 с.
15. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. За ред.Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – 5-те вид., доп.і перероб. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка” (Інформаційно-видавничий центр “ІНТЕЛЕКТ+” Інституту післядипломної освіти), “Інтелект-Захід”, 2006. – 1088 с.
16. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник./ За ред. Т.А. Бутинець, Л.В. Чижевської, С.Л. Берези. – Житомир: ПП "Рута", 2000. – 672 с.
17. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. – 7-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – С. 6 – 22.
18. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів./ За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. – 5-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП „Рута”, 2003. – 726 с.
19. Г.О.Партин, А.Г.Загородній, М.В.Корягін, Л.М.Пилипенко, Л.А.Янковська. Теорія бухгалтерського обліку: навч.посібник. – 2-ге вид.стереотип. – Львів: “Магнолія 2006”, 2007. – 240 с.
20. Гальцова С.М., Плікус І.Й. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2006. – 255 с. (с. 101 – 121)
21. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. Первинний та аналітичний облік на підприємстві: Навчальний посібник. – Тернопіль, 2005. – 464 с.

22. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Податковий облік і звітність на підприємствах: Навчальний посібник. – К., 2004. – 448с.
23. Голов С.Ф. Бухгалтерський і фінансовий облік: Підручник. – К.: Лібра, 2002.
24. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: Практ. посібник. — К.: Лібра, 2001. — 840 с.
25. Гольцова С.М., Плікус І.Й. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2006. – 255 с.
26. Гордієнко Н.І. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – Харків: ХНАМГ, 2005. - 289 с.
27. Горицкая Н.Г. Новый бухгалтерский учет. — К.: Техніка, 2000. – 256с.
28. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. – К., 2005. – 266 с.
29. Грабова Н.М., Кривоновосов Ю.Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. – К., 2001. – 416с.
30. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 469 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
31. Должанський М.І., Должанський А.М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. – Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2003. – 494 с.
32. Ждан В.І., Хаустова Є.Б., Колос І.В., Бондаренко О.С. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2006. – 384 с.
33. Завгородний В.П. Бухгалтерский учет в Украине (с использ. нац. стандартов): Уч. пособие для студентов вузов. — 5-е изд., доп. и перераб. — К.: А.С.К., 2001. — 848 с.
34. Загородній А.Г. Теорія бухгалтерського обліку. – К., 2006. — 240 с.
35. Загородній А.Г., Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навч. посіб. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К: Товариство “Знання”, КОО, 2004. – 377 с.
36. Кім Г., Сопко В.В., Кім С.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с.
37. Косміна Р.М. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник.- К.: Вища школа, 2003. – 174с.
38. Кужельний М.В., Коцупатрий М.М., Кірданов М.Г., Леженко

Л.І., Примаченко О.Л. Бухгалтерський облік: Навчально-методичний посібник для самост. вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2005. – 217 с.

39. Кужельний М.В., Линник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К.: КНЕУ, 2001. — 334 с.

40. Кузьмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К.: КНЕУ, 1999. — 288 с.

41. Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2004. – 303 с.

42. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: Навчальний посібник. -К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 576 с.

43. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. — Київ: Вид-во "Центр навчальної літератури", 2005. — 632 с.

44. Мисака Г.В., Шарманська В.М., Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.

45. Михайлов М.Г., Тлумаченко А.І., Гончар В.П. Бухгалтерський облік (теорія): Навч. посібник /За ред.проф.Михайлова М.Г. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.

46. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.

47. Огійчук М.Ф., Плаксінко В.Я., Панченко Л.Г. та ін. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. – 4-те вид., перероб. і допов. За ред. проф. М.Ф.Огійчука. – К.: Алеута, 2007. – 979 с.

48. Остапюк М.Л., Даньків Й.Я., Лучко М.Р. Теорія бухгалтерського обліку (історичні та методологічні аспекти): Монографія. — Ужгород: УЖДУ, 1998. — 148 с.

49. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії і практики: Навч. посіб. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2000. — 245 с.

50. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002.

51. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. — 3-є вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 578 с.

52. Сук Л.К. Теорія бухгалтерського обліку. – К., 2002. – 238 с.

53. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник. — К.: АСК, 2001. — 784 с.

54. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 2-ге вид. доповнене і

перероблене. – К.: Алерта, 2007. – 954 с.

55. Усач Б.Ф., Шурпенкова Р.К. Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2004. – 301 с.

56. Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік. – К.: Академія, 2002.

57. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. – К.: Знання – Прес, 2003. – 444 с. – (Вища освіта ХХІ ст.)

Навчальне видання

**Садовська Ірина Борисівна
Жураковська Ірина Володимирівна**

**Практикум
з бухгалтерського обліку**

Комп'ютерний набір і верстка – І.В. Жураковська

Підписано до друку 10.01.09р.
Формат 60х84/16. Гарнітура Times. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум.друк.арк 21.
Зам. №. Тираж 300.

Видруковано у Редакційно-видавничому відділі
Луцького національного технічного університету
43018, м.Луцьк, вул. Львівська, 75.